



มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรี  
ในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์

FEMALES' ATTITUDES TOWARDS FEMALE IMAGES  
APPEARING IN NEWS PROGRAM AND  
DRAMA PROGRAM ON TELEVISION

เอกธิดา เสริมทอง

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม  
ปีการศึกษา 2551

## สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับผู้รับสาร.....	12
แนวคิดสตรีนิยม.....	15
แนวคิดทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม (Social Expectation Theory).....	19
แนวคิดเรื่องรายการข่าว(Realistic Information).....	22
แนวคิดเรื่องรายการละคร (Imagination Illusion Drama).....	28
แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์สตรี.....	37
แนวคิดเรื่องทัศนคติ.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	52
3 ระเบียบวิธีการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
ประชากร.....	53
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	53
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง.....	54
การสุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือในการวิจัย.....	55

## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การตรวจสอบเครื่องมือ.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	103
สรุป.....	104
อภิปรายผล.....	132
ข้อเสนอแนะ.....	154
บรรณานุกรม.....	157
ภาคผนวก.....	160
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม.....	161
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	173

## สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตาราง 1	แสดงจำนวนร้อยละของสตรีที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา จำแนกตามอายุ.....	67
ตาราง 2	แสดงจำนวนร้อยละของสตรีที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา จำแนกตามสถานภาพการสมรส.....	68
ตาราง 3	แสดงจำนวนร้อยละของสตรีที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา.....	69
ตาราง 4	แสดงจำนวนร้อยละของสตรีที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา จำแนกตามอาชีพ.....	70
ตาราง 5	แสดงจำนวนร้อยละของสตรีที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา จำแนกตามรายได้.....	71
ตาราง 6	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของสตรีต่อแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach.....	72
ตาราง 7	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของสตรีต่อแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach.....	73
ตาราง 8	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับแนวคิดของสตรีในเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม.....	75
ตาราง 9	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ในภาพสัปดาห์โลกที่แสนสวย.....	76
ตาราง 10	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ในภาพแม่ศรีเรือนและกุลสตรี.....	77
ตาราง 11	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ในภาพสิทธิสตรี.....	78
ตาราง 12	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ในภาพผู้หญิงมหัศจรรย์.....	79

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
ตาราง 13	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ในภาพผู้หญิงกล้า.....	80
ตาราง 14	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ทั้ง 5 ภาพลักษณ์.....	81
ตาราง 15	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ในภาพสัตว์โลกที่แสนสวย	82
ตาราง 16	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ในภาพแม่ศรีเรือนและกุลสตรี.....	83
ตาราง 17	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ในภาพสิทธิสตรี.....	84
ตาราง 18	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ในภาพผู้หญิงมหัศจรรย์	85
ตาราง 19	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ในภาพผู้หญิงกล้า.....	86
ตาราง 20	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ทั้ง 5 ภาพลักษณ์.....	87
ตาราง 21	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์.....	88
ตาราง 22	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์.....	90
ตาราง 23	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับทัศนคติของผู้ชมสตรีตามแนวคิดทฤษฎีศึกษา System Approach.....	92
ตาราง 24	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับทัศนคติของผู้ชมสตรีตามแนวคิดทฤษฎีศึกษา Feminist Approach .....	95

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
ตาราง 25	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม.....	97
ตาราง 26	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา และแนวคิดตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม กับความคิดเห็นของผู้ชมสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์.....	99
ตาราง 27	แสดงผลการวิเคราะห์อิทธิพลของแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach และ Feminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม ต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์.....	100
ตาราง 28	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา และแนวคิดตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม กับความคิดเห็นของผู้ชมสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์.....	101
ตาราง 29	แสดงผลการวิเคราะห์อิทธิพลของแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach และ Feminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม ต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์.....	102

## สารบัญภาพประกอบ

ภาพ		หน้า
1	ภาพแสดงการมีส่วนร่วมของสตรีในองค์ประกอบของการสื่อสารมวลชน.....	16
2	ภาพแสดงการอธิบายทฤษฎี Social Expectation Theory .....	20
3	ภาพแสดงการแบ่งประเภทรายการโทรทัศน์.....	23
4	ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงผลพฤติกรรมของมนุษย์เนื่องมาจากทัศนคติ ภายในตัวเอง.....	39
5	ภาพแสดงแนวคิดที่มองทัศนคติมีองค์ประกอบเดียว (The Unidimensionalist View of Attitude).....	40
6	ภาพแสดงแนวคิดที่มองทัศนคติเป็น 3 องค์ประกอบ (The tripartite View of Attitude) .....	42
7	ภาพแสดงความสอดคล้องกันของ ทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม (Social Expectation Theory) กับแนวคิดที่มองทัศนคติมีองค์ประกอบเดียว (The Unidimensionalist View of Attitude).....	43
8	กรอบแนวความคิดของการวิจัย.....	52

## กิตติกรรมประกาศ

ตลอดระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา มิใช่เพียงเป็นช่วงเวลาแห่งความสุขเท่านั้น หากแต่ยังเป็นช่วงเวลาแห่งการเรียนรู้ที่ยิ่งใหญ่ ถือได้ว่าเป็น 1 ปีที่มีคุณค่าที่สุดช่วงหนึ่งของชีวิต งานวิจัยเล่มนี้มีขึ้นเป็นเพียงสื่อสะท้อนผลสำเร็จอันเกิดจากความเพียรพยายามของผู้วิจัยเอง หากแต่ยังเป็นสื่อสะท้อนให้ได้สัมผัสถึงความกรุณาที่ผู้วิจัยได้รับจากบุคคลรอบข้าง เริ่มต้นจากสตรีผู้ยิ่งใหญ่ 3 ท่าน ได้แก่ ครู...รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ บุคคลในหนังสือที่มีอยู่จริง ผู้ซึ่งให้เกียรติเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีเพียงเสียสละเวลา ตรวจ ปรับ แก้ไข ชี้แนะ ให้มุมมอง สร้างขวัญ กำลังใจ รวมถึงให้คุณค่าแก่ตัวผู้วิจัยอันมิเคยได้รับจากผู้ใดมาก่อน ครู...ผู้อุปถัมภ์ และให้แม่ที่ซุกได้ปีก อันทำให้ผู้วิจัยได้มีความสำเร็จในวันนี้ แม่...ต้นแบบสตรีผู้เต็มไปด้วยความหลากหลายทั้งภาพกฤตสตรี และแม่ศรีเรือน ภาพลัทธิสตรี ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์ และภาพผู้หญิงกล้าไว้ได้ในคนคนเดียว ลูกสาว...ผู้เห็นแม่(ผู้วิจัย)เป็นต้นแบบ ลูก...ผู้อยู่เสมอไม่ว่าแม่จะมีรอยยิ้ม หรือมีน้ำตา ในความสำเร็จของสตรี(ผู้วิจัย)ยังมีบุรุษผู้เบื้องหลังความสำเร็จ ขอขอบคุณบุรุษ 4 ท่าน ได้แก่ พ่อ...ผู้ชายกล้าหาญ และเข้มแข็งที่สุด ที่ทั้งชีวิตให้ความรัก ให้โอกาส และให้ต้นแบบการดำรงชีวิต อันทำให้ผู้วิจัยเติบโตท่ามกลางความรัก และความอบอุ่น สามี...ผู้อยู่เคียงข้าง ส่งเสริม ผลักดัน ปลอบโยน ให้กำลังใจ และสนับสนุนเสมอไม่ว่าผู้วิจัยจะทำอะไร ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของประโยคฮิตในรอบปี "งานวิจัยไปถึงไหนแล้ว" ลูกชาย...ผู้เรียกรอยยิ้ม และสอนให้แม่รู้จัก และเรียนรู้การแบ่งเวลา และท้ายสุดกัลยาณมิตรผู้ไม่เคยปฏิเสธความช่วยเหลือ...อาจารย์เอกณรงค์ วรสีหะ ขอขอบคุณวิถีธรรมชาติผู้ให้โอกาสผู้วิจัยได้เป็นลูกสาวของพ่อแม่ เป็นภรรยาของสามี เป็นแม่ของลูก เป็นครู และเป็นศิษย์ อันทำให้งานวิจัยแนวสตรีนิยมเล่มนี้เต็มเปี่ยมไปด้วยคุณค่า และความหมาย

ขอขอบคุณคณะนิเทศศาสตร์...ที่ที่เป็นเสมือนบ้านหลังที่สอง และด้วยมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยศรีปทุมที่สนับสนุนทุนในการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกธิดา เสริมทอง

มกราคม 2553

# บทที่ 1

## บทนำ

บทบาทของสตรีในสังคมไทยปัจจุบันมีความเด่นชัดมากขึ้นตามลำดับ จากการพัฒนาความรู้ความสามารถ และการบริหารจัดการของสตรี แสดงให้เห็นได้จากการที่องค์กรต่างๆ ต่างก็มีสตรีเข้าไปมีส่วนร่วม และเป็นส่วนหนึ่งไม่เว้นแม้แต่ในวงการสื่อสารมวลชน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสตรีเข้าไปมีส่วนร่วมทั้งกระบวนการสื่อสารเมื่อลองยกเปรียบเทียบกับทฤษฎีการสื่อสารของตามแบบจำลองการสื่อสารของเบอร์โล หรือ SMCR Model ที่เน้นความสำคัญขององค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบในกระบวนการสื่อสารดังนี้



จากภาพแสดงองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารพบว่าในปัจจุบันมีสตรีเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกองค์ประกอบในกระบวนการสื่อสาร ในบทบาทของผู้ส่งสาร เช่นมีสตรีเป็นผู้จัดรายการ เป็นนักเขียน หรือเป็นพิธีกรรายการ สตรีเข้าไปมีส่วนร่วมในสาร หรือเนื้อหาสาระรายการ เช่นการนำเสนอเรื่องราวที่อยู่ในความสนใจเฉพาะกลุ่มสตรี และการมีสตรีเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงสาระรายการ ผ่านช่องทางการสื่อสารที่เป็นสื่อมวลชนไปยังผู้รับสารที่แน่นอนว่าส่วนหนึ่งของผู้รับสารทั้งหมดเป็นสตรีมากมายหลากหลายวัย หลากหลายการศึกษา หลากหลายอาชีพ และหลากหลายทัศนคติ

โดยทั่วไปสื่อมวลชนใช้กระบวนการสื่อสารดังกล่าว เพื่อสะท้อนสิ่งที่มีอยู่ในสังคมให้คนในสังคมได้รับรู้ ซึ่งภาพแรกคือการสะท้อนภาพสิ่งที่มีอยู่เป็นอยู่ในสังคม และภาพหลังคือการสร้างภาพแห่งความเป็นจริงของสังคมขึ้นมาใหม่ ซึ่งเท่ากับว่าสื่อมวลชนได้สร้างความเป็นจริงใหม่ให้เกิดขึ้นในสังคม โดยการเล็งเห็นว่าเสนอเนื้อหาใด ให้ความหมายของสิ่งต่างๆ อย่างไร ในมุมมองอย่างไรด้วย (กาญจนา แก้วเทพ, 2549)

จากการที่สตรีได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนในทุกกระบวนการสื่อสารในหลายลักษณะดังกล่าวมาแล้ว นอกจากจะแสดงถึงผลทางบวก คือการสะท้อนให้เห็นว่าสตรีได้รับการพัฒนาทางด้านศักยภาพทางเพศที่เปลี่ยนรูปแบบไปจากอดีตจากที่เดิมที่สตรีมีขอบเขตทางเพศอยู่ในบ้าน มาจนถึงปัจจุบันที่สตรีได้พัฒนาความสามารถ และก้าวออกมาสู่โลกภายนอกในสังคมอย่างสง่างาม เผยในพื้นที่ที่เดิมที่เป็นพื้นที่เฉพาะบุรุษ ยังปรากฏผลทางอ้อมในอีกมุมหนึ่งด้วยเช่นกันนั่นคือ

นอกเหนือจากความสามารถแล้ว สตรีได้แสดงออกอย่างไร และการแสดงออกนั้นก่อภาพลักษณ์ทางเพศให้ปรากฏออกสู่สังคมอย่างไร

งานวิจัยนี้ให้น้ำหนักการศึกษาส่วนหนึ่งไปที่ การศึกษาภาพลักษณ์ของสตรีในสาระรายการที่แบ่งประเภทเนื้อหาออกตามลักษณะของสารจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือเนื้อหาสาระที่เป็นความจริง (Realistic Information) เช่นรายการข่าว และเนื้อหาสาระที่เป็นจินตนาการ ที่อาจจำลองจากความจริง หรือไม่ใช่ความจริง (Imagination Illusion Drama) เช่นรายการละคร (กาญจนา แก้วเทพ, 2543: 21)

จากลักษณะการแบ่งประเภทของรายการโทรทัศน์ออกเป็น 2 ประเภทดังกล่าว พบว่ารายการดังกล่าวมิได้ถูกแบ่งตามลักษณะเนื้อหาที่นำเสนออย่างเดี่ยวแต่ยังมีนัยยะแฝงเร้นด้านเพศอยู่เบื้องหลัง และนอกจากนี้ยังเป็น 2 ประเภทรายการที่สำรวจแล้วพบว่ามีผู้รับสารเลือกรับชมมากที่สุดด้วย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2546: 8)

นัยยะแฝงเร้นเรื่องเพศที่อยู่เบื้องหลังการแบ่งประเภทรายการเนื่องมาจากปริมณฑลของสื่อหนังสือพิมพ์ หรือประเภทเนื้อหาของรายการเชิงข่าวสารข้อมูล หรือรายการข่าวมีลักษณะเป็นรายการที่เน้นข้อเท็จจริง เนื้อหาที่จริงจัง จัดรูปแบบการนำเสนอแบบเรียบๆ ไม่กระตุ้น หรือเร้าอารมณ์ผู้รับสาร ในการนำเสนอเน้นความสำคัญ ตรงไปตรงมาไม่กวน กระชับฉับไฉ เป็นลักษณะรายการที่มีบุคลิกภาพของผู้ชายแอบแฝง รายการข่าวจึงถือเป็นอาณาจักรของผู้ชาย ส่วนเนื้อหาประเภทจินตนาการ เช่นละครที่มีเป้าหมายในการให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน บันเทิง ผ่อนคลาย ความเครียด ให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิต มีการสร้างกลวิธีในการเล่าเรื่อง มีสีสัน มากกว่าการให้ข่าวสารความรู้จัดได้ว่ารายการละครมีบุคลิกภาพของผู้หญิงแอบแฝง ถือเป็นรายการในปริมณฑลของผู้หญิง

การแบ่งการศึกษาประเภทรายการออกเป็นรายการข่าว และรายการละครเป็นการแบ่งแบบสุดขั้วกล่าวคือในแง่ของวัตถุประสงค์การนำเสนอรายการ รายการข่าวเป็นรายการที่มุ่งเน้นให้ข่าวสารส่วนรายการละครเป็นรายการที่มุ่งให้ความบันเทิง ในแง่ของนัยยะทางเพศรายการข่าวเป็นรายการที่มีบุคลิกภาพเป็นชาย และอยู่ในความสนใจของผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ ส่วนรายการละครเป็นรายการที่มีบุคลิกภาพเป็นหญิง และผู้ชมที่สนใจรายการละครส่วนใหญ่ก็เป็นกลุ่มผู้หญิง ในแง่ของการได้มาซึ่งเนื้อหา รายการข่าวเป็นรายการที่นำเนื้อหาที่เป็นเรื่องจริงเกิดขึ้นจริงมานำเสนอ ส่วนรายการละครเป็นรายการที่ถ่ายทอดภาพเหตุการณ์จากการแสดงของนักแสดง ท้ายสุดในแง่ของการดำเนินธุรกิจ รายการข่าวไม่ได้เป็นรายการที่สามารถสร้างรายได้ให้กับสถานี แต่เป็นภาระหน้าที่ของสื่อในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนที่จะต้องรายงานข่าวสาร ส่วนรายการละครกลับเป็นรายการที่สามารถสร้างเงินรายได้กับสถานีโดยได้จากการโฆษณาเป็นต้น

นอกจากนี้จากการสำรวจการแบ่งประเภทรายการโทรทัศน์ที่มีผู้ชมมากที่สุดพบว่า รายการข่าว และรายการละคร ยังได้รับการจัดอันดับเป็นรายการ 2 อันดับต้นๆ ที่ผู้ชมให้ความนิยมในการรับชมสูงสุด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2546: 5) โดยทำการสำรวจรายการที่แบ่งได้จาก 6 ประเภทหลักดังนี้

1. รายการข่าว หมายถึงการรายงานเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือข่าวสารที่น่าสนใจ โดยลักษณะข่าวสารนั้นจะต้องเป็นข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือเรื่องราวใหม่ๆ และทันต่อเวลา
2. รายการสารคดี หรือความรู้ทั่วไป หมายถึงรายการที่นำเสนอความรู้ หรือสารคดีในสื่อโทรทัศน์ ในลักษณะของสารคดี ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้ได้รับความรู้ในเรื่องต่างๆ
3. รายการความคิดเห็น หรือวิเคราะห์ หมายถึงรายการที่แสดงทัศนะหรือความคิดเห็นตลอดจนการวิเคราะห์วิจารณ์ในเรื่องต่างๆ
4. รายการบันเทิง หมายถึงการแสดงต่างๆที่มุ่งให้ความบันเทิง และความเพลิดเพลินแก่ผู้ชมโดยมิได้มุ่งให้การศึกษาโดยตรง
5. รายการธุรกิจ หรือโฆษณา หมายถึงรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ การค้าอุตสาหกรรมรวมถึงข่าว เพื่อการเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์ และเนื้อหาที่เป็นการประกาศสรรพคุณ คุณภาพ หรือคุณประโยชน์ของสินค้าและบริการ
6. รายการอื่นๆ หมายถึงรายการที่มุ่งให้การศึกษา ความรู้แก่ผู้ชม รายการพิเศษเนื่องในโอกาสต่างๆ เป็นต้น

ผลการสำรวจพบว่ารายการโทรทัศน์ที่มีประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ชมมากที่สุดคือรายการบันเทิงคิดเป็นร้อยละ 51.6 รองลงมาคือรายการข่าว คิดเป็นร้อยละ 47.2 นอกจากนี้จากการสำรวจการชมโทรทัศน์ของครัวเรือนที่มีสมาชิกชมโทรทัศน์ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2546: 8) ที่แบ่งออกเป็น 6 ประเภทข้างต้น พบว่าส่วนใหญ่ชมรายการข่าวมากถึงร้อยละ 98.4 รองลงมาคือรายการบันเทิงร้อยละ 96.6 จึงอาจกล่าวได้ว่าการใช้เกณฑ์การแบ่งประเภทรายการในการศึกษาภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครน่าจะเป็นเกณฑ์การสำรวจเพื่อค้นหาทัศนคติของผู้รับสารที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และผู้วิจัยเดาว่าประเภทของรายการ น่าจะเป็นตัวแปรที่มีนัยยะสำคัญ

นอกจากนี้ในการศึกษาทัศนคติของผู้ชมสตรีผู้วิจัยใช้ทฤษฎีสตรีศึกษาที่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ทฤษฎี คือแนวคิดการมองผู้หญิงในฐานะระบบย่อยอันหนึ่งของระบบใหญ่ เมื่อระบบใหญ่มีการเปลี่ยนแปลง ระบบย่อยก็จะต้องมีการปรับตัวตาม (System Approach) จากแนวคิดนี้แสดงให้เห็นว่าเป็นแนวคิดที่เรียกร้องให้ผู้หญิงปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และแนวคิดการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและเพศหญิงที่เชื่อว่ามีลักษณะความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศ

(Feminist Approach) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เรียกร้องให้สังคมปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับผู้หญิงบ้าง มาเป็นเกณฑ์ในการศึกษา รวมถึงการใช้เกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมมาจัดกลุ่มของสตรีนิยมที่อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือปรัชญาแบบ Essentialism ที่มีความเชื่อว่าเพศชายหญิงมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ หรืออาจกล่าวได้ว่าความแตกต่างระหว่างเพศชาย และเพศหญิงเป็นลักษณะทางธรรมชาติที่เป็นมาตั้งแต่เกิด และปรัชญาแบบ Anti - Essentialism ที่ไม่เชื่อว่ามีสาระที่แท้จริงดำรงอยู่ระหว่างเพศความเป็นชาย หรือความเป็นหญิงล้วนแล้วแต่ถูกสร้างขึ้นมาภายหลังการเกิด จากการเลี้ยงดู วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น (กาญจนา แก้วเทพ, 2549: 479) เพื่อเพิ่มน้ำหนัก และเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาแบ่งกลุ่มสตรีที่เป็นกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างอีกด้วย

ทั้งนี้การเลือกศึกษาเนื้อหาสาระรายการดังกล่าวที่นำเสนอทางสื่อโทรทัศน์ เนื่องจากสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีภารกิจของสื่อในการเสนอข่าวสาร เสนอความคิดเห็น บริการทางการศึกษา บริการความบันเทิง และหน้าที่ตามระเบียบกฎหมายเกณฑ์ที่สังคมนั้นๆ กำหนด บทบาทหรือภารกิจของสื่อโทรทัศน์ดังกล่าวทั้งหมดที่กล่าวมา สามารถสนองตอบกับความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของ Harold Lasswell และ Charles Wright ที่ว่าด้วยทฤษฎีความต้องการพื้นฐานของมนุษย์อันได้แก่ ความต้องการที่จะมีผู้คอยเฝ้ายามดูแลความปลอดภัย ความต้องการที่จะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ความต้องการเรียนรู้ศิลปวิทยาต่างๆ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ความต้องการความรื่นเริงบันเทิงใจ ด้วยคุณสมบัติของสื่อวิทยุโทรทัศน์ที่เป็นสื่อที่มีความสมบูรณ์ในการนำเสนอภาพ และเสียง มีความสามารถออกอากาศสารไปยังผู้รับคราวละมากๆ ด้วยเนื้อหารายการหลากหลาย สามารถรองรับกลุ่มเป้าหมายได้ทุกความต้องการ และสามารถสร้างให้เกิดการหมุนเวียนของข่าวสารที่ปัจจุบันทันเหตุการณ์เสมอ โดยผู้รับสารสามารถเลือกรับชมรายการได้ในเวลาที่ตนต้องการ โดยการรับสื่อที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ไม่ต้องอาศัยการเตรียมการ ผู้รับสารสามารถแสดงทัศนะ หรือสื่อสารผ่านช่องทางที่สื่อวิทยุโทรทัศน์มี เช่นการลงข้อความแสดงความเห็นเป็นตัวอักษรเลื่อนได้ภาพการออกอากาศปกติ ชาวสารนาเชื่อถือเพราะสามารถยืนยันผ่านภาพเหตุการณ์ สนองความต้องการในรูปแบบของความบันเทิงได้อย่างเต็มที่ และค่าใช้จ่ายในการรับสื่อไม่แพง จึงไม่น่าแปลกที่ในปัจจุบันขนาด และขอบเขตผู้ชมขยายตัวครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับชั้นการศึกษา และในปัจจุบันสถานภาพของสื่อโทรทัศน์จัดเป็นสื่อที่บริการข่าวสาร และความบันเทิงที่เปิดกว้างให้กับคนส่วนใหญ่อีกด้วย

ปัจจุบันความสนใจในการศึกษา “สตรีศึกษา” (Women Study) ขยายตัวมากขึ้น และมักศึกษาด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) อันเป็นวิธีการศึกษาที่ใช้กันแพร่หลายในการศึกษาสื่อมวลชนในยุคปัจจุบัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาที่ตัวบท (Text) ด้วยการอ่าน

ความหมายของสัญญานโดยอรรถ ( Denotative) และสัญลักษณ์โดยนัยประหวัด (Connotative) อันเป็นผลงานของสื่อมวลชน งานวิจัยชิ้นนี้ใช้แนวทางการศึกษาศรีศึกษา (Women Study) ในอีกมุมมองหนึ่งคือการศึกษาผู้รับสาร (Audience Study) ด้วยการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อเติมเต็มงานวิจัยในสังคมไทยที่มีมาในอดีตที่ยังขาดอยู่ โดยใช้การศึกษาภาพลักษณ์ของสตรี จากการสรุปรวมการศึกษาภาพลักษณ์ของสตรีที่ปรากฏออกมาทางสื่อมวลชนยังพบว่าภาพของสตรีในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบออกเป็น 5 รูปแบบคือ ภาพสัตรีโลกที่แสนสวย ภาพแม่ศรีเรือนและกุลสตรี ภาพของสิทธิสตรี ภาพของผู้หญิงมหัศจรรย์ ภาพผู้หญิงกล้า ผู้วิจัยใช้รูปแบบดังกล่าวมาเป็นกรอบในการศึกษาเพื่อให้มองเห็นภาพของสตรีที่ชัดเจน และเป็นจริงในปัจจุบัน

เหตุแห่งการวิจัยเพื่อศึกษาทัศนคติของผู้รับสารสตรีเนื่องมาจาก ผู้วิจัยทำการศึกษาเพื่อค้นหารายการภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าว และรายการละคร ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าผู้รับสารสตรีเป็นกลุ่มผู้รับสารที่จะได้รับผลกระทบทั้งทางตรง และทางอ้อมจากภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอโดยสื่อโทรทัศน์ ไม่ว่าจะภาพลักษณ์นั้นจะออกมาในทิศทางใด มุมมองจากทัศนคติของผู้รับสารสตรีจึงเป็นเหตุให้ผู้รับสารสตรีตกเป็นเป้าหมายของการสำรวจ เสมือนหนึ่งว่าสตรีได้เห็นภาพสะท้อนทางเพศของตนเองผ่านกระจกเงาของสื่อมวลชน ดังนั้นจึงต้องตั้งคำถามเพื่อถามสตรีผู้ส่งกระจกว่า ภาพที่ปรากฏคือภาพสะท้อนภาพลักษณ์ของตนหรือไม่ และตนยอมรับในภาพลักษณ์ที่สะท้อนนั้นหรือไม่ ด้วยทั้งหมดที่กล่าวมาอาจกล่าวได้ว่า ผลจากการศึกษาวิจัยนี้จะถูกนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สตรี โดยสตรี เข้าทำนองสตรีทำ สตรีใช้ เพื่อให้สตรีเจริญ ด้วยเหตุและผลดังกล่าวสอดคล้องกับ Social Expectation Theory ซึ่งกล่าวถึงบทบาทของสื่อมวลชนว่า สื่อมวลชนเป็นผู้เลือกนำเสนอแนวคิด หรือการกระทำบางอย่างผ่านสื่อ ส่งผลให้ผู้รับสารเกิดการเรียนรู้โดยสรุปว่า นั่นคือกติกาสังคม และนำมาซึ่งการที่ผู้รับสารเกิดแนวทางสร้างพฤติกรรม ซึ่งทั้งหมดนี้อาจกล่าวได้ว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกระทำของบุคคล

กาญจนา แก้วเทพ (2547: 243) แสดงเอกลักษณ์ของทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม (Social Expectation Theory) ออกเป็นข้อๆ ดังนี้

1. สื่อแสดงข้อมูล กฎเกณฑ์ ของสังคมที่ผู้รับสารต้องจดจำ
2. การจดจำมีส่วนกำหนดทิศทางการกระทำของผู้รับสาร
3. สื่อเป็นแรงผลักดันพฤติกรรม หรือการรับรู้ของผู้รับสาร ซึ่งนับเป็นแรงผลักดันจากภายนอกไม่ใช่ทัศนคติ และแรงจูงใจภายในของบุคคลเลย

จากแนวคิด และทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าการที่ผู้ชมสตรีจะมีทัศนคติต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครอย่างไรนั้น ก็ขึ้นอยู่กับว่าสื่อมวลชนสร้าง

ภาพลักษณ์นั้นไว้อย่างไร และภาพลักษณ์ใดๆ นั้น จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การเรียนรู้ แนวคิด การปฏิบัติ และภาพลักษณ์นั้นจะถูกถือเป็นกติกาสังคมของผู้ชมสตรีในสังคมนั้นๆ ต่อไปด้วยเช่นกัน

จากการศึกษาของ Noreene Z. Janus อ้างใน (กาญจนา แก้วเทพ, 2549: 491) กล่าวว่า กลุ่มสตรีนิยมแนวเสรีนิยมมีแนวคิดเรื่องภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอในสื่อโดยเฉพาะเรื่องบทบาททางเพศ (sex-role) ว่า สื่อจะหน้าที่บ่มเพาะสมาชิกเพศต่างๆ ในสังคม เป็นตัวแบบ (Role Model) ให้เด็กเลียนแบบ หรือเอาอย่าง

กล่าวโดยสรุปได้ว่างานวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์” จัดเป็นงานวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับเพศในสื่อมวลชน มิได้ใช้เพียงกรอบทฤษฎีทางการสื่อสารมวลชนเท่านั้น แต่ยังอาศัยกรอบแนวคิดสตรีศึกษา (Women Study) โดยงานวิจัยนี้ต้องการทราบถึงทัศนคติของผู้ชมสตรีตามทฤษฎีแนวคิดสตรีศึกษา และตามเกณฑ์ทางปรัชญามาจัดกลุ่มของสตรี ซึ่งจะทำงานวิจัยมีความลึกซึ้งมากขึ้น และสามารถวิเคราะห์เพื่อพิจารณาหาสาเหตุการยอมรับภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าว และรายการละคร อันเป็นที่มาของการวิจัยครั้งนี้

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมแต่ละปรัชญา กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์
4. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ชมสตรีที่มีต่อการแสดงทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์

### คำถามการวิจัย

1. ผู้ชมสตรีมีทัศนคติต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์อย่างไร

2. แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กันอย่างไร
3. เกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมแต่ละปรัชญา กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กันอย่างไร
4. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ชมสตรีต่อการแสดงทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์มีความแตกต่างกันอย่างไร

#### สมมติฐานการวิจัย

1. แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษามีผลต่อทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์
2. เกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมแต่ละปรัชญา มีผลต่อทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์
3. ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีผลต่อทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์
4. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ทัศนคติของผู้ชมสตรีที่มีแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษาต่างกัน และมีเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมต่างกัน

#### ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์” ศึกษาภาพลักษณ์สตรีที่ปรากฏในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงปี 2551- 2552 ในรายการข่าวภาคค่ำ และรายการละคร TV Serials หรือ Soap Opera ที่ออกอากาศช่วงเวลา Prime Time ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั้ง 6 สถานี คือ ช่อง 3/ 5/ 7/ 9 / NBT /TPBS โดยเลือกสำรวจกลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุระหว่าง 21-60 ปี เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

## นิยามศัพท์เฉพาะ

ทัศนคติ	หมายถึง	ความคิดเห็นจากความรู้สึกของผู้ชมสตรีที่มีต่อภาพลักษณ์ของสตรีที่ปรากฏในรายการข่าว และละครโทรทัศน์ โดยมีรากฐานมาจากการประเมินความรู้สึกของผู้รับสารเอง ว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยต่อภาพลักษณ์สตรี 5 ภาพลักษณ์ ที่ได้มาจากการสรุปรวมภาพลักษณ์ของสตรีที่ปรากฏออกมาทางสื่อมวลชน 5 ภาพลักษณ์ คือ <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ภาพสัตรีโลกที่แสนสวย</li> <li>2. ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี</li> <li>3. ภาพของสิทธิสตรี</li> <li>4. ภาพของผู้หญิงมหัศจรรย์</li> <li>5. ภาพผู้หญิงกล้า</li> </ol>
ผู้ชมสตรี	หมายถึง	ผู้รับสารหญิงที่ได้รับชมรายการข่าวภาคค่ำ และรายการละคร TV Serials หรือ Soap Opera จากสื่อโทรทัศน์
ภาพลักษณ์ (Image)	หมายถึง	ภาพที่ได้จากการประเมินข้อเท็จจริง และความรู้สึกส่วนตัว แล้วกลายเป็นภาพที่ฝังใจอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ซึ่งอาจจะแตกต่างไปจากสภาพความเป็นจริง เป็นภาพที่เกิดจากความนึกคิด หรือภาพที่สตรีคิดว่าควรจะเป็น เช่นนั้น ในงานวิจัยนี้เลือกทดสอบทัศนคติโดยมีขอบเขตการศึกษาภาพลักษณ์ของสตรี จากการสรุปการศึกษาภาพลักษณ์ของสตรีที่ปรากฏออกมาทางสื่อมวลชน ได้ 5 ภาพลักษณ์ คือ <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ภาพสัตรีโลกที่แสนสวย (Sex Object) หมายถึง ภาพสตรีที่ถูกนำเสนอโดยใช้เสน่ห์เข้ายวนทางเพศเป็นสำคัญ ผ่านทางการแต่งกายที่จงใจเปิดเผยสรีระ รวมถึงการแสดงออก และสีหน้าในท่าทางเชิงยั่วยวน</li> </ol>

## 2. ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี

(Traditional) หมายถึง ภาพสตรีตามแบบฉบับดั้งเดิม แสดงความชอบธรรมของการแบ่งงานกันทำตามเพศ เช่น ภาพความเป็นแม่ ภาพความเป็นภรรยา และภาพแม่บ้าน

## 3. ภาพของสิทธิสตรี (Women Rights)

หมายถึง ภาพของสตรีที่แสดงสิทธิ และเรียกร้องสิทธิตามบทบาทที่เปลี่ยนไปของสังคม ตามสิทธิที่พึงมีพึงเป็น เช่นสิทธิในการเลือกตั้ง เป็นภาพลักษณะกึ่งกลางระหว่าง ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) และภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional)

## 4. ภาพของผู้หญิงมหัศจรรย์

(Superwomen) หมายถึง ภาพผู้หญิงที่มีความสามารถก้าวออกไปเปิดโลกภายนอกของตนโดยการปรากฏตัวในวิชาชีพต่างๆ ในปริมณฑลของผู้ชาย พร้อมๆ กับการดูแลรับผิดชอบการบ้าน การเรือนตามหน้าที่ทางเพศภายในบ้านควบคู่กันเข้าทำนอง “งานหลวงไม่ให้ขาดงานราษฎร์ไม่ให้เว้น” โดยไม่เรียกร้องสิทธิ

## 5. ภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional)

หมายถึงภาพผู้หญิงยุคใหม่ หรือภาพผู้หญิงเก่งที่มีความมั่นใจในตัวเองทำตัวเสมอเหมือนกับผู้ชายในแง่อาชีพการทำงาน และแง่ความประพฤติ ในลักษณะที่สิ่งใดที่ผู้ชายทำได้ ผู้หญิงก็ทำตามได้เช่น ประกอบอาชีพนอกบ้าน หรือใช้ปริมณฑลนอกบ้านของผู้ชายเป็นหลัก

รายการข่าว

หมายถึง

รายการที่นำเสนอข่าวสารข้อเท็จจริง ที่รายงานความเป็นไปของสังคม บุคคล หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงค่าตั้งแต่เวลา 17.30-20.30

รายการละคร	หมายถึง	นาฬิกา ประกอบด้วยข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวสังคม ข่าวอาชญากรรม ข่าวภูมิภาค ข่าวต่างประเทศ ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา โดยมุ่งเน้นความรวดเร็ว ความชัดเจนในการนำเสนอ โดยไม่มีการสอดแทรกความคิดเห็น
	หมายถึง	ส่วนบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับสารทราบรายการที่จำลองเรื่องราวของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งผ่านทางศิลปะการผูกเรื่อง และศิลปะการแสดง โดยเล่นต่อเนื่องหลายตอนจบโดยประมาณ 20-30 ตอน มีเนื้อหาต่อเนื่องกัน ต้องติดตามชมต่อเนื่องจึงจะทราบเนื้อหาของละครทั้งเรื่อง มีผู้แสดงเป็นกลุ่มเดิม และมีการกำหนดออกอากาศเป็นประจำ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า TV Serials หรือ Soap Opera มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับสารได้รับความเพลิดเพลิน บันเทิงใจ หรือได้รับแง่คิดที่แฝงไว้ในเนื้อหา
ทฤษฎีสตรีศึกษา	หมายถึง	ทฤษฎีที่ว่าด้วยเรื่องการศึกษาด้านสตรีแบ่งเป็น 2 กลุ่มทฤษฎี คือ <ol style="list-style-type: none"> <li>1. แนวคิดการมองผู้หญิงในฐานะระบบย่อยอันหนึ่งของระบบใหญ่ เมื่อระบบใหญ่มีการเปลี่ยนแปลง ระบบย่อยก็จะต้องมีการปรับตัวตาม (System Approach)</li> <li>2. และแนวคิดการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและเพศหญิงที่เชื่อว่ามีลักษณะความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศ (Feminist Approach)</li> </ol>
เกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม	หมายถึง	การจัดประเภทกลุ่มต่างๆ ของสตรีนิยมที่อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ปรัชญาแบบ Essentialism ที่มีความเชื่อว่าเพศชายหญิงมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ
2. ปรัชญาแบบ Anti - Essentialism ที่ไม่เชื่อว่ามีสาระที่แท้จริงดำรงอยู่ระหว่างเพศ ความเป็นชาย หรือความเป็นหญิง ล้วนแล้วแต่ถูกสร้างขึ้นมาทั้งสิ้น

#### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์
2. เพื่อเป็นข้อมูลให้สื่อมวลชนได้ทราบ และส่งเสริม พัฒนาการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ให้มากขึ้น ดีขึ้น และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่
3. เพื่อสร้างจิตสำนึกเรื่องความเสมอภาคทางเพศให้เกิดขึ้นในวงการศึกษา

## บทที่ 2

### วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเรื่อง ทักษะการคิดของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ มีทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้รับสาร
2. แนวคิดสตรีนิยม
3. แนวคิดเรื่องทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม (Social Expectation Theory)
4. แนวคิดเรื่องรายการข่าว (Realistic Information)
5. แนวคิดเรื่องรายการละคร (Imagination Illusion Drama)
6. แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์สตรี
7. แนวคิดเรื่องทัศนคติ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### แนวคิดเกี่ยวกับผู้รับสาร

ผู้รับสารเป็นองค์ประกอบท้ายสุดในกระบวนการสื่อสารที่ประกอบไปด้วยผู้ส่งสาร ( Source) สาร (Message) ช่องทางการสื่อสาร (Channel) และผู้รับสาร (Receiver) กาญจนา แก้วเทพ (2542: 170) อธิบายถึงฐานะของผู้รับสารในการสื่อสารมวลชนที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตจนถึงปัจจุบันว่าเดิมที่ผู้รับสารอยู่ในฐานะผู้ดูผู้ชม ( Spectator) ที่เปิดรับสื่อด้วยการเข้าไปชม และอาจมีส่วนร่วมกับการแสดง เช่นการดูมหรสพไทยในงานวัด ที่ผู้รับสารได้แสดงปฏิกิริยาต่อสารด้วยการหัวเราะ หรือปรบมือ ฐานะของผู้รับสารในการเป็นผู้ดูผู้ชมมิได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อในปัจจุบันมีการพัฒนาการถ่ายทอดสารผ่านทางสื่อโทรทัศน์ดังจะเห็นได้ว่ารายการเกมโชว์ หรือรายการทอล์คโชว์ มักนิยมจัดให้มีผู้ดูผู้ชมในห้องส่งเพื่อเพิ่มสีสันบรรยากาศ และบ่อยครั้งที่ภาพของผู้ดูผู้ชมถูกนำเสนอเป็นส่วนหนึ่งของรายการในลักษณะ Reaction Shot ที่เป็นFeedback จากผู้ดูผู้ชมออกอากาศสลับกับการนำเสนอเนื้อหารายการ

ต่อมาผู้รับสารขยับบทบาทมาอยู่ในฐานะสาธารณะ(Public) ที่มีการรวมกลุ่มกันหลังการรับข่าวสารเพื่อมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมสาธารณะ แสดงออกด้วยการรณรงค์แสดงประชามติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเมือง หรือกิจการสาธารณะ

นอกจากนี้ผู้รับสารยังถูกจัดอยู่ในฐานะมวลชน (Mass) ที่ถูกมองในแง่ปริมาณว่าเป็นกลุ่มผู้รับสารที่มีขนาดใหญ่ และมีความแตกต่างท่ามกลางความหลากหลายของปัจเจกบุคคล ผู้รับสารในฐานะมวลชนมีส่วนสำคัญในการกำหนดสารว่าสารต้อง "ง่าย" ในการเข้าถึงผู้รับสารทุกคนได้

ท้ายสุดผู้รับสารถูกจัดอยู่ในฐานะตลาดของผู้บริโภค (Market) ที่มีอำนาจซื้อ และมีอำนาจในการกำหนดสื่อ ดังนั้นสื่อมวลชนจึงมีฐานะเป็นผู้ตอบสนองความต้องการของผู้รับสารในฐานะตลาดของผู้บริโภค มิใช่ถือเอาความต้องการของผู้ส่งสารที่เป็นสื่อมวลชนเป็นตัวตั้งอีกต่อไป

ในงานวิจัยเรื่อง ทักษะคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ ใช้แนวคิด และแนวทางการวิจัยเกี่ยวกับผู้รับสารโดยมองผู้รับสารสตรีในฐานะมวลชน (Mass) ในแง่ของปริมาณ (กาญจนา แก้วเทพ, 2542: 171) ผู้รับสารสตรีจัดเป็นกลุ่มผู้รับสารขนาดใหญ่ มีหลากหลายช่วงวัย หลากหลายลักษณะอาชีพ และการศึกษา ส่วนในแง่ของคุณภาพมวลชนสตรีจะมีลักษณะแยกกันอยู่ในแต่ละกลุ่มสังคม ต่างกลุ่มต่างคนต่างอยู่ไม่รู้จักกันในลักษณะของคนเมืองใหญ่ ในแง่ของการจัดประเภทของการวิจัยเรื่องผู้รับสาร งานวิจัยเรื่อง ทักษะคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์มองว่าเป็นการวิจัยผู้รับสารสตรีที่เน้นผลกระทบที่สื่อสามารถก่อให้เกิดแก่ผู้รับสารที่มีลักษณะเป็นมวลชน พลังอำนาจของสื่อมีผลต่อพฤติกรรมของผู้รับสาร และมองผู้รับสารในฐานะมวลชนที่ Passive ที่มีลักษณะเชื่องช้า และเชื่องช้าในข่าวสารของสื่อ ในประเด็นของกรอบในการศึกษาผู้รับสาร กาญจนา แก้วเทพ (2542: 174) กล่าวว่าผู้รับสารเป็นกระบวนการหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร กรอบในการศึกษาผู้รับสารมีตั้งแต่การศึกษาระดับแคบไปจนถึงระดับกว้าง ประกอบด้วย

1. การศึกษาแต่ตัวผู้รับสาร
2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารกับตัวสื่อ
3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสาร ตัวสื่อ และบริบทของการรับสื่อ

งานวิจัยเรื่อง ทักษะคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ ผู้วิจัยกำหนดกรอบโดยศึกษาแต่ตัวผู้รับสาร โดยกำหนดให้ตัวแปรด้านสื่อเป็นตัวแปรที่หยุดนิ่งคงที่ อาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณมีเป้าหมายในการสำรวจภาพรวมของทักษะคติของผู้ชมสตรีที่มีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละคร โดยอาศัยแบบแนวคิดการวิเคราะห์ผู้รับสารสำหรับการปฏิบัติ (กาญจนา แก้วเทพ, 2542: 178) ที่แบ่งไว้เป็น 3 แนวทางได้แก่

1. การแบ่งตามลักษณะเกณฑ์ทางประชากรศาสตร์ (Demographic Aspect) ซึ่งเป็นวิธีการที่มักพบในงานวิจัยทั่วไป โดยใช้ตัวแปรด้านประชากรได้แก่ อายุ ภูมิภาค การศึกษา เพศ สถานะทางเศรษฐกิจ

2. การแบ่งตามคุณลักษณะด้านจิตวิทยา (Psychological Aspect) เป็นการใช้ตัวแปรด้านบุคลิกภาพแบบต่างๆ แบบแผนวิธีคิด ลักษณะทางอารมณ์ หรือเกณฑ์ในเรื่องวิถีชีวิต

3. การแบ่งตามเกณฑ์การแสวงหาข่าวสารของผู้รับสาร (Information Acquisition) เป็นแนวคิดเรื่องการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจในการรับสาร

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้แนวทางการแบ่งผู้รับสารตามลักษณะเกณฑ์ของประชากร (Demographic Aspect) ตัวแปรด้านประชากรที่นำมาใช้มี 5 ตัวคือ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส ทั้งนี้เพราะตัวแปร “อายุ” มีความสำคัญอย่างมากเพราะแบบแผน ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ รวมถึงภูมิหลังของบุคคลถูกกำหนดจากช่วงอายุ ตัวแปรเรื่อง “อาชีพ” จะเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะทางจิตวิทยาของผู้ที่ประกอบอาชีพนั้น (Professional Predisposition) นอกจากนี้ยังเป็นตัวแปรที่กำหนดรูปแบบการใช้เวลา และสถานที่ของบุคคลด้วย (กาญจนา แก้วเทพ, 2542: 181) ตัวแปรเรื่อง “การศึกษา” งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ตัวแปรด้านปริมาณการศึกษาที่ผู้รับสารได้รับ มากกว่าประเภทของสาขาวิชาที่ผู้รับสารเลือกเรียน เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทางประชากรศาสตร์ด้านการศึกษากับการยอมรับภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าว และรายการละคร ตัวแปรเรื่อง “รายได้” งานวิจัยชิ้นนี้ใช้เกณฑ์รายได้ของผู้รับสารสตรีเป็นเกณฑ์มากกว่ารายได้ของครอบครัว ทั้งนี้เพราะรายได้มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งหน้าที่การงาน และการเลือกใช้สื่อของผู้รับสารสตรี ท้ายสุดตัวแปร

“สถานภาพ” อันหมายถึง ตำแหน่งของสตรีในสังคมเพื่อให้แต่ละบุคคลและคนอื่นๆ ได้รับรู้ร่วมกันว่าเป็นใคร และมีสถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกันอย่างไร ผู้วิจัยมองว่าตัวแปรสถานภาพทำให้ทราบเครือข่ายของสถานภาพ (Net work of Status) ที่เชื่อมโยงบุคคลกับโครงสร้างสังคมอื่น และอาจแสดงโครงสร้างอำนาจ และแบบแผนในการรับสื่อของผู้รับสารสตรี สถานภาพในสังคมมีอยู่ 2 ประเภท คือ สถานภาพที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด (Ascribed Statuses) โดยสังคมเป็นผู้กำหนด หรือเป็นเรื่องของสถานภาพโดยเงื่อนไขทางชีวภาพ (Biological Conditions) เช่น สถานภาพทางเพศ คือ การเป็นเพศชาย เพศหญิง สกุล เชื้อชาติ ศาสนา หรือถิ่นกำเนิด และสถานภาพที่ได้มาด้วยความสามารถ (Achieved Statuses) เช่น สถานภาพบิดามารดา (Parental Status) สถานภาพตามวุฒิการศึกษา (Educational Status) สถานภาพทางการสมรส (Marital Status) สถานภาพทางอาชีพ (Occupational

Status) สถานภาพทางการเมือง (Political Status) ซึ่งเป็นสถานภาพที่จะเปลี่ยนแปลงได้เพราะสามารถแสดงหรือแสวงหามาด้วยความสามารถของบุคคลตามความสนใจ ตามศักยภาพหรือความสามารถของบุคคลที่มีอยู่อย่างแตกต่างกัน (สุพิศวง ธรรมพันทา.2540; 63) สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยใช้ตัวแปรสถานภาพทางสมรส (Marital Status) ซึ่งตามแนวคิดของสุพิศวง ธรรมพันทา (2540) กล่าวไว้ว่าเป็นสถานภาพที่ได้มาด้วยความสามารถ (Achieved Statuses)

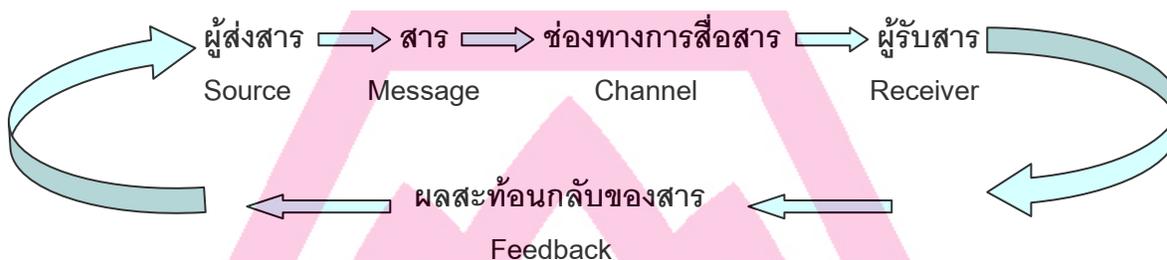
### แนวคิดสตรีนิยม

เสนาะ เจริญพร (2548: 301) ให้คำนิยามว่าสตรีนิยมหมายถึงแนวคิดที่ศึกษาวิเคราะห์สภาวะในสังคมที่ผู้หญิงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ถูกกดขี่ และถูกทำให้ด้อยกว่าชายโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงสภาวะดังกล่าว อำนาจ และการต่อสู้ดังกล่าวเป็นโครงสร้างที่มีอยู่ในทุกส่วนของชีวิตทั้งด้านครอบครัว การศึกษา สวัสดิการ การงาน และอาชีพ การเมืองวัฒนธรรม และรวมถึงแวดวงของการสื่อสารมวลชนด้วย กาญจนา แก้วเทพ (2543: 5) ได้วิเคราะห์ความเกี่ยวเนื่องของเพศหญิงที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการสื่อสารมวลชนโดยวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีแบบจำลองทั่วไปของกระบวนการสื่อสารทางการสื่อสารมวลชนซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. ผู้หญิงในบทบาทของผู้ผลิต หรือผู้ส่งสาร ซึ่งพิจารณาในด้านความเท่าเทียมกันด้านอาชีพ รายได้ โอกาสในความก้าวหน้าในอาชีพ การได้รับการยอมรับ รวมถึงการพิจารณาถึงผล กระทบของเนื้อหาสารจากผู้ผลิต หรือผู้ส่งสารเพศหญิง
2. การวิเคราะห์เนื้อหาของสาระ ซึ่งพิจารณาในด้านของภาพสะท้อนของผู้หญิงที่ออกมาทางสาร และความเป็นจริงของภาพสะท้อนดังกล่าว การวิเคราะห์แก่นเรื่อง (Theme) โครงเรื่อง (Plot)
3. ผู้หญิงในบทบาทของผู้รับสาร ซึ่งพิจารณา พฤติกรรมของผู้รับสารหญิง เหตุผลในการเลือกรับสารโดยใช้เกณฑ์ทางสังคมวิทยา มาพิจารณาร่วม
4. ผลกระทบของสื่อที่มีต่อผู้รับสารหญิง พิจารณาผลกระทบระยะสั้น ระยะยาว การสร้างภาพลักษณ์ การครอบงำทางอุดมการณ์ที่มีต่อผู้หญิง

จากแนวคิดดังกล่าวพบว่า ผู้หญิงได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับสื่อมวลชนในหลายองค์ประกอบของการสื่อสารเช่น ในฐานะผู้ส่งสาร (Sender/Souse) ด้วยการเป็นผู้ผลิตสื่อ ในฐานะของเนื้อหาสาร (Message) ด้วยการที่ถูกสะท้อนภาพทางเพศผ่านสื่อ (Channel) ในฐานะผู้รับสาร (Receiver) ด้วย

การเป็นผู้ชมผู้ฟัง และทั้งยังเป็นผู้ถูกผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังการที่สารนำเสนอหรือภายหลังการรับสาร (Feedback) อีกด้วย



ภาพประกอบที่ 1: ภาพแสดงการมีส่วนร่วมของสตรีในองค์ประกอบของการสื่อสารมวลชน  
ที่มา: ผู้วิจัย. 2552

อาจกล่าวได้ว่าในงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งพิจารณาภาพสะท้อนของผู้หญิงที่ออกมาทางสาร และความ เป็นจริงของภาพสะท้อนรวมถึงหาเหตุผลว่าเพราะเหตุใดผู้รับสารจึงเห็นพ้อง และยอมรับภาพลักษณ์ ของสตรีที่สะท้อนผ่านสื่อออกมาเช่นนั้นได้ นอกจากนี้ยังสำรวจวิเคราะห์ผู้หญิงในบทบาทของผู้รับสาร ซึ่งพิจารณาทัศนคติของผู้รับสารหญิง เหตุผลในการเลือกรับสาร โดยใช้เกณฑ์ทางด้าน ประชากรศาสตร์ (Demographic Aspect) และใช้เกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสตรีศึกษามาพิจารณาร่วม ด้วย

กาญจนา แก้วเทพ (2543: 7) แบ่งทฤษฎีสตรีศึกษาตามจุดยืนใหญ่ๆ เป็น 2 กลุ่มทฤษฎี ดังนี้

1. System Approach หรือทฤษฎีระบบ อธิบายได้ว่าผู้หญิงอยู่ในฐานะระบบย่อยของ ระบบใหญ่ มีหน้าที่ที่ถูกกำหนดมาให้เหมาะสมกับเพศ การแบ่งงานกันทำ หรือการแบ่งความ รับผิดชอบเป็นการแบ่งตามลักษณะทางชีววิทยา เช่นผู้หญิงมีหน้าที่ตั้งท้อง และเลี้ยงดูบุตร โดยมี ขอบเขตของภารกิจหน้าที่อยู่ในบ้าน ทฤษฎีนี้มีความเชื่ออยู่ว่าถ้าทุกคนทำตามหน้าที่ทางเพศแล้วสังคม จะมั่นคง และเกิดเสถียรภาพ

2. Feminist Approach หรือทฤษฎีเฟมินิสม์ เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้หญิง และผู้ชายที่มองถึงความไม่เท่าเทียมกันมาตั้งแต่ครั้งอดีตจนถึงปัจจุบัน ถือเป็น การเอาัดเอา เปรียบทางเพศ และถือเป็นอคติทางเพศที่ถือเอาเพศหนึ่งเหนือกว่าอีกเพศหนึ่ง สำหรับ Feminist

Approach หรือทฤษฎีเฟมินิสม์ ยังประกอบไปด้วยกลุ่มปลีกย่อยอีกหลายกลุ่มแต่จุดร่วมหลักของกลุ่มคือคือความเชื่อในความไม่เที่ยงธรรมทางเพศตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ทฤษฎีสตรีศึกษาทั้ง System Approach หรือทฤษฎีระบบ และ Feminist Approach หรือทฤษฎีเฟมินิสม์ มาวิเคราะห์ผู้รับสารหญิงถึงเหตุ และผลในการยอมรับภาพลักษณ์ของผู้หญิงตามทฤษฎีที่ประกอบไปด้วยภาพลักษณ์ 5 ประเภทได้แก่ ภาพสัตว์โลกที่แสนสวย ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี ภาพของสิทธิสตรี ภาพของผู้หญิงมหัศจรรย์ และภาพผู้หญิงกล้า ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าทฤษฎีสตรีศึกษาน่าจะสามารถอธิบายถึงเหตุผลดังกล่าวได้อย่างชัดเจน

กาญจนา แก้วเทพ (2549: 479) กล่าวถึงสำนักคิดของกลุ่มสตรีศึกษาที่ใช้เกณฑ์ทางปรัชญามาจัดกลุ่ม แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ปรัชญาแบบ Essentialism มีความเชื่อว่าเพศหญิง และเพศชายมีความแตกต่างกันตามธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบสังคมที่มีพ่อเป็นใหญ่ (Patriarchial Society) ยิ่งทำให้สาระ คุณค่าของเพศหญิงถูกลดลง

2. ปรัชญาแบบ Anti – Essentialism มีความเชื่อว่าความเป็นหญิง หรือชายล้วนแล้วแต่ถูกประกอบสร้างขึ้น (Socially construct) และปฏิเสธความเชื่อในแบบ Essentialism

จากปรัชญาทั้ง 2 แบบนี้สามารถแบ่งสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านการศึกษาสื่อสารมวลชนได้ 4 สำนักคิดดังนี้

1. แนวเสรีนิยมหรือสตรีนิยมสายเสรีนิยม (Liberal Feminist) มีความเชื่อว่าความสามารถของเพศชาย และเพศหญิงเท่าเทียมกันแต่เพศหญิงมักขาดโอกาสทางการศึกษา และความด้อยปัญญาของผู้หญิงไม่ได้เกิดจากธรรมชาติ แต่เกิดจากโอกาสที่ไม่เท่าเทียมกัน การต่อสู้ของสตรีนิยมสายเสรีนิยมทำให้เกิดสิทธิทางการศึกษา สิทธิในการลงคะแนนเลือกตั้ง และการขยายบทบาทแม่ และเมียที่มีของเขตภารกิจหน้าที่ในบ้าน มาทำงานนอกบ้าน รวมถึงเกิดการรณรงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอคติต่อผู้หญิงเช่นการเป็นผู้นำ และการรู้จักใช้เหตุผล (กาญจนา แก้วเทพ, 2549: 482) นอกจากนี้ สตรีนิยมสายเสรีนิยม ยังเชื่อว่าบุคคลเรียนรู้บทบาท และการกระทำจากการสังเกตตัวแบบ (Role Mode) ที่มีอยู่ในสังคม ซึ่งก็คือสื่อมวลชน (Social Learning on Modeling) เชื่อว่าบุคคลเรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมโดยดูจากกระบวนการให้รางวัล และการลงโทษจากสังคมในจอโทรทัศน์ (Social Learning by Reinforcement)

2. แนวมาร์กซิสต์ หรือสตรีนิยมสายสังคมนิยม (Marxist/ Socialist/ Classic Marxist)

แนวคิดนี้ใช้เกณฑ์เรื่องชนชั้นมาประสานกับเกณฑ์สตรีนิยม สตรีนิยมสายสังคมนิยมเชื่อในกรอบสังคมนิยมอุตสาหกรรมและเชื่อว่ากดขี่เอารัดเอาเปรียบอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ทางชนชั้น การปลดปล่อยผู้หญิงที่แท้จริงคือการสลายตัวของระบบชนชั้น เสนาะ เจริญพร (2548: 301) เชื่อว่าสถานภาพอันด้อยกว่าทางเพศของสตรีมาจากโครงสร้างของระบบทุนนิยม โครงสร้างดังกล่าวควรมีการเปลี่ยนแปลง และควรเปลี่ยนแปลงทั้งระบบคือระบบการผลิต ชีวิต และเพศ ควบคู่กันไปด้วย

3. แนวความคิด หรือสตรีนิยมสายสุดขั้ว (Radical) แนวคิดนี้เชื่อว่าเพศหญิงแตกต่างจากเพศชาย และดีกว่าเพศชาย ทั้งทางภูมิปัญญา และทางจริยธรรม รวมถึงการวิเคราะห์ว่าความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศชาย และเพศหญิงไม่ได้เกิดจากระบบการเมืองและเศรษฐกิจแต่เกิดจากโครงสร้างอำนาจระหว่างเพศสถานะที่แฝงในสังคมทุกรูปแบบ คือโครงสร้างแบบปิตาธิปไตย หรือระบบสังคมแบบพ่อเป็นใหญ่ ( Patriarchal Society) เพศหญิงจึงถูกเอาเปรียบทั้งทางตรงทางอ้อม นับเป็นรูปแบบที่ถอดถอนยาก แนวคิดนี้ต้องการลบล้างระบบทางเพศทั้งหมดรวมถึงการแต่งงาน หรือการมีครอบครัว การมีลูก และยอมรับความสัมพันธ์ทางเพศแบบชายกับชาย หรือหญิงกับหญิง หรือแม้แต่การอยู่ด้วยกันก่อนการแต่งงาน

4. แนวยุคหลังสมัยใหม่ หรือสตรีนิยมสายหลังสมัยใหม่ (Post-Modern Feminism/ Po Mo) แนวคิดสนับสนุนความเชื่อของซีโมน เดอ โบวัวร์ ที่เชื่อว่าความเป็นผู้หญิงล้วนถูกประกอบและสร้างขึ้น หรือคนเราไม่ได้เกิดมาเป็นผู้หญิง และมาได้กลายมาเป็นในภายหลังนั่นเอง รวมถึงการให้ความสำคัญต่อความแตกต่างหลากหลายของผู้หญิง ไม่ว่าจะเป็ชนชั้น หรือชาติพันธ์ ในด้านที่เกี่ยวข้องกับสื่อสตรีนิยมสายหลังสมัยใหม่เชื่อว่าผู้รับสารเปิดรับสื่ออย่าง Active และปฏิเสธความเชื่อที่ว่าผู้รับสารจะถูกครอบงำจากสื่อเนื่องจากการเปิดรับสื่อแบบ Passive

จากแนวคิดเรื่องสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านการศึกษาสื่อมวลชนทั้ง 4 สำนักคิดที่กล่าวมาข้างต้น อาจกล่าวได้ว่างานวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ ใช้แนวทางการศึกษาสื่อมวลชนจากทัศนะของสตรีนิยมโดยใช้แนวทางการศึกษาเรื่องภาพลักษณ์ของสตรีที่ปรากฏต่อสื่อ ด้วยแนวคิดที่ว่าภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอในสื่อจะทำหน้าที่อบรมบ่มเพาะ ผู้รับสาร และจะทำหน้าที่เป็นตัวแบบให้เด็กเลียนแบบ หรือเอาอย่าง อันเป็นแนวทางการวิจัยที่กลุ่มสตรีนิยมแนวเสรีนิยม (Liberal Feminist) ให้ความสำคัญ ทั้งนี้การใช้แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมแต่ละปรัชญา มาเป็นกรอบในการวิจัยอาจอธิบาย และให้เห็นว่าอะไรเป็นเหตุผลเบื้องหลังที่ทำให้

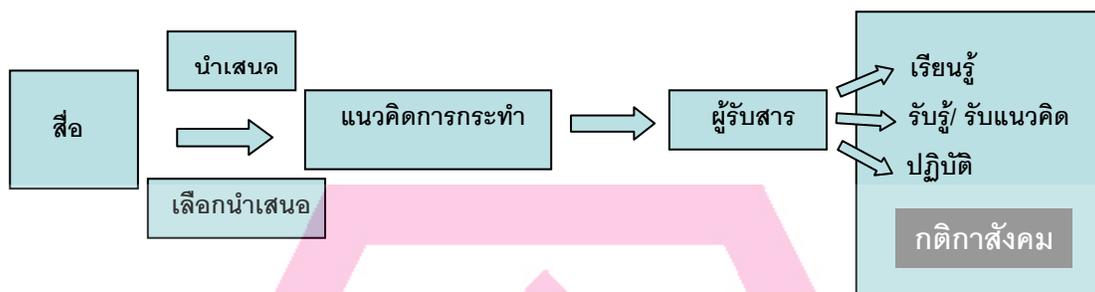
ผู้รับสารสตรีมีทัศนคติของต่อกรนำเสนองภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ แตกต่างกันก็เป็นได้

### แนวคิดเรื่องทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม (Social Expectation Theory)

มีความเชื่อว่า

1. มนุษย์เป็นสัตว์สังคม พฤติกรรมของมนุษย์เกี่ยวข้องกับคนในสังคม กลุ่มสังคม หรือเงื่อนไขต่างๆของสังคม เช่น ธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ
2. เป็นการศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ระหว่างคนกับคน หรือกลุ่มคนกับกลุ่มคน เพื่อสร้างความเข้าใจในโครงสร้างของคนแต่ละคน
3. แบบแผนของพฤติกรรมที่สังคมให้การยอมรับ เป็นตัวกำหนดทิศทางการแสดงออกของมนุษย์ และมนุษย์มักแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังจากกลุ่มสังคม C.H. Cooley (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2547: 240) กล่าวว่า มนุษย์เรามักเลือกทำกิจกรรมที่คิดว่าคนอื่นคาดหวังว่าเราจะทำ
4. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในกลุ่มสังคม ถูกจัดเป็นกฎเกณฑ์ ระบบ ระเบียบ หน้าที่ เพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม และเชื่อว่าถ้าไม่มีกฎเกณฑ์ ระบบ ระเบียบ หรือการกำหนดหน้าที่ สังคมจะโกลาหล แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายใต้กฎเกณฑ์ต่างๆถูกเรียกว่าการจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization)
5. มนุษย์ในสังคมถูกสอนให้รู้จักการจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization) เพื่อกำหนดพฤติกรรมของตนเอง และคาดการณ์พฤติกรรมของคนอื่น
6. การจัดระเบียบของสังคมเริ่มจากระดับครอบครัว ระดับหน่วยงาน หรือองค์กร ระดับรัฐบาล และระดับประเทศ มีความซับซ้อนตามขนาดของกลุ่ม และมีกฎเกณฑ์ในการคาดหวังการกระทำของสมาชิกมากขึ้นตามขนาดของกลุ่ม

DeFleur (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2547: 240) ได้สร้างทฤษฎี Cultural Norms Theory ในปี 1970 และภายหลังทฤษฎีดังกล่าวได้พัฒนาเป็น Social Expectation Theory ทฤษฎีดังกล่าวกล่าวถึงบทบาทของสื่อมวลชนว่า สื่อมวลชนเป็นผู้เลือกนำเสนอแนวคิด หรือการกระทำบางอย่างผ่านสื่อ ส่งผลให้ผู้รับสารเกิดการเรียนรู้โดยสรุปว่านั่นคือกติกาสังคม และนำมาซึ่งการที่ผู้รับสารเกิดแนวทางการแสดงพฤติกรรม ซึ่งทั้งหมดนี้อาจกล่าวได้ว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกระทำของบุคคล



ภาพประกอบที่ 2 : ภาพแสดงการอธิบายทฤษฎี Social Expectation Theory  
ที่มา : ผู้วิจัย. 2552

แนวคิดที่ใช้ในการอธิบายการจัดระเบียบทางสังคมมี 4 แนวคิดคือ

1. Norms หมายถึง กฎทั่วไปที่มนุษย์ในสังคมเข้าใจ และกำหนดเป็นแนวทางในการกระทำ ครอบคลุมถึงกิจกรรมง่ายๆ ในการดำเนินชีวิตเช่นมารยาทในการรับประทานอาหาร ไปจนถึงกิจกรรมพิเศษที่มีความซับซ้อน เช่นการมีเพศสัมพันธ์

2. Roles หมายถึง กฎที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดตำแหน่ง และบทบาทหน้าที่ของมนุษย์ในสังคม กาญจนา แก้วเทพ (2547: 241) อธิบายว่า Roles ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังต่อไปนี้

2.1 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกอย่างเฉพาะเจาะจง (Specialization)

2.2 บทบาทที่กำหนดมีความเกี่ยวข้องกับบทบาทอื่นๆ (Interdependence)

ดังนั้นมนุษย์ต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตน และบทบาทหน้าที่ของผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมเดียวกัน

3. Ranking หมายถึง การเรียงลำดับชั้นของอำนาจในสังคมเพื่อกำหนดสถานะของคนในสังคมว่า ใครมีอำนาจมากจะมีบทบาทในการสั่งการ และใครมีอำนาจน้อยจะมีบทบาทในการกระทำตาม อย่างไรก็ตาม กาญจนา แก้วเทพ (2547: 242) อธิบายว่า การเรียงลำดับชั้นของอำนาจต้องได้รับการยอมรับ และตระหนักในบทบาทลำดับชั้นจากคนในสังคมด้วย

4. Sanctions หมายถึง กฎเกณฑ์ในการบริหารภายในกลุ่มเพื่อการควบคุมให้สังคมดำเนินอยู่ได้เช่น การกำหนดรางวัล หรือการให้บทลงโทษ

ผู้วิจัยหยิบยกเอาทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม (Social Expectation Theory) มาใช้เป็น

แนวทางในการวิจัยเรื่อง ทศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ ด้วยเหตุที่ว่าสื่ออยู่ในฐานะแหล่งความคาดหวังของสังคม ผู้รับสารในสังคมใช้สื่อมวลชนเพื่อเรียนรู้สิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เรียนรู้วิถีชีวิต ประสบการณ์ และสร้างโลกทัศน์ผ่านสิ่งที่สื่อมวลชนนำเสนอ
2. เรียนรู้เงื่อนไขต่างๆ ทางสังคม เช่นธรรมเนียม ประเพณี และความเชื่อจากสื่อที่ได้รับชม
3. เรียนรู้แบบแผนของพฤติกรรมที่สังคมให้การยอมรับ หรือปฏิเสธการยอมรับ อาจเรียกได้ว่าผู้รับสารใช้สื่อเพื่อเป็นตัวกำหนดทิศทางการแสดงออกของผู้รับสาร
4. เรียนรู้ปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคม กฎเกณฑ์ ระเบียบ ระบบ หน้าที่ เพื่อกำหนดหน้าที่ของตนเอง และอ่านพฤติกรรมของสมาชิกอื่นในสังคมเดียวกัน

กล่าวโดยสรุปคือ ผู้รับสารรับรู้บทบาทพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังว่าเขาต้องทำจากสื่อมวลชน และผู้รับสารก็แสดงพฤติกรรมนั้นตามความคาดหวังของสังคม ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นเนื่องจากสื่อนำเสนอ Norms Roles Ranking และ Sanctions ผ่านภาพ และเสียงในรูปของกิจกรรมต่างๆ โดยกลุ่มคนที่เป็นนักแสดง ผู้ประกาศที่สวมบทบาทตาม Norms Roles Ranking และ Sanctions ตามบทรายการที่สื่อออกแบบหรือจำลองภาพขึ้น โดยที่ภาพเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับภาพการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ผู้รับสารจึงซึมซับ และเรียนรู้แบบแผนความคาดหวังของสังคมจากการรับรู้ความเข้าใจดังกล่าว ก่อนก้าวเข้าไปมีประสบการณ์จริงตามภาพกิจกรรมนั้นๆ

กาญจนา แก้วเทพ (2547: 243) แสดงเอกลักษณ์ของทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม (Social Expectation Theory) ดังนี้

1. สื่อแสดงข้อมูล กฎเกณฑ์ ของสังคมที่ผู้รับสารต้องจดจำ
2. การจดจำมีส่วนกำหนดทิศทางการกระทำของผู้รับสาร
3. สื่อเป็นแรงผลักดันพฤติกรรม หรือการรับรู้ของผู้รับสาร ซึ่งนับเป็นแรงผลักดันจากภายนอกไม่ใช่ทัศนคติ และแรงจูงใจภายในของบุคคลเลย

จากแนวคิด และทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าการที่ผู้ชมสตรีจะมีทัศนคติต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครอย่างไรนั้น ก็ขึ้นอยู่กับว่า สื่อสร้างภาพลักษณ์นั้นไว้อย่างไร และภาพลักษณ์ใดๆ นั้น จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การเรียนรู้ แนวคิด การปฏิบัติ และเป็นกติกาสังคมของผู้ชมสตรีในสังคมนั้นๆ ต่อไปด้วยเช่นกัน

### แนวคิดเรื่องรายการข่าว ( Realistic Information )

กาญจนา แก้วเทพ (2542: 256) แบ่งประเภทของรายการต่างๆ ทางโทรทัศน์ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. Journalistic Program ได้แก่รายการข่าว
2. Non- Journalistic Program หรือ Entertainment ได้แก่รายการละคร

รายการข่าวโทรทัศน์จัดอยู่ในประเภทของ Journalistic Program ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญคือต้องเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้น มีหลักฐานพยาน มีวิธีการนำเสนอ และมีคุณสมบัติของความเป็นข่าว นอกจากนี้ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ (2545: 25) กล่าวเพิ่มเติมว่าข่าวมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ปัจจัย คือ

1. ข้อเท็จจริง (Fact) เหตุการณ์ (Event) ความคิด (Idea) หรือความเห็นที่เกิดขึ้น ที่ปรากฏอยู่ ที่เพิ่งได้รับการค้นพบ หรือมีการคาดการณ์พยากรณ์
2. มีความสำคัญ (Significantly) ความน่าสนใจ (Interesting) ต่อคนในสังคมโดยสามารถวัดระดับความสำคัญ และความน่าสนใจได้
3. ได้รับการหยิบยกขึ้นมารายงานข่าว (Reporting) ผ่านสื่อมวลชน (Mass Media) ผ่านช่องทางที่เป็นทางการ (Formal Channel) สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ (2545: 25) อธิบายว่าหากไม่มีการรายงานสิ่งนั้นก็เพียงข้อเท็จจริง หรือหากไม่ผ่านช่องทางที่เป็นทางการสิ่งนั้นก็เพียงแค่ข่าวลือ

งานวิจัยเรื่อง ทักษะคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ นอกเหนือจากจะใช้เกณฑ์การแบ่งประเภทรายการทางโทรทัศน์ข้างต้นมาเป็นกรอบในการวิจัยแล้วยังใช้แนวคิดเรื่องปัจจัย 3 ประการที่ข่าวมีความเกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษาด้วย

Berger อ้างใน (กาญจนา แก้วเทพ, 2542: 147) กล่าวว่าในการรับชมสื่อโทรทัศน์ ผู้รับสารจะเรียนรู้หลักเกณฑ์ของรายการแต่ละรูปแบบ ผู้ชมสามารถสร้างการรับรู้ของตนให้เข้ากับรายการที่ออกอากาศได้ Berger แสดงการแบ่งประเภทรายการโทรทัศน์เป็นตารางดังนี้

Emotive	strong	แข่งขัน [contest]	ละคร [Drama]
	weak	ข่าว [actuality]	การชักชวนโน้มน้าว [Persuasion]
		High	Low
Objective			

ภาพประกอบที่ 3 : ภาพแสดงการแบ่งประเภทรายการโทรทัศน์

ที่มา: Berger อ้างใน (กาญจนา แก้วเทพ, 2542: 147)

จากแผนผังการแสดงการแบ่งประเภทรายการทางโทรทัศน์ข้างต้นอธิบายได้ว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งประเภทรายการแบ่งเป็น 2 เกณฑ์คือ

1. เกณฑ์ลักษณะความเป็นจริง (Objective) แบ่งเป็นความเป็นจริงสูง (High) และความเป็นจริงต่ำ (Low)

รายการที่จัดอยู่ในประเภทความเป็นจริงสูงได้แก่ รายการข่าว (Actuality) และรายการที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน (contest) เช่นรายการกีฬา หรือรายการเกมโชว์ เนื่องจากรายการข่าวเป็นการนำเสนอ หรือเป็นการรายงานเนื้อหาจากเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในสังคมให้กับผู้รับสารได้ทราบ ส่วนรายการที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันก็เป็นรายการที่นำเสนอเรื่องราวการแข่งขันที่เป็นการแข่งขันจริงๆ มีผู้แพ้ มีผู้ชนะจริง ไม่ใช่การจำลองสถานการณ์ หรือการจัดการแสดง

ส่วนรายการที่จัดอยู่ในประเภทความเป็นจริงต่ำเช่น รายการละคร (Drama) เนื่องจากรายการละครหมายถึงรายการที่จำลองเรื่องราว โดยการสะท้อนภาพชีวิต และการกระทำ เป็นเหตุการณ์ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ถูกถ่ายทอดผ่านศิลปะการผูกเรื่องราว และศิลปะการแสดง โดยบุคคลที่มีความสามารถทางการแสดง หรือที่เรียกว่านักแสดง นอกจากนี้รายการที่เกี่ยวข้องกับการโน้มน้าวชักจูงใจก็จัดเป็นรายการประเภทความเป็นจริงต่ำด้วย เช่นรายการโฆษณา เนื่องจากรายการโฆษณานี้เป็นรายการที่ใช้กลยุทธ์ทางการโฆษณาผ่านการจำลองภาพบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ หรือการแสดงภาพเกินจริง เพื่อสนับสนุนให้ผู้รับสารเห็นประโยชน์ของการซื้อ และใช้สินค้า หรือบริการได้ชัดเจน

2. เกณฑ์ทางอารมณ์ของผู้รับสาร (Emotive) แบ่งเป็น รายการที่เร้าอารมณ์สูง (Strong) และรายการที่เร้าอารมณ์ต่ำ (Weak)

รายการที่เร้าอารมณ์สูงได้แก่ รายการที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน (Contest) เช่นรายการกีฬา หรือรายการเกมโชว์ และรายการละคร (Drama) เนื่องจากผู้รับสารต้องใช้อารมณ์ร่วมไปกับการรับชม ลุ้นไปกับการแข่งขัน ลุ้นแพ้ หรือชนะ หรือร่วมลุ้นไปกับเนื้อหาละคร การผูกเรื่องราวของนักแสดงในบทบาทต่างๆ

ส่วนรายการที่เร้าอารมณ์ต่ำได้แก่ รายการข่าว (Actuality) และรายการที่เกี่ยวข้องกับการโน้มน้าวชักจูงใจ (Contest) เนื่องจากผู้รับสารรับสารด้วยจุดประสงค์เพื่อรับทราบข่าวสาร เหตุการณ์ บ้านเมือง ทราบเนื้อหารายละเอียดสินค้าและบริการ ไม่ต้องใช้อารมณ์ร่วมลุ้นไปกับการนำเสนอข่าว หรือโฆษณาใดๆ

จากฝั่งการแสดงการแบ่งประเภทรายการทางโทรทัศน์ของ Berger ข้างต้น และความสอดคล้องกันกับงานวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้ชมสตรีที่มีต่อรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ ที่เลือกศึกษาเฉพาะรายการข่าว และรายการละคร ผู้วิจัยพบว่ารายการที่ถูกจัดอยู่ในประเภทนำเสนอเนื้อหาที่เป็นความจริงสูงได้แก่ รายการข่าว เป็นรายการที่อยู่ในทัศน์ะ และลักษณะพฤติกรรมทางเพศของเพศชาย ส่วนรายการที่จัดอยู่ในประเภทความเป็นจริงต่ำเช่น รายการละคร ก็เป็นรายการที่อยู่ในทัศน์ะ และลักษณะพฤติกรรมทางเพศของเพศหญิง ส่วนรายการที่มีลักษณะเร้าอารมณ์สูงได้แก่ รายการละคร เป็นรายการที่อยู่ในทัศน์ะ และลักษณะพฤติกรรมทางเพศของเพศหญิง ส่วนรายการข่าวที่มีลักษณะเร้าอารมณ์ต่ำ เป็นรายการที่อยู่ในทัศน์ะ และลักษณะพฤติกรรมทางเพศของเพศชาย จึงอาจกล่าวได้ว่าในการแบ่งประเภทรายการโทรทัศน์ล้วนมี Gender Label แอบแฝงทั้งสิ้น

สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีคุณสมบัติในการนำเสนอแตกต่างจากสื่อสิ่งพิมพ์เช่นหนังสือพิมพ์ ดังนั้นในการนำเสนอใดๆ ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในด้านของวิธีการ ความรวดเร็ว รายละเอียด และการดึงดูดความสนใจ แต่หากลองเปรียบเทียบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งสองสื่อทั้งวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ก็อาจพบข้อแตกต่างกันได้เช่นกัน เพราะเนื่องจากสื่อวิทยุกระจายเสียงนำเสนอได้เพียงเสียง แต่สื่อวิทยุโทรทัศน์สามารถนำเสนอภาพพร้อมเสียงได้ สื่อวิทยุโทรทัศน์จึงอาจไม่จำเป็นต้องลงรายละเอียดที่เป็นบทพูดมากเท่าสื่อวิทยุกระจายเสียง เพราะสามารถเล่าเรื่องราวผ่านทางภาพได้ และทั้งนี้การนำเสนอทางภาพ สำหรับ

สื่อวิทยุโทรทัศน์ถือเป็นองค์ประกอบหลักในการนำเสนอมากกว่าการนำเสนอเสียงเสียอีก เพราะถือว่าการนำเสนอที่มีภาพหลักฐานยืนยัน C. Brunsdon (1981) (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2549 : 502) อธิบายในมุมมองการรับสารทางโทรทัศน์ว่า เป็นการรับสารที่เป็นส่วนตัวในบ้านของตนเอง (Private/ Domestic) สื่อโทรทัศน์มีความสว่างทั้งในจอ และความสว่างในการจัดบริบททางกายภาพของคนดูใกล้เคียงกัน การนั่งรับชมโทรทัศน์กันหลายๆ คนในครอบครัว ท่ามกลางความสว่างที่สมาชิกผู้รับชมสามารถมองเห็นกัน และกันได้ทำให้ผู้รับสารถูกดึงสมาธิไปอยู่ที่จอโทรทัศน์ และถูกดึงออกมาจากจอโทรทัศน์สลับกันไปมา นอกจากนี้วิธีการนำเสนอทางโทรทัศน์ยังเป็นการค้นด้วยการโฆษณา ผู้รับสารทางโทรทัศน์จึงอยู่ในสภาพที่ถูกดึงเข้า และดึงออกสลับกันไปมา นาฏยา ตนานนท์ (2547: 153) อธิบายเพิ่มเติมว่าการนำเสนอทางสื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นเสมือนการเล่า และแสดงภาพเหตุการณ์ในเวลาเดียวกัน (Story Telling & Visual) ส่วนการนำเสนอทางสื่อวิทยุกระจายเสียงจะมุ่งเน้นที่ประเด็นของเนื้อหาเป็นหลัก และไม่เน้นการลงรายละเอียดข้อมูลมากมาย

สำหรับงานข่าวแม้ว่าสื่อทั้งหลายที่กล่าวมาจะมีความแตกต่างกัน นาฏยา ตนานนท์ (2547: 10) กล่าวว่าข่าวหนังสือพิมพ์ และข่าววิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ต่างมีองค์ประกอบ (News Element) อันเป็นที่มาของการเป็นข่าวเหมือนกันดังนี้

1. ความสด และทันต่อเหตุการณ์ หมายถึงความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวสาร ผู้รับสารไม่ว่าชาวนั้นจะกำลังเกิดเหตุ หรือเกิดเหตุมานานแล้วแต่เพิ่งถูกค้นพบเบาะแสก็ตาม เนื่องจากผู้รับสารส่วนใหญ่นิยมรับข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ และต้องการเป็นผู้รู้ก่อนใคร ผู้รับสารส่วนใหญ่ฟังวิทยุกระจายเสียงเพื่อรับรู้ข่าวสารในเช้าวันใหม่ และซื้อหนังสือพิมพ์ในตอนรุ่งเช้า ไม่มีใครอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับเมื่อวาน องค์ประกอบของความสด และทันต่อเหตุการณ์ของข่าวที่ได้รับชม หรือรับฟังช่วยให้ผู้รับสารสามารถรับรู้ และแก้ปัญหาได้ทันเวลาที่ พร้อมทั้งสามารถตั้งรับสถานการณ์ได้ก่อนใครนั่นเอง

2. ความใกล้ชิด หมายถึงความใกล้ชิดระหว่างเรื่องราวที่เกิดขึ้นข่าวกับผู้รับสาร เนื่องจากเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่จะสนใจใส่ใจเรื่องราวใกล้ตัว จวนตัว มากกว่าเรื่องราวไกลตัว เช่น ข่าวการปิดถนนเพื่อร่วมชุมนุมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย แถลงสะพานมัฆวานรังสรรค์ยอมเป็นข่าวที่น่าติดตามสำหรับคนในชุมชนดังกล่าว เนื่องจากได้รับผลกระทบโดยตรง มากกว่าผู้รับสารที่อาศัยทางภาคเหนือ ที่ไม่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมเป็นต้น

3. ความเด่น หมายถึงความเด่นของบุคคล สถานที่ หรือเวลาที่มีผลต่อความ



ธรรมชาติ เช่นแผ่นดินถล่ม พายุ การเกิดสึนามิ หรือการเกิดไฟไหม้ป่า น้ำหลากหรือข่าวสารความสูญเสียที่มนุษย์ทำลายร้างกันเองเช่น ข่าวการลอบวางระเบิดที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของไทย หรือข่าวสงครามกลางเมืองที่อิสราเอล เป็นต้น

ประเด็นของข่าวสารที่สื่อมวลชนหยิบยกมานำเสนอมีที่มาจากองค์ประกอบดังที่กล่าวมาแล้ว เพียงแต่มุมมองของนักข่าวที่มีต่อข่าวสารนั้นๆ อาจไม่เหมือนกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายองค์กร หรือปรัชญาของสื่อ รวมถึงอิทธิพลของผู้ให้โฆษณา และมุมมองในการทำข่าวของผู้สื่อข่าวด้วย กาญจนา แก้วเทพ (2542: 258) กล่าวว่า “ข่าวไม่ใช่ทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ทว่าเป็นเหตุการณ์ที่ถูกคัดเลือกมา” งานวิจัยชิ้นนี้ใช้แนวคิดองค์ประกอบของข่าว และแนวคิดการแบ่งประเภทของข่าวตามระดับ (Level) ของข่าวสุรสิทธิ์ วิทยาวิรัฐ (2545: 59) มาเป็นกรอบในการวิจัยดังนี้

1. ข่าวหนัก (Hard News) หมายถึงข่าวที่ให้สารประโยชน์แก่ผู้รับสาร และสังคม มีเนื้อหาเรื่องราวที่ผู้รับสารเข้าใจได้ยากต้องอาศัยการติดตามข่าวสาร ใช้ความคิด ความรู้ ความสนใจ และการมีภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ จึงจะเข้าใจได้ เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวต่างประเทศ ข่าวแรงงาน ข่าวการศึกษา ข่าวศาสนา และข่าวสิ่งแวดล้อม ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้นจะพบว่าลักษณะของการนำเสนอข่าวหนักเชื่อมโยงกับการตอบสนอง และการรับรู้ของผู้รับสารจึงอาจกล่าวได้ว่าการรับรู้ข่าวหนักผู้รับสารมักจะมีอารมณ์ตอบสนองต่อข่าวสารช้า (Delay Reward) เพราะเนื้อหาข่าวสารต้องใช้ความรู้ความเข้าใจในข่าวก่อนที่ผู้รับสารจะมีปฏิกิริยาตอบสนอง

2. ข่าวเบา (Soft News) หมายถึงข่าวที่นำเสนอเรื่องราวโดยเน้นให้เกิดความบันเทิงมากกว่าการนำไปขบคิด ข่าวเบาเป็นข่าวที่คนทั่วไปให้ความสนใจ เพราะเป็นข่าวที่เข้าใจง่าย มีผลต่อการรับรู้ทางอารมณ์มากกว่าการก่อให้เกิดความรู้ เช่นข่าวอาชญากรรม ข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวตลกขบขัน การรับรู้ของผู้รับสารที่มีต่อข่าวเบาเป็นไปในลักษณะที่มีปฏิกิริยาตอบสนองทันที (Immediate Reward) เพราะเนื้อหาสาระการนำเสนอสร้างความรู้สึกที่สามารถตอบสนองได้ทันทีเช่น สนุกสนาน ขบขัน ตื่นเต้น

นอกจากนี้แนวคิดการแบ่งประเภทของข่าวตามพื้นที่ขอบเขตการทำข่าวที่ประกอบด้วยข่าวท้องถิ่น (Local News) ข่าวระดับชาติ (Nation News) หรือข่าวต่างประเทศ (Foreign News) ที่ใช้แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ที่ตกเป็นข่าวมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของข่าว ก็ยังถือเป็นกรอบในการพิจารณารายการข่าวด้วย โดยผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าข่าวที่เกิดขึ้นนอกพื้นที่เขตเมืองหลวง (Local News) หรือเกิดขึ้นในพื้นที่เขตเมืองหลวง (Nation News) หรือแม้แต่ว่าที่เกิดขึ้นใน

ต่างประเทศ (Foreign News) ต่างก็เป็นข่าวที่สื่อโทรทัศน์นำเสนอทั้งสิ้น

ในส่วนของความสัมพันธ์ทางเพศหญิงกับรายการข่าว กาญจนา แก้วเทพ (2549: 516) กล่าวว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของเพศหญิงกับรายการข่าว เหมือนกับการก้าวเข้ามาอยู่ในแวดวงของความเป็นชาย P. Holland (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2549: 514) กล่าวว่าประวัติศาสตร์ของการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ด้วยการรายงานข่าวเปิดฉากด้วยผู้ชาย ภาพลักษณะการรายงานข่าว ท่วงท่า และเนื้อหาของรายงานข่าวโดยเพศชาย จัดเป็นภาพลักษณะที่สมบูรณลงตัว อาจกล่าวได้ว่าสำหรับผู้รายงานข่าวเพศชาย ข่าวที่อ่านสำคัญกว่าภาพของคนอ่าน ในส่วนของเพศหญิงกับการรายงานข่าว ภาพลักษณะของคนอ่านสำคัญพอๆ หรืออาจมากกว่าเนื้อหาข่าวที่อ่าน เพื่อการดำรงอยู่ได้ในแวดวงของความเป็นชาย ผู้หญิงในงานข่าวจึงต้องผมเผ้าเรียบร้อย แต่งหน้าเครื่องขีมิ แสดงภาพลักษณ์ทรงความรู้ เอาจริงเอาจัง มีสาระ รักษาระดับเสียงให้เหมาะสม ผู้หญิงในงานข่าวจึงไม่ใช่ผู้หญิงทั่วไป และไม่ใช่ผู้ชาย แต่เป็นส่วนผสมใหม่ที่เกิดขึ้นในรายการข่าวทางสื่อมวลชน

#### แนวคิดเรื่องรายการละคร (Imagination Illusion Drama)

ละคร หมายถึงการจำลองเรื่องราวที่สะท้อนชีวิต และการกระทำ เป็นเหตุการณ์ ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ถูกถ่ายทอดผ่านศิลปะการผูกเรื่องราว และศิลปะการแสดง โดยบุคคลที่มีความสามารถทางการแสดง หรือที่เรียกว่านักแสดง ละครถูกถ่ายทอดผ่านจินตนาการ และการผูกเรื่อง มีฐานเรื่องทั้งที่มาจากความจริง และทั้งที่แต่งขึ้นจากจินตนาการภายใต้เหตุ และผลของตัวละครที่ถูกสร้างขึ้น

อรนุช เลิศจรรยาลักษณ์ (2548: 65) อธิบายความหมายของละครจากรากศัพท์ว่า หมายถึง To do และ To act ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าละครเกิดจากการทำ หรือสร้างขึ้น และเกิดจากการแสดงขึ้นมา

นภาพรณ์ อัจฉริยะกุล และพิไลพรรณ ปุกหุด (2539: 581) เพิ่มเติมว่าละครเหมือนการสร้างโลกขึ้นมาอีกหนึ่งโลก ที่มีการดำเนินชีวิตของตัวละครที่หลากหลายทั้งดี และชั่ว ภายใต้เหตุการณ์ที่ดำเนินไปจนกว่าจะถึงจุดอวสาน โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้ชมเกิดการติดตาม และสนองความบันเทิงอย่างแท้จริง

กาญจนา แก้วเทพ (2549: 500) อธิบายว่าละครโทรทัศน์ถือเป็นสื่อของผู้หญิงแนวคิดนี้สามารถวิเคราะห์ได้โดยใช้แนวคิดในการวิเคราะห์ 3 แนวคิดคือ ผู้รับสาร (Audience) ตัวบท (Text) และบริบทในการรับสาร (Context)

ส่วนที่เกี่ยวกับผู้รับสาร (Audience) กลุ่มผู้หญิงถือเป็นกลุ่มเป้าหมายของละครโทรทัศน์ และมากกว่าการตกเป็นผู้รับสารเป้าหมาย (Target Audience) ละครโทรทัศน์ยังเป็นกลไกในการสร้าง (Feminine Subject) ในสังคมแบบพ้อเป็นใหญ่อีกด้วย

ส่วนที่เกี่ยวกับตัวบท (Text) ผู้หญิงถือเป็นกลุ่มคนต้นเรื่อง อันเป็นที่มาของเนื้อหาละคร ดังจะพบโดยส่วนใหญ่ว่าเนื้อหาละครโทรทัศน์มักเป็นเรื่องราวของผู้หญิงทั่วไปที่ต้องเผชิญได้แก่ เรื่องในครอบครัว

ส่วนที่เกี่ยวกับบริบทในการรับสาร (Context) ด้วยเหตุที่ผู้หญิงตกเป็นผู้รับสารเป้าหมายของรายการละครโทรทัศน์ ดังนั้นช่วงเวลาในการนำเสนอละครโทรทัศน์ จึงมักเป็นช่วงเวลาของผู้หญิงสะดวกในการเปิดรับสาร (Women's space) นอกจากนี้บริบททางสังคมซึ่งหมายถึงภูมิหลังของผู้รับสารหญิงยังมีส่วนสัมพันธ์กับการตีความตัวบท (Text) หรือเนื้อหา ซึ่งหมายถึงตัวบทจะถูกอ่านอย่างมีความหมายก็ต่อเมื่อผู้รับสารมีภูมิหลัง หรือต้นทุนทางวัฒนธรรมมากพอที่จะเข้าใจ

ละครโทรทัศน์โดยทั่วไปมีองค์ประกอบสำคัญหลายอย่าง ทั้งเนื้อหาที่นำเสนอ บทละคร ตัวแสดงหลัก ตัวแสดงรอง ฉาก อุปกรณ์ประกอบฉากดนตรีประกอบ รายการละครจึงเป็นงานใหญ่ที่ต้องอาศัยบุคลากรในการเตรียมการ การผลิตรายการ และการตัดต่อรายการมาก ถือเป็นศิลปะในการนำเสนอรายการอีกประเภทหนึ่งที่มีแง่มุมให้ศึกษามาก อาจารย์รวบรวมได้เป็นประเด็น 7 ประเด็นดังนี้

1. วัตถุประสงค์ในการนำเสนอเรื่อง โดยทั่วไปละครมักถูกสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความบันเทิงเป็นหลัก แต่ในขณะที่รับชม หรือภายหลังจากการรับชมสิ่งที่ผู้ชมได้รับอาจเป็นสาระความรู้ แง่มุมที่แอบแฝงอยู่ในเนื้อหาละคร ทั้งนี้ภาภรณ์ อัจฉริยะกุล และไพไลพรรณ ปุกหุด (2539: 578) แบ่งวัตถุประสงค์ของการนำเสนอละครออกเป็น 3 อย่างคือ

- 1.1 ละครที่มีวัตถุประสงค์เพื่อความบันเทิง
- 1.2 ละครที่มีวัตถุประสงค์เพื่อความรู้
- 1.3 ละครที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์

อาจกล่าวได้ว่าวัตถุประสงค์รายการจะเป็นตัวกำหนดทิศทางในการเล่าเรื่องที่เรื่องจะดำเนินไป

2. การกำหนดกรอบความคิดของเรื่อง หรือการกำหนดแก่นของเรื่อง (Theme) หมายถึงการวางสาระสำคัญของเรื่อง ทิพย์ธิดา ศรีธธาทิพย์ (2546: 57) อธิบายสาระสำคัญของเรื่องว่าสาระที่ปรากฏในเรื่องอาจยิ่งใหญ่ หรือเล็กๆ ก็ได้ แต่ต้องไม่ขัดต่อศีลธรรม แก่นเรื่องเป็นแนวคิดที่ผู้ส่งสารสอดแทรกผ่านเนื้อหาละครโดยมุ่งหวังว่าผู้รับสารจะได้ตระหนักถึง ภายหลังจากที่ผู้รับสารได้ชมละครจบลง ละครบางเรื่องซ่อนแก่นเรื่องไว้ในบทสนทนา หรือบางเรื่องไม่กล่าวถึงแก่นเรื่องเลย ปล่อยให้เนื้อหาละครเป็นผู้บอกแก่นเรื่องนั้นๆ และให้ผู้รับสารคิดเอาเองภายหลังเมื่อละครจบลง นอกจากนี้แก่นเรื่องจะต้องสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในชีวิต จิตใจ และสร้างความตระหนักรู้ของผู้รับสาร

โดยทั่วไปผู้ส่งสารที่ทำหน้าที่เป็นผู้เขียนบทละครมักเลือกประเด็นที่ใหญ่ ที่โดดเด่นที่สุดของเรื่องมาเพียงหนึ่งประเด็นเท่านั้น ซึ่งเมื่อผู้รับสารได้ดูละครเรื่องนั้นจะรับรู้ได้ด้วยตนเองว่านี่คือแก่น หรือประเด็นของเรื่อง เช่นเรื่องคู่กรรมมีแก่น หรือสาระของเรื่องว่า “อย่าให้ความทมิฬมาเอาชนะความดี หรือความรักได้ หากปราศจากทมิฬ ชีวิตจะพบกับความสุข” เป็นต้น ซึ่งตัวละครเอกของเรื่องคู่กรรมจะเรียนรู้สิ่งนี้ในตอนจบ ที่ตัวเองจะต้องสูญเสียสิ่งอันเป็นที่รักไปเป็นต้น ทิพย์ธิดา ศรัทธาทิพย์ (2546: 62) เพิ่มเติมเป็นข้อสรุปได้ว่าแก่นของเรื่องคือการรวบรวมความคิดรวบยอด เป็นประเด็นที่คมชัดอาจเขียนได้เพียงหนึ่งประโยค

3. การสร้างลำดับการเล่าเรื่อง หรือการวางโครงเรื่อง (Plot) เป็นเสมือนกระดูกสันหลังที่ยึดเรื่องราว หรือประเด็นต่างๆ ทั้งประเด็นหลัก ประเด็นรอง เป็นแนวทางในการเล่าเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ อรุณช เลิศจรรยาลักษณ์ (2548: 70) กล่าวว่าโครงเรื่อง (Plot) ของละครสมัยใหม่ที่ประกอบด้วยโครงสร้าง 3 องค์คือ การปูพื้นเรื่อง (Exposition) ความซับซ้อน หรือความขัดแย้ง (Complication) และการคลี่คลายเรื่อง (Resolution)

3.1 การปูพื้นเรื่อง (Exposition) หมายถึงการเริ่มเรื่องซึ่งเป็นการทำความเดิม หรือเป็นการเปิดให้ผู้รับสารได้รู้จักภูมิหลังของตัวละครแต่ละตัวก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่ทำให้ทุกตัวละครเกี่ยวโยงกัน ผู้ส่งสารอาจใช้เวลาปูพื้นเรื่องละครในตอนต้นของการออกอากาศไม่นาน ทั้งนี้เพราะการปูพื้นเรื่องไม่ใช่ประเด็นสำคัญในการนำเสนอเรื่อง แต่ควรปูพื้นเรื่องให้ลึก เพื่อให้ผู้รับสารรู้จักที่มาของตัวละครแต่ละตัวอันเป็นเหตุของพฤติกรรมต่างๆ ตามมา นภาพกรณ์ อัจฉริยะกุล และพิไลพรรณ ปุกหุด (2539: 592) เพิ่มเติมว่าการปูพื้นเรื่องทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวที่ละเอียดและเป็นส่วนที่ดึงให้ผู้รับสารติดตามเรื่องราวละครในตอนต่อไป มริศา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 126) แนะนำว่าการเริ่มเรื่องควรเริ่มต้นที่ตัวละครหลัก เพราะโลกทั้งใบของตัวละครกำลังจะถูกเปิดเผย

3.2 ความซับซ้อน หรือความขัดแย้ง (Complication) เป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ หรือเรื่องราวเป็นเหตุ และผลที่ทำให้ตัวละครแต่ละตัวมาเกี่ยวข้องกัน นภาพกรณ์ อัจฉริยะกุล และพิไลพรรณ ปุกหุด (2539: 593) เพิ่มเติมว่าโดยทั่วไปละครจะใช้เทคนิคในการดำเนินเรื่อง คือการสร้างให้มีความขัดแย้งเกิดขึ้น โดยความขัดแย้งนั้นอาจแบ่งเป็นความขัดแย้งใหญ่ และความขัดแย้งรอง ความขัดแย้งใหญ่จะเกี่ยวพันกับความขัดแย้งรองเสมอ ความขัดแย้งที่ว่าอาจเป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครด้วยตัวเอง ความขัดแย้งระหว่างคนกับโชคชะตา ความขัดแย้งระหว่างคนกับธรรมชาติ หรือความขัดแย้งภายในตัวเองก็เป็นได้ ความขัดแย้งเป็นเนื้อหาละครที่กระตุ้นให้ผู้รับสารเกิดการลุ้น เอาใจ

ช่วย สะใจ หรือซ้ำเติมตัวละคร อันจะนำมาซึ่งการอยากติดตามละครในตอนต่อไป การสร้างให้เกิดความขัดแย้งในละครช่วยสร้างสีสันให้เนื้อหา มากกว่าการดำเนินเรื่องเรียบๆ ที่นอกเหนือจากจะไม่ทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ร่วมไปกับละครแล้วยังทำให้ผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย สถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งใหญ่ และความขัดแย้งรองจะถูกออกแบบ และผลักดันให้เนื้อหา และเรื่องราวดำเนินไปข้างหน้า ซึ่งจะถ่ายทอดความเข้มข้นของเรื่องจนนำเรื่องไปสู่จุดวิกฤติที่ตัวละครต้องตัดสินใจ (Climax) เพื่อนำไปสู่ข้อสรุป หรือผลของความขัดแย้งทั้งหมด

3.3 การคลี่คลายเรื่อง (Resolution) หมายถึงช่วงภาวะที่เกิดขึ้นภายหลังจากการดำเนินเรื่องของละครก้าวผ่านจุดวิกฤติ (Climax) ของเรื่อง เป็นการแสดงผลลัพธ์ของความขัดแย้งทั้งหมด อาจเป็นการคลี่คลายปมขัดแย้งตามที่ผู้รับสารคาดคะเนไว้ หรืออาจเป็นการคลี่คลายแบบหักมุม (Turning Point) ซึ่งหมายถึงการสร้างจุดจบของเรื่องในรูปแบบที่ผู้รับสารไม่คาดคิดมาก่อนก็ได้ อย่างไรก็ตามการคลี่คลายเรื่องจะออกมาในลักษณะใดนั้นควรคำนึงถึงฐานของความเป็นจริง การปูพื้นเหตุการณ์ ความขัดแย้งออกแบบไว้ให้เกิดขึ้น และเหตุผลสนับสนุนที่น่าจะเป็นไปได้ด้วย การคลี่คลายเรื่องที่สมเหตุสมผลจะทำให้ผู้รับสารอิมเมจ อย่างบริบูรณ์ต่อละครที่ได้ติดตามชม

อย่างไรก็ตามการสร้างลำดับการเล่าเรื่องของละครควรคำนึงถึงปริมาณเนื้อหา และความละเอียดลออที่ให้กับบทในโครงสร้างแต่ละองก์ด้วย โดยทั่วไปของการเริ่มต้นเรื่องในส่วนขององก์ที่ 1 การปูพื้นเรื่อง (Exposition) ควรให้ปริมาณเนื้อหาพอประมาณในการเปิดตัวละคร พอเรื่องราวเริ่มดำเนินมาสู่ความซับซ้อน หรือความขัดแย้ง (Complication) ในองก์ที่ 2 จึงให้ปริมาณเนื้อหา และลงความละเอียดลออมากขึ้น และยังเพิ่มมากขึ้นเมื่อเรื่องเข้าใกล้จุดวิกฤติ (Climax) และลดปริมาณเนื้อหา และความละเอียดลออลงในช่วงองก์ที่ 3 การคลี่คลายเรื่อง (Resolution)

4. การออกแบบตัวละคร ทิพย์ธิดา ศรีธาทิพย์ (2546: 69) อธิบายว่าตัวละครควรได้รับการออกแบบทั้งด้านกายภาพภายนอกเช่น อายุ เพศ วัย สูง ต่ำ ดำ ขาว หน้าตา ผอม การแสดงออกภายนอก ด้านจิตใจ เช่นรสนิยม ความนึกคิด ทักษะคติในการมองโลก มุมมอง ปมเด่น ปมด้อย สถานะทางสังคมเช่น การศึกษา อาชีพ การออกแบบตัวละครชัดเจนมากเท่าไร ก็จะส่งผลถึงการแสดงพฤติกรรม และการกระทำของตัวละครในเรื่องมากเท่านั้นนั่นเอง ทิพย์ธิดา ศรีธาทิพย์ (2546: 76) เพิ่มเติมว่าตัวละครที่เป็นตัวเอกควรถูกออกแบบให้มีความโดดเด่นเป็นพิเศษจริงๆ มีลักษณะที่ขัดแย้งกันให้เห็นชัดเจน มีปมเด่นที่เด่นสุดๆ หรือมีปมด้อยที่ด้อยสุดๆ เช่นจากละครเรื่องคู่กรรม ตัวเอกของเรื่องคืออังศุมาลินมีปมด้อยที่ขาดพ่อ ทำให้ต้องทำตัวเป็นเสนาหลักของบ้านโดยความจำยอม

ดูแลแม่ซึ่งถูกออกแบบให้เป็นผู้หญิงตามแบบฉบับหญิงไทย และดูแลยายซึ่งอายุมากแล้ว ในบ้านที่มีอาณาเขตที่ตั้งที่เนื้อหาละครออกแบบไว้ให้เป็นบ้านสวนผลไม้ ตัวเอกของเรื่องจึงต้องแสดงออก ทำเป็นเข้มแข็งเพื่อปกป้องดูแลแม่ และยาย และมักฝันพยายามไม่อ่อนแอ ไม่ร้องไห้ เก็บความรู้สึก และปกป้องตัวเองโดยแสดงออกอย่างชัดเจนว่าเป็นคนที่มีทิวี่แรงกล้า เป็นต้น

5. การเขียนอธิบายฉาก และเหตุการณ์ตามท้องเรื่อง ตัวละครทุกตัวจะถูกกำหนดในบทละครว่า ตัวละครตัวใด กำลังทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ไว้ชัดเจน โดยกำหนดเป็นฉากที่ประกอบไปด้วยเหตุการณ์ มีการกระทำของตัวละคร ประกอบกับความรู้สึกของตัวละคร การถ่ายทอดมาเป็นคำพูดของตัวละคร มีการเคลื่อนไหวของตัวละครในบท เช่นตัวละครตัวหนึ่งเดินเข้าไปหา ตัวละครตัวหนึ่งถอยออก ตัวละครบางตัวล้มลง หรือบางตัวอาจหมอบคลาน เป็นต้น การลงรายละเอียดเหตุการณ์ หรือการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นในฉากที่ชัดเจนช่วยให้ส่วนการผลิตรายการ ในแง่ของการกำกับการแสดงนี้ภาพออก และถ่ายทอดบทละครเป็นศิลปะการแสดงได้ชัดเจน มริศา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2547: 175) เพิ่มเติมว่าในแต่ละฉากละครผู้ส่งสารที่เป็นผู้เขียนบทควรตอบให้ได้ว่าฉากเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของพระเอกนางเอกอย่างไร ตัวละครต้องการอะไรบ้างในฉาก ตัวละครแต่ละตัวรู้สึกอย่างไร ตัวละครแต่ละตัวที่อยู่ในฉากนั้นจำเป็นหรือไม่ ในฉากมีการเผชิญหน้า หรือคาดการณ์ล่วงหน้าหรือไม่ เหตุการณ์ในฉากมีผลสำคัญกับเรื่องที่กำลังดำเนินต่อไปหรือไม่ และได้ทิ้งข้อสงสัยในฉากไว้บ้างหรือไม่ เช่นเดียวกับที่บงกช สิงหกุล (2547: 69) จำแนกเป้าหมายในการเขียนฉากว่าฉากต้องนำเสนอข้อมูลใหม่ที่เอื้อต่อการทำให้โครงเรื่องก้าวไปข้างหน้า มีการส่งสัญญาณให้ผู้อ่านขบคิด หรือเห็นแนวทางว่าจะเกิดอะไรขึ้นต่อไป และฉากจะเป็นตัวประสานโครงเรื่องใหญ่ และโครงเรื่องย่อย

6. กาลสมัย เป็นสิ่งที่ผู้ส่งสารจะต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่งเพราะกาลสมัยของละครส่งผลถึงภาษาพูด อากัปกริยา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ยศศักดิ์ ของตัวละครที่เกี่ยวข้องกันในเหตุการณ์ การนำเสนอละครย้อนยุค หรือละครพีเรียด ผู้ส่งสารต้องศึกษายุคสมัย และถ่ายทอดความจริงของภาษาพูด อากัปกริยา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ยศศักดิ์ ในยุคนั้นๆ ให้สมจริงที่สุด นอกจากนี้กาลสมัยยังเกี่ยวเนื่องไปถึงเสื้อผ้า การแต่งกาย ทรงผม การแต่งหน้า การสร้างฉาก อุปกรณ์ประกอบฉาก เป็นต้น เช่นละครเรื่องแสงสุริย์เป็นเรื่องราวเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 เรื่องคู่กรรมเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นยุคสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือเรื่องสู่มินิรันดร์เป็นเรื่องราวที่นำตัวละครย้อนไปในสมัยกรุงธนบุรี เป็นต้น

7. ถ้อยคำ และภาษา ถูกสื่อความหมายผ่าน Dialogue หรือบทสนทนาของตัวละครต่างๆ ที่ร่วมในฉาก ถ้อยคำ และภาษาที่ดีควรสอดคล้องกับการออกแบบตัวละครที่ได้ออกแบบไว้ อายุ ทัศนคติ รสนิยม ปัญญา การศึกษา กลุ่มอาชีพ คุณธรรม ศีลธรรม รวมถึงศึกษากาลสมัยที่เกิดเรื่องราวละครขึ้นด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้อยคำ และภาษาในละครวิทยุโทรทัศน์เรื่องสุ้มนิรันดร บทประพันธ์ของรัตนสยาม ที่เป็นเรื่องราวของการนำตัวละครย้อนไปในสมัยกรุงธนบุรี ผู้เขียนบทละครวิทยุโทรทัศน์เรื่องนี้ สีสะสุวรรณ ใช้ภาษาได้งดงาม และเป็นภาษาที่ย่อยกลับไปสู่กาลสมัยของกรุงธนบุรี ตัวอย่างเช่น

เจ้าคุณ พุดซ้อน เจ้าเป็นบุตรที่แห่งพระยาราชาเศรษฐี ถวายตัวรับใช้แผ่นดินนี้ด้วยชีวิตเมื่อมีผู้กล่าวหาว่าเจ้ากระทำผิด พ่อจึงขอสอบความเจ้าด้วยตนเอง โทษผิดครานี้จำวางจับได้แล้วสองคนไอ้จันกับบ่าว..ไอ้หม บ้านบางลำภวนายของมัน เจ้ารู้จักมันฤาไม่

พุดซ้อน (ตอบทันที) ลูกมีรู้จักมัน มันเป็นผู้ใด

ถ้อยคำ และภาษาที่ดีคือ ถ้อยคำ และภาษาที่สะท้อนความเป็นตัวละครให้ชัดเจนถึงการศึกษา อาชีพ และเบื้องหลังของตัวละครที่ได้ปูพื้นไว้ ดังนั้นผู้ส่งสารจึงควรต้องศึกษาวิธีการพูดของละครประเภทต่างๆ ด้วยว่ามีวิธีการพูดแตกต่างกันอย่างไร เช่นวิธีการพูดในละครโศกนาฏกรรม ละครดราม่า และ ละครตลกมีวิธีการพูดแตกต่างกันอย่างไร นอกจากนี้ความสมจริงของการใช้ถ้อยคำ และภาษา ก็มีส่วนทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกคล้อยตามตัวละครได้

กาญจนา แก้วเทพ (2542: 282) อธิบายเหตุผลความนิยมในรายการละครโทรทัศน์ในมุมมองของผู้เกี่ยวข้อง 3 มุมมองดังนี้

1. มุมมองของผู้ผลิตรายการ มองว่าการผลิตรายการละครทำได้ยากแต่ผลกำไรจากการผลิตรายการน่าพึงพอใจ

2. มุมมองของผู้อุปถัมภ์รายการ มองว่ารายการละครโทรทัศน์เป็นรายการที่นำไปให้การสนับสนุนเนื่องจากมีกลุ่มผู้รับสารจำนวนมากให้การติดตามรับชม และกลุ่มผู้รับสารดังกล่าวเป็นกลุ่มผู้รับสารประเภทซื้อสตั๊ดต่อการรับสาร สังเกตจากการติดตามรับชมรายการละครอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ไม่ค่อยเปลี่ยนใจ

3. มุมมองด้านผู้รับสาร นุชรี ตันติวิจิตร (2537) ได้ทำการศึกษาการรับรู้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์ของผู้หญิงในกรุงเทพมหานครพบว่าเหตุผลในการรับชมรายการละครโทรทัศน์ผู้รับสารรับชมเพื่อความบันเทิง และรองลงมาคือเพื่อการรับรู้ประโยชน์ในเรื่องต่างๆ เช่นการนำไปสนทนากับบุคคลต่างๆ และไศลทิพย์ จารุภูมิ (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2543: 308) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่ได้

จากการดูละครโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่าเหตุผล 3 ข้อดังนี้ ผู้รับสารดูเพื่อความเพลิดเพลิน ดูเพื่อสำรวจปัญหาชีวิตของคนอื่น และสุดท้ายคือดูเพื่อพักผ่อน และหลบหนีจากความตึงเครียดในชีวิตประจำวัน

การจำแนกประเภทของละคร

ปนัดดา ธนสถิตย์ (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2542: 285) ได้แบ่งประเภทของละครไว้เป็น 6 ประเภทดังนี้

1. Drama Special หมายถึงละครพิเศษที่เล่นในวาระโอกาสพิเศษ มีการนำเสนอเป็นละครสั้นจบในตอนเดียวใช้เวลาในการนำเสนอ 1-2 ชั่วโมง เช่นละครในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับพระคุณของพ่อ เป็นต้น

2. TV Series หมายถึงละครสั้นที่มีการนำเสนอจบในตอนใช้เวลาในการนำเสนอ 30- 60 นาที มีตารางการออกอากาศเป็นประจำ เนื้อหาแต่ละตอนจะเป็นแนวเดียวกัน ใช้ผู้แสดงกลุ่มเดิม โดยสร้างประเด็นเนื้อหาให้หลากหลายกันไป

3. TV Serials หมายถึงละครเรื่องยาวที่เล่นต่อเนื่องหลายตอนจบโดยประมาณ 20-30 ตอน มีเนื้อหาต่อเนื่องกัน ต้องติดตามชมต่อเนื่องจึงจะทราบเนื้อหาของละครทั้งเรื่อง มีผู้แสดงเป็นกลุ่มเดิม และมีการกำหนดออกอากาศเป็นประจำ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Soap Opera

4. Mini Series หมายถึงละครสั้นที่นำเสนอเรื่องราวละครในแต่ละตอนใช้ความยาว 2-3 ตอนจบ โดยในแต่ละเรื่องละครจะใช้ผู้แสดงหลากหลาย ละครแต่ละตอนไม่มีความเกี่ยวเนื่องของเรื่องราว และเนื้อหา

5. Anthology Series หรือ Anthology Drama หมายถึงละครที่จบในตอน ผู้แสดงในแต่ละเรื่องไม่ใช่ผู้แสดงชุดเดียวกัน เนื้อหาเรื่องราวแต่ละเรื่องไม่เกี่ยวข้องกัน

6. Situation –Comedy หรือ Sit-Com หมายถึงละครแนวสนุกสนาน ใช้โครงเรื่องเป็นสถานการณ์ต่างๆ มาสร้างเสียงหัวเราะ เป็นละครที่จบในตอนใช้นักแสดงชุดเดียวกันโดยสวมบทบาทเดิม เช่นละครเรื่องบางรักซอย 9 เป็นต้น

ในงานวิจัยเรื่อง ทักษะคิดของผู้ชมสตรีที่ออกมนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ ใช้เกณฑ์การให้ความหมายของละครโทรทัศน์ในภาพกว้างว่าหมายถึง การเสนอเนื้อหาการจำลองเรื่องราวที่สะท้อนชีวิต และการกระทำ เป็นเหตุการณ์ ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ถูกถ่ายทอดผ่านศิลปะการผูกเรื่องราว และศิลปะการแสดง โดยบุคคลที่มีความสามารถทางการแสดง หรือ

ที่เรียกว่านักแสดง ละครถูกถ่ายทอดผ่านจินตนาการ และการผูกเรื่อง มีฐานเรื่องทั้งที่มาจากความจริง และทั้งที่แต่งขึ้นจากจินตนาการภายใต้เหตุ และผลของตัวละครที่ถูกสร้างขึ้น มิได้ใช้กรอบระยะเวลาในการนำเสนอเนื้อหาละคร ลักษณะเนื้อหา หรือความต่อเนื่องของบทบาทการแสดงของนักแสดงในเรื่องในตอนมาเกี่ยวข้องกับกรวิจัย และกำหนดขอบเขตการศึกษาจากการแบ่งประเภทรายการละครโทรทัศน์ทั้ง 6 ประเภทข้างต้นโดยเลือกศึกษา TV Serials หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Soap Opera ทั้งนี้เนื่องจากการสำรวจทัศนคติเป็นเสมือนตัวบ่งบอกระดับความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งรอบข้างอาจเป็นวัตถุ หรือสถานการณ์ เมื่อบุคคลมีประสบการณ์มาก่อน ผู้วิจัยเชื่อว่า TV Serials หรือ Soap Opera เป็นละครเรื่องยาวที่เล่นต่อเนื่องหลายตอนจบ มีเนื้อหาต่อเนื่องกันที่ผู้ชมต้องอาศัยการติดตามชมอย่างต่อเนื่องจึงจะทราบเนื้อหาของละครทั้งเรื่อง ผู้วิจัยเชื่อว่าการสร้างทัศนคติต้องอาศัยระยะเวลาในการก่อให้เกิดการรับรู้ และสร้างทัศนคติได้ เนื่องจากทัศนคติเป็นผลรวมของความรู้สึก ความโน้มเอียง ความคิดต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และนอกจากนี้ TV Serials หรือ Soap Opera มีกลุ่มผู้แสดงเป็นกลุ่มเดิม มีเรื่องราวที่ออกแบบไว้ส่งผลต่อเนื่องกัน น่าจะสามารถสร้าง และสะท้อนภาพลักษณ์ให้ตัวละครสตรีได้ชัดเจน สุมณมาลย์ นิมเนติพันธ์ (2541: 6) อธิบายองค์ประกอบของละครว่า ละครโดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบในการนำเสนอเรื่อง 4 องค์ประกอบคือ

1. ละครต้องมีเรื่องราว (Story) เพื่อสื่อสารให้ผู้รับสารได้ทราบเรื่องราวความเป็นไปของเรื่องราวผ่านทางบทเจรจาของตัวละคร
2. ละครต้องมีเนื้อหาสรุป (Subject) หมายถึงการสรุปเกี่ยวกับความต้องการนั้นๆ อันเป็นแนวคิด (Theme) ของเรื่อง เพื่อให้ผู้รับสารได้รับข้อคิด และประทีปปัญญา ภายหลังการรับชม
3. ละครต้องมีการกำหนดลักษณะนิสัยของตัวละคร (Characterization) ที่ตรงกับเนื้อหาสรุป (Subject) โดยสะท้อนบุคลิกลักษณะ กิริยาท่าทาง ตรงตามท้องเรื่อง
4. ละครต้องมีการสร้างบรรยากาศ (Atmosphere) หมายถึงการบรรยาย หรือสะท้อนภาพบรรยากาศรอบๆ ของสถานการณ์ที่ตัวละครเผชิญอยู่ อย่างแนบเนียน ลงตัวกลมกลืนกับการแสดงของตัวละคร บรรยากาศช่วยสร้างความรู้สึกสมจริง ให้ผู้รับสารเชื่อและคล้อยตามเรื่องราวได้

ในการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้องค์ประกอบของละคร ตามแนวคิดข้างต้นมาพิจารณารายการละคร TV Serials หรือ Soap Opera ว่ารายการละครโทรทัศน์ยังต้องประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 4 แบบตามแนวคิดของสุมณมาลย์ นิมเนติพันธ์ (2541: 6) ด้วย

นอกจากนี้สุมนมาลย์ นิเมเนติพันธ์ (2541: 6) ยังอธิบายคุณค่าของงานละครไว้ด้วยว่าละครเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์ เพราะจำลองบทบาทของมนุษย์ในชีวิตจริงมาแสดงให้เห็น เปรียบเสมือนกระจกบานใหญ่ที่สะท้อนให้เห็นบทบาทของมนุษย์ในชีวิตจริง ละครจึงมีการเลียนแบบความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรม คำพูด นิสัยใจคอ ผ่านทางความนึกคิดของผู้ประพันธ์ มีทั้งความรู้สึกเชิงรุก และความรู้สึกเชิงรับ ซึ่งอาจจะปรากฏแยกกัน หรือควบคู่กันก็ได้ ความรู้สึกดังกล่าวได้แก่ ความกลัว ความเหงา ความฉลาด ความลุ่มหลง ความโกรธ ความเวทนา ความเย็นชา ความชื่นชม ความขมขื่น และความเขลา ละครมีคุณค่าในฐานะที่เป็นที่รวมของศิลปะแขนงวิจิตรศิลป์ หรือประณีตศิลป์ ที่มุ่งหมายสนองความต้องการทางอารมณ์ และสติปัญญา ให้ก่อเกิดความประเทืองใจ หรือมุ่งสุนทรียะโดยตรง

กาญจนา แก้วเทพ (2543: 264) กล่าวว่าละครโทรทัศน์เป็นรูปแบบของความบันเทิงที่ก้าวตามหลังละครวิทยุกระจายเสียง และได้มีการสืบทอดกลุ่มผู้รับสารจากละครวิทยุ ซึ่งก็คือกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้รับสารที่เป็นกลุ่มแม่บ้านมีความสำคัญต่อการกำหนดเนื้อหาละคร ดังจะเห็นได้ว่าเนื้อหาละครมักเป็นเรื่องราวของชีวิตคนธรรมดา และการแสดงมักประกอบไปด้วยเหตุการณ์ทั่วไปในชีวิตประจำวันเช่น การกินข้าว นั่งคุยกัน หรือไปสวนสาธารณะ สภาพปัจจุบันของกลุ่มผู้ชมละครโทรทัศน์ขยายตัวขึ้น มิได้จำกัดอยู่เพียงกลุ่มแม่บ้านแล้ว แต่ได้ขยายไปยังกลุ่มคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ สถานภาพของละครโทรทัศน์จึงจัดเป็นความบันเทิงที่เปิดกว้างสำหรับคนส่วนใหญ่ กาญจนา แก้วเทพ (2543: 274) วิเคราะห์ลึกถึงไปถึงเหตุผลที่ละครโทรทัศน์ ช่วยทำหน้าที่ต่างๆต่อปัจเจกบุคคลพบว่า

1. ละครโทรทัศน์ช่วยตอบสนองความต้องการในชีวิตของปัจเจกชนผู้รับสาร ที่ในชีวิตจริงไม่อาจเกิดขึ้นได้จริง
2. ละครโทรทัศน์นำเสนอหนทางแก้ไขปัญหา หรือแก้ไขความขัดแย้ง ที่ไม่อาจแก้ไขได้ในโลกของความเป็นจริง นับเป็นการสนองความต้องการของผู้รับสารได้ว่าในโลกแห่งจินตนาการทางละครโทรทัศน์ทุกสิ่งเป็นจริงได้เสมอ
3. ละครโทรทัศน์นำเสนอสภาพปัญหา รุมเร้าต่างๆของตัวละคร ให้ปัจเจกชนผู้รับสารได้รับรู้ว่าปัญหาในโลกของความเป็นจริงที่ผู้รับสารเผชิญอยู่นั้นไม่ยิ่งใหญ่อะไร หากเทียบกับปัญหาที่ตัวละครเผชิญอยู่ พร้อมกันนั้นยังเปลี่ยนสภาพผู้รับสารจากบุคคลที่กำลังเผชิญอยู่กับปัญหา(ในโลกของความเป็นจริง) มาเป็นบุคคลที่ได้นั่งดูปัญหาของบุคคลอื่น (นักแสดง) แทน

## แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์สตรี

กาญจนา แก้วเทพ (2543: 48) อธิบายว่าภาพลักษณ์มีความสำคัญต่อการควบคุมการกระทำของคน เนื่องจากมนุษย์ไม่ได้อาศัย และมีชีวิตอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงเสมอไป แต่โดยส่วนใหญ่มีชีวิต และดำเนินกิจกรรมโดยอาศัยความหมายที่อ่านออกมาจากโลกแห่งสัญลักษณ์

Suzanne Pingree et al (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2543: 49) สรุปภาพลักษณ์ของสตรีที่ปรากฏออกมาในสื่อมวลชนโดยปรับให้เหมาะกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปได้ดังนี้

1. ภาพสัตรีโลกที่แสนสวย (Sex Object) หมายถึงภาพลักษณ์ของสตรีที่มีเสน่ห์ดึงดูดทางเพศเพียงอย่างเดียว ชายความงามของรูปลักษณ์ภายนอก มากกว่าสติปัญญา สื่อมวลชนนิยมนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในแบบสัตรีโลกที่แสนสวย เพื่อดึงดูดความสนใจในขั้นต้น ก่อนที่จะสร้างการขายด้วยคุณสมบัติ และคุณภาพของสินค้าภายหลัง

2. ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี นับเป็นภาพที่ตอกย้ำอุดมการณ์ และขอบเขตภารกิจทางเพศของสตรีที่จำกัดอยู่เพียงแต่ในบ้าน อย่างไรก็ตามสำหรับสื่อมวลชนแล้วภาพดังกล่าวก็จัดเป็นกลุ่มเป้าหมายให้กับการโฆษณาสินค้า เครื่องอุปโภค และบริโภคได้

3. ภาพของหญิงยุคใหม่ เป็นภาพที่เกิดขึ้นใหม่ แสดงภาพลักษณ์สตรีที่ก้าวออกไปสู่โลกภายนอก ขยายขอบเขตภารกิจของสตรีที่เดิมจำกัดอยู่เพียงแต่ในบ้าน ให้มีปริมาตรนอกบ้าน ด้วยการประกอบอาชีพที่เดิมที่จัดเป็นอาชีพของบุรุษ แต่ทั้งนี้ภาพของหญิงยุคใหม่มิได้หมายความว่าภารกิจเดิมที่มีขอบเขตในบ้านได้ถูกลดทอนลง แต่กลับถูกคาดหวังเพิ่มเติมว่าสตรีต้องปฏิบัติภารกิจทั้งใน และนอกบ้านได้อย่างไม่บกพร่อง

4. ภาพของสิทธิสตรี เป็นภาพที่ถูกตีความหลายแง่มุมทั้งภาพของการที่สตรีแสดงพฤติกรรมเหมือนบุรุษ เช่น มากรักหลายใจ สูบบุหรี่ กินเหล้า หรือภาพของความมั่งคั่งทางฐานะที่เท่าเทียมกับบุรุษ หรือแม้แต่ด้านการประกอบอาชีพ ตำแหน่งหน้าที่การงาน

จากกรอบแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมาปรับเพื่อให้สอดคล้องกับภาพลักษณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และสรุปมาเป็นประเด็นในการศึกษาทัศนคติของผู้ชมสตรีที่มีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ได้ 5 ภาพลักษณ์ ดังนี้

1. ภาพสัตรีโลกที่แสนสวย (Sex Object) หมายถึง ภาพสตรีที่ถูกนำเสนอโดยใช้เสน่ห์เข้ายวนทางเพศเป็นสำคัญ ผ่านทางการแต่งกายที่ใจเปิดเผยสรีระ รวมถึงการแสดงออก และสีหน้าในท่าทางเชิงยั่วยวน

2. ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) หมายถึง ภาพสตรีตามแบบฉบับดั้งเดิม แสดงความชอบธรรมของการแบ่งงานกันทำตามเพศ เช่น ภาพความเป็นแม่ ภาพความเป็นภรรยา และ ภาพแม่บ้าน

3. ภาพของสิทธิสตรี (Women Rights) หมายถึง ภาพของสตรีที่แสดงสิทธิ และเรียกร้อง สิทธิตามบทบาทที่เปลี่ยนไปของสังคม ตามสิทธิที่พึงมีพึงเป็น เช่นสิทธิในการเลือกตั้ง เป็นภาพลักษณะ กลางระหว่าง ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) และภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional)

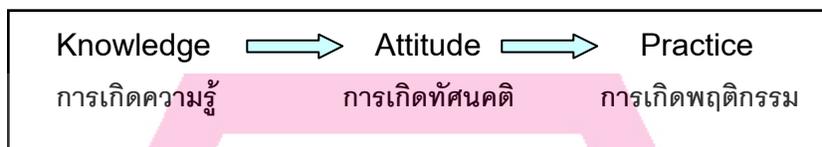
4. ภาพของผู้หญิงมหัศจรรย์ (Superwomen) หมายถึง ภาพผู้หญิงที่มีความสามารถก้าว ออกไปเปิดโลกภายนอกของตนโดยการปรากฏตัวในวิชาชีพต่างๆ ในบริบทของผู้ชาย พร้อมๆ กับ การดูแลการบ้านการเรือนภายในบ้านควบคู่กัน เข้าทำนอง “งานหลวงไม่ให้ขาดงานราษฎร์ไม่ให้เว้น” โดยไม่เรียกร้องสิทธิ

5. ภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) หมายถึง ภาพผู้หญิงยุคใหม่ หรือภาพผู้หญิงเก่ง ที่ มีความมั่นใจในตัวเองทำตัวเสมอเหมือนกับผู้ชายในแง่อาชีพการทำงาน และแง่ความประพฤติ ใน ลักษณะที่สิ่งใดที่ผู้ชายทำได้ ผู้หญิงก็ทำตามได้ เช่นประกอบอาชีพนอกบ้าน หรือใช้บริบทนอกบ้าน ของผู้ชายเป็นหลัก

### แนวคิดเรื่องทัศนคติ

Schiffman and Kanuk (อ้างในเสรี วงษ์มณฑา, 2542: 106) นิยามความหมายของทัศนคติว่า หมายถึงการแสดงความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าคุณคณมีความโน้มเอียง พอใจ หรือไม่พอใจต่อบางสิ่ง ทัศนคติในเชิงบวก (Positive Attitude) จะก่อให้เกิดพฤติกรรม หรือการปฏิบัติในทางบวก (Act Positively) และทัศนคติในเชิงลบ (Negative Attitude) จะก่อให้เกิดพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในทาง ลบ (Act Negatively) นอกจากนี้ Allport (อ้างใน สุทธิณี กิตติวรรณกุล, 2547: 27) กล่าวในมุมมองของ นักวิชาการด้านจิตวิทยาว่า ทัศนคติไม่ใช่พฤติกรรมแต่เป็นเงื่อนไขก่อนเกิดพฤติกรรม ทัศนคติมีส่วน กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่ชื่นชอบหรือรังเกียจ ชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ และDoob (อ้าง ใน สุทธิณี กิตติวรรณกุล, 2547: 28) เพิ่มเติมว่าทัศนคติเป็นแรงขับที่เกิดขึ้นภายในปัจเจกบุคคล เป็น ปฏิกริยาตอบกลับไปยังสิ่งเร้า แรงขับดังกล่าวกระทบกับการตอบสนองที่สามารถมองเห็นได้จาก ภายนอก ขณะที่ Fishbein (อ้างใน สุทธิณี กิตติวรรณกุล, 2547: 28) กล่าวว่าทัศนคติเป็นความโน้มเอียง โดยการเรียนรู้ที่จะตอบสนองต่อวัตถุที่จะชอบ หรือไม่ชอบอย่างคงเส้นคงวา และมีหลากหลายระดับ ความเข้มข้น

มนุษย์แสดงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากทัศนคติภายในตัวเองตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้



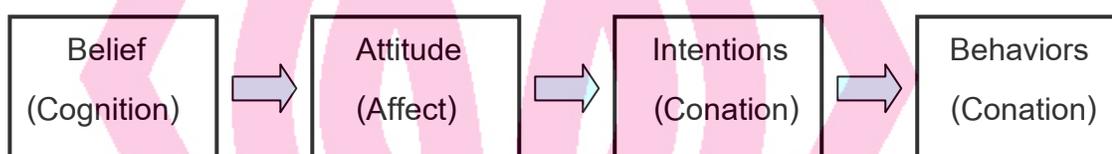
ภาพประกอบที่ 4 : ภาพแสดงขั้นตอนการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์เนื่องมาจากทัศนคติภายในตัวเอง  
ที่มา: ผู้วิจัย. 2552

Rensis Likert (1966) (อ้างใน อัมพิกา ศรีสุธาพรรณ, 2543: 33) กล่าวในมุมมองทางวิชาการว่าทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้แหล่งทัศนคติ (Source of Attitude) ซึ่งได้แก่

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทางที่ดี หรือไม่ดีมีผลให้บุคคลจะเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปในทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน
  2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication with Others) เมื่อบุคคลสื่อสารอาจเป็นด้วยการพูดคุย การได้รับการอบรม สั่งสอน หรือการแลกเปลี่ยนข่าวสารใดข่าวสารหนึ่ง มีผลให้บุคคลเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปในทางที่เคยสื่อสารมาก่อน
  3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) เมื่อบุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากการเลียนแบบต้นแบบ เช่นการเลียนแบบผู้นำความคิด ดารา นักแสดง จากสื่อต่างๆ
  4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institution Factors) บุคคลมีทัศนคติตามแนวนโยบายหรือแนวคิดหลักของสถาบันที่บุคคลเกี่ยวข้องสัมพันธ์อยู่ เช่น โรงเรียน ศาสนา องค์กรต่างๆ
- งานวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ ต้องการศึกษาทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในแบบต่างๆ โดยผู้ชมสตรีที่เป็นเป้าหมายของการสำรวจอาจเกิดทัศนคติจากการเรียนรู้แหล่งทัศนคติที่อยู่ในกลุ่มประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เนื่องจากผู้วิจัยมองว่าการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อโทรทัศน์เป็นเสมือนการสร้างประสบการณ์อย่างหนึ่งที่ได้จากการดู และการฟัง อาจกล่าวได้ว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่สร้างประสบการณ์สำเร็จรูป (Instant Experience) ที่ผู้ส่งสารจัดสรรเนื้อหา เรียงร้อยเรื่องราวตัดต่อ ให้เสียงดนตรี และเสียงประกอบ อธิบายความพอเหมาะพอดี และนำเสนอในช่วงเวลาที่ผู้ส่ง

สารพิจารณาว่าเหมาะสมกับสมาธิ และความสนใจของผู้รับสารแล้ว ดังนั้นเมื่อสตรีได้รับสารที่เป็นรายการข่าว และรายการละครที่ถูกจัดสรรจากผู้ส่งสารทางสื่อโทรทัศน์ ก็อาจกล่าวได้ว่าผู้ชมสตรีมีประสบการณ์ในการรับสารที่อาจก่อให้เกิดทัศนคติบางอย่างต่อภาพลักษณ์สตรีที่ปรากฏในรายการนั้นๆ

Triandis (1971) (อ้างในสุทธิณี กิตติวรรณกุล, 2547: 29) ทัศนคติแบ่งออกเป็น 2 แนวคิด แนวคิดแรกคือแนวคิดที่มองทัศนคติมีองค์ประกอบเดียว (The Unidimensionalist View of Attitude) คือองค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affect) ส่วนความรู้ (Cognition) และแนวโน้มในการกระทำ (Conation) เป็นส่วนที่เกิดทัศนคติไม่ใช่องค์ประกอบของทัศนคติ ฉะนั้นการวัดทัศนคติจึงต้องวัดในส่วนที่เป็นความรู้สึกเท่านั้น



ภาพประกอบที่ 5 : ภาพแสดงแนวคิดที่มองทัศนคติมีองค์ประกอบเดียว (The Unidimensionalist View of Attitude)  
ที่มา: Lutz, R.J. (อ้างในอัมพิกา ศรีสุธาพรพรณ, 2543: 36)

จากแผนภาพอธิบายได้ว่าความเชื่อ (Belief) ทัศนคติ (Attitude) ก่อเจตนาให้เกิดการกระทำ (Intentions) และเกิดพฤติกรรม (Conation) ตามมา แต่ละองค์ประกอบเป็นอิสระต่อกัน โดยความเชื่อเป็นสิ่งแรกที่ก่อให้เกิด หรือนำมาซึ่งทัศนคติ ส่วนเจตนาธรรม หรือความตั้งใจ และพฤติกรรมซึ่งเป็นผลของการกระทำนั้น เกิดขึ้นหลังจากเกิดทัศนคติแล้วทั้งสิ้น แนวคิดนี้มองว่าปัจจัยทั้งสามต้องแบ่งแยกเป็นอิสระต่อกันแม้ว่าอาจมีความสัมพันธ์ระหว่างกันได้ แนวคิดที่มองทัศนคติมีองค์ประกอบเดียว (The Unidimensionalist View of Attitude) มีความชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คือการเปลี่ยนแปลงความรู้สึก

ดวงพร เวทโว (2545: 45) จำแนกประเภทของทัศนคติแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบคือ

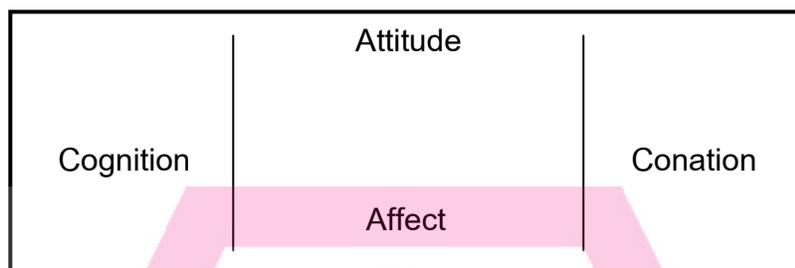
1. ทัศนคติเชิงบวก เป็นทัศนคติที่โน้มเอียงให้ผู้รับสารมีความรู้สึก มีอารมณ์ หรือมีสภาพจิตใจได้ตอบในทางที่ดี ยอมรับต่อบุคคล หรือสิ่งอื่นๆ
2. ทัศนคติเชิงลบ เป็นทัศนคติที่ก่อให้เกิดให้ผู้รับสารมีความรู้สึก มีอารมณ์ หรือสภาพจิตใจได้ตอบในทางที่ไม่ดี เสื่อมเสีย เกลียดชัง กังวล สงสัยต่อบุคคล หรือสิ่งอื่นๆ
3. ทัศนคติเป็นกลาง หรือการไม่มีความคิดเห็น ไม่แสดงความคิดเห็น

ในขณะที่ Thurstone (1976) (อ้างในอัมพิกา ศรีสุธาพรรณ, 2543: 36) สรุปสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการวัดทัศนคติดังนี้

1. การวัดทัศนคติมีความซับซ้อน ไม่สามารถใช้จำนวน หรือตัวเลขมาอธิบายได้ทั้งหมด แต่สามารถนำตัวเลข หรือจำนวนมาอธิบายเชิงพรรณนาได้
2. การวัดทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการวัดผลรวมของความรู้สึก ความโน้มเอียง ความคิดต่อเรื่องใดเรื่องนั้น
3. การวัดทัศนคติโดยใช้ความคิดเห็น (Opinion) เป็นเครื่องมือ ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการวัดได้ ทั้งนี้เพราะพฤติกรรม หรือการกระทำอาจเป็นเครื่องมือวัดทัศนคติได้ดีกว่าการพูด

Murphy และ Likert (1938) (อ้างในอัมพิกา ศรีสุธาพรรณ, 2543: 37) อธิบายความแตกต่างระหว่างทัศนคติ และความคิดเห็นว่าทัศนคติเป็นความคิดต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยความคิดเห็นส่งผลให้เกิดการตอบสนองในรูปของพฤติกรรม (Overt Behavior) ในขณะที่ความคิดเห็นเป็นการตกลงใจ หรือตัดสินใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูด (Verbal Term) จากการอธิบายดังกล่าวมองได้ว่าการใช้ความคิดเห็นอยู่ในระดับที่ผิวเผินกว่า และทั้งยังสร้างปัญหาเรื่องความสอดคล้องกันระหว่างการใช้การพูด แสดงความคิดเห็นกับการกระทำหรือพฤติกรรมที่ขัดแย้งกันอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม Thurstone (1976) ก็เชื่อว่าทัศนคติไม่สามารถใช้ทำนายพฤติกรรมได้เสมอไป

แนวคิดต่อมาคือแนวคิดที่มองทัศนคติเป็น 3 องค์ประกอบ (The tripartite View of Attitude) คือองค์ประกอบด้านความนึกคิด หรือด้านปัญญา (Cognitive Component) เป็นส่วนที่เป็นความเชื่อที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยบุคคลจะเก็บไว้ในระบบความจำของตน องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นโน้มเอียงไปด้านใดด้านหนึ่งอาจเป็นด้านบวก (Positive Affective Component) หรือด้านลบ (Negative Affective Component) ทำยสุดคือองค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Conative Component) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลอันเนื่องมาจากองค์ประกอบด้านความนึกคิด หรือด้านปัญญา และองค์ประกอบด้านความรู้สึก



ภาพประกอบที่ 6 : ภาพแสดงแนวคิดที่มองทัศนคติเป็น 3 องค์ประกอบ (The tripartite View of Attitude)

ที่มา: Lutz, R.J. (อ้างในอัมพิกา ศรีสุธาพรรณ, 2543: 35)

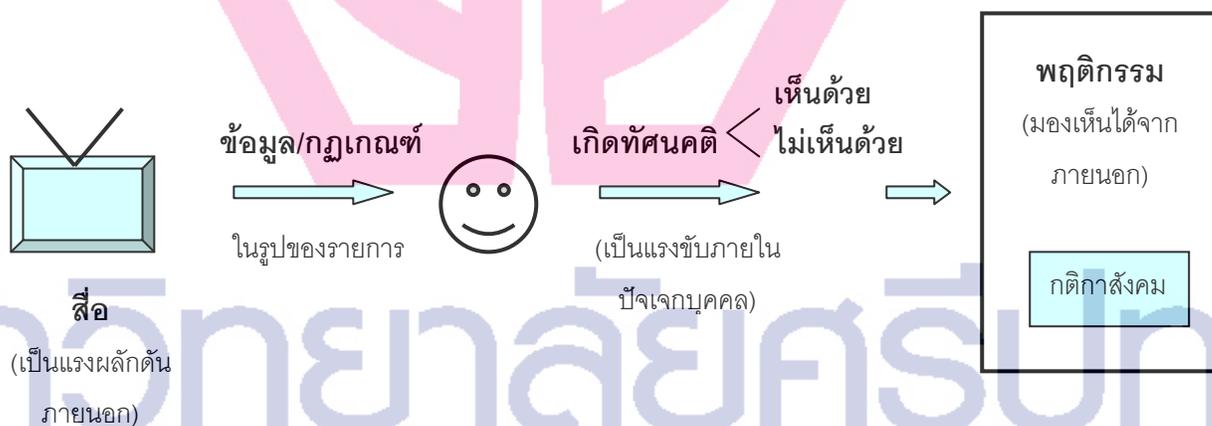
จากแผนภาพชี้ให้เห็นว่าแนวคิดที่มองทัศนคติเป็น 3 องค์ประกอบ (The tripartite View of Attitude) มีความซับซ้อนมากขึ้น แนวคิดนี้เชื่อว่าทัศนคติต้องประกอบไปด้วย 3 ส่วน จึงจะเป็นทัศนคติที่สมบูรณ์ องค์ประกอบทั้งสามจะต้องมีความสอดคล้องกันหากเกิดความสอดคล้อง หรือไม่สมดุลขึ้นจะทำให้เกิดแรงกดดันทำให้เปลี่ยนทัศนคติ การเปลี่ยนทัศนคติที่องค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง จะส่งผลต่อองค์ประกอบที่เหลือ

อย่างไรก็ตาม Lutz, R.J. (1991) (อ้างในอัมพิกา ศรีสุธาพรรณ, 2543: 35) อธิบายว่าแนวคิดที่มองทัศนคติเป็น 3 องค์ประกอบ (The tripartite View of Attitude) มักไม่มีความเที่ยงตรงเนื่องจากในความเป็นจริงการวัดทัศนคติเป็นการวัดส่วนที่เป็นความรู้สึกเท่านั้น

งานวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ ต้องการศึกษาทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในแบบต่างๆ โดยต้องการทราบว่าสตรีแต่ละคนเห็นว่าในรายการข่าว สื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรีออกมาอย่างไร และในรายการละครภาพลักษณ์สตรีถูกสะท้อนออกมาในทิศทางใด จึงมีจุดประสงค์เพื่อวัดความรู้สึของผู้ชมสตรีว่าเห็นด้วย อันเป็นทัศนคติเชิงบวก หรือไม่เห็นด้วย อันเป็นทัศนคติเชิงลบต่อภาพลักษณ์นั้นๆ ฉะนั้นแนวคิดที่มองทัศนคติมีองค์ประกอบเดียว (The Unidimensionalist View of Attitude) จึงเป็นแนวคิดที่เหมาะสมที่จะนำมาอธิบายการวัดทัศนคติของงานวิจัยนี้ แต่อย่างไรก็ตามข้อควรคำนึงถึงในการวัดทัศนคติของตามแนวคิดของ Thurstone (1976) ที่กล่าวมาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าไม่อาจสรุปได้ว่าภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าว และรายการละครที่แสดงออกผ่านการกำกับของผู้ส่งสาร มีความสอดคล้องกับภาพลักษณ์ของสตรีเหล่านั้นในชีวิตจริงหรือไม่ และในการสำรวจกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ชมสตรี ณ ช่วงเวลาหนึ่งก็ไม่อาจยืนยันได้ว่าผู้ชมสตรีที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจะมีทัศนคติต่อภาพลักษณ์นั้นๆ

เสมอไป หรือไม่ ด้วยเหตุผลดังกล่าวทั้งหมดการศึกษาเรื่องความเป็นสตรีนิยมของกลุ่มผู้ชมสตรีจึงอาจเป็นเหตุผลเบื้องหลังที่ทำให้ผู้ชมสตรีมีทัศนคติต่อภาพลักษณ์สตรีที่แตกต่างกันก็เป็นได้

จากเอกลักษณ์ของทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม (Social Expectation Theory) ที่กาญจนา แก้วเทพ (2547: 243) ได้อธิบายว่าเมื่อสื่อแสดงข้อมูล รวมถึงแสดงกฎเกณฑ์ของสังคมผ่านทางรายการโทรทัศน์ที่เมื่อผู้รับสารได้รับสาร และเกิดการจดจำ การจดจำนั้นมีส่วนกำหนดทิศทางการกระทำของผู้รับสาร จึงอาจกล่าวได้ว่าสื่อเป็นแรงผลักดันพฤติกรรม หรือการรับรู้ของผู้รับสาร ซึ่งนับเป็นแรงผลักดันจากภายนอก ไม่ใช่ทัศนคติ และแรงจูงใจภายในของบุคคลเลย แนวคิดทฤษฎีดังกล่าวมีความสอดคล้องกันกับแนวคิดเรื่องทัศนคติที่ว่า ทัศนคติเป็นแรงขับที่เกิดขึ้นภายในปัจเจกบุคคล เป็นปฏิริยาตอบกลับไปยังสิ่งเร้า แรงขับดังกล่าวกระทบกับการตอบสนองที่สามารถมองเห็นได้จากภายนอก ทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดที่มองทัศนคติมีองค์ประกอบเดียว (The Unidimensionalist View of Attitude) คือองค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affect) ส่วนความรู้ (Cognition) และแนวโน้มในการกระทำ (Conation) เป็นส่วนที่เกิดทัศนคติไม่ใช่องค์ประกอบของทัศนคติ



ภาพประกอบที่ 7 : ภาพแสดงความสอดคล้องกันของ ทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม (Social Expectation Theory) กับแนวคิดที่มองทัศนคติมีองค์ประกอบเดียว (The Unidimensionalist View of Attitude)  
ที่มา: ผู้วิจัย, 2552

จากแนวคิด และทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าการนำเสนอของสื่อที่อาจมองได้ว่าเป็นแรงผลักดันจากภายนอกมีส่วนสร้างทัศนคติ และการที่ผู้ชมสตรีจะมีทัศนคติอย่างไรต่อภาพลักษณ์สตรีใน

รายการข่าว และรายการละครอย่างไหนนั้น ก็ขึ้นอยู่กับว่าสื่อสร้างภาพลักษณ์นั้นไว้อย่างไร และแม้ว่าทัศนคติจะเกิดจากความรูสึกของปัจเจกบุคคล แต่ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ใดๆ นั้น อาจเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การเรียนรู้ แนวคิด การปฏิบัติ และกลายเป็นกติกาสังคมของผู้ชมสตรีในสังคมนั้นๆ ต่อไปก็เป็นได้

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จรินทร วสุนันท์ และเสวี วงษ์มณฑา (2550) ได้ศึกษาการรณรงค์ปลุกจิตสำนึกการเสริมสร้างภาพลักษณ์สตรีที่ปรากฏในโทรทัศน์ของกลุ่มสตรี โดยเลือกศึกษาเฉพาะ 5 รายการได้แก่รายการข่าว รายการสนทนา รายการวิพิตทัศน์า รายการละคร และรายการโฆษณา ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 สถานี คือช่อง 3,5,7,9,11 และ ITV ในช่วงเวลา 17.00-23.30 น. ประจำเดือนกันยายน 2543 โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ การศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มสตรีที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องในบทบาท และส่วนร่วมการรณรงค์เสริมสร้างภาพลักษณ์สตรี รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 34 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ถึงรายการโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ บทบาทภาพลักษณ์สตรีใน 3 บทบาทได้แก่ บทบาทผู้หญิงด้อย (Debasement Role) บทบาทสมัยใหม่ (Non-Traditional Role) บทบาทวัตถุทางเพศ (Sex Object) เป็นขอบเขตในการสัมภาษณ์รวม เพื่อแสวงหาลักษณะความต้องการภาพลักษณ์สตรีที่ปรากฏในโทรทัศน์ ตลอดจนแสวงหาแนวทางการรณรงค์ปลุกจิตสำนึกการเสริมสร้างภาพลักษณ์สตรีที่ปรากฏในโทรทัศน์

ผลการวิจัยพบว่า การเสนอภาพลักษณ์สตรีในโทรทัศน์พบบทบาทที่นำเสนอเป็นบทบาทสมัยใหม่(Non-Traditional Role) มากขึ้นแต่ขาดเนื้อหาในมุมมองที่ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครอง ลักษณะการปรากฏภาพลักษณ์สตรีในโทรทัศน์ที่ได้รับการยอมรับ และเป็นที่ต้องการคือ ต้องการเห็นโอกาสการเข้าถึงสื่อของผู้หญิงภาพลักษณ์ที่หลากหลาย ภาพลักษณ์บทบาทความรับผิดชอบของหญิงชายเท่าเทียมกัน บทบาทของผู้หญิงสมัยใหม่ และภาพลักษณ์การเป็นผู้ตัดสินใจ แนวทางการรณรงค์ปลุกจิตสำนึกการส่งเสริมภาพลักษณ์สตรีพบว่า ครอบครัว ผู้หญิงที่ปรากฏในสื่อ การศึกษา องค์กรสตรี ผู้ชาย หน่วยงานของรัฐ การปรับเจตคติ และสื่อมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมภาพลักษณ์ ดังนี้

1. ครอบครัว ที่ผลการวิจัยชี้ว่าเป็นจุดเริ่มในการรณรงค์ปลุกจิตสำนึก
2. ผู้หญิงในสื่อ ที่ต้องมีจิตสำนึกรับผิดชอบให้มากขึ้น ว่าตนกำลังออกสื่อ

3. การศึกษา ที่ต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาโดยปราศจากการตอกย้ำอคติทางเพศ

4. เครือข่ายองค์กรสตรี ที่ต้องร่วมกันรณรงค์ให้ภาพลักษณ์ของผู้หญิงปรับเปลี่ยนในเชิงบวก

5. กลุ่มผู้ชาย ที่ต้องเข้ามาช่วยเชิดชู ผลักดันอย่างต่อเนื่อง ให้ภาพลักษณ์ของผู้หญิงสูงขึ้น

6. หน่วยงานภาครัฐ ที่ต้องชูนโยบายด้านสังคม

7. ครู ที่มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึก

8. การปรับเจตคติของคนในครอบครัว สังคม ที่ต้องเปลี่ยนเจตคติดั้งเดิมที่มองว่าผู้ชายเป็นใหญ่เป็นการเล็งดูบุตรอย่างเท่าเทียม

9. สื่อ ที่ต้องเป็นตัวนำในการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิงเก่ง ผู้หญิงดี และปรับเปลี่ยนทัศนคติของตัวเองที่จะไม่ใช่เรือนร่างของผู้หญิงเป็นจุดขายแต่ใช้ความสามารถ

จากผลการวิจัยที่ได้มาจากการสัมภาษณ์กลุ่มสตรีที่ทั้งมีส่วนเกี่ยวข้อง และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในบทบาทและส่วนร่วมในการรณรงค์การเสริมสร้างภาพลักษณ์สตรีทั้งสิ้น 34 คน โดยใช้บทบาทภาพลักษณ์ข้างต้น เป็นขอบเขตการสัมภาษณ์รวมและมีได้แยกวิเคราะห์เนื้อหา นำไปสู่การประมวลเป็นผลการวิจัยสร้างเป็นกระบวนการทัศนคติในการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกเพื่อการเสริมสร้างภาพลักษณ์สตรีเพื่อเป็นแนวทางการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกสำหรับการเสริมสร้างภาพลักษณ์สตรีที่ปรากฏในโทรทัศน์ ของกลุ่มสตรี โดยใช้ชื่อว่า Female Image ประกอบด้วยแนวทางที่ใช้ในการรณรงค์ทั้งสิ้น 39 ประการ แบ่งเป็นกลุ่มดังนี้

1. กลุ่ม F ประกอบด้วย Family Fixed Action Friendliness Facilitation

2. กลุ่ม E ประกอบด้วย Education Earnestness Excellence Ethics Euphony  
Emphasis Equality Encouragement

3. กลุ่ม M ประกอบด้วย Male Media Morality Message Mildness Model

4. กลุ่ม A ประกอบด้วย Attitude Admiration Acting Affinity Adjustment

Appearance Attentiveness Assortment Acrimony

5. กลุ่ม L ประกอบด้วย Leadership Love Learning

6. กลุ่ม I ประกอบด้วย Instructor Importance Integration Inspection Integrity

## 7. กลุ่ม G ประกอบด้วย Government Guidance Goose Grace

ในการวิจัยของวรินทร วสุนันท์ และเสวี วงษ์มณฑา (2550) ทำการศึกษาบทบาทภาพลักษณ์สตรีในรายการโทรทัศน์ 3 บทบาทคือ บทบาทผู้หญิงด้อย (Debasement Role) บทบาทสมัยใหม่ (Non-Traditional Role) บทบาทวัตถุทางเพศ (Sex Object) ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการศึกษาภาพลักษณ์สตรีโดยปรับ เพิ่มเติมจากการศึกษาภาพลักษณ์ของ Suzanne Pingree et al ( อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2543: 49) เพื่อให้เหมาะกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงเป็น 5 ภาพลักษณ์ ดังนี้ ภาพสตรีโลกที่แสนสวย (Sex Object) ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) ภาพของสิทธิสตรี (Women Rights) ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์ (Superwomen) และภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional)

ประสิทธิ์ แยมศรี (2548) ได้ศึกษาภาพลักษณ์ของผู้หญิงไทยในเพลงลูกทุ่งแนวคาเฟ่จำนวน 195 เพลง ที่ประพันธ์คำร้องโดยนักประพันธ์ชาย และได้รับการผลิตเผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2545 เป็นการทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของผู้หญิงในเนื้อเพลง และรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิง กลวิธีการใช้ภาษา และน้ำเสียงในเพลง

ผลการวิจัยสรุปว่า ภาพลักษณ์แบบหญิงกล้าเป็นภาพลักษณ์ที่พบมากที่สุด เนื้อเพลงลูกทุ่งแนวคาเฟ่ ซึ่งผู้หญิงถูกเสนอให้เป็นวัตถุทางเพศ กล้าแสดงออกทางเพศ และการยอมมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายโดยแลกกับทรัพย์สิน เงินทอง รองลงมาคือภาพลักษณ์แบบกุลสตรีซึ่งถูกนำเสนอให้เป็นผู้หญิงที่ยึดมั่นในความเชื่อค่านิยม และวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ที่พบน้อยที่สุดคือภาพลักษณ์ที่รวมทั้งแบบกุลสตรี และแบบหญิงกล้าที่มีลักษณะผสมผสานอยู่ในตัวผู้หญิงคนเดียวกัน ด้านรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงพบว่ามี 2 แบบคือความสัมพันธ์ในระบบการผลิตที่สถานภาพของผู้หญิงด้อยกว่าผู้ชาย เนื่องจากผู้ชายเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต และความสัมพันธ์แบบเชิงอำนาจ และวัฒนธรรม เนื่องจากสภาพสังคมไทยไม่เอื้ออำนวยให้ผู้หญิงแสดงออกทางเพศได้อย่างเสรี ผู้หญิงที่แสดงออกทางเพศจะกลายเป็นผู้หญิงที่สังคมไม่ให้การยอมรับ ด้านกลวิธีการใช้ภาษาพบว่าเพลงลูกทุ่งใช้ภาษาพูด หรือคำง่ายๆ มีการเล่นคำ ใช้คำภาษาต่างประเทศ ภาษาถิ่น ภาษาแสลง ภาษาภาพพจน์ เล่นสำนวน ที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงด้อยกว่าผู้ชาย ส่วนน้ำเสียงสะท้อนพบว่ามี 3 ลักษณะ คือน้ำเสียงที่แสดงความไม่พอใจของเพศหญิงที่ถูกผู้ชายลวนลาม น้ำเสียงยั่วชวนทางวาจา และร่างกายเพื่อกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางเพศ และน้ำเสียงที่แสดงความพึงพอใจที่มีทรัพย์สินเป็นเครื่องต่อรอง

จากการวิจัยของประสิทธิ์ แยมศรี (2548) ที่ศึกษาภาพลักษณ์ของผู้หญิงไทยในเพลงลูกทุ่งแนวคาเฟ่ โดยใช้ภาพลักษณ์ 3 ภาพลักษณ์ คือภาพลักษณ์แบบหญิงกล้า ภาพลักษณ์แบบกุลสตรี และภาพลักษณ์ที่รวมทั้งแบบกุลสตรี และแบบหญิงกล้าที่มีลักษณะผสมผสานอยู่ในตัวผู้หญิงคนเดียวกัน ผู้วิจัยได้นำแนวทางการศึกษาเรื่องภาพลักษณ์ของสตรีมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการศึกษาภาพลักษณ์สตรี เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ รรินทร วสุพันธ์ และเสวี วงษ์มณฑา (2550) โดยปรับเพิ่มเติมจากการศึกษาภาพลักษณ์ของ Suzanne Pingree et al ( อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2543: 49) โดยปรับให้เหมาะกับยุคสมัยที่ผู้หญิงเปลี่ยนแปลงไป และปรับกรอบการนิยามความหมายให้เหมาะสมสรุปได้เป็นภาพลักษณ์ของสตรีที่ปรากฏออกมาในสื่อมวลชน 5 ภาพลักษณ์ดังนี้ ภาพสัตรีโลกที่แสนสวย (Sex Object) ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) ภาพของสิทธิสตรี (Women Rights) ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์ (Superwomen) และภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional)

ชนัญชี่ กาญจนอุไรโรจน์ (2538) ได้ศึกษาภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวันในช่วงปี 2528-2537 ในประเด็นของการนำเสนอภาพลักษณ์สตรี รูปแบบ ทิศทาง บทบาท ปริมาณ ตลอดจนระดับของสตรี ในหนังสือพิมพ์ไทย 6 ฉบับคือไทยรัฐ เดลินิวส์ สยามรัฐ มติชน บ้านเมือง และแนวหน้า เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยสรุปว่าหนังสือพิมพ์รายวันดังกล่าว — นำเสนอภาพลักษณ์ในประเด็นเรื่องสตรีกับความงามมากที่สุด ด้วยรูปแบบภาพ มีทิศทางเป็นกลาง บทบาทที่เด่นชัดคือหญิงยุคใหม่ในปริมาณหลายสาระณะ สตรีที่ได้รับการเสนอมากที่สุดคือสตรีระดับผู้นำ มีฐานะเป็นผู้กระทำ นอกจากนี้พบว่าหน้าหนึ่งมักนำเสนอประเด็นของสตรีกับความรุนแรง หน้าสตรีมักนำเสนอประเด็นสตรีกับสังคม และหน้าอื่นๆมักนำเสนอประเด็นของสตรีกับกีฬา

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอภาพลักษณ์ในประเด็นเรื่องสตรีกับความงามเป็นการสะท้อนภาพลักษณ์สัตรีโลกที่แสนสวย บทบาทที่เด่นชัดของสตรีที่ได้จากการวิจัยคือหญิงยุคใหม่ในปริมาณหลายสาระณะ เป็นการสะท้อนภาพลักษณ์ของหญิงยุคใหม่ ส่วนสตรีที่ได้รับการเสนอมากที่สุดคือ สตรีระดับผู้นำ มีฐานะเป็นผู้กระทำ เป็นการสะท้อนภาพของสิทธิสตรี ซึ่งชนัญชี่ กาญจนอุไรโรจน์ (2538) ใช้แนวคิดของการถ่ายทอดภาพลักษณ์ของสตรีในสื่อมวลชนของ Suzanne Pingree (1976) (อ้างในชนัญชี่ กาญจนอุไรโรจน์, 2538: 38) การศึกษาบทบาทสตรีดังกล่าวแบ่งบทบาทการนำเสนอออกเป็น บทบาทแม่ บทบาทเมีย บทบาทสัตรีโลกแสนสวย บทบาทวัตฤทางเพศ บทบาทหญิง

ยุคใหม่ ใกล้เคียงกับภาพลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้การศึกษา โดยปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมจากภาพลักษณ์ของ Suzanne Pingree et al ( อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2543: 49) และสรุปภาพลักษณ์ของสตรีที่ปรากฏออกมาในสื่อมวลชนโดยได้ปรับให้เหมาะกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงเป็น 5 ภาพลักษณ์ดังนี้ ภาพสตรีโลกที่แสนสวย (Sex Object) ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) ภาพของสิทธิสตรี (Women Rights) ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์ (Superwomen) และภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) มาเป็นกรอบในการศึกษาภาพลักษณ์ของสตรีในช่วง และละครโทรทัศน์

อัมพิกา ศรีสุธาพรรณ (2543) ได้ศึกษาทัศนคติของสตรีต่อโฆษณาที่นำเสนอสตรีในบทบาทต่างๆ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดความเป็นสตรีนิยม กับทัศนคติต่อโฆษณาที่นำเสนอสตรีในบทบาทต่างๆ บทบาทสตรีในโฆษณาที่เลือกศึกษา ได้แก่ บทบาทสตรีตามแบบฉบับ บทบาทสตรีสมัยใหม่ บทบาทสตรีในเชิงวัตถุทางเพศ และบทบาทหญิงมหัศจรรย์ งานวิจัยดังกล่าวใช้มาตราวัดที่คิดค้นโดย Arnott C. Catherine (1972) เป็นแบบสอบถามจาก Female Autonomy Inventory เพื่อทดสอบความเป็นสตรีนิยมของสตรี

ผลการวิจัยสรุปตามสมมติฐานพบว่า สตรีที่มีความเป็นสตรีนิยมสูง มีทัศนคติที่ดีต่อโฆษณาที่นำเสนอสตรีในบทบาทสมัยใหม่มากกว่าบทบาทตามแบบฉบับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สตรีที่มีความเป็นสตรีนิยมต่ำมีทัศนคติที่ดีต่อโฆษณาที่นำเสนอสตรีในบทบาทตามแบบฉบับมากกว่าบทบาทสมัยใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสตรีที่มีความเป็นสตรีนิยมต่ำมีทัศนคติที่ดีต่อโฆษณาที่นำเสนอบทบาทสตรีในเชิงวัตถุทางเพศมากกว่าสตรีที่มีความเป็นสตรีนิยมสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการวิจัยของอัมพิกา ศรีสุธาพรรณ (2543) ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดความเป็นสตรีนิยม กับทัศนคติต่อโฆษณาที่นำเสนอสตรีในบทบาทต่างๆ ของอัมพิกา ศรีสุธาพรรณ (2543) มาเป็นกรอบกำหนดแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ผู้ชมสตรี โดยใช้ทฤษฎีสตรีศึกษาทั้ง System Approach หรือทฤษฎีระบบ และ Feminist Approach หรือทฤษฎีเฟมินิสม์ เช่นเดียวกันกับอัมพิกา ศรีสุธาพรรณ (2543) มาวิเคราะห์ผู้รับสารหญิงถึงเหตุ และผลในการยอมรับภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่มีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์

รัชดา แดงจำรูญ (2538) ได้ศึกษาภาพของโสเภณีในละครโทรทัศน์ปี 2535 ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และวิธีการนำเสนอละครโทรทัศน์ในเชิงคุณภาพ จำนวน 6 เรื่อง

ผลการวิจัยสรุปว่า ภาพของโสเภณีที่นำเสนอส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นภาพตามแบบฉบับ คือ แต่งตัวโป๊ แต่งหน้าเข้ม ทำทางจัดจ้าน ซึ่งเป็นภาพของผู้หญิงไม่ดีในสายตาของสังคม และถึงแม้ละครจะพยายามเสนอมุมมองที่แตกต่าง เช่นความมีน้ำใจ ปรารถนาดีต่อผู้อื่นแต่ก็พบว่าภาพเหล่านั้นมีเพียงส่วนน้อย ความหมายจากการนำเสนอภาพของโสเภณีพบว่าละครได้นำเสนอสาเหตุของการเป็นโสเภณีว่าเกิดจากความไม่ดีของผู้หญิงซึ่งเป็นมุมมองแบบ System Approach และเกิดจากปัจจัยอื่นๆ ของสังคม ซึ่งเป็นมุมมองแบบ Feminist Approach ประกอบกัน สำหรับการนำเสนออุดมการณ์ในเรื่องเพศพบว่าอุดมการณ์หลัก (Dominant Ideology) ซึ่งให้อิทธิพลแก่ฝ่ายชายนั้นยังคงถูกนำเสนอในมิติต่างๆ ของละครโดยส่วนใหญ่ ในขณะที่อุดมการณ์ต่อต้าน (Counter Ideology) ที่เน้นความเสมอภาคระหว่างเพศมีการนำเสนอเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ในการวิจัยของรัชดา แดงจำรูญ (2538) ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการวิเคราะห์เนื้อหา และ วิธีการนำเสนอละครโทรทัศน์มาเป็นกรอบกำหนดแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ผู้ชมสตรี โดยใช้ทฤษฎีสตรีศึกษาทั้ง System Approach หรือทฤษฎีระบบ และ Feminist Approach หรือทฤษฎีเฟมินิสม์ เช่นเดียวกับรัชดา แดงจำรูญ (2538) และอัมพิกา ศรีสุธาพรรณ (2543) มาวิเคราะห์ผู้รับสารหญิงถึงเหตุ และผลในการยอมรับภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่มีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้แนวคิดการแบ่งประเภทของละครโทรทัศน์ของปนัดดา ธนสถิตย์ (อ้างในรัชดา แดงจำรูญ, 2538: 29) โดยเลือกศึกษาทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครประเภท TV Serials หรือ Soap Opera เช่นเดียวกับรัชดา แดงจำรูญ (2538) ที่เลือกกำหนดกรอบการวิจัยละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศหลังข่าว 20.00 น. เป็นละครเรื่องยาวหลายตอนจบ ดำเนินเรื่องติดต่อกันโดยใช้ผู้แสดงชุดเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง ความยาวในการออกอากาศประมาณ 20-30 ตอนจบ และออกอากาศ 2-4 วันต่อสัปดาห์

พนิดา หันสวาสดี (2544) ได้ศึกษากระบวนการผลิตซ้ำภาพลักษณ์ของผู้หญิงไทยในสังคมไทย ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาภาพยนตร์ไทยในปี.ศ. 2542 จำนวนทั้งสิ้น 9 เรื่อง บนสมมุติฐานเบื้องต้นที่ว่าภาพยนตร์มีการผลิตซ้ำภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง โดยนำเสนอลักษณะสถานภาพ และบทบาทของตัวละครหญิงในภาพยนตร์ในลักษณะเดียวกับผู้หญิงในรูปแบบอุดมคติของสังคมไทย

ผลการวิจัยสรุปว่าภาพยนตร์กรณีศึกษาที่ออกฉายในโรงภาพยนตร์ชั้นหนึ่งตลอดปีพ.ศ. 2549 จำนวน 9 เรื่องล้วนมีการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิงในลักษณะเดียวกัน คือเป็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงไทยในรูปแบบอุดมคติ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเกิดขึ้นจากการที่ความคิดหลักเกี่ยวกับผู้หญิงที่ส่งจากชนชั้นสูงผ่านทางสื่อต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการสามารถครอบงำ และเป็นอุดมการณ์หลักเกี่ยวกับความเป็นผู้หญิงในสังคมไทยได้ ต่อมาผู้สร้างภาพยนตร์ในฐานะสมาชิกหนึ่งของสังคม และความเป็นชายก็ได้รับเอาภาพลักษณ์ของผู้หญิงในรูปแบบอุดมคตินี้มาใช้สร้างผู้หญิงในภาพยนตร์ และด้วยความที่ผู้หญิงในภาพยนตร์ไทยผ่านกระบวนการสร้างปทัสถานของการยอมรับความเหมือน (Norm of Conformity) โดยมีการชี้ขาดความปกติ (Normalizing Judgement) เป็นเครื่องมือบนฐานความคิดที่ว่าหากสิ่งใดไม่ปกติก็ต้องทำให้เป็นปกติ ดังนั้นผู้ชมภาพยนตร์โดยเฉพาะผู้หญิงจึงยอมรับภาพลักษณ์ของผู้หญิงในภาพยนตร์นั้น กระบวนการทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในรูปแบบอุดมคดียังคงเป็นความคิดหลักเกี่ยวกับความเป็นหญิงของสังคมไทย และเกิดการผลิตซ้ำภาพลักษณ์ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

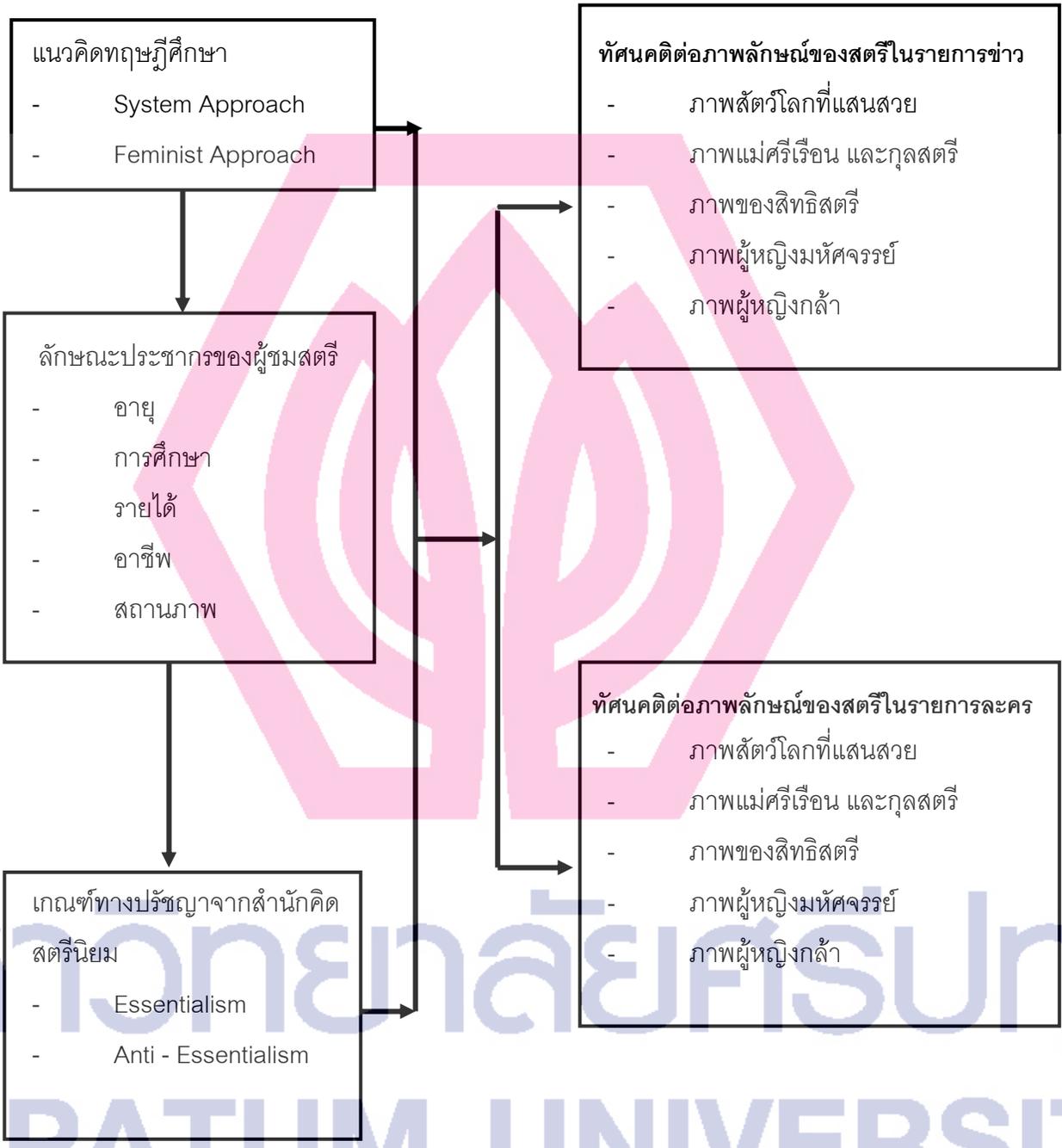
การวิจัยของพนิดา หันสวาสดี (2544) ผู้วิจัยใช้แนวทางจากผลการวิจัยที่ชี้ว่า การผลิตซ้ำภาพลักษณ์ของผู้หญิงในรูปแบบอุดมคติ เกิดจากการที่ความคิดหลักเกี่ยวกับผู้หญิงที่ส่งจากชนชั้นสูงผ่านทางสื่อต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการสามารถครอบงำ และเป็นอุดมการณ์หลักเกี่ยวกับผู้หญิงในสังคมไทยได้ และด้วยความที่ผู้หญิงในภาพยนตร์ไทยนั้นได้ผ่านกระบวนการสร้างปทัสถานของการยอมรับความเหมือน (Norm of Conformity) โดยมีการชี้ขาดความปกติ (Normalizing Judgement) เป็นเครื่องมือบนฐานความคิดที่ว่าหากสิ่งใดไม่ปกติจะต้องถูกทำให้ปกติ ดังนั้นผู้ชมภาพยนตร์โดยเฉพาะผู้หญิงจึงยอมรับภาพลักษณ์ของผู้หญิงในภาพยนตร์นั้น ผลการวิจัยข้างต้นที่กล่าวมาสอดคล้องกับทฤษฎี Social Expectation Theory ของ De Fleur (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2547: 240) ที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ ที่กล่าวถึงบทบาทของสื่อมวลชนว่า สื่อมวลชนเป็นผู้เลือกนำเสนอแนวคิด หรือการกระทำบางอย่างผ่านสื่อ ส่งผลให้ผู้รับสารเกิดการเรียนรู้โดยสรุปว่านั่นคือกติกาสังคม และนำมาซึ่งการที่ผู้รับสารเกิดแนวทางสร้างพฤติกรรม ซึ่งทั้งหมดนี้อาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกระทำของบุคคล

สิริโยธยา ณ นคร (2550) ได้ศึกษาละครโทรทัศน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเล่นแบบของสตรี

วิจัยทำงาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 21-60 ปี จำนวน 400 คน เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหา บทบาทการแสดง รูปแบบการนำเสนอของละครโทรทัศน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของสตรีวัยทำงาน

ผลการวิจัยสรุปว่า สตรีวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ชื่นชอบละครโทรทัศน์มากที่สุด ด้านเนื้อหาละครโทรทัศน์ที่สตรีวัยทำงานชื่นชอบคือ ละครประเภทตลกเบาสมอง ละครที่มีเนื้อหาอิงเรื่องจริง หรือละครประวัติศาสตร์ และชื่นชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับเนื้อหาประเภทเพื่อฝันมหัศจรรย์ ด้านบทบาทการแสดงของละครโทรทัศน์ที่สตรีวัยทำงานชื่นชอบคือ การแสดงที่ดูเป็นธรรมชาติ สมจริง การแสดงที่ใช้ภาษาสุภาพ และชื่นชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับการแสดงที่ใช้ภาษาแสดง ด้านรูปแบบการนำเสนอของละครโทรทัศน์ที่สตรีวัยทำงานชื่นชอบคือ การถ่ายทำภายในประเทศ การตกแต่งบ้าน และบริเวณบ้าน และชื่นชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับรูปแบบการทำเล็บ สตรีวัยทำงานมีพฤติกรรมการเลียนแบบด้านความรักชาติศาสนา และพระมหากษัตริย์ ด้านความเป็นไทย และเลียนแบบน้อยที่สุดเกี่ยวกับการใช้สินค้าแบรนด์เนม

การวิจัยของสิริโยธยา ณ นคร (2550) ผู้วิจัยใช้แนวคิดการแบ่งประเภทของละครโทรทัศน์ทั้ง 6 ประเภทของปนัดดา ธนสถิตย์ (อ้างในสิริโยธยา ณ นคร, 2550: 14) ทั้ง 6 ประเภทมาใช้เป็นกรอบการวิจัยเพื่อเป็นกรอบการนิยามความหมายละครโทรทัศน์แก่ประชากร และกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทุกประเภทของการนำเสนอเนื้อหาละครโทรทัศน์ให้กว้างมากขึ้น นอกจากนี้ยังใช้แนวคิดเรื่องเกณฑ์อายุของประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสตรีวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 21-60 ปี ซึ่งเป็นขยายกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างของ อัมพิกา ศรีสุธาพรณ (2543) ที่กำหนดเกณฑ์อายุของประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสตรีวัยทำงานตอนต้นถึงตอนกลางในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 22-45 ปี เนื่องจากพบว่ากลุ่มดังกล่าวมีการเปิดรับการโฆษณามากที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย แต่เนื่องจากการวิจัยนี้ต้องการศึกษาแนวคิดสตรีนิยมตามทฤษฎีสตรีนิยม และต้องการทัศนะที่หลากหลายผู้วิจัยจึงขยายขอบเขตให้ครอบคลุมถึงกลุ่มคนที่อายุมากขึ้นด้วย



ภาพประกอบที่ 8 : กรอบแนวความคิดของการวิจัย  
ที่มา: ผู้วิจัย. 2552

### บทที่ 3

#### ระเบียบวิธีการวิจัย

##### รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ (Questionnaires) กำหนดขั้นตอน และวิธีการดำเนินการวิจัยการทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดขั้นตอน และวิธีการ ดังนี้

##### ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

###### 1. ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาคือสตรีวัยทำงานอายุ 21-60 ปี (ครอบคลุมสตรีวัยทำงานทุกช่วงอายุตั้งแต่วัยทำงานตอนต้น วัยทำงานตอนกลาง และวัยทำงานตอนปลาย) อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,829,676 คน (ที่มา; กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สำรวจ ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2550) สาเหตุที่เลือกประชากรในกลุ่มนี้เนื่องจาก การวิจัยครั้งนี้ต้องการสำรวจทัศนคติของผู้รับสารสตรีที่มีต่อรายการข่าว และละครโทรทัศน์ ฉะนั้นประชากรควรอยู่ในกลุ่มที่มีการเปิดรับสื่อดังกล่าวมากพอสมควรจึงจะสามารถแสดงความคิดเห็นได้ จากการวิจัยของสิริโยธยา ณ นคร ( 2550) พบว่าสตรีวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ชื่นชอบละครโทรทัศน์มากที่สุด เมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นๆ ที่อายุมากขึ้น และจากการวิจัยของอัมพิกา ศรีสุธาพรณ (2543) ที่กำหนดเกณฑ์อายุของประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสตรีวัยทำงานตอนต้นถึงตอนกลาง ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 22-45 ปี เนื่องจากพบว่ากลุ่มดังกล่าวมีการเปิดรับการโฆษณาจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด เมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นๆ แต่เนื่องจากการวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาแนวคิดสตรีนิยมตามทฤษฎีสตรีนิยม และต้องการทัศนะที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงขยายขอบเขตให้ครอบคลุมถึงกลุ่มสตรีที่มีอายุมากขึ้นโดยขยายขอบเขตประชากรให้กว้างขึ้นครอบคลุมวัยทำงานตอนกลาง และวัยทำงานตอนปลายด้วย

###### 2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มๆ โดยยึดตามเขตการปกครองในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมี

ทั้งหมด 51 เขต (ที่มา; กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2550) และใช้วิธีการจับสลาก เลือกเขตจากเขตการปกครองทั้งหมด 50 เขตในกรุงเทพมหานคร โดยผลการจับสลากได้ 10 เขต ดังต่อไปนี้

- |                |                  |
|----------------|------------------|
| 1. เขตบางกะปิ  | 3. เขตบึงกุ่ม    |
| 2. เขตจตุจักร  | 4. เขตลาดพร้าว   |
| 5. เขตห้วยขวาง | 6. เขตราชเทวี    |
| 7. เขตป้อมปราบ | 8. เขตวังทองหลาง |
| 9. เขตสายไหม   | 10. เขตมีนบุรี   |

### 3. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือสตรีวัยทำงานอายุ 21-60 ปี (ครอบคลุม สตรีวัยทำงานทุกช่วงอายุตั้งแต่วัยทำงานตอนต้น วัยทำงานตอนกลาง และวัยทำงานตอนปลาย) อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบกำหนดจำนวนตัวอย่าง(Quota Sampling) โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำไว้ที่ 400 คน โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขต จำนวนเท่าๆ กันคือ เขตละ 40 คน

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากสูตรดังนี้ (Yamane' , 1973: 1,088)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยแทนค่า  $n$  คือ จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดกลุ่มตัวอย่าง  
 $N$  คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด หรือขนาดประชากร  
 $e$  คือ ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้

การวิจัยครั้งนี้มีจำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายคือ คน ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ระดับ ความคลาดเคลื่อน 5% และกำหนดความเชื่อถือได้ 95% อาจแทนสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{1,829,676}{1 + 1,829,676 (.05)^2}$$

$$n = 3.99.99$$

#### 4. การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยกำหนดให้ทีมลงพื้นที่เพื่อทำการเก็บข้อมูลในแหล่งชุมชนที่คาดว่าจะพบประชากรกลุ่มเป้าหมายในแต่ละเขตเช่น สถานที่ราชการ ย่านธุรกิจการค้า ห้างสรรพสินค้า โรงเรียน โรงพยาบาล โรงงาน และบริษัทต่างๆ ตามเขตการปกครองที่กำหนด ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 41 วัน ตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม 2552- 26 สิงหาคม 2552 จนได้กลุ่มตัวอย่างครบจำนวนตามที่กำหนด

#### 5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยลักษณะคำถามในแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด (Close – ended questions) ที่มีแนวคิดด้านสตรีนิยมกำกับอยู่ แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่

อายุ กำหนดเป็นตัวเลือก 4 ตัวเลือกได้แก่ ช่วงอายุ 21-30 ปี /ช่วงอายุ 31-40 ปี/ ช่วงอายุ 41-50 ปี และช่วงอายุ 51-60 ปี

สถานภาพสมรส กำหนดเป็นตัวเลือก6 ตัวเลือกได้แก่ โสด/ สมรส/ ม่าย/ แยกกันอยู่/ หย่าร้าง/ และอื่นๆ

การศึกษา กำหนดเป็นตัวเลือก 6 ตัวเลือกได้แก่ ระดับประถมศึกษา/ มัธยมศึกษา/ อาชีวศึกษา/ ปริญญาตรี/ ปริญญาโท/ และอื่นๆ

อาชีพ กำหนดเป็นตัวเลือก 7 อาชีพได้แก่ แม่บ้าน/ เจ้าของกิจการ หรือธุรกิจส่วนตัว/ รับจ้าง พนักงานบริษัทเอกชน/ ข้าราชการ หรือพนักงานวิสาหกิจ/ ว่างวาน/และอื่นๆ

รายได้ กำหนดเป็นช่วงรายได้ 6 ระดับได้แก่ รายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท/ 8,001-10,000 บาท/ 10,001-15,000 บาท/ 15,001-20,000 บาท / 20,001-30,000 บาท/ และรายได้สูงกว่า 30,000บาท

- ตอนที่ 2 คำถามที่ใช้วัดแนวคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษาแบ่งเป็น
- ตอนที่ 2.1 เป็นแนวคำถามที่ใช้วัดแนวคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach ภายใต้คำถามจำนวน 5 ข้อ ที่แฝงแนวคิดทฤษฎีระบบ ที่ว่าผู้หญิงอยู่ในฐานะระบบย่อยของระบบใหญ่ มีหน้าที่ที่ถูกกำหนดมาให้เหมาะสมกับเพศ การแบ่งงานกันทำ หรือการแบ่งความรับผิดชอบเป็นการแบ่งตามลักษณะทางชีววิทยา เช่นผู้หญิงมีหน้าที่ตั้งท้องและเลี้ยงดูบุตร โดยมีขอบเขตของภารกิจหน้าที่อยู่ในบ้าน ทฤษฎีนี้มีความเชื่ออยู่ว่าถ้าทุกคนทำตามหน้าที่ทางเพศแล้วสังคมจะมั่นคง และเกิดเสถียรภาพ
- ตอนที่ 2.2 เป็นแนวคำถามที่ใช้วัดแนวคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist Approach ภายใต้คำถามจำนวน 5 ข้อ ที่แฝงแนวคิดทฤษฎีเฟมินิสม์ที่เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิง และผู้ชายที่มองถึงความไม่เท่าเทียมกันมาตั้งแต่ครั้งอดีตจนถึงปัจจุบัน ถือเป็นการเอาไรต์เอาเปรียบทางเพศ และถือเป็นคนคติทางเพศที่ถือเอาเพศหนึ่งเหนือกว่าอีกเพศหนึ่ง
- ตอนที่ 3 คำถามที่ใช้วัดเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม Essentialism และ Anti – Essentialism จำนวน 5 คำถาม โดยภายใต้คำถามผู้วิจัยซ่อนแนวคิดโน้มเอียงไปทางปรัชญาแบบ Essentialism ที่มีความเชื่อว่าเพศชายหญิงมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ และคุณลักษณะตามธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำมาให้เธอไปสู่ผลลบ ซึ่งหากสตรีกลุ่มเป้าหมายเลือกตอบในทิศทางที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคำถามทั้ง 5 ก็ จะหมายความว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายมีแนวคิดในชั่วตรงกันข้าม คือปรัชญาแบบ Anti – Essentialism ที่ไม่เชื่อว่ามีความแตกต่างที่แท้จริงดำรงอยู่ระหว่างเพศความเป็นชาย หรือความเป็นหญิงล้วนแล้วแต่ถูกสร้างขึ้นมาจากทั้งสิ้นรวมถึงคุณลักษณะด้อยต่างๆ ที่ผู้หญิงเป็นอยู่ก็ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดจากการประกอบสร้างมิใช่ลักษณะทางธรรมชาติ
- ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในในรายการ

ข่าว 5 ภาพลักษณ์ ประกอบไปด้วยข้อความเกี่ยวข้องกับผู้ประกาศข่าว 2 ข้อ ผู้สื่อข่าว 2 ข้อ และผู้หญิงที่ตกเป็นข่าว 2 ข้อ ดังนี้

4.1. ภาพสัตรีโลกที่แสนสวย (Sex Object) มีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 6 ข้อ ที่มีนัยยะโน้มเอียงหมายถึง ภาพสัตรีที่ถูกนำเสนอโดยใช้เสน่ห์เข้ายวนทางเพศเป็นสำคัญ ผ่านทางการแต่งกายที่จงใจเปิดเผยสรีระ รวมถึงการแสดงออก และสีหน้าในท่าทางเชิงยั่วยวน ตัวอย่างเช่น

1. หน้าตา และการแต่งกายของผู้ประกาศข่าวหญิงมีส่วนช่วยดึงดูดผู้ชมให้ติดตามการปฏิบัติหน้าที่รายงานข่าว
2. ผู้ประกาศหญิงควรมีรูปร่างเพียวเล็กเพราะจะช่วยให้ภาพในการรายงานข่าวคู่กับผู้ประกาศชายดูดีกว่าผู้ประกาศหญิงที่มีรูปร่างอ้วนท้วม
3. ผู้สื่อข่าวหญิงที่ลงพื้นที่ทำข่าวไม่ได้รับการกล่าวถึงมากนัก เพราะพวกเธอไม่ได้หน้าตาสวย หรือแต่งตัวสวย เท่าผู้ประกาศข่าวหญิงในสถานี
4. ถ้าผู้สื่อข่าวหญิงหน้าตาสวย หรือแต่งตัวสวย เธอสามารถได้ข้อมูลข่าวในเชิงลึกมากขึ้น
5. ภาพข่าวมักนำเสนอภาพผู้หญิงที่หน้าตาสวย มากกว่าผู้หญิงที่หน้าตาไม่สวย
6. ผู้หญิงที่ไม่สวยจะได้รับการนำเสนอภาพ หรือข่าวทางโทรทัศน์ได้เรื่องราวของเธอต้องโดดเด่นจริงๆ เท่านั้น

4.2. ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี(Traditional) มีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 6 ข้อ มีนัยยะโน้มเอียงหมายถึง ภาพของสตรีตามแบบฉบับดั้งเดิม แสดงความชอบธรรมของการแบ่งงานกันทำตามเพศ เช่น ภาพความเป็นแม่ ภาพความเป็นภรรยา และภาพแม่บ้าน ตัวอย่างเช่น

1. ผู้ประกาศข่าวหญิงควรมีภาพของผู้หญิงทำงาน มากกว่าภาพของกุลสตรีในบ้าน
2. เสียงของผู้ประกาศข่าวหญิงควรให้ความรู้สึกอ่อนโยน มิตรภาพ และการประนีประนอม

3. กิริยา วาจา สุกภาพ อ่อนน้อม ของผู้สื่อข่าวหญิง มีส่วนทำให้เธอเข้าถึงแหล่งข่าวได้ดีกว่าผู้สื่อข่าวชาย
4. ผู้สื่อข่าวหญิงมักไม่กล้าซักถาม หรือล้วงลึกในข้อมูล ข่าวสารเท่าผู้สื่อข่าวชาย
5. ผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หรือถูกระทำรุนแรงทางเพศส่วนใหญ่มักเป็นผู้หญิงชื้อ เชื่อคนง่าย หัวอ่อน
6. เมื่อใดที่ผู้หญิงตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หรือถูกระทำรุนแรงทางเพศ มักทำให้ท่านรู้สึกสงสาร เห็นใจมากกว่ารู้สึกซ้ำเติมเธอ

4.3. ภาพของสิทธิสตรี (Women Rights) มีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 6 ข้อ มีนัยยะโน้มเอียงหมายถึง ภาพของสตรีที่แสดงสิทธิ และเรียกร้องสิทธิตามบทบาทที่เปลี่ยนไปของสังคม ตามสิทธิที่พึงมีพึงเป็น เช่นสิทธิในการเลือกตั้ง ซึ่งภาพสิทธิสตรีนี้จะเป็นภาพลักษณะกึ่งกลางระหว่าง ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) และภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) ตัวอย่างเช่น

1. ท่านคิดว่าผู้ประกาศข่าวหญิงมีจำนวนมากกว่าผู้ประกาศข่าวชาย
2. ข่าวการถูกล่วงละเมิดทางเพศที่ผู้เสียหายเป็นผู้หญิง ควรให้ผู้ประกาศข่าวหญิงเป็นผู้นำเสนอ มากกว่าผู้ประกาศข่าวชาย
3. ผู้สื่อข่าวหญิงที่ลงพื้นที่ทำข่าวมีภาพของความเก่ง คล่องแคล่ว กล้าหาญ และสมบุกสมบัน มากกว่าผู้ประกาศข่าวหญิงในสถานี
4. ผู้สื่อข่าวหญิงมีมุมมองในการนำเสนอข่าวในกรณีผู้เสียหายที่เป็นเด็ก และสตรีได้ดีกว่าผู้สื่อข่าวชาย
5. ผู้หญิงที่เป็นข่าวในเชิงของการประสบความสำเร็จ จะได้รับความสนใจมากกว่าผู้ชายที่เป็นข่าวในเชิงของการประสบความสำเร็จ

6. ในข่าวการประท้วง หรือชุมนุมเรียกร้องสิทธิ ชาวมัก นำเสนอภาพกลุ่มผู้ชุมนุมผู้หญิงมากกว่ากลุ่มผู้ชุมนุมชาย

4.4. ภาพของผู้หญิงมหัศจรรย์ (Superwomen) มีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 6 ข้อ มีนัยยะโน้มเอียงหมายถึงภาพผู้หญิงที่มีความสามารถก้าวออกไปเปิดโลกภายนอกของตนโดยการปรากฏตัวในวิชาชีพต่างๆ ในบริบทของของผู้ชาย พร้อมๆ กับการดูแลรับผิดชอบการบ้านการเรือนตามหน้าที่ทางเพศภายในบ้านควบคู่กัน เข้าทำนอง“งานหลวงไม่ให้ขาดงานราษฎร์ไม่ให้เว้น” โดยไม่ได้เรียกร้องสิทธิ ตัวอย่างเช่น

1. ผู้ประกาศข่าวหญิงเก่ง คล่องแคล่ว ฉะฉาน และ น่าเชื่อถือ มากกว่าผู้ประกาศข่าวชาย
2. การมีผู้ประกาศข่าวทั้งหญิง และชาย เป็นส่วนหนึ่งของ สัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นกลางในการนำเสนอข่าวสาร
3. ผู้สื่อข่าวหญิง มีประสิทธิภาพในการลงพื้นที่หาข่าวมากกว่าผู้สื่อข่าวชาย
4. ผู้สื่อข่าวหญิงมีวาทศิลป์ในการสัมภาษณ์ผู้ตกเป็นข่าว ดีกว่าผู้สื่อข่าวชาย
5. ข่าวการแยกทางกัน และเป็นผู้รับภาระเลี้ยงดูบุตร มักถูกเปิดเผยโดยผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย
6. ผู้หญิงครอบครองพื้นที่ข่าว หรือตกเป็นข่าวในปริมาณที่ใกล้เคียงกันกับผู้ชาย

4.5 ภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) มีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 6 ข้อ มีนัยยะโน้มเอียงหมายถึงภาพผู้หญิงยุคใหม่ หรือภาพผู้หญิงเก่ง ที่มีความมั่นใจในตัวเองทำตัวเสมอเหมือนกับผู้ชายในแง่อาชีพการทำงาน และแง่ความประพฤติ ในลักษณะที่สิ่งใดที่ผู้ชายทำได้ ผู้หญิงก็ทำตามได้เช่น ประกอบอาชีพนอกบ้าน หรือใช้บริบทนอกบ้านของผู้ชายเป็นหลัก ตัวอย่างเช่น

1. อาชีพผู้ประกาศข่าว ถือว่าเป็นหนึ่งในอาชีพในฝันของผู้หญิง
2. ท่านคิดว่าผู้ประกาศข่าวหญิงเป็นตัวแทนของผู้หญิงยุคใหม่ที่มั่นใจในตัวเอง และประกอบอาชีพในแง่ “ชายทำได้หญิงก็ทำได้”
3. ท่านจะรู้สึกศรัทธา และภาคภูมิใจที่ผู้สื่อข่าวหญิง ลงพื้นที่ทำข่าว ทลายแหล่งค้าประเวณี คลินิกทำแท้งเถื่อน หรือ โรงงานนรก เพื่อเปิดโปงผู้กระทำผิดให้ได้รับโทษ
4. ท่านเชื่อว่าผู้สื่อข่าวหญิงสามารถลงพื้นที่ในถิ่นทุรกันดาร สถานที่เสี่ยงภัย ทำงานในยามค่ำคืน หรือพักแรมตามสถานที่ต่างๆ ได้ไม่ต่างจากผู้ชาย
5. ข่าวผู้หญิงรวมตัวกันชุมนุมประท้วง หรือข่าวผู้หญิงถอดเสื้อผ้าประท้วงมักได้รับความสนใจเป็นพิเศษ
6. ข่าวการประทุษร้ายของนักการเมืองหญิงมีประเด็นที่เป็นสาระมากกว่าข่าวนักการเมืองชายวางมวยกลางสภา

ตอนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ 5 ภาพลักษณ์ โดยเป็นการตั้งคำถามที่มุ่งถามภาพลักษณ์ของสตรีในบทบาทนางเอกในละครโทรทัศน์เป็นส่วนใหญ่ ดังนี้

5.1 ภาพสัตรีโลกที่แสนสวย (Sex Object) มีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 5 ข้อ ที่มีนัยยะโน้มเอียงหมายถึง ภาพสตรีที่ถูกนำเสนอโดยใช้เสน่ห์เข้ายวนทางเพศเป็นสำคัญ ผ่านทางการแต่งกายที่จงใจเปิดเผยสรีระ รวมถึงการแสดงออก และสีหน้าในท่าทางเชิงยั่วยวน ตัวอย่างเช่น

1. การแต่งกายสวย ดูดี เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นางเอกในละครโทรทัศน์ดูน่ามองยิ่งขึ้น
2. ความสวยของนางเอกในละครโทรทัศน์มีส่วนทำให้ละครดัง
3. ท่านพบว่าบ่อยครั้งที่นางเอกในละครโทรทัศน์มักมีฉากในห้องนอนส่วนตัว และสวมชุดนอน

4. เสื้อผ้าที่นางเอกสวมใส่ในละครมีส่วนกำหนดแฟชั่นการแต่งกายของผู้หญิงในสังคม
5. นางเอกละครโทรทัศน์ไม่จำเป็นต้องแสดงเก่ง แต่จำเป็นต้องหน้าตาสวย รูปร่างดี

5.2. ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี(Traditional) มีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 5 ข้อ มีนัยยะโน้มเอียงหมายถึง ภาพของสตรีตามแบบฉบับดั้งเดิม แสดงความชอบธรรมของการแบ่งงานกันทำตามเพศ เช่น ภาพความเป็นแม่ ภาพความเป็นภรรยา และภาพแม่บ้าน ตัวอย่างเช่น

1. นางเอกละครโทรทัศน์แทบทุกเรื่องต้องมีฉากทำกับข้าวในห้องครัว หวีผม แต่งเติมความงามหน้าโต๊ะเครื่องแป้ง เดินเลือกซื้อของในซูเปอร์มาร์เก็ต หรือนั่งรับแขกในห้องรับแขกที่บ้าน
2. บทนางเอก และบทแม่ในละครโทรทัศน์ มักถูกตอกย้ำบทบาททางเพศ เช่นการทำกับข้าว การดูแลลูก มากกว่าการประกอบอาชีพนอกบ้าน
3. ท่านชื่นชอบบทบาทนางเอกในละครโทรทัศน์ถ้าเธอแสดงเป็นแม่ที่ดี เสียสละ เป็นภรรยาที่น่ารัก และเป็นกุลสตรีไทย
4. ท่านรับไม่ได้ที่นางเอกในละครโทรทัศน์มีบทบาทสูญเสียพรหมจรรย์ก่อนการแต่งงาน
5. นางเอกละครโทรทัศน์มักได้รับบทบาทที่ต้องอดทน ปัดบังความจริงบางอย่าง เพื่อรักษาความสงบสุขของครอบครัว

5.3. ภาพของสิทธิสตรี (Women Rights) มีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 5 ข้อ มีนัยยะโน้มเอียงหมายถึง ภาพของสตรีที่แสดงสิทธิ และเรียกร้องสิทธิตามบทบาทที่เปลี่ยนไปของสังคม ตามสิทธิที่พึงมีพึงเป็น เช่นสิทธิในการเลือกตั้ง ซึ่งภาพสิทธิสตรีนี้จะ เป็นภาพลักษณะกึ่งกลางระหว่าง ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) และภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) ตัวอย่างเช่น

1. นางเอกในละครโทรทัศน์ไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพในระดับชนชั้นกลาง หรือชนชั้นล่างเช่น การเป็นลูกจ้าง ช่างเสริมสวย ครู พยาบาล เท่านั้น
2. นางเอกในละครโทรทัศน์มักมีบทบาทที่ต้องเป็นผู้นำ ชาวบ้าน ต่อสู้เรียกร้อง เพื่อรักษาสิทธิ และเรียกร้องความเป็นธรรม
3. นางเอกในละครโทรทัศน์มักยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความสุจริตไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ และรักความยุติธรรม
4. ในแง่ของการประกอบอาชีพนางเอกในละครโทรทัศน์มักเก่ง และเฉลียวฉลาดสู้พระเอกไม่ได้
5. นักแสดงหญิงที่มีอาชีพเป็นผู้บริหารระดับสูงตามท้องเรื่อง โดยมากมักไม่ใช้นางเอก แต่มักเป็นนักแสดงสมทบหญิงหรือนักแสดงชาย

5.4. ภาพของผู้หญิงมหัศจรรย์ (Superwomen) มีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 5 ข้อ มีนัยยะโน้มเอียงหมายถึงภาพผู้หญิงที่มีความสามารถก้าวออกไปเปิดโลกภายนอกของตนโดยการปรากฏตัวในวิชาชีพต่างๆ ในบริบทพลของผู้ชาย พร้อมๆ กับการดูแลรับผิดชอบการบ้านการเรือนตามหน้าที่ทางเพศภายในบ้านควบคู่กัน เข้าทำนอง“งานหลวงไม่ให้ขาดงานราษฎร์ไม่ให้เว้น” โดยไม่ได้เรียกร้องสิทธิ ตัวอย่างเช่น

1. นางเอกในละครโทรทัศน์มักดูแลเอาใจใส่ครอบครัว และหน้าที่การงานเป็นอย่างหนักเอาเบาสู้
2. นางเอกในละครโทรทัศน์มักจะต้องทำงานนอกบ้าน และต้องแบกรับภาระครอบครัวอันหนักอึ้งควบคู่กัน ในขณะที่พระเอกในละครไม่ต้อง
3. บ่อยครั้งที่นางเอกในละครโทรทัศน์รับบทที่มีชีวิตลำบาก ลำบ่น ปากกัดตีนถีบ ต่อสู้อุปสรรคในการดำรงชีพ ก่อนพบกับความสุขสมหวังในตอนท้ายเรื่อง
4. บทที่ต้องปกป้องครอบครัว ไม่ยอมให้ถูกทำร้าย หรือถูกกระทำร้าย ควรเป็นบทบาทของพระเอกมากกว่านางเอก

5. นางเอกในละครโทรทัศน์มักปฏิเสธความช่วยเหลือ หยิ่ง และไม่ยอมให้ใครดูถูก

5.5 ภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) มีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 5 ข้อ มีนัยยะโน้มเอียงหมายถึงภาพผู้หญิงยุคใหม่ หรือภาพผู้หญิงเก่ง ที่มีความมั่นใจในตัวเองทำตัวเสมอเหมือนกับผู้ชายในแง่อาชีพการทำงาน และแง่ความประพฤติ ในลักษณะที่สิ่งใดที่ผู้ชายทำได้ ผู้หญิงก็ทำตามได้เช่น ประกอบอาชีพนอกบ้าน หรือใช้ปริมาณผลงานนอกบ้านของผู้ชายเป็นหลัก ตัวอย่างเช่น

1. นางร้ายในละครโทรทัศน์มักต้องแสดงบทเข้าพระเข้านาง (Love Scene) หรือเป็นฝ่ายเข้าหาผู้ชาย และแสดงความรักก่อน
2. การแต่งกายโป๊ และแสดงที่ทำร้ายยววน มีส่วนบ่งบอกให้ท่านรู้ว่านักแสดงหญิงรับบทเป็นนางร้ายในละคร
3. นักแสดงหญิงแสดงบทบู๊ในละครโทรทัศน์ได้ดีพอๆ กับนักแสดงชาย
4. นางร้ายในละครโทรทัศน์มักแสดงออกเกินจริงด้วยการไม่เก็บอารมณ์ความรู้สึก กรีดร้อง หรือตรงเข้าทุบตีเมื่อไม่ได้ดังใจ
5. นางร้ายในละครโทรทัศน์มีบทบาทที่ต้องกินเหล้า สูบบุหรี่ เทียวเตร่กลางคืน หรือสูญเสียพรหมจรรย์ก่อนแต่งงานเสมอ

#### 6. การตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเริ่มต้นจากการนำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไข ให้ถูกต้องเหมาะสม

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อวัดประสิทธิภาพ และทดสอบว่าคำถามในแบบสอบถามสามารถสื่อความหมายได้ตรงที่ต้องการหรือไม่ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ไปหาความเชื่อมั่นด้วยสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) โดยผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9146 ผู้วิจัยจึงทำการปรับแก้ไขการสื่อความ และ ปรับปรุงด้านจำนวนข้อของแบบสอบถาม

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามเอง โดยผู้วิจัยจะทำการอบรมทีมผู้ช่วยวิจัยจำนวน 8 คน ก่อนการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทีมผู้ช่วยวิจัยใช้ระยะเวลาทั้งสิ้นประมาณ 39 วัน

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์กำหนดคะแนนเพื่อการวิเคราะห์ในการวัดค่าข้อมูลตอนที่ 2-3 จะเป็นแบบ Likert Scale โดยให้กลุ่มตัวอย่างระบุระดับความเห็น 5 ระดับตั้งแต่ 1-5 ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด = 5

เห็นด้วยมาก = 4

ปานกลาง = 3

เห็นด้วยน้อย = 2

เห็นด้วยน้อยที่สุด = 1

ส่วนตอนที่ 4-5 ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ให้คะแนนในการวัดค่าข้อมูลโดยให้กลุ่มเป้าหมายระบุระดับความเห็น 2 ระดับตั้งแต่ 0-1 ดังนี้

เห็นด้วย = 1

ไม่เห็นด้วย = 0

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการลงรหัส (Coding) และนำมาประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for

Windows Version 11.0 เพื่อคำนวณค่าสถิติต่างๆ และวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) เพื่ออธิบายข้อมูล ด้านอายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ สถานภาพ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential) เพื่ออธิบายข้อมูลด้านแนวคิดสตรีศึกษา และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมที่มีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ เป็นการนำสถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานแต่ละข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson s Product Moment Correlation Coefficient)
3. การทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาเรื่อง ทักษะคิดของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ นำเสนอในรูปแบบตารางแบ่งออกเป็น 9 ส่วน ได้แก่

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของสตรีที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา
2. ทักษะคิดของสตรีตามแนวความคิดทฤษฎีสตรีศึกษา
3. ระดับแนวคิดของสตรีในเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม
4. ทักษะคิดของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์
5. ทักษะคิดของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการละครโทรทัศน์
6. การเปรียบเทียบความแตกต่างทักษะคิดในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์
7. การศึกษาการเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันกับทักษะคิดของผู้ชมสตรีตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach กับ Feminist Approach
8. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันกับเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม
9. การศึกษาความสัมพันธ์และอิทธิพล ของแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา และปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมที่มีต่อทักษะคิดในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์

## ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของสตรีที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา

ลักษณะทางประชากรของสตรีที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาประกอบด้วย อายุ สถานภาพ การสมรส การศึกษาสูงสุด อาชีพและรายได้โดยเฉลี่ย ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนร้อยละของสตรีที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาจำแนกตามอายุ

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		จำนวน (N=400)	ร้อยละ (100.0)
อายุ	21-30 ปี	186	46.5
	31-40 ปี	101	25.3
	41-50 ปี	65	16.3
	51-60 ปี	48	12.0
รวม		400	100.0

ตาราง 1 พบว่าสตรีที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาส่วนมากมีอายุระหว่าง 21 – 30 ปีจำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาเป็นสตรีที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปีจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 อายุระหว่าง 41 – 50 ปีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 ส่วนกลุ่มที่น้อยที่สุดได้แก่กลุ่มที่มีอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 48 คนคิดเป็นร้อยละ 12.0

ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละของสตรีที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาจำแนกตามสถานภาพการสมรส

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		จำนวน (N=400)	ร้อยละ (100.0)
สถานภาพ สมรส	โสด	213	53.3
	สมรส	146	36.5
	ม่าย	16	4.0
	แยกกันอยู่	13	3.3
	หย่าร้าง	12	3.0
รวม		400	100.0

ตาราง 2 พบว่าสตรีที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพการสมรสเป็นโสด จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมาเป็นสถานภาพการสมรส สมรสจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 สถานภาพม่ายจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 แยกกันอยู่จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 ส่วนที่เหลือมีสถานภาพหย่าร้างจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

ตาราง 3 แสดงจำนวนร้อยละของสตรีที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษา

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		จำนวน (N=400)	ร้อยละ (100.0)
การศึกษา	ประถมศึกษา	19	4.8
	มัธยมศึกษา	63	15.8
	อาชีวศึกษา	54	13.5
	ปริญญาตรี	232	58.0
	ปริญญาโท	27	6.8
	อื่นๆ	5	1.3
รวม		400	100.0

ตาราง 3 พบว่าสตรีที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาส่วนมากมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 ต่อมาเป็นระดับอาชีวศึกษา จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 ระดับปริญญาโทจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 ระดับประถมศึกษาจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 และอันดับสุดท้ายได้แก่อื่นๆ ประกอบด้วยระดับประกาศนียบัตร อนุปริญญา และปริญญาเอกรวมจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

ตาราง 4 แสดงจำนวนร้อยละของสตรีที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาจำแนกตามอาชีพ

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		จำนวน (N=400)	ร้อยละ (100.0)
อาชีพ	แม่บ้าน	20	5.0
	เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	30	7.5
	รับจ้าง	85	21.3
	พนักงานบริษัทเอกชน	135	33.8
	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	83	20.8
	ว่างงาน	18	4.5
	น.ศ.	26	6.5
	อื่น ๆ	3	0.8
รวม		400	100.0

ตาราง 4 พบว่าสตรีที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาส่วนมากมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 135 คนคิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้างจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8

ตาราง 5 แสดงจำนวนร้อยละของสตรีที่ใช้เป็นตัวอย่างไม่ในการศึกษาจำแนกตามรายได้

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		จำนวน (N=400)	ร้อยละ (100.0)
รายได้เฉลี่ย	ต่ำกว่า 8,000 บาท	77	19.3
	8,001-10,000 บาท	108	27.0
	10,001-15,000 บาท	99	24.8
	15,001-20,000 บาท	41	10.3
	20,001-30,000 บาท	41	10.3
	สูงกว่า 30,000 บาท	34	8.5
รวม		400	100.0

ตาราง 5 พบว่าสตรีที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาส่วนมากมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 8,001-10,000 บาท จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 รองลงมาเป็น รายได้ 10,001 - 15,000 บาทจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 อันดับสามมีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 ส่วนกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า 30,000 บาท มีเพียงจำนวน 34 คนคิดเป็นร้อยละ 8.5

### ทัศนคติของสตรีตามแนวความคิดทฤษฎีสตรีศึกษา

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของสตรีตามแนวความคิดทฤษฎีสตรีศึกษา ทั้งใน System Approach และ Feminist Approach โดยประเมินความคิดเห็นเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ นำเสนอผลด้วยจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของสตรีต่อแนวคิดในทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach

(จำนวน:ร้อยละ)

System Approach	ระดับทัศนคติ					$\bar{x}$ (S.D.)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. ผู้หญิงไม่ควรหยุดพัฒนาตนเอง เพราะผู้หญิงเองก็มีศักยภาพเท่าเทียมกับผู้ชาย	2 (0.5)	3 (0.8)	32.0 (8.0)	127 (31.8)	236 (59.0)	4.48 (0.72)	มากที่สุด
2. ผู้หญิงควรได้รับการอบรมเรื่องการแต่งหน้า และการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อภาพลักษณ์ทางเพศที่ดีในการประกอบอาชีพนอกบ้าน	2 (0.5)	11 (2.8)	122.0 (30.5)	148 (37.0)	117 (29.3)	3.92 (0.86)	มาก
3. ผู้หญิงควรควบคุมอารมณ์ และเรียนรู้การยึดหลักการที่เป็นเหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์	1 (0.3)	4 (1.0)	48.0 (12.0)	165 (41.3)	182 (45.5)	4.31 (0.74)	มากที่สุด
4. ผู้หญิงควรศึกษาจิตวิทยาเด็กควบคู่กับการเปิดคู่มือเลี้ยงลูก เพื่อพัฒนาการที่ดีของลูก	1 (0.3)	3 (0.8)	73 (18.3)	165 (41.3)	158 (39.5)	4.19 (0.77)	มาก
5. ผู้หญิงควรต้องรู้จักบริหารเวลาในการรับผิดชอบงานนอกบ้าน และงานในบ้านโดยมิให้ขาดตกบกพร่อง	3 (0.8)	10 (2.5)	66 (16.5)	172 (43.0)	149 (37.3)	4.14 (0.83)	มาก
รวม	$\bar{x} = 4.21$ , S.D. = 0.56						

จากตาราง 6 พบว่าค่าเฉลี่ยทัศนคติของสตรีต่อแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 โดยมีค่ามากที่สุดในเรื่อง ผู้หญิงไม่ควรหยุดพัฒนาตนเองเพราะผู้หญิงเองก็มีศักยภาพเท่าเทียมกับผู้ชาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และผู้หญิงควรควบคุมอารมณ์ และเรียนรู้การยึดหลักการที่เป็นเหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนเรื่องผู้หญิงควรได้รับการอบรมเรื่องการแต่งหน้า และการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อภาพลักษณ์ทางเพศที่ดีในการประกอบอาชีพนอกบ้านในเรื่อง ผู้หญิงควรศึกษาจิตวิทยาเด็ก ควบคู่

กับการเปิดคู่มือเลี้ยงลูก เพื่อพัฒนาการที่ดีของลูก และเรื่องผู้หญิงควรต้องรู้จักบริหารเวลาในการรับผิดชอบ งานนอกบ้าน และงานในบ้านโดยมิให้ขาดตกบกพร่อง มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของสตรีต่อแนวคิดในทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach

(จำนวน:ร้อยละ)

Feminist Approach	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$ (S.D.)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การให้สิทธิผู้หญิงในการเลือกใช้นามสกุลหรือค่านามหน้านาม เป็นสิทธิอันชอบธรรมที่ผู้หญิงพึงได้รับ	4 (1)	7 (1.75)	90 (22.5)	133 (33.25)	166 (41.5)	4.13 (0.89)	มาก
2. สิทธิในการลาคลอดเพื่อดูแลทารกควรเป็นสิทธิที่ผู้ชายพึงได้รับด้วย เนื่องจากหน้าที่ในการดูแลบุตรเป็นของทั้งพ่อ และแม่	11 (2.75)	29 (7.25)	97 (24.25)	122 (30.5)	141 (35.25)	3.88 (1.06)	มาก
3. สถานที่ทำงานควรมีศูนย์รับเลี้ยงเด็กก่อนก่อนวันเรียนเพื่อเป็นสวัสดิการแก่พนักงานหญิง	3 (0.75)	27 (6.75)	97 (24.25)	152 (38.00)	121 (30.25)	3.90 (0.94)	มาก
4. ควรเพิ่มโทษการล่วงละเมิดทางเพศ/การกระทำอนาจาร/การล่วงละเมิด/ข่มขืนหรือการกระทำใดๆ ให้ผู้หญิงเสียหายโดยไม่มี การลดโทษ	0 (0.00)	4 (1.00)	19 (4.75)	67 (16.75)	310 (77.5)	4.71 (0.6)	มากที่สุด
5. สามีไม่ควรระบายอารมณ์ด้วยการดุด่า ทูบตี เสมือนภรรยาเป็นที่รองรับอารมณ์	2 (0.5)	3 (0.75)	20 (5.00)	48 (12.00)	327 (81.75)	4.74 (0.63)	มากที่สุด
รวม						$\bar{x} = 4.27$ S.D. = 0.54	

จากตาราง 7 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 โดยมีค่ามากที่สุดในเรื่อง สามีไม่ควรระบายอารมณ์ด้วยการดุด่า ทูบตี เสมือนภรรยาเป็นที่รองรับอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 และเรื่องควรเพิ่มโทษการล่วงละเมิดทางเพศ การกระทำอนาจาร การล่วงละเมิด ข่มขืน หรือการกระทำใดๆ ให้ผู้หญิงเสียหายโดยไม่มี การลดโทษ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 ส่วนเรื่องการให้สิทธิผู้หญิงในการเลือกใช้นามสกุล หรือค่า

นำหน้านามเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่ผู้หญิงพึงได้รับ เรื่องสิทธิในการลาคลอดเพื่อดูแลทารกควรเป็นสิทธิที่ผู้ชายพึงได้รับด้วย เนื่องจากหน้าที่ในการดูแลบุตรเป็นของทั้งพ่อ และแม่ และเรื่องสถานที่ทำงานควรมีศูนย์รับเลี้ยงเด็กก่อนวันเรียนเพื่อเป็นสวัสดิการแก่พนักงานหญิงมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก



มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY

### ระดับแนวคิดของสตรีในเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการศึกษาเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม จากข้อคำถามแบบ Essentialism โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถประเมินเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม Anti – Essentialism เนื่องจากทั้งสองแนวคิดเป็นแนวคิดขัดตรงข้าม โดยการประเมินความคิดเห็นเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ นำเสนอผลด้วยจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง

ตาราง 8 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับแนวคิดของสตรีในเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม

(จำนวน:ร้อยละ)

เกณฑ์ทางปรัชญา	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$ (S.D.)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. ผู้หญิงเป็นคนช่างคิดช่างเลือกจึงเสียเวลาส่วนใหญ่ไปกับการเลือกซื้อสินค้า	4 (1.00)	20 (5.00)	104 (26.00)	164 (41.00)	108 (27.00)	3.88 (0.90)	มาก
2. ผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่เชื่อมั่นในตัวเอง จึงมักชอบเกาะกลุ่มทำงานเป็นทีมมากกว่าทำคนเดียว	21 (5.25)	66 (16.5)	159 (39.75)	111 (27.75)	43 (10.75)	3.22 (1.02)	ปานกลาง
3. ธรรมชาติของผู้หญิงคือชอบให้บริการดังนั้นเธอจึงเหมาะกับงานที่ต้องให้บริการ เช่น ช่างทำผม หรือพนักงานเสิร์ฟ	75 (18.75)	99 (24.75)	142 (35.5)	56 (14.00)	28 (7.00)	2.66 (1.14)	ปานกลาง
4. ผู้ชายมักเก่งด้านคำนวณและวิทยาศาสตร์ในขณะที่ผู้หญิงมักเก่งด้านภาษาและสังคม	35 (8.75)	70 (17.5)	172 (43.00)	85 (21.25)	38 (9.5.00)	3.05 (1.06)	ปานกลาง
5. ผู้หญิงมีความอดทนมากกว่าผู้ชายจึงเหมาะที่จะทำงานที่น่าเบื่อซ้ำซากได้	48 (12.00)	63 (15.75)	121 (30.25)	96 (24.00)	72 (18.00)	3.2 (1.25)	ปานกลาง
รวม	$\bar{x} = 3.2$ , S.D. = 0.78						

จากตาราง 8 พบว่าระดับความคิดเห็นเฉลี่ยในเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม Essentialism อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 โดยมีค่ามากในเรื่อง ผู้หญิงเป็นคนช่างคิดช่างเลือกจึงเสียเวลาส่วนใหญ่ไปกับการเลือกซื้อสินค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 รองลงมาเป็นเรื่อง ผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่เชื่อมั่นในตัวเอง จึงมักชอบเกาะกลุ่มทำงานเป็นทีมมากกว่าทำคนเดียว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ธรรมชาติของ

ผู้หญิงคือชอบให้บริการดังนั้น เธอจึงเหมาะกับงานที่ต้องให้บริการ เช่น ช่างทำผม หรือพนักงานเสิร์ฟ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 อยู่ในระดับปานกลาง

### ทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาทัศนคติของผู้ชมสตรีซึ่งเป็นผู้รับสารต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ใน 5 ภาพลักษณ์ ได้แก่ ภาพลักษณ์ที่ 1 ภาพสัตรีโลกที่แสนสวย (Sex Object) ภาพลักษณ์ที่ 2 ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) ภาพลักษณ์ที่ 3 ภาพสิทธิสตรี (Women Rights) ภาพลักษณ์ที่ 4 ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์ (Super Women) ภาพลักษณ์ที่ 5 ภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) วิเคราะห์ภาพลักษณ์แต่ละด้านข้อโดยใช้ผลรวมคะแนนความคิดเห็นทุกข้อ และวิเคราะห์รายข้อด้วยจำนวนและร้อยละ ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 9 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ในภาพสัตรีโลกที่แสนสวย

ภาพสัตรีโลกที่แสนสวย	จำนวน	ร้อยละ
1. หน้าตา และการแต่งกายของผู้ประกาศข่าวหญิงมีส่วนช่วยดึงดูดผู้ชมให้ติดตามการปฏิบัติหน้าที่รายงานข่าว	338	84.5
2. ผู้ประกาศหญิงควรมีรูปร่างเพียวเล็กเพราะจะช่วยให้ภาพในการรายงานข่าวคู่กับผู้ประกาศชายดูดีกว่าผู้ประกาศหญิงที่มีรูปร่างอ้วนท้วม	192	48.0
3. ผู้สื่อข่าวหญิงที่ลงพื้นที่ทำข่าวไม่ได้รับการกล่าวถึงมากนัก เพราะพวกเธอไม่ได้หน้าตาสวย หรือแต่งตัวสวย เท่าผู้ประกาศข่าวหญิงในสถานี	187	46.8
4. ถ้าผู้สื่อข่าวหญิงหน้าตาสวย หรือแต่งตัวสวย เธอสามารถได้ข้อมูลข่าวในเชิงลึกมากขึ้น	113	28.3
5. ภาพข่าวมักนำเสนอภาพผู้หญิงที่หน้าตาสวย มากกว่าผู้หญิงที่หน้าตาไม่สวย	244	61.0
6. ผู้หญิงที่ไม่สวยจะได้รับการนำเสนอภาพหรือข่าวทางโทรทัศน์ได้เรื่องราวของเธอต้องโดดเด่นจริง ๆ เท่านั้น	205	51.3
รวม	$\bar{x} = 3.20$	S.D. = 1.65

จากตาราง 9 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ในภาพลักษณ์ สัตรีโลกที่แสนสวยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 (จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน) โดย

เห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องหน้าตา และการแต่งกายของผู้ประกาศข่าวหญิงมีส่วนช่วยดึงดูดผู้ชมให้ติดตามการปฏิบัติหน้าที่รายงานข่าวคิดเป็นร้อยละ 84.5 รองลงมาเป็นเรื่องภาพข่าวมักนำเสนอภาพผู้หญิงที่หน้าตาสวย มากกว่าผู้หญิงที่หน้าตาไม่สวยคิดเป็นร้อยละ 61.0 ส่วนเรื่องที่สตรีเห็นด้วยน้อยที่สุดได้แก่เรื่อง ถ้าผู้สื่อข่าวหญิงหน้าตาสวย หรือแต่งตัวสวย เธอสามารถได้ข้อมูลข่าวในเชิงลึกมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 61.0

ตาราง 10 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ในภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี

ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้ประกาศข่าวหญิงควรมีภาพของผู้หญิงทำงาน มากกว่าภาพของกุลสตรีในบ้าน	270	67.50
2. เสียงของผู้ประกาศข่าวหญิงควรให้ความรู้สึกอ่อนโยน มีตรรกภาพและการประนีประนอม	350	87.50
3. กิริยา วาจา สุภาพ อ่อนน้อม ของผู้สื่อข่าวหญิง มีส่วนทำให้เธอเข้าถึงแหล่งข่าวได้ดีกว่าผู้สื่อข่าวชาย	316	79.00
4. ผู้สื่อข่าวหญิงมักไม่กล้าซักถาม หรือล้วงลึกในข้อมูลข่าวสารเท่าผู้สื่อข่าวชาย	141	35.25
5. ผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หรือถูกกระทำรุนแรงทางเพศส่วนใหญ่ มักเป็นผู้หญิงชื้อ เชื้อคนง่าย หัวอ่อน	232	58.00
6. เมื่อใดที่ผู้หญิงตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หรือถูกกระทำรุนแรงทางเพศ มักทำให้ท่านรู้สึกสงสาร เห็นใจมากกว่ารู้สึกซ้ำเติมเธอ	362	90.50
รวม	$\bar{x} = 4.18$	S.D. = 1.22

จากตาราง 10 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ในภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 (จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน) โดยเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องเมื่อใดที่ผู้หญิงตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หรือถูกกระทำรุนแรงทางเพศมักทำให้ท่านรู้สึกสงสาร เห็นใจมากกว่ารู้สึกซ้ำเติมเธอคิดเป็นร้อยละ 90.5 รองลงมาเป็นเรื่องเสียงของผู้ประกาศข่าวหญิงควรให้ความรู้สึกอ่อนโยน มีตรรกภาพ และการประนีประนอมคิดเป็นร้อยละ 87.5 ส่วนเรื่องที่สตรีเห็นด้วยน้อยที่สุดได้แก่เรื่อง ผู้สื่อข่าวหญิงมักไม่กล้าซักถาม หรือล้วงลึกในข้อมูลข่าวสารเท่าผู้สื่อข่าวชายคิดเป็นร้อยละ 35.25

ตาราง 11 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ในภาพสถิติสตรี

ภาพของสถิติสตรี	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้ประกาศข่าวเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าผู้ประกาศข่าวชาย	267	66.8
2. ข่าวการถูกล่วงละเมิดทางเพศที่ผู้เสียหายเป็นผู้หญิง ควรให้ผู้ประกาศข่าวหญิงเป็นผู้นำเสนอ มากกว่าผู้ประกาศข่าวชาย	214	53.5
3. ผู้สื่อข่าวหญิงที่ลงพื้นที่ทำข่าวมีภาพของความเก่ง คล่องแคล่ว กล้าหาญ และสมบุกสมบัน มากกว่าผู้ประกาศข่าวหญิงในสถานี	322	80.5
4. ผู้สื่อข่าวหญิงมีมุมมองในการนำเสนอข่าวในกรณีที่ผู้เสียหายที่เป็นเด็กและสตรี ได้ดีกว่าผู้สื่อข่าวชาย	287	71.8
5. ผู้หญิงที่เป็นข่าวในเชิงของการประสบความสำเร็จ จะได้รับความสนใจมากกว่าผู้ชายที่เป็นข่าวในเชิงของการประสบความสำเร็จ	212	53.0
6. ในข่าวการประท้วง หรือชุมนุมเรียกร้องสิทธิ ชาวเมื่อนำเสนอภาพกลุ่มผู้ชุมนุมผู้หญิงมากกว่ากลุ่มผู้ชุมนุมชาย	159	39.8
รวม	$\bar{x} = 3.65$ , S.D. = 1.57	

จากตาราง 11 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ในภาพสถิติสตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 (จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน) โดยเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องผู้สื่อข่าวหญิงที่ลงพื้นที่ทำข่าวมีภาพของความเก่ง คล่องแคล่ว กล้าหาญ และสมบุกสมบันมากกว่าผู้ประกาศข่าวหญิงในสถานี คิดเป็นร้อยละ 80.5 รองลงมาเป็นเรื่องผู้สื่อข่าวหญิงมีมุมมองในการนำเสนอข่าวในกรณีที่ผู้เสียหายที่เป็นเด็กและสตรีได้ดีกว่าผู้สื่อข่าวชายคิดเป็นร้อยละ 71.8 ส่วนเรื่องที่สตรีเห็นด้วยน้อยที่สุดได้แก่เรื่องในข่าวการประท้วง หรือชุมนุมเรียกร้องสิทธิ ชาวเมื่อนำเสนอภาพกลุ่มผู้ชุมนุมผู้หญิงมากกว่ากลุ่มผู้ชุมนุมชายคิดเป็นร้อยละ 39.8

ตาราง 12 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ในภาพผู้หญิงมหัศจรรย์

ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้ประกาศข่าวหญิงเก่ง คล่องแคล่ว ฉะฉาน และน่าเชื่อถือ มากกว่าผู้ประกาศข่าวชาย	173	43.3
2. การมีผู้ประกาศข่าวทั้งหญิง และชาย เป็นส่วนหนึ่งของสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นกลางในการนำเสนอข่าวสาร	347	86.8
3. ผู้สื่อข่าวหญิง มีประสิทธิภาพในการลงพื้นที่หาข่าวมากพอ ๆ กับผู้สื่อข่าวชาย	325	81.3
4. ผู้สื่อข่าวหญิงมีวาทศิลป์ในการสัมภาษณ์ผู้ตกเป็นข่าว ดีกว่าผู้สื่อข่าวชาย	210	52.5
5. ข่าวการแยกทางกัน และเป็นผู้รับภาระเลี้ยงดูบุตร มักถูกเปิดเผยโดยผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย	274	68.5
6. ผู้หญิงครอบครองพื้นที่ข่าว หรือตกเป็นข่าวในปริมาณที่ใกล้เคียงกันกับผู้ชาย	281	70.3
รวม	$\bar{x} = 4.03$ , S.D. = 1.41	

จากตาราง 12 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ในภาพลักษณ์ผู้หญิงมหัศจรรย์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 (จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน) โดยเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องการมีผู้ประกาศข่าวทั้งหญิง และชาย เป็นส่วนหนึ่งของสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นกลางในการนำเสนอข่าวสารคิดเป็นร้อยละ 86.8 รองลงมาเป็นเรื่องผู้สื่อข่าวหญิง มีประสิทธิภาพในการลงพื้นที่หาข่าวมากพอ ๆ กับผู้สื่อข่าวชาย คิดเป็นร้อยละ 81.3 ส่วนเรื่องที่สตรีเห็นด้วยน้อยที่สุดได้แก่เรื่อง ผู้ประกาศข่าวหญิงเก่ง คล่องแคล่ว ฉะฉาน และน่าเชื่อถือมากกว่าผู้สื่อข่าวประกาศคิดเป็นร้อยละ 43.3

ตาราง 13 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ในภาพผู้หญิงกล้า

ภาพผู้หญิงกล้า	จำนวน	ร้อยละ
1. อาชีพผู้ประกาศข่าว ถือว่าเป็นหนึ่งในอาชีพในฝันของผู้หญิง	319	79.8
2. ผู้ประกาศข่าวหญิงเป็นตัวแทนของผู้หญิงยุคใหม่ ที่มั่นใจในตัวเอง และประกอบอาชีพในแง่ "ชายทำได้ หญิงก็ทำได้"	358	89.5
3. ท่านจะรู้สึกศรัทธา และภาคภูมิใจที่ผู้สื่อข่าวหญิง ลงพื้นที่ทำข่าว ทลายแหล่งค้าประเวณี คลินิกทำแท้งเถื่อนหรือโรงงานนรก เพื่อเปิดโปงผู้กระทำผิดให้ได้รับโทษ	328	82.0
4. ผู้สื่อข่าวหญิงสามารถลงพื้นที่ในถิ่นทุรกันดาร สถานที่เสี่ยงภัย ทำงานในยามค่ำคืนหรือพักผ่อนตามสถานที่ต่าง ๆ ได้ไม่ต่างจากผู้ชาย	277	69.3
5. ข่าวผู้หญิงรวมตัวกันชุมนุมประท้วง หรือข่าวผู้หญิงถอดเสื้อผ้าประท้วง มักได้รับความสนใจเป็นพิเศษ	222	55.5
6. ข่าวการประท้วงความของนักการเมืองหญิงมีประเด็นที่เป็นสาระมากกว่า ข่าวนักการเมืองชายวางมวยกลางสภา	191	47.8
รวม	$\bar{x} = 4.24$ , S.D. = 1.40	

จากตาราง 13 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ในภาพลักษณ์ผู้หญิงกล้ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 (จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน) โดยเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องผู้ประกาศข่าวหญิงเป็นตัวแทนของผู้หญิงยุคใหม่ ที่มั่นใจในตัวเอง และประกอบอาชีพในแง่ "ชายทำได้ หญิงก็ทำได้" คิดเป็นร้อยละ 89.5 รองลงมาเป็นเรื่องท่านจะรู้สึกศรัทธาและภาคภูมิใจที่ผู้สื่อข่าวหญิง ลงพื้นที่ทำข่าว ทลายแหล่งค้าประเวณี คลินิกทำแท้งเถื่อนหรือโรงงานนรก เพื่อเปิดโปงผู้กระทำผิดให้ได้รับโทษคิดเป็นร้อยละ 82.0 ส่วนเรื่องที่สตรีเห็นด้วยน้อยที่สุดได้แก่เรื่องข่าวการประท้วงความของนักการเมืองหญิงมีประเด็นที่เป็นสาระมากกว่าข่าวนักการเมืองชายวางมวยกลางสภาคิดเป็นร้อยละ 47.8

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ ทั้ง 5 ภาพลักษณ์

ภาพลักษณ์	$\bar{x}$	S. D.
1. สัตว์โลกที่แสนสวย	3.20	1.65
2. แม่ศรีเรือน และกุลสตรี	4.18	1.22
3. สิทธิสตรี	3.65	1.57
4. ผู้หญิงมหัศจรรย์	4.03	1.41
5. ผู้หญิงกล้า	4.24	1.40
รวม	19.29	4.87

จากตาราง 14 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ สูงที่สุดเป็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงกล้า รองลงมาเป็นแม่ศรีเรือนและกุลสตรี ส่วนภาพลักษณ์ที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ ภาพลักษณ์ของสัตว์โลกที่แสนสวย

### ทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการละครโทรทัศน์

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาทัศนคติของสตรีซึ่งเป็นผู้รับสารต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการละครโทรทัศน์ 5 ภาพลักษณ์ ได้แก่ ภาพลักษณ์ที่ 1 ภาพสัตรีโลกที่แสนสวย ภาพลักษณ์ที่ 2 แม่ศรีเรือน และกุลสตรี ภาพลักษณ์ที่ 3 ของสิทธิ์สตรี ภาพลักษณ์ที่ 4 ผู้หญิงมหัศจรรย์ ภาพลักษณ์ที่ 5 ผู้หญิงกล้า วิเคราะห์ภาพลักษณ์แต่ละด้านข้อโดยใช้ผลรวมคะแนนความคิดเห็นทุกข้อ และวิเคราะห์รายข้อด้วยจำนวนและร้อยละได้ผลดังตาราง

ตาราง 15 แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ในภาพสัตรีโลกที่แสนสวย

ภาพสัตรีโลกที่แสนสวย	จำนวน	ร้อยละ
1. การแต่งสวย ดูดีเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นางเอกในละครโทรทัศน์ดูน่ามองยิ่งขึ้น	365	91.3
2. ความสวยของนางเอกในละครโทรทัศน์ มีส่วนทำให้ละครดัง	338	84.5
3. ท่านพบว่าบ่อยครั้งที่นางเอกในละครโทรทัศน์ มักมีฉากในห้องนอนส่วนตัว และส่วนชุดนอน	278	69.5
4. เสื้อผ้าที่นางเอกสวมใส่ในละครมีส่วนกำหนดแฟชั่นการแต่งกายของผู้หญิงในสังคม	344	86.0
5. นางเอกละครโทรทัศน์ไม่จำเป็นต้องแสดงเก่ง แต่จำเป็นต้องหน้าตาสวยรูปร่างดี	128	32.0
รวม	$\bar{x} = 3.63$	S.D. = 1.15

จากตาราง 15 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการละครโทรทัศน์ในภาพสัตรีโลกที่แสนสวยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 (จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน) โดยเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่อง การแต่งสวย ดูดีเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นางเอกในละครโทรทัศน์ดูน่ามองยิ่งขึ้นคิดเป็นร้อยละ 91.3 รองลงมาเป็นเรื่องเสื้อผ้าที่นางเอกสวมใส่ในละครมีส่วนกำหนดแฟชั่นการแต่งกายของผู้หญิงในสังคมคิดเป็นร้อยละ 86.0 ส่วนเรื่องที่สตรีเห็นด้วยน้อยที่สุดได้แก่ เรื่องนางเอกละครโทรทัศน์ไม่จำเป็นต้องแสดงเก่ง แต่จำเป็นต้องหน้าตาสวยรูปร่างดี คิดเป็นร้อยละ 32.0

ตาราง 16 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ในภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี

ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี	จำนวน	ร้อยละ
1. นางเอกละครโทรทัศน์แทบทุกเรื่องต้องมีฉากทำกับข้าวในห้องครัว หิวผมแต่งเติมความงามหน้าโต๊ะเครื่องแป้ง เดินเลือกซื้อของใน ซูเปอร์มาร์เก็ตหรือห้าง รับแขกในห้องรับแขกที่บ้าน	276	69.0
2. บทนางเอกและบทแม่ในละครโทรทัศน์ มักถูกตอกย้ำบทบาททางเพศ เช่นการทำกับข้าว การดูแลลูก มากกว่าการประกอบอาชีพนอกบ้าน	261	65.3
3. ท่านชื่นชอบบทบาทนางเอกในละครโทรทัศน์ถ้าเธอแสดงเป็นแม่ที่ดี เสียสละ เป็นภรรยาที่น่ารัก และเป็นกุลสตรีไทย	314	78.5
4. ท่านรับไม่ได้ที่นางเอกในละครโทรทัศน์มีบทบาทสูญเสียพรหมจรรย์ ก่อนการแต่งงาน	232	58.0
5. นางเอกละครโทรทัศน์มักได้รับบทบาทที่ต้องอดทน ปิดบังความจริง บางอย่าง เพื่อรักษาความสงบสุขของครอบครัว	276	69.0
รวม	$\bar{x} = 3.40$	S.D. = 1.32

จากตาราง 16 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการละครโทรทัศน์ในภาพแม่ศรีเรือนและกุลสตรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 (จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน) โดยเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่อง ท่านชื่นชอบบทบาทนางเอกในละครโทรทัศน์ถ้าเธอแสดงเป็นแม่ที่ดีเสียสละ เป็นภรรยาที่น่ารัก และเป็นกุลสตรีไทยคิดเป็นร้อยละ 78.5 รองลงมาเป็นเรื่องนางเอกละครโทรทัศน์แทบทุกเรื่องต้องมีฉากหิวผมแต่งเติมความงามหน้าโต๊ะเครื่องแป้ง เดินเลือกซื้อของในซูเปอร์มาร์เก็ตหรือห้าง รับแขกในห้องรับแขกที่บ้าน และนางเอกละครโทรทัศน์มักได้รับบทบาทที่ต้องอดทน ปิดบังความจริงบางอย่าง เพื่อรักษาความสงบสุขของครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 69.0 ส่วนเรื่องที่สตรีเห็นด้วยน้อยที่สุดได้แก่เรื่องท่านรับไม่ได้ที่นางเอกในละครโทรทัศน์มีบทบาทสูญเสียพรหมจรรย์ก่อนการแต่งงานคิดเป็นร้อยละ 58.0

ตาราง 17 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ในภาพสีทิสตรี

ภาพของสีทิสตรี	จำนวน	ร้อยละ
1. นางเอกในละครโทรทัศน์ไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพในระดับชนชั้นกลางหรือชนชั้นล่างเช่น การเป็นลูกจ้าง ช่างเสริมสวย ครู พยาบาล เท่านั้น	303	75.8
2. นางเอกในละครโทรทัศน์มักมีบทบาทที่ต้องเป็นผู้นำชาวบ้าน ต่อสู้เรียกร้องเพื่อรักษาสิทธิ และเรียกร้องความเป็นธรรม	276	69.0
3. นางเอกในละครโทรทัศน์มักยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความสุจริตไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ และรักความยุติธรรม	348.0	87.0
4. ในแง่ของการประกอบอาชีพ นางเอกในละครโทรทัศน์มักเก่ง และเฉลียวฉลาดสู้พระเอกไม่ได้	172.0	43.0
5. นักแสดงหญิงที่มีอาชีพเป็นผู้บริหารระดับสูงตามท้องเรื่อง โดยมากมักไม่ใช่ นางเอก แต่มักเป็นนักแสดงสมทบหญิง หรือนักแสดงชาย	226	56.5
รวม $\bar{x} = 3.31$ , S.D. = 1.33		

จากตาราง 17 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการละครโทรทัศน์ในภาพลักษณ์ สีทิสตรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 (จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน) โดยเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องนางเอกในละครโทรทัศน์มักยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความสุจริตไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ และรักความยุติธรรม คิดเป็นร้อยละ 78.5 รองลงมาเป็นเรื่องนางเอกในละครโทรทัศน์ไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพในระดับชนชั้นกลางหรือชนชั้นล่างเช่น การเป็นลูกจ้าง ช่างเสริมสวย ครู พยาบาล เท่านั้นคิดเป็นร้อยละ 75.8 ส่วนเรื่องที่สตรีเห็นด้วยน้อยที่สุดได้แก่ เรื่อง ในแง่ของการประกอบอาชีพ นางเอกในละครโทรทัศน์มักเก่ง และเฉลียวฉลาดสู้พระเอกไม่ได้คิดเป็นร้อยละ 43.0

ตาราง 18 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ในภาพผู้หญิงมหัศจรรย์

ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์	จำนวน	ร้อยละ
1. นางเอกในละครโทรทัศน์มักดูแลเอาใจใส่ครอบครัว และหน้าที่การงานเป็นอย่างดีหนักเอาเบาสู้ง	336	84.0
2. นางเอกในละครโทรทัศน์มักจะต้องทำงานนอกบ้าน และต้องแบกรับภาระครอบครัวอันหนักอึ้งควบคู่กัน ในขณะที่พระเอกในละครไม่ต้อง	222	55.5
3. บ่อยครั้งที่นางเอกในละครโทรทัศน์รับบทที่มีชีวิตลำบากลำบากน ปากกัดตีนถีบ ต่อสู้อุปสรรคในการดำรงชีพ ก่อนพบกับความสุขสมหวังในตอนท้ายเรื่อง	314	78.5
4. บทที่ต้องปกป้องครอบครัวไม่ยอมให้ถูกทำร้าย หรือถูกกระทำร้าย ควรเป็นบทบาทของพระเอกมากกว่านางเอก	263	65.8
5. นางเอกในละครโทรทัศน์มักปฏิเสธความช่วยเหลือ หยิ่ง และไม่ยอมให้ใครดูถูก	287	71.8
รวม	$\bar{x} = 3.56$ , S.D. = 1.40	

จากตาราง 18 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการละครโทรทัศน์ในภาพลักษณ์ ผู้หญิงมหัศจรรย์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 (จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน) โดยเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่อง นางเอกในละครโทรทัศน์มักดูแลเอาใจใส่ครอบครัว และหน้าที่การงานเป็นอย่างดีหนักเอาเบาสู้งคิดเป็นร้อยละ 84.0 รองลงมาเป็นเรื่องบ่อยครั้งที่นางเอกในละครโทรทัศน์รับบทที่มีชีวิตลำบากลำบากน ปากกัดตีนถีบ ต่อสู้อุปสรรคในการดำรงชีพ ก่อนพบกับความสุขสมหวังในตอนท้ายเรื่องคิดเป็นร้อยละ 78.5 ส่วนเรื่องที่สตรีเห็นด้วยน้อยที่สุดได้แก่ เรื่อง นางเอกในละครโทรทัศน์มักจะต้องทำงานนอกบ้าน และต้องแบกรับภาระครอบครัวอันหนักอึ้งควบคู่กัน ในขณะที่พระเอกในละครไม่ต้องคิดเป็นร้อยละ 55.5

ตาราง 19 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ในภาพผู้หญิงกล้า

ภาพผู้หญิงกล้า	จำนวน	ร้อยละ
1. นางร้ายในละครโทรทัศน์มักต้องแสดงบทเข้านาง (Love Scene) หรือเป็นฝ่ายเข้าหาผู้ชาย และแสดงความรักก่อน	262	65.5
2. การแต่งกายโป๊ และแสดงที่ทำยั่วยวน มีส่วนบงบอกให้ท่านรู้สึกนึกแสดงหญิงรับบทเป็นนางร้ายในละคร	278	69.5
3. นักแสดงหญิงแสดงบทบู๊ในละครโทรทัศน์ได้ดีพอๆ กับนักแสดงชาย	311	77.8
4. นางร้ายในละครโทรทัศน์มักแสดงออกเกินจริงด้วยการไม่เก็บอารมณ์ ความรู้สึก กรีดร้อง หรือตรงเข้าทุบตีเมื่อไม่ได้ตั้งใจ	282	70.5
5. นางร้ายในละครโทรทัศน์มีบทบาทที่ต้องกินเหล้า สูบบุหรี่ เทียวเตร่กลางคืน หรือสูญเสียพรหมจรรย์ก่อนแต่งงานเสมอ	205	51.3
รวม	$\bar{x} = 3.35$	$S. D. = 1.60$

จากตาราง 19 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการละครโทรทัศน์ในภาพผู้หญิงกล้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 (จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน) โดยเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่อง นักแสดงหญิงแสดงบทบู๊ในละครโทรทัศน์ได้ดีพอๆ กับนักแสดงชายคิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาเป็นเรื่องนางร้ายในละครโทรทัศน์มักแสดงออกเกินจริงด้วยการไม่เก็บอารมณ์ ความรู้สึก กรีดร้อง หรือตรงเข้าทุบตีเมื่อไม่ได้ตั้งใจคิดเป็นร้อยละ 70.5 ส่วนเรื่องที่สตรีเห็นด้วยน้อยที่สุดได้แก่ เรื่องนางร้ายในละครโทรทัศน์มีบทบาทที่ต้องกินเหล้า สูบบุหรี่ เทียวเตร่กลางคืน หรือสูญเสียพรหมจรรย์ก่อนแต่งงานเสมอคิดเป็นร้อยละ 51.3

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ทั้ง 5 ภาพลักษณ์

ภาพลักษณ์	$\bar{x}$	S. D.
1. ภาพ สัตว์โลกที่แสนสวย	3.63	1.15
2. ภาพ แม่ศรีเรือน และกุลสตรี	3.40	1.32
3. ภาพสิทธิสตรี	3.31	1.33
4. ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์	3.56	1.40
5. ภาพผู้หญิงกล้า	3.35	1.60
รวม	17.24	4.83

จากตาราง 20 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการละครโทรทัศน์สูงที่สุดเป็นภาพสัตว์โลกที่แสนสวยรองลงมาเป็นภาพผู้หญิงมหัศจรรย์ ส่วนภาพลักษณ์ที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุดคือ ภาพสิทธิสตรี

การศึกษาการเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ความแตกต่างกันกับทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวและรายการละครโทรทัศน์

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาว่าความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้มีผลทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวและรายการละครโทรทัศน์หรือไม่ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวสถิติทดสอบ เอฟ ได้ผลดังตาราง

ตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		$\bar{x}$	S.D.	F - test	P-value (Significant)
อายุ	21-30 ปี	19.51	4.57	1.113	0.343
	31-40 ปี	18.62	4.85		
	41-50 ปี	19.17	4.92		
	51-60 ปี	20.00	5.85		
สถานภาพสมรส	โสด	19.46	4.78	0.292	0.883
	สมรส	19.20	4.53		
	ม่าย	18.81	7.04		
	แยกกันอยู่ หย่าร้าง	18.15 19.25	6.59 5.50		
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	20.63	4.57	1.573	0.181
	มัธยมศึกษา	19.43	4.92		
	อาชีวศึกษา	18.17	4.91		
	ปริญญาตรี	19.49	4.83		
	ปริญญาโท	18.30	4.98		

ตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		$\bar{x}$	S.D.	F - test	P-value (Significant)
อาชีพ	แม่บ้าน	21.00	4.04	0.984	0.436
	เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	19.37	5.05		
	รับจ้าง	18.89	5.21		
	พนักงานบริษัทเอกชน	19.24	4.60		
	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	18.86	5.46		
	ว่างงาน	19.48	4.06		
	นักศึกษา	20.69	3.83		
รายได้เฉลี่ย	ต่ำกว่า 8,000 บาท	19.70	5.65	0.872	0.500
	8,001-10,000 บาท	19.75	4.07		
	10,001-15,000 บาท	18.47	4.82		
	15,001-20,000 บาท	19.12	4.44		
	20,001-30,000 บาท	19.34	4.67		
	สูงกว่า 30,000 บาท	19.41	6.07		

จากตาราง 21 พบว่าระดับทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว ไม่แตกต่างกันทางสถิติระหว่าง อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาอาชีพและรายได้

ตาราง 22 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		$\bar{x}$	S.D.	F - test	P-value (Significant)
อายุ	21-30 ปี	18.05	4.43	3.637	0.013
	31-40 ปี	16.72	5.12		
	41-50 ปี	16.72	4.75		
	51-60 ปี	15.92	5.41		
สถานภาพสมรส	โสด	17.60	4.84	0.937	0.442
	สมรส	17.01	4.60		
	ม่าย	15.94	6.07		
	แยกกันอยู่	15.85	5.58		
	หย่าร้าง	17.08	5.07		
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	18.21	3.36	0.678	0.607
	มัธยมศึกษา	16.75	4.75		
	อาชีวศึกษา	17.80	3.77		
	ปริญญาตรี	17.22	5.14		
	ปริญญาโท	16.67	5.36		
อาชีพ	แม่บ้าน	17.55	3.61	1.269	0.271
	เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	18.17	5.66		
	รับจ้าง	16.54	4.82		
	พนักงานบริษัทเอกชน	17.59	4.76		
	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	16.48	5.44		
	ว่างงาน	18.52	3.47		
	นักศึกษา	17.85	3.56		
รายได้เฉลี่ย	ต่ำกว่า 8,000 บาท	18.00	4.44	2.953	0.012
	8,001-10,000 บาท	18.33	4.06		
	10,001-15,000 บาท	16.47	4.74		
	15,001-20,000 บาท	16.80	5.93		
	20,001-30,000 บาท	15.85	5.43		
	สูงกว่า 30,000 บาท	16.50	5.33		

จากตาราง 22 พบว่าระดับทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ แตกต่างกันทางสถิติระหว่างที่ระดับนัยสำคัญ .05 ระหว่าง อายุ และรายได้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า สตรีกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จะมีค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติสูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 18.05 รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และ 41-50 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.72 ทั้งสองกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ อายุระหว่าง 51-60 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.92 เมื่อทดสอบความแตกต่างระดับทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ระหว่างอายุ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน สถิติทดสอบ เอฟ ได้ค่าเอฟเท่ากับ 3.637 มีค่า P-value เท่ากับ 0.013 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่าระดับอายุที่แตกต่างกันมีผลทำให้ทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

รายได้ จากการศึกษพบว่าสตรีกลุ่มที่มีรายได้ 8,001-10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.33 รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีรายได้ ต่ำกว่า 8,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.00 ส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.85 เมื่อทดสอบความแตกต่างระดับทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ระหว่างรายได้เฉลี่ย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน สถิติทดสอบ เอฟ ได้ค่าเอฟเท่ากับ 2.953 มีค่า P- value เท่ากับ 0.012 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่าระดับรายได้เฉลี่ย ที่แตกต่างกันมีผลทำให้ทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

การศึกษาการเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันกับทัศนคติของผู้ชมสตรีตามแนวความคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach และ Feminist Approach

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ กับทัศนคติของผู้ชมสตรีตามแนวความคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		$\bar{x}$	S.D.	F - test	P-value (Significant)
อายุ	21-30 ปี	4.21	.58	2.561	.055
	31-40 ปี	4.11	.54		
	41-50 ปี	4.21	.56		
	51-60 ปี	4.38	.48		
สถานภาพสมรส	โสด	4.23	.57	.906	.460
	สมรส	4.17	.57		
	ม่าย	4.36	.62		
	แยกกันอยู่	4.02	.43		
	หย่าร้าง	4.20	.36		
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	4.18	.47	4.767	.001
	มัธยมศึกษา	4.02	.59		
	อาชีวศึกษา	4.08	.60		
	ปริญญาตรี	4.26	.54		
	ปริญญาโท	4.49	.49		
อาชีพ	แม่บ้าน	4.32	.50	2.254	.038
	เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	4.29	.65		
	รับจ้าง	4.04	.56		
	พนักงานบริษัทเอกชน	4.21	.56		
	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.31	.54		
	ว่างงาน	4.13	.47		
	นักศึกษา	4.31	.60		

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ กับทัศนคติของผู้ชมสตรีตามแนวความคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		$\bar{x}$	S.D.	F - test	P-value (Significant)
รายได้เฉลี่ย	ต่ำกว่า 8,000 บาท	4.13	.52	2.651	.023
	8,001-10,000 บาท	4.16	.59		
	10,001-15,000 บาท	4.17	.55		
	15,001-20,000 บาท	4.26	.53		
	20,001-30,000 บาท	4.27	.61		
	สูงกว่า 30,000 บาท	4.50	.46		

จากตาราง 23 พบว่าความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ด้านระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ กับทัศนคติของผู้ชมสตรีตามแนวความคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach แตกต่างกันอย่างสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ด้านการศึกษา เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า สตรีกลุ่มที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท จะมีค่าเฉลี่ยต่อแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษาในรูปแบบ System Approach ระดับทัศนคติสูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 4.31 รองลงมาเป็นกลุ่มที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กลุ่มที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 เมื่อทดสอบความแตกต่างระดับแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา ในรูปแบบ System Approach ระหว่างระดับการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน สถิติทดสอบ เอฟ ได้ค่าเอฟเท่ากับ 4.767 มีค่า P - value เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่าระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลทำให้ แนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษาในรูปแบบ System Approach ของสตรีแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ด้านการประกอบอาชีพ จากการศึกษาพบว่าสตรีกลุ่มที่มีอาชีพแม่บ้านมีทัศนคติของสตรีต่อแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach สูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มนักศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ อาชีพรับจ้าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 เมื่อทดสอบความแตกต่างระดับแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษาในรูปแบบ System Approach ของสตรี โดยใช้การวิเคราะห์

ความแปรปรวน สถิติทดสอบ เอฟ ได้ค่าเอฟเท่ากับ 2.254 มีค่า P – value เท่ากับ 0.038 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่าการประกอบอาชีพที่ต่างกันมีผลทำให้แนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษาในรูปแบบ System Approach ของสตรีแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ด้านรายได้ จากการศึกษาพบว่าสตรีกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า 30,000 บาท เป็นกลุ่มที่ทัศนคติของสตรีต่อแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach สูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 เมื่อทดสอบความแตกต่างทัศนคติของสตรีต่อแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach ระหว่างรายได้เฉลี่ย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน สถิติทดสอบ เอฟ ได้ค่าเอฟเท่ากับ 2.651 มีค่า P – value เท่ากับ 0.023 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่าระดับรายได้เฉลี่ยที่แตกต่างกันมีผลทำให้ทัศนคติของสตรีต่อแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตาราง 24 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ กับทัศนคติของผู้ชมสตรีตามแนวความคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		$\bar{x}$	S.D.	F - test	P-value (Significant)
อายุ	21-30 ปี	4.30	.48	1.223	.301
	31-40 ปี	4.19	.60		
	41-50 ปี	4.26	.55		
	51-60 ปี	4.35	.58		
สถานภาพสมรส	โสด	4.35	.49	3.112	.015
	สมรส	4.19	.60		
	ม่าย	4.20	.65		
	แยกกันอยู่	4.02	.39		
	หย่าร้าง	4.12	.37		
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	4.29	.47	4.237	.002
	มัธยมศึกษา	4.09	.59		
	อาชีวศึกษา	4.17	.53		
	ปริญญาตรี	4.31	.52		
	ปริญญาโท	4.51	.43		
อาชีพ	แม่บ้าน	4.34	.52	.713	.639
	เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	4.36	.55		
	รับจ้าง	4.24	.51		
	พนักงานบริษัทเอกชน	4.22	.58		
	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.34	.53		
	ว่างงาน	4.25	.47		
	นักศึกษา	4.30	.46		
รายได้เฉลี่ย	ต่ำกว่า 8,000 บาท	4.29	.50	2.533	.028
	8,001-10,000 บาท	4.23	.53		
	10,001-15,000 บาท	4.19	.57		
	15,001-20,000 บาท	4.21	.58		
	20,001-30,000 บาท	4.40	.43		
	สูงกว่า 30,000 บาท	4.51	.52		

จากตาราง 24 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach แตกต่างกันทางสถิติระหว่างที่ระดับนัยสำคัญ .05 ระหว่างสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้

**ด้านสถานภาพสมรส** จากผลการวิจัยระบุว่าสตรีที่มีสถานภาพเป็นโสดมีระดับทัศนคติสูงสุดต่อแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach มีค่าเท่ากับ 4.35 รองลงมาเป็นสตรีที่มีสถานภาพเป็นแม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือสตรีที่มีสถานภาพแยกกันอยู่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 เมื่อทดสอบความแตกต่างระดับแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach ระหว่างสถานภาพสมรสโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสถิติทดสอบ เอฟ ได้ค่าเอฟเท่ากับ 3.112 มีค่า P – value เท่ากับ .015 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่าสถานภาพสมรสที่แตกต่างกันมีผลทำให้แนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษาใน Feminist Approach ของสตรีแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

**ด้านการศึกษา** จากการศึกษพบว่าสตรีที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทมีค่าเฉลี่ยต่อแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach ระดับทัศนคติสูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 4.51 รองลงมาเป็นกลุ่มที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ กลุ่มที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 เมื่อทดสอบความแตกต่างระดับแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach ระหว่างระดับการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน สถิติทดสอบ เอฟ ได้ค่าเอฟเท่ากับ 4.237 มีค่า P – value เท่ากับ .002 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลทำให้แนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach ของสตรีแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

**ด้านรายได้** จากการศึกษพบว่าสตรีที่มีรายได้สูงกว่า 30,000 บาท เป็นกลุ่มที่ทัศนคติของสตรีต่อแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach สูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาทมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 10,001-15,000 บาทมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 เมื่อทดสอบความแตกต่างทัศนคติของสตรีต่อแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach ระหว่างรายได้เฉลี่ยโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน สถิติทดสอบ เอฟ ได้ค่าเอฟเท่ากับ 2.533 มีค่า P – value เท่ากับ .028 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่าระดับรายได้เฉลี่ยที่แตกต่างกันมีผลทำให้ทัศนคติของสตรีต่อแนวความคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันกับ  
เกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม

ตาราง 25 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ กับเกณฑ์  
ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		$\bar{x}$	S.D.	F - test	P-value (Significant)
อายุ	21-30 ปี	3.24	.75	1.087	.354
	31-40 ปี	3.21	.71		
	41-50 ปี	3.05	.87		
	51-60 ปี	3.25	.94		
สถานภาพสมรส	โสด	3.16	.80	.922	.451
	สมรส	3.21	.74		
	ม้าย	3.43	.89		
	แยกกันอยู่	3.46	.95		
	หย่าร้าง	3.32	.76		
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	3.27	.95	1.872	.114
	มัธยมศึกษา	3.38	.64		
	อาชีวศึกษา	3.31	.78		
	ปริญญาตรี	3.15	.78		
	ปริญญาโท	3.01	.86		
อาชีพ	แม่บ้าน	3.46	.85	2.460	.024
	เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	3.29	.83		
	รับจ้าง	3.13	.74		
	พนักงานบริษัทเอกชน	3.24	.73		
	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.08	.85		
	ว่างงาน	2.90	.81		
นักศึกษา	3.56	.69			

ตาราง 25 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ กับเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนึกคิดของกลุ่มสตรีนิยม (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		$\bar{x}$	S.D.	F - test	P-value (Significant)
รายได้เฉลี่ย	ต่ำกว่า 8,000 บาท	3.24	.79	.988	.425
	8,001-10,000 บาท	3.29	.74		
	10,001-15,000 บาท	3.16	.67		
	15,001-20,000 บาท	3.24	.85		
	20,001-30,000 บาท	3.17	.90		
	สูงกว่า 30,000 บาท	2.97	.98		

จากตาราง 25 พบว่าทัศนคติของสตรีต่อระดับแนวคิดของสตรีตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนึกคิดของกลุ่มสตรีนิยมแตกต่างกันทางสถิติระหว่างอาชีพ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 เพียงปัจจัยเดียว

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า สตรีกลุ่มที่เป็นนักศึกษามีค่าเฉลี่ยต่อระดับแนวคิดของสตรีตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนึกคิดของกลุ่มสตรีนิยมสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 รองลงมาเป็นสตรีกลุ่มอาชีพแม่บ้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ส่วนกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือกลุ่มสตรีที่ว่างงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 เมื่อทดสอบความแตกต่างทัศนคติของสตรีต่อระดับแนวคิดของสตรีตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนึกคิดของกลุ่มสตรีนิยมโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสถิติทดสอบ เอฟ ได้ค่าเอฟเท่ากับ 2.460 มีค่า P-value เท่ากับ .024 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ สรุปได้ว่าการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ทัศนคติของสตรีตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนึกคิดของกลุ่มสตรีนิยม แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

การศึกษาความสัมพันธ์และอิทธิพล ของแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา และปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม ที่มีต่อทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา และปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมที่ประกอบด้วยตัวแปร แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach กลุ่ม Feminist Approach และแนวคิดทางเกณฑ์ทางปรัชญากับความความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวและรายการละครโทรทัศน์ ได้แก่ ภาพสัตว์โลกที่แสนสวย (Sex Object) ภาพแม่ศรีเรือนและกุลสตรี (Traditional) ภาพสิทธิสตรี (Women Rights) ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์(Super women) และภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และศึกษาอิทธิพลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณได้ผลดังนี้

ตาราง 26 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา และแนวคิดตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม กับความคิดเห็นของผู้ชมสตรีต่อภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์

รายละเอียด	ภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ (R:P-value)					
	สัตว์โลกที่แสนสวย	แม่ศรีเรือนและกุลสตรี	สิทธิสตรี	ผู้หญิงมหัศจรรย์	ผู้หญิงกล้า	ภาพลักษณ์รวม
System Approach	0.164 (0.001)	0.185 (0.000)	0.078 (0.119)	0.149 (0.003)	0.191 (0.000)	0.225 (0.000)
Feminist Approach	0.119 (0.017)	0.181 (0.000)	0.130 (0.009)	0.137 (0.006)	0.118 (0.018)	0.201 (0.000)
เกณฑ์ทางปรัชญา	0.3353 (0.0000)	0.2902 (0.0000)	0.3461 (0.0000)	0.2954 (0.0000)	0.1653 (0.0009)	0.4314 (0.0000)

จากตาราง 26 พบว่าแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ในทิศทางเดียวกัน กับ ภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ร้อยละ 25.6 เมื่อพิจารณาพบว่ากลุ่ม System Approach และกลุ่ม Feminist Approach มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ในทิศทางเดียวกัน กับภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าว

โทรทัศน์ ร้อยละ 22.5 และ 20.1 ในทำนองเดียวกันจากการศึกษาพบว่า เกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ในทิศทางเดียวกัน กับ ภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ร้อยละ 43.14

ตาราง 27 แสดงผลการวิเคราะห์หือทธิพลของแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา กลุ่ม System Approach และกลุ่ม Feminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม ต่อ ภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์

รายละเอียด	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P-value (Significant)
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	3.0165	2.0886		1.4443	0.1495
System Approach	0.8428	0.4254	0.0971	1.9811	0.0483
Feminist Approach	1.1171	0.4382	0.1231	2.5492	0.0112
เกณฑ์ทางปรัชญา	2.4843	0.2820	0.3995	8.8110	0.0000
F -test	37.025**				
R	0.4680				
R Square	0.2191				
Std. Error of the Estimate	4.3171				

\*\* significant at level .01

จากตาราง 27 พบว่าแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา กลุ่ม System Approach และกลุ่ม Feminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ร้อยละ 46.80 โดยการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์เป็นผลมาจาก แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา กลุ่ม System Approach และกลุ่ม Feminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมร้อยละ 21.91 ส่วนด้านอิทธิพลพบว่า แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา กลุ่ม System Approach และกลุ่ม Feminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมมีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 (มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.8428 ,1.1171 และ 2.4843 ตามลำดับ)

ตาราง 28 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา และแนวคิดตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม กับความคิดเห็นของผู้ชมสตรีต่อภาพลักษณ์ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์

รายละเอียด	ภาพลักษณ์ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์(R:P-value)					ภาพลักษณ์รวม
	สัตว์โลกที่แสนสวย	แม่ศรีเรือนและกุลสตรี	สิทธิสตรี	ผู้หญิงมหัศจรรย์	ผู้หญิงกล้า	
System Approach	0.123 (0.014)	0.165 (0.001)	0.123 (0.013)	0.101 (0.043)	0.011 (0.834)	0.141 (0.005)
Feminist Approach	0.158 (0.002)	0.117 (0.019)	0.140 (0.005)	0.115 (0.022)	0.065 (0.193)	0.163 (0.001)
เกณฑ์ทางปรัชญา ฯ	0.154 (0.002)	0.180 (0.000)	0.185 (0.000)	0.064 (0.198)	0.089 (0.074)	0.186 (0.000)

จากตาราง 28 พบว่า แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ในทิศทางเดียวกัน กับ ภาพลักษณ์ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์ ร้อยละ 18.2 เมื่อพิจารณาที่ละกลุ่มพบว่ากลุ่ม System Approach และกลุ่ม Feminist Approach มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ในทิศทางเดียวกันกับภาพลักษณ์ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์ร้อยละ 14.1 และ16.3 ในทำนองเดียวกันจากการศึกษาพบว่าเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ.05 ในทิศทางเดียวกันกับภาพลักษณ์ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์ ร้อยละ 18.6

ตาราง 29 แสดงผลการวิเคราะห์หิทธิพลของแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา กลุ่ม System Approach และกลุ่ม Feminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม ต่อภาพลักษณ์ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์

รายละเอียด	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P-value (Significant)
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	7.115	2.278		3.124	0.002
System Approach	0.524	0.464	0.061	1.130	0.259
Feminist Approach	1.110	0.478	0.123	2.322	0.021
เกณฑ์ทางปรัชญา	0.994	0.307	0.161	3.233	0.001
F -test	8.207**				
R	0.242				
R Square	0.059				
Std. Error of the Estimate	4.7080				

\*\* significant at level .01

จากตาราง 29 พบว่า แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา กลุ่ม System Approach และกลุ่ม Feminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์ร้อยละ 24.2 โดยการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติต่อภาพลักษณ์ ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์เป็นผลมาจาก แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา กลุ่ม System Approach และกลุ่ม Feminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม ร้อยละ 5.9 ส่วนด้านอิทธิพลจากรายการ พบว่า แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา กลุ่ม Feminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมมีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อภาพลักษณ์ ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 (มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.110 และ 0.994 ตามลำดับ)

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมแต่ละปรัชญา กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์
4. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ชมสตรีที่มีต่อการแสดงทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ทำการเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 17 กรกฎาคม 2552- 26 สิงหาคม 2552 โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มประชากรได้แก่สตรีช่วงวัยทำงาน อายุระหว่าง 21- 60 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยการจับสลากเขตการปกครองที่จะทำการสุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 10 เขต จากนั้นจึงเก็บข้อมูลแบบบังเอิญเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน

ในขั้นการประมวลผลได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS+ For Windows โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาในการอธิบายลักษณะทางประชากร ในส่วนของการศึกษาความคิดเห็นของสตรีตามแนวคิดในทฤษฎีสตรีศึกษาทั้งในรูปแบบ System Approach และ Feminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม ทั้งรูปแบบ Essentialism และ Anti – Essentialism ประเมินความคิดเห็นเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ นำเสนอผลด้วยจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-Test และ One-way ANOVA นอกจากนี้การประมวลผลทัศนคติของผู้ชมสตรีซึ่งเป็นผู้รับสารต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการข่าว และละครโทรทัศน์ใน 5 ภาพลักษณ์ ได้แก่ ภาพสัตว์โลกที่แสน

สวย (Sex Object) ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) ภาพสิทธิสตรี (Women Rights) ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์ (Super Women) และภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) วิเคราะห์ภาพลักษณะแต่ละด้านโดยใช้ผลรวมคะแนนความคิดเห็นทุกข้อ และวิเคราะห์รายชื่อด้วยจำนวนและร้อยละ การศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรศาสตร์ กับทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณะสตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวสถิติทดสอบ เอฟ ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา และปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมที่ประกอบด้วยตัวแปรแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach และกลุ่ม Feminist Approach และแนวคิดทางเกณฑ์ทางปรัชญา กับความคิดเห็นต่อภาพลักษณะสตรีในรายการข่าวและรายการละครโทรทัศน์ ทั้งภาพสัตรีโลกที่แสนสวย ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี ภาพสิทธิสตรี ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์ และภาพผู้หญิงกล้า โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และศึกษาอิทธิพลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ

### สรุปผลการวิจัย

#### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสตรีอายุระหว่าง 21-40 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุของสตรีในวัยที่เริ่มก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ที่เพิ่งเริ่มต้นชีวิตการทำงาน ครอบคลุมจนถึงสตรีวัยกลางคน ผู้ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงาน อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน รับจ้าง ช่างราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้อยู่ในระดับ 8,001- 15,000 บาทต่อเดือน

#### แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา

ทัศนคติของสตรีตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่ผู้หญิงไม่ควรหยุดพัฒนาตนเองเพราะผู้หญิงเองก็มีศักยภาพเท่าเทียมผู้ชาย รวมถึงเห็นด้วยกับการที่ผู้หญิงควรควบคุมอารมณ์ และเรียนรู้การยืดหลักการที่เป็นเหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์ เนื่องจากสตรีในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนอกบ้าน ในฐานะลูกจ้างจึงให้ความสำคัญในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการงานอาชีพแก่การพัฒนาศักยภาพของตนเองเมื่อเทียบกับผู้ชาย และให้ความสำคัญต่อการดำรงอยู่ด้วยการเรียนรู้การยืดหลักการที่เป็นเหตุผล เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายต้องใช้ชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันให้ได้ในสังคมของการทำงาน ซึ่งจะใช้หลักทางอารมณ์อันเป็นนิสัยของสตรีไม่ได้ นับเป็นผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นถึงการปรับตัว และการปรับความคิดของสตรีในปัจจุบัน

ที่มองเรื่องการดำรงอยู่ได้ในแง่การประกอบอาชีพตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มากกว่ามุ่งเน้นเรื่องความสวยงาม การเลี้ยงดูบุตร หรือการบริหารเวลาเพื่อดูแลงานบ้านเป็นสำคัญอันเป็นข้อคำถามที่สตรีเลือกน้อยเป็นอันดับรองๆลงมา ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา กลุ่ม System Approach ที่มีแนวคิดที่ว่า ผู้หญิงอยู่ในฐานะระบบย่อยของระบบใหญ่ มีหน้าที่ที่ถูกกำหนดมาให้เหมาะสมกับเพศ การแบ่งงานกันทำ หรือการแบ่งความรับผิดชอบเป็นไปตามหลักชีววิทยา ทฤษฎีนี้เชื่อว่าถ้าทุกคนทำตามหน้าที่ทางเพศแล้วสังคมจะมั่นคง และเกิดเสถียรภาพ รวมถึงเรียกร้องให้ผู้หญิงปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ในส่วนของคุณคติของสตรีตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach กลุ่มเป้าหมายเห็นด้วยกับการเพิ่มโทษการล่วงละเมิดทางเพศ/ การกระทำอนาจาร / การล่วงละเมิด/ ข่มขืน/ หรือการกระทำใดๆ ให้ผู้หญิงเสียหาย โดยไม่มีการลดโทษ รวมถึงการที่สามีไม่ควรระบายนามธรรมาด้วย การดูต่ำ ทุบตี เสน่หอนภรรยาเป็นที่รองรับอารมณ์ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายสตรีให้ความสำคัญกับสิทธิในการได้รับความปลอดภัยทางร่างกายทั้งนอกบ้าน และในบ้าน โดยมีความกังวลในแง่การถูกล่วงละเมิดทางเพศ และการถูกรังแกรุนแรงทางเพศมากกว่าการเรียกร้องสิทธิเพื่อศักดิ์ศรี และความเท่าเทียมจากสังคมแก่สิทธิในการเลือกใช้นามสกุล สิทธิการลาคลอด และสวัสดิการที่สังคมพึงมีหลังคลอด ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ทำงานนอกรบ้าน และมีสถานภาพเป็นโสด

จากผลการวิจัยพบว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยของคุณคติตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach อยู่ที่ 4.21 และมีค่าเฉลี่ยของคุณคติตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach อยู่ที่ 4.27 แสดงให้เห็นว่าในมิติของการดำรงชีพในปริมาณทลภายนอกบ้านที่มีการทำงานเป็นส่วนสำคัญของสตรีกลุ่มเป้าหมาย เธอยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อก้าวหน้าในการประกอบอาชีพให้ได้ทัดเทียมกับเพศชาย รวมถึงเชื่อว่าหลักการใช้เหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์จะช่วยให้เธออยู่ในสังคมการทำงานนอกรบ้านได้ และในอีกด้านหนึ่งซึ่งเป็นมิติของครอบครัวอันเป็นการดำเนินชีวิตในขอบเขตปริมาณทลในบ้าน สตรีกลุ่มเป้าหมายยังคงให้ความสำคัญกับเรื่องความปลอดภัยทางเพศ และการใช้ความรุนแรงทางเพศ นอกจากนี้การให้ชุดคำถาม 2 ชุดเพื่อวัดทัศนคติของสตรีกลุ่มเป้าหมายตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach และวัดทัศนคติตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach ซึ่งตามหลักการแล้วเป็นแนวคิดที่อยู่ขั้วตรงข้ามกัน แต่ผลการวิจัยพบว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยให้ระดับผลการวิจัยสูงทั้งสองแนวคิดคือ 4.21 และ 4.27 จึงอาจกล่าวได้ว่าผลการวิจัยพิสูจน์แล้วว่าทั้งสองแนวคิดไม่ได้อยู่ตรงข้ามกันแบบ Binary Opposition

### เกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม

ผลการวิจัยชี้ว่าทัศนคติของสตรีตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมของสตรีกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางจากข้อคำถามส่วนใหญ่ที่มีความโน้มเอียงเป็น Essential จึงอาจสรุปได้ว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายไม่ได้มีแนวคิด หรือเห็นด้วยกับแนวคิด Essential ที่ว่าเพศชายหญิงมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ และคุณลักษณะตามธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำมาให้เธอไปสู่ผลลบในขณะเดียวกัน ขณะเดียวกันก็ไม่ได้มีแนวคิด หรือเห็นด้วยกับแนวคิดปรัชญาแบบ Anti - Essentialism ที่ไม่เชื่อว่ามีสาระที่แท้จริงดำรงอยู่ระหว่างเพศ ความเป็นชาย หรือความเป็นหญิง ล้วนแล้วแต่ถูกสร้างขึ้นมาจากสิ่งอื่น ทั้งนี้รวมถึงคุณลักษณะด้อยต่างๆ ที่ผู้หญิงเป็นอยู่ก็ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดจากการประกอบสร้างมิใช่ลักษณะทางธรรมชาติด้วยเช่นกัน

แต่เมื่อมาพิจารณาลงในแต่ละข้อคำถามตามมุมมองของปรัชญาแบบ Essentialism พบว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายไม่ค่อยเห็นด้วยกับข้อคำถามที่เป็นประเด็นด้านความสามารถ เช่นการที่ผู้หญิงชอบทำงานเป็นทีม และถูกตีความไปว่าเนื่องจากความไม่เชื่อมั่นในตัวเองของพวกเธอ หรือการที่ผู้หญิงมักเก่งด้านภาษา และสังคมมากกว่าด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เมื่อเทียบกับผู้ชาย และในข้อคำถามที่เป็นประเด็นด้านอุปนิสัย เช่นหรือการที่เธอชอบบริการผู้อื่น งานบริการจึงเหมาะสมจะเป็นงานของผู้หญิงและท้ายสุดในแง่ของความอดทนที่เธอมีมากกว่าผู้ชาย งานที่น่าเบื่อซ้ำซากจึงควรให้เธอเป็นผู้ทำ ซึ่งทั้งหมดเป็นข้อคำถามที่เป็นความเชื่อในเชิงลบที่มีต่อผู้หญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อคำถามที่ว่าทำให้บริการคือธรรมชาติของผู้หญิง ดังนั้นงานบริการจึงเหมาะสมจะเป็นงานของผู้หญิงซึ่งเป็นข้อคำถามที่สตรีกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการให้บริการผู้อื่นเป็นลักษณะทางธรรมชาติของผู้หญิง ที่น่าจะเป็นเส้นหนทางเพศ และไม่น่าจะถูกเหมารวมไปอ้างอิงไปในแง่ของการทำงานที่ส่งผลในเชิงลบได้ แสดงให้เห็นว่าในความคิดของสตรีกลุ่มเป้าหมายที่ไม่อาจเห็นด้วยในมุมมองแบบ Essentialism กับประเด็นด้านความสามารถเช่นการที่ผู้หญิงชอบทำงานเป็นทีม ผู้หญิงก็อาจเก่งด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ หรือประเด็นด้านอุปนิสัย เช่นการชอบบริการผู้อื่น ความอดทนที่ผู้หญิงมีมาก นั้นไม่อาจสรุปได้ว่าจะนำพาพวกเธอไปสู่ผลลบ อาจเป็นข้อดีของพวกเธอด้วยซ้ำ และขณะเดียวกันสตรีกลุ่มเป้าหมายก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าสาระที่แท้จริงดำรงอยู่ระหว่างเพศชาย หรือเพศหญิงล้วนแล้วแต่ถูกสร้างขึ้นมาจากสิ่งอื่น ทั้งนี้รวมถึงคุณลักษณะด้อยต่างๆ ที่ผู้หญิงเป็นอยู่ก็ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดจากการประกอบสร้างมิใช่ลักษณะทางธรรมชาติเนื่องจากคุณลักษณะ และความเชื่อบางประการเกี่ยวกับผู้หญิง ได้ถูกสังคม (หรือแม้แต่ตัวผู้หญิงเอง) ตีตราประทับแล้วว่าเป็น “สำเนาถูกต้อง” เช่นลักษณะนิสัยของผู้หญิงที่เป็นคนช่างคิดช่างเลือก พวกเธอจึงมักใช้เวลาในการเลือกซื้อสินค้านานเหลือเกิน

### ทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์

ทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์พบว่าภาพผู้หญิงกล้าเป็นภาพลักษณ์ที่ผู้ชมสตรีเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมาเป็นภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี โดยในภาพลักษณ์ผู้หญิงกล้า นั้นสตรีกลุ่มเป้าหมายเห็นด้วยมากที่สุดว่าผู้ประกาศข่าวหญิงเป็นตัวแทนของผู้หญิงยุคใหม่ที่มั่นใจในตัวเอง และประกอบอาชีพในแง่ “ชายทำได้ หญิงก็ทำได้” ในขณะที่เดียวกันในภาพของแม่ศรีเรือน และกุลสตรี สตรีกลุ่มเป้าหมายเห็นด้วยมากที่สุดว่าสตรีที่ตกเป็นข่าวในแง่ของเหยื่ออาชญากรรม หรือถูกกระทำรุนแรงทางเพศ มักทำให้ผู้ชมรู้สึกสงสาร เห็นใจ มากกว่าที่ผู้ชมจะรู้สึกอยากฆ่าเติมเธอ อธิบายได้ว่าในแง่ของการประกอบอาชีพผู้ประกาศข่าวในรายการข่าวโทรทัศน์ ผู้ประกาศข่าวหญิงสามารถก้าวเข้าสู่ปริมณฑลของงานข่าวซึ่งเป็นปริมณฑลของเพศชายได้อย่างสง่างาม แต่ในแง่ของการตกเป็นข่าวสตรีในภาพแม่ศรีเรือน หรือกุลสตรีก็ยังคงครองพื้นที่ข่าวได้อย่างน่าสงสาร และน่าเห็นใจ ผลงานวิจัยในประเด็นของการแสดงทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์นี้มีความสอดคล้องกันอย่างยิ่งกับข้อสรุปตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach ที่สตรีกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่ผู้หญิงไม่ควรหยุดพัฒนาตนเองเพราะผู้หญิงเองก็มีศักยภาพเท่าเทียมผู้ชาย และในส่วนของทัศนคติของสตรีตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach ที่สตรีกลุ่มเป้าหมายเห็นด้วยกับการเพิ่มโทษการล่วงละเมิดทางเพศ/ การกระทำอนาจาร / การล่อลวง/ ข่มขืน/ หรือการกระทำใดๆ ให้ผู้หญิงเสียหาย โดยไม่มีการลดโทษ รวมถึงการที่สามีไม่ควรระบายนามด้วยการดูดำ ดูดี เสมือนภรรยาเป็นที่รองรับอาชกรรม ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ทำงานนอกบ้านจึงให้ภาพสตรีในรายการข่าวในเชิงของความสำเร็จในหน้าที่การงาน และด้วยสตรีกลุ่มเป้าหมายมีสถานภาพเป็นโสด โดยส่วนใหญ่จึงให้ภาพแม่ศรีเรือน หรือกุลสตรีครองพื้นที่ข่าวในเชิงของการถูกกระทำรุนแรงทางเพศ

ในขณะที่เดียวกันสตรีกลุ่มเป้าหมายแสดงทัศนคติต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ว่าภาพสัตว์โลกที่แสนสวยเป็นภาพที่ผู้ชมสตรีเห็นด้วยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนำเสนอรายการข่าวที่มีลักษณะการนำเสนอเป็นรูปแบบเฉพาะ เสมือนเป็นสัญลักษณ์ (Symbolic) ที่ผู้รับสารไม่เฉพาะแต่กลุ่มผู้ชมสตรี ต่างซึ่มีซึ่บ รั้บรู้ ด้งนั้นผู้รับสารในรายการข่าวโดยทั่วไปจึงไม่มีโอกาสเห็นสตรีปรากฏในงานข่าวในภาพลักษณ์สัตว์โลกที่แสนสวย (Sex Object) แต่อย่างไรก็ตาม สตรีกลุ่มเป้าหมายก็ยังเชื่อว่าความสวยงามของหน้าตา และการแต่งกายของผู้ประกาศข่าวหญิงมีส่วนช่วยดึงดูดให้ผู้รับสารที่ไม่ว่าจะเป็นชาย หรือหญิง อยากติดตามการนำเสนอรายการข่าวต่อไป

จากผลการวิจัยอาจพบเป็นที่สรุปได้ว่าทัศนคติของผู้ชมสตรีส่วนใหญ่ ต่อการนำเสนอ ภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ผู้ชมสตรีเห็นว่าหน้าตา และการแต่งกายของผู้ประกาศข่าวหญิงมีส่วนช่วยดึงดูดผู้ชมให้ติดตามการปฏิบัติหน้าที่รายงานข่าว (ภาพลักษณ์สตรีโลกที่แสนสวย) ผู้หญิงที่ตกเป็นข่าวในแง่เหยื่ออาชญากรรม หรือถูกระทำรุนแรงทางเพศ มักทำให้ผู้ชมรู้สึกสงสาร เห็นใจมากกว่ารู้สึกซ้ำเติม (ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี) ผู้สื่อข่าวหญิงที่ลงพื้นที่ทำข่าวมีภาพของความเก่ง คล่องแคล่ว กล้าหาญ และสมบุกสมบัน มากกว่าผู้ประกาศข่าวหญิงในสถานี (ภาพของ สิทิสตรี ) ส่วนการมีผู้ประกาศข่าวทั้งหญิง และชายเป็นส่วนหนึ่งของสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นกลางในการนำเสนอข่าวสาร (ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์) และผู้ประกาศหญิงเป็นตัวแทนของผู้หญิงยุคใหม่ ที่มั่นใจในตัวเอง และประกอบอาชีพในแง่ “ชายทำได้ หญิงก็ทำได้” (ภาพผู้หญิงกล้า)

ภาพลักษณ์สตรี ในรายการข่าวโทรทัศน์	สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์
ภาพสตรีโลกที่แสนสวย	ผู้ประกาศข่าว
ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี	สตรีผู้ตกเป็นข่าว
ภาพสิทิสตรี	ผู้สื่อข่าว
ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์	ผู้ประกาศข่าว
ภาพผู้หญิงกล้า	ผู้ประกาศข่าว

การวิจัยชิ้นนี้แบ่งสตรีที่ปรากฏในรายการข่าวโทรทัศน์ออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มผู้ประกาศข่าวหญิง สตรีผู้ตกเป็นข่าว และผู้สื่อข่าวหญิง ผลการวิจัยชี้ชัดว่าสตรีในรายการข่าวแต่ละกลุ่มถูกมองในมุม และภาพลักษณ์ที่แตกต่างกัน ผู้ประกาศข่าวถูกมองในมุมของความสามารถ และการเป็นจุดดึงดูดความสนใจจากผู้รับสาร ผู้สื่อข่าวถูกมองในมุมของความกล้าหาญ สมบุกสมบัน และสตรีผู้ตกเป็นข่าวถูกมองในมุมที่น่าสงสาร และควรได้รับการเห็นใจ อย่างไรก็ตามที่ใช้ในการวัดทัศนคติมีทั้งข้อความที่ทั้งถามความเป็นจริงในสภาพปัจจุบัน และข้อความที่เป็นความคิดเห็น ดังนั้นผลการวิจัยจึงไม่อาจเรียกว่าเป็นผลที่สะท้อนความเป็นจริงของสถานการณ์รายการข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบันแต่เพียงอย่างเดียว แต่อาจคละเคล้าตามความคิด ความเห็นชอบของสตรีกลุ่มเป้าหมายด้วย

### ทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์

ทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์พบว่าภาพสตรีโลกที่แสนสวยเป็นภาพลักษณ์ที่ผู้ชมสตรีเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมาเป็นภาพผู้หญิงมหัศจรรย์ โดยในภาพลักษณ์สตรีโลกที่แสนสวยนั้น สตรีกลุ่มเป้าหมายเห็นด้วยมากที่สุดต่อข้อความที่ว่า การแต่งกายสวยดูดีเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นางเอกในละครโทรทัศน์ดูน่ามองยิ่งขึ้น อธิบายได้ว่าในแง่ของภาพลักษณ์จากมุมมองภายนอกของผู้หญิงในรายการละครโทรทัศน์ สตรีกลุ่มเป้าหมายมองว่าการแต่งกายของนางเอกละครโทรทัศน์สำคัญว่า เป็นที่ดึงดูดความสนใจว่าความสวยงามของหน้าตา รวมถึงสตรีกลุ่มเป้าหมายยังมีความเห็นด้วยเป็นอันดับรองลงมา กับข้อความที่ว่าเสื้อผ้าที่นางเอกสวมใส่ในละครมีส่วนกำหนดแฟชั่นการแต่งกายของผู้หญิงในสังคมด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสตรีกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ อยู่ในวัยเพิ่งเริ่มต้นชีวิตการทำงาน ครอบคลุมจนถึงสตรีวัยกลางคนในช่วงวัยทำงาน โดยสตรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน รับจ้าง ข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ในบริเวณทลภายนอกบ้าน จึงให้ความสนใจกับแฟชั่นการแต่งกายอันเป็นส่วนหนึ่งของการก้าวออกสู่บริเวณทลภายนอกบ้าน โดยข้อสังเกตส่วนหนึ่งของพวกเขาคือแฟชั่นสตรีที่เป็นที่นิยมน่าจะมีต้นแบบมาจากชุดที่นางเอกละครโทรทัศน์สวมใส่ในรายการละครโทรทัศน์ ผลการวิจัยในประเด็นนี้ทำให้ผู้วิจัยสามารถค้นพบคำตอบจากคำถามที่ว่าเพราะเหตุใดผู้ชายสินค้าเสื้อผ้าสตรีส่วนใหญ่ จึงทำการโฆษณาอย่างง่าย ๆ ด้วยการตัดภาพนักแสดงที่สวมใส่เสื้อผ้าในฉากละคร และเป็นแบบเดียวกันกับชุดที่กำลังวางขาย อยู่มาตั้งวางคู่กับสินค้า ในส่วนของภาพผู้หญิงมหัศจรรย์ซึ่งเป็นภาพที่สตรีกลุ่มเป้าหมายเห็นด้วยมากเป็นอันดับรองลงมา สตรีกลุ่มเป้าหมายเห็นด้วยมากที่สุดในข้อความที่ว่านางเอกในละครโทรทัศน์มักดูแลเอาใจใส่ครอบครัวและหน้าที่การงานอย่างหนักเอาเบาสู้ และเห็นด้วยในอันดับรองลงมาต่อข้อความที่ว่านางเอกในละครโทรทัศน์ที่มีชีวิตลำบากลำบากปากกัดตีนถีบต่อสู้อุปสรรคในการดำรงชีพ ก่อนพบกับความสุขสมหวังในตอนท้ายเรื่อง สามารถอธิบายได้ว่าในมุมมองที่มองจากภายในแง่ของอุปนิสัยสตรี สตรีกลุ่มเป้าหมายมองว่าการดูแลเอาใจใส่ครอบครัว และการปฏิบัติหน้าที่การงานอย่างหนักเอาเบาสู้ เป็นภาพของนางเอกละครโทรทัศน์ ซึ่งก็คงไม่ต่างจากนางเอกในชีวิตจริงอย่างพวกเธอที่ต้องปฏิบัติภารกิจทั้งสองส่วนทั้งในบ้าน และนอกบ้านอย่างหนักเอาเบาสู้เช่นกัน ด้วยมีความหวังว่าในชีวิตจริงของพวกเธอจะพบกับความสุขสมปรารถนาในบ้านปลายเข้าสักวันเช่นนางเอกในละครโทรทัศน์

จากผลการวิจัยอาจพอเป็นที่สรุปได้ว่าทัศนคติของผู้ชมสตรีส่วนใหญ่ต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ผู้ชมสตรีประเมินสตรีในบทบาทนางเอกเป็นส่วนใหญ่จากทั้งมุมมองที่มองจากภายนอกด้านการปรากฏกายมากกว่ารูปลักษณ์ และมองจากมุมมองภายในด้านอุปนิสัยใจคอ และความประพฤติ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เป็นค่าเฉลี่ยที่เกาะกลุ่ม ได้ผล

ปรากฏเป็นภาพรวมดังนี้ การแต่งกายสวยดูดี เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นางเอกในละครโทรทัศน์ดูน่ามองยิ่งขึ้น (ภาพสัตว์โลกที่แสนสวย) บทบาทของนางเอกละครโทรทัศน์ที่สตรีกลุ่มเป้าหมายชื่นชอบ คือการที่เธอรับบทเป็นแม่ที่ดี เสียสละ เป็นภรรยาที่น่ารัก และเป็นกุลสตรีไทย (ภาพแม่ศรีเรือน และ กุลสตรี) นางเอกละครโทรทัศน์มักยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความสุจริตไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ และรักความยุติธรรม (ภาพของสิทธิสตรี) นางเอกละครโทรทัศน์มักดูแลเอาใจใส่ครอบครัว และหน้าที่การงานอย่างหนักเอาเบาสู้ (ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์) นักแสดงหญิงแสดงบทบาทในละครโทรทัศน์ได้ดีพอๆ กับนักแสดงชาย (ภาพผู้หญิงกล้า) ซึ่งอาจตีความได้ว่าภาพลักษณ์ของสตรีโดยเฉพาะนางเอกละครโทรทัศน์ในทัศนะของสตรีกลุ่มเป้าหมาย คือแต่งกายดี และเป็นคนดีของครอบครัว (ปริมณฑลในบ้าน) และสังคม (ปริมณฑลนอกบ้าน) ด้วย

ภาพลักษณ์สตรี ในรายการละครโทรทัศน์	ทัศนคติของสตรีกลุ่มเป้าหมาย	มุมมอง
ภาพสัตว์โลกที่แสนสวย	แต่งกายสวยดูดี	มุมมองภายนอก
ภาพแม่ศรีเรือน และ กุลสตรี	เป็นแม่ที่ดี เป็นภรรยาที่น่ารัก	มุมมองภายใน
ภาพสิทธิสตรี	ประกอบอาชีพสุจริต	มุมมองภายใน
ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์	เอาใจใส่ครอบครัว และสู้งานหนัก	มุมมองภายใน
ภาพผู้หญิงกล้า	แสดงบทบาทได้ดีพอๆกับผู้ชาย	มุมมองภายนอก

ผลการวิจัยที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่าสตรีกลุ่มเป้าหมาย มีมุมมองต่อสตรีในรายการละครโทรทัศน์สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา กลุ่ม System Approach ที่มีแนวคิดเป็นหลักการว่าผู้หญิงอยู่ในฐานะระบบย่อยของระบบใหญ่ มีหน้าที่ที่ถูกกำหนดมาให้เหมาะสมกับเพศ การแบ่งงานกันทำ หรือการแบ่งความรับผิดชอบเป็นไปตามหลักชีววิทยา ทฤษฎีนี้เชื่อว่าถ้าทุกคนทำตามหน้าที่ทางเพศแล้วสังคมจะมั่นคง และเกิดเสถียรภาพ รวมถึงเรียกร้องให้ผู้หญิงปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยนางเอกในรายการละครโทรทัศน์ต้องปรับตัวตามสถานการณ์ในท้องเรื่องละครที่มีเนื้อหาการจำลองภาพมาจากชีวิตจริงในสังคมปัจจุบันที่นางเอกไม่อาจมีเพียงแค່สวยงาม หรือเก่งกาจแสดงเท่านั้น หากแต่เธอต้องสวมบทบาทการแสดงที่ถูกมองจากทั้งมุมมองภายนอก และ มุมมองภายใน จากเนื้อหาละครที่ต้องสะท้อนว่าเธอเป็นคนดีของครอบครัว (ปริมณฑลในบ้าน) และสังคม (ปริมณฑลนอกบ้าน) ด้วย

อย่างไรก็ดี ข้อคำถามที่ใช้ในการวัดทัศนคติมีทั้งข้อคำถามที่ทั้งถามความเป็นจริงในสภาพการนำเสนอละครโทรทัศน์ในปัจจุบัน และข้อคำถามที่เป็นความคิดเห็นอันเป็นทัศนคติของสตรี

กลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นผลการวิจัยจึงไม่อาจเรียกว่าเป็นผลที่สะท้อนความเป็นจริงของการนำเสนอรายการละครโทรทัศน์ในปัจจุบันแต่เพียงอย่างเดียว แต่อาจคละเคล้าตามความคิด ความเห็นชอบ และทัศนคติของสตรีกลุ่มเป้าหมายด้วย

จากภาพรวมผลการวิจัยที่ปรากฏเป็นภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ และเทียบเคียงกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อค้นพบใหม่จากการวิจัยสามารถแสดงเป็นตารางปรากฏได้ดังนี้

รายการ	แนวคิดทฤษฎี		ข้อค้นพบจากการวิจัย
รายการข่าว	เร้าอารมณ์ต่ำ	ความเป็นจริงสูง	ภาพผู้หญิงกล้า
รายการละคร	เร้าอารมณ์สูง	ความเป็นจริงต่ำ	ภาพสตรีโลกที่แสนสวย

จากภาพรวมทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ดังตารางข้างต้น ผลการวิจัยที่ปรากฏเป็นภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ มีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ได้นำมาอภิปรายในแง่ที่ว่าเนื้อหารายการข่าวเป็นเนื้อหาที่มีความเป็นจริงสูง ดังนั้นสตรีที่ปรากฏในรายการข่าวจึงต้องทำหน้าที่ผู้ถ่ายทอดเนื้อหาข่าวสาร (ในบทบาทผู้ประกาศข่าว) โดยยึดมั่นต่อการนำเสนอความเป็นจริงเป็นสำคัญ รวมถึงผู้สืบค้นข่าวในท้องที่เกิดเหตุ (ในบทบาทผู้สื่อข่าว) และผู้เสียหายที่ตกเป็นข่าวตามความเป็นจริงที่ข่าวเกิดขึ้น โดยไม่มีการสวมบทบาท ไม่มีการกำกับการแสดง และไม่มีสคริปเป็นบทพูดเช่นในละคร จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้หญิงในงานข่าวต้องปฏิบัติตามภารกิจงานดังกล่าวโดยใช้ "ตัวตน ของตนเอง" อย่างมั่นใจ เสมอเหมือนกับผู้ชายในแง่ความสามารถในการทำงานอาชีพอันเป็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงกล้า (Non traditional) ต่างจากในรายการละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหารายการที่มีความเป็นจริงต่ำ ที่ผู้หญิงในบทบาทนักแสดงอาจไม่จำเป็นต้องเป็น หรือแม้แต่มีประสบการณ์ในสิ่งที่ตนแสดง และสวมบทบาทอยู่เลย แต่ต้องแสดงและสวมบทบาทภายใต้การกำกับการแสดง โดยยึดความสมจริงเป็นสำคัญ ในทัศนคติของสตรีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยจึงเห็นสตรีในรายการละครโทรทัศน์เป็นเพียงภาพสตรีโลกที่แสนสวย ที่มีการแสดงให้เห็น "แต่มีใช่ตัวตน" ผ่านตัวละครในบทบาทการแสดงที่มีทั้งเสน่ห์เข้ายวนทางเพศ รวมถึงการแสดงออกทางสีหน้า และการแต่งกายที่สวยงามเป็นสำคัญ

ข้อค้นพบสำคัญจากงานวิจัยชิ้นนี้ในอีกประการหนึ่งคือในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ไม่ได้มีเพียงตัวแปรเรื่องความเป็นจริงสูง หรือความเป็นจริงต่ำเท่านั้น แต่บทบาทหน้าที่ หรือสถานะของผู้หญิงที่มีต่อรายการที่ต่างกัน(โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายการข่าวที่ใช้เครื่องมือวัดบทบาทหน้าที่ หรือสถานะของผู้หญิงในรายการ 3 สถานะ คือบทบาทผู้ประกาศข่าว บทบาทผู้สื่อข่าว และบทบาทผู้ตกเป็นข่าว) ก็ส่งผลถึงทัศนคติของผู้ชมสตรีที่มีต่อภาพลักษณ์นั้นๆ ต่างกันไปด้วย

### ลักษณะทางประชากรศาสตร์กับทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวพบว่า อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มีผลต่อทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ในขณะที่การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์พบว่าอายุ และรายได้ของกลุ่มผู้ชมสตรีที่ต่างกัน มีผลทำให้ทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์แตกต่างกัน สามารถอธิบายเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. รายการข่าวและรายการละครเป็นรายการที่มีจุดประสงค์ของการนำเสนอรายการต่างกัน รายการข่าวมีจุดประสงค์ในการนำเสนอรายการเพื่อแจ้งข่าวสารให้ทราบ (To Inform) ผู้รับสารสตรีไม่ว่าจะมีช่วงอายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกันหรือไม่อย่างไรต่างรับสารด้วยชัดเจนในจุดประสงค์การรับชมว่าเนื้อหาแห่งการรับชมรายการข่าวเพื่อทราบเหตุการณ์ และความเป็นไปในสังคม ในขณะที่รายการละครมีจุดประสงค์ในการนำเสนอรายการเพื่อความบันเทิง (To Entertain) แก่ผู้รับสาร ดังนั้นผู้รับสารจึงมีเป้าหมาย และความคาดหวังจากการรับชมรายการทั้งสองประเภทแตกต่างกัน

2. รายการข่าวและรายการละครใช้กลวิธีการนำเสนอรายการแตกต่างกัน รายการข่าวใช้กลวิธีการนำเสนอรายการที่เรียบง่าย ตรงไปตรงมา และมีรูปแบบรายการที่เป็นแบบแผนตายตัว ผู้ประกาศข่าว ผู้สื่อข่าว และผู้ตกเป็นข่าวต่างทำหน้าที่รายงานสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ตรงต่อผู้รับสาร โดยไม่มีการสวมบทบาท หรือถูกกำกับให้ทำตามบท ในขณะที่รายการละครต้องออกแบบกลวิธีการนำเสนอเนื้อหารายการ หรือออกแบบการเล่าเรื่องด้วยวิธีการที่แยบยล เพื่อเผยแพร่เรื่อง หรือแฝงมเนื้อหารายการให้ได้รับความน่าสนใจติดตามจากผู้รับสาร โดยมีนักแสดงสวมบทบาทตามท้องเรื่องตามฉากที่สร้างขึ้น และตามการกำกับการแสดง โดยมุ่งเน้นความสมจริงเป็นหลักที่สำคัญ

3. รายการข่าวและรายการละครเป็นรายการที่มีเนื้อหา (Message) การนำเสนอต่างกัน รายการข่าวนำเสนอเนื้อหาเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน หรือเรียกว่าเป็นรายการที่มีลักษณะความเป็นจริงสูง โดยการนำเสนอเนื้อหาจะยึดหลักองค์ประกอบ (News Element) ของข่าวเป็นสำคัญเช่น ความสดใหม่ และทันเหตุการณ์ ความใกล้ชิด ความโดดเด่น ผลกระทบ ความแปลก ความมีเงื่อนงำ ความขัดแย้ง การเร้าอารมณ์ ประเด็นทางเพศ ความก้าวหน้า หรือภัยพิบัติต่างๆ ในขณะที่รายการละครนำเสนอเรื่องราวที่สะท้อนชีวิต และการกระทำเป็นเหตุการณ์ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ในสภาพปัจจุบัน อดีต หรืออนาคตก็ได้ โดยถ่ายทอดผ่านศิลปะการผูกเรื่องราว และศิลปะการแสดง

4. รายการข่าวและรายการละครเป็นรายการที่ผู้รับสารต้องใช้ระยะเวลาในการติดตามเนื้อหาสั้นยาวต่างกัน ในข่าวสารหนึ่งๆ ผู้รับสารไม่อาจกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของเรื่องราวได้ ต้องอาศัยการติดตามทุกๆ วัน จากความคืบหน้าของข่าวสาร ซึ่งข่าวสารหนึ่งๆ อาจมีระยะเวลาสั้น หรือยาวขึ้นอยู่กับความสำคัญ และความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เป็นข่าว ที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ ศาล หรือผู้เสียหาย ส่วนระยะเวลาในการติดตามละคร จะมีรอบเวลาการนำเสนอระบุไว้อย่างชัดเจน ผู้รับสารสามารถทราบ และวางแผนการติดตามเรื่องราวละครได้

5. รายการข่าวและรายการละครเป็นรายการที่มีเกณฑ์ทางอารมณ์ (Emotion) ของผู้รับสารต่างกัน รายการข่าวจัดเป็นรายการที่เร้าอารมณ์ต่ำ (Weak) หมายถึงหมายถึงผู้รับสารไม่ต้องใช้อารมณ์ร่วมไปกับการรับชม หรือร่วมลุ้นไปกับเนื้อหา ซึ่งแตกต่างจากรายการละครที่จัดเป็นรายการที่เร้าอารมณ์สูง (Strong) หมายถึงผู้รับสารต้องใช้อารมณ์ร่วมไปกับการรับชม หรือร่วมลุ้นไปกับเนื้อหา

ด้วยเหตุที่ทั้งรายการข่าวโทรทัศน์ และรายการละครโทรทัศน์ต่างมีจุดประสงค์ของการนำเสนอรายการแตกต่างกัน กลวิธีการนำเสนอรายการแตกต่างกัน มีเนื้อหา (Message) การนำเสนอรายการที่แตกต่างกัน ใช้ระยะเวลาในการติดตามรายการสั้นยาวต่างกัน รวมถึงผู้รับสารมีเกณฑ์ทางอารมณ์ (Emotion) ในการรับสารต่างกัน ซึ่งผู้รับสารโดยทั่วไปไม่เฉพาะแต่สตรีกลุ่มเป้าหมายก็สามารถเรียนรู้ความแตกต่างเหล่านี้ เรียนรู้หลักเกณฑ์การรับสื่อ และสร้างการรับรู้ในรูปแบบการนำเสนอของทั้งสองประเภทรายการได้จากการติดตามชมรายการ ผลการวิจัยจึงออกมาชัดเจนว่า ไม่ว่าจะช่วงอายุของสตรีกลุ่มเป้าหมายจะเป็นอย่างไร สถานภาพอย่างไร การศึกษาน้อย หรือมากเท่าไร อาชีพอะไร และมีรายได้มากน้อยเท่าไร จึงไม่มีผลต่อทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ แต่ในขณะที่ผลการวิจัยระบุว่าอายุ และรายได้ของผู้ชมสตรีมีผลต่อทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์สามารถอธิบายได้ว่าอายุของผู้รับสารมีความสัมพันธ์กับภูมิหลัง ประสบการณ์ และการตีความเนื้อหาละคร

โทรทัศน์ ในขณะที่อายุของผู้รับสารไม่ได้มีผลกับภูมิหลัง ประสบการณ์ และการตีความเนื้อหาข่าวโทรทัศน์ ช่วงอายุของสตรีที่ผลการวิจัยชี้ว่ามีผลต่อทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ คือกลุ่มสตรีที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จัดได้ว่าเป็นช่วงอายุที่น้อยที่สุดในการจัดกลุ่มสำรวจ และจากลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แสดงลักษณะของสตรีกลุ่มเป้าหมายพบว่า สตรีในช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุของสตรีในวัยที่เริ่มก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ที่เพิ่งเริ่มต้นชีวิตการทำงาน เพิ่งก้าวผ่านสถานภาพนักศึกษามาใช้ชีวิตในรูปแบบของคนทำงานในปริมาณนอกบ้าน อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน รับจ้าง ข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ จึงน่าจะมีมุมมอง ทัศนะ และการตีความในเรื่องราวของละครแตกต่างจากสตรีที่มีช่วงอายุมากกว่าก็เป็นได้

ข้อสรุปที่ว่าตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับการตีความเนื้อหาละคร แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการตีความเนื้อหาข่าว จากผลการวิจัยข้างต้นอาจเป็นที่สรุปที่ชัดเจน จากคำถามที่ว่าเพราะเหตุใดรายการข่าวจึงเป็นรายการที่ไม่มีการจัดเรตติ้งระดับกลุ่มผู้ชมให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่นำเสนอ ในขณะที่รายการละครโทรทัศน์เป็นรายการที่จะต้องมีการจัดระดับความเหมาะสมของผู้ชมเป็นกลุ่มต่างๆ ถึงแม้ว่าการจัดระดับกลุ่มผู้ชมให้เหมาะสมกับเนื้อหาข่าวที่นำเสนอจะมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองการรับชมรายการโทรทัศน์ของเด็ก และเยาวชน แต่จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นชัดเจนว่า ช่วงอายุที่แตกต่างกันของคนในวัยผู้ใหญ่ ก็อาจมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ และการตีความเนื้อหาในรายการละครโทรทัศน์ได้ไม่ต่างจากเด็ก และเยาวชนเลย

ในส่วนของรายได้ ที่ผลการวิจัยชี้ว่ามีผลต่อทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์สามารถอธิบายได้ว่า ด้วยการสำรวจตัวแปรรายได้เองอาจไม่มีความชัดเจนมากเพียงพอ ที่จะชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ต่อการแสดงทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ หากแต่ตัวแปรรายได้บางส่วนบ่งบอกความสัมพันธ์ของตำแหน่ง หน้าที่การงาน และอาจส่งผลไปสู่ รสนิยม แบบแผนการดำรงชีพ การเลือกใช้สื่อ หรือรวมถึงระยะเวลาที่กลุ่มสำรวจใช้ในการรับชมสื่อ โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวที่ว่าอาจมีผลต่อการรับรู้ และการตีความเนื้อหา และรวมถึงการแสดงทัศนคติของสตรีกลุ่มเป้าหมาย จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นชัดเจนว่า สตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 8,001-10,000 บาท) มีความเห็นที่แตกต่างเด่นชัด จากระดับรายได้ที่สูงกว่า จึงมีความเป็นไปได้ว่าตำแหน่ง หน้าที่การงาน รสนิยม แบบแผนการดำรงชีพ การเลือกใช้สื่อ หรือรวมถึงระยะเวลาที่ใช้ในการรับชมสื่อของกลุ่มสตรีในระดับรายได้ดังกล่าวมีความแตกต่างจากกลุ่มสตรีที่มีรายได้สูงกว่า

### ลักษณะทางประชากรศาสตร์กับทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach

ผลการศึกษาพบว่าความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีผลต่อการแสดงทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach โดยผลการวิจัยระบุว่ายิ่งสตรีกลุ่มเป้าหมายมีการศึกษายิ่งสูงก็จะมีแนวคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach มากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษาที่สตรีได้รับสูงขึ้น ทำให้สตรีกลุ่มเป้าหมายมีวัย และหน้าที่การงานอยู่ในระดับที่สูงขึ้น อยู่บนความคาดหวังที่สูงขึ้น จึงย่อมต้องมีการปรับตัวเพื่อที่จะอยู่ให้ได้ในระบบสังคมมากขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach ที่มีความเชื่อว่าผู้หญิงอยู่ในฐานะระบบย่อยของระบบใหญ่ โดยมีหน้าที่ที่ถูกกำหนดมาให้เหมาะสมกับเพศ การแบ่งงานกันทำ หรือการแบ่งความรับผิดชอบในระดับต่างๆ ของสังคมเป็นไปตามหลักชีววิทยา แนวคิดนี้เชื่อว่าสังคมจะเกิดความมั่นคง และเกิดเสถียรภาพหากทุกคนปฏิบัติตามหน้าที่ทางเพศ และเรียกร้องให้สตรีปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ในอีกมุมหนึ่งผลการวิจัยชวนให้มองในมุมกลับกันว่า ในทิศทางเดียวกันหากสตรีได้รับการศึกษาน้อย ก็ย่อมมีแนวคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach น้อยลงเท่ากันหรือไม่

ในส่วนของอาชีพ ผลการวิจัยระบุว่าอาชีพแม่บ้านมีความเชื่อตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach มากที่สุด เป็นที่น่าสังเกตว่าในบรรดาอาชีพต่างๆ ที่ถูกระบุในแบบสอบถามประกอบด้วย อาชีพแม่บ้าน เจ้าของกิจการ/ประกอบธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง พนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ และนักศึกษา อาชีพแม่บ้านเป็นอาชีพเดียวที่อยู่ในบริเวณทอในบ้าน และเป็นอาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับบุคคล ภายนอกภายนอกปริมณฑลของตนน้อยที่สุดในขณะที่อาชีพอื่นต้องทั้งเกี่ยวข้องกับ สัมพันธ พึ่งพา และเชื่อมกับบุคคลอื่นๆ ารรอบ ทั้งที่อยู่ในปริมณฑลภายนอกด้วยหรือไม่ก็ตาม จากข้อสังเกตดังกล่าวยังพบอีกว่า อาชีพแม่บ้านมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach ที่อาจมองได้ว่า เป็นการประกอบอาชีพอยู่ในฐานะระบบย่อยของระบบสังคมใหญ่ เมื่อมองจากองค์รวม โดยอาชีพแม่บ้านเป็นภาระหน้าที่ที่ถูกประทับตราให้เป็นอาชีพของผู้หญิง และมีแก่น หรือเนื้องานที่ถูกกำหนดมาให้เหมาะสมกับเพศหญิง ถือเป็นปริมณฑลของการแบ่งงานหรือการแบ่งความรับผิดชอบในสังคมตามหลักชีววิทยา ตามความเชื่อของแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach ที่เชื่อว่าสังคมจะเกิดความมั่นคง และเกิดเสถียรภาพหากทุกคนปฏิบัติตามหน้าที่ทางเพศ ด้วยเหตุดังกล่าวทั้งหมดอาจมองได้ว่าอาชีพแม่บ้านจะเป็นอาชีพที่น่าจะถูกเรียกร้องให้ปรับตัวตามระบบสังคมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปมากที่สุดด้วยเช่นกัน

สำหรับตัวแปรรายได้ที่มีผลการวิจัยระบุว่ายิ่งรายได้ยิ่งสูงสตรีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยก็จะยิ่งมีแนวคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach มากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรายได้ที่มากขึ้นมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในหน้าที่การงานที่มากขึ้น ทั้งยังต้องอยู่บนความคาดหวังที่สูงขึ้น จึงย่อมต้องมีการปรับตัวเพื่อที่จะอยู่ให้ได้ในระบบสังคมมากขึ้น รายได้ที่สูงขึ้นของสตรีจึงไม่ต่างไปจากรางวัลที่สตรีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยได้รับ เนื่องจากเธอสามารถปรับตัวตามระบบสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งคงมีลักษณะที่ไม่ต่างกันจากตัวแปรการศึกษาที่ชัดเจนว่ายิ่งการศึกษายิ่งสูงก็จะยิ่งมีแนวคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach มากขึ้นถือเป็นการปรับตัวของสตรีตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

### **ลักษณะทางประชากรศาสตร์กับทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach**

ผลการศึกษาพบว่าความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านสถานภาพ การศึกษา และรายได้ มีผลต่อการแสดงทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach โดยผลการวิจัยระบุว่าสตรีที่มีสถานภาพเป็นโสดมีระดับทัศนคติสูงสุดต่อแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสตรีที่มีสถานภาพเป็นโสดมีความเชื่ออยู่แล้วว่าความสัมพันธ์ระหว่างเพศชาย และเพศหญิงมีความไม่เท่าเทียมกัน และผู้หญิงเป็นฝ่ายถูกระทำให้เสียเปรียบจากเพศชาย

ในขณะที่ผลการวิจัยระบุว่ายิ่งสตรีกลุ่มเป้าหมายมีการศึกษายิ่งสูงก็จะยิ่งมีแนวคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach มากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษาที่สตรีได้รับสูงขึ้น ทำให้สตรีกลุ่มเป้าหมายยิ่งมองเห็นความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ โดยเฉพาะที่เพศหญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ในท่ามกลางบริบทสังคมที่สตรีกลุ่มเป้าหมายดำเนินชีวิตอยู่จึงเรียกร้องให้สังคมปรับระบบต่างๆ เพื่อรองรับเพศหญิงบ้าง ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีความสอดคล้องกับทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach อย่างไรก็ตามในแง่ของการศึกษาที่สูงขึ้นของสตรีกลุ่มเป้าหมาย ข้อสังเกตที่ได้งานวิจัยชิ้นนี้พบว่า ระดับการศึกษา และรายได้ที่สตรีได้รับยิ่งสูงขึ้นเพียงไรก็จะยิ่งทำให้สตรีมีความเชื่อในแนวคิดทั้งแนวคิดแบบ System Approach และทั้งแนวคิดแบบ Feminist Approach ควบคู่กัน จึงอาจอธิบายได้ว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยนี้นอกจากจะได้รับการศึกษา และรายได้ที่สูงขึ้นแล้ว ส่งผลให้เธอมีวุฒิภาวะ และระดับหน้าที่การงานอยู่ในระดับที่สูงขึ้นตามไปด้วย เธออยู่บนความคาดหวังที่สูงขึ้น และต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวเองเพื่อที่จะอยู่ให้ได้ในระบบสังคมในปริมาณของเพศชายมากขึ้น อีกทั้งเธอต้องดำเนินชีวิตตามความเชื่อที่ว่าสังคมจะเกิดความมั่นคง และเกิดเสถียรภาพหากทุกคน ทุกเพศปฏิบัติตามหน้าที่ทางเพศ และเรียกร้องให้เพื่อน

สตรีในทุกระดับการศึกษา ทุกอาชีพ และทุกระดับรายได้ปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งเป็นแนวคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach แต่ในขณะเดียวกันการดำรงชีวิตในบริบทสังคมดังกล่าวเธอยังคงมองเห็นความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศชาย และเพศหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เพศหญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบ จึงอดไม่ได้ที่จะออกปากเรียกร้องให้สังคมปรับระบบต่างๆ เพื่อรองรับเพศหญิงบ้างตามแนวคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach

### ลักษณะทางประชากรศาสตร์กับเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม

จากผลการวิจัยที่พบว่าความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านอาชีพ มีผลต่อแนวคิดของสตรีตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม โดยอาชีพนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอาชีพแม่บ้านมีระดับค่าเฉลี่ยรองลงมา ในขณะที่สตรีว่างงานมีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำสุด สามารถอธิบายได้จากแนวคิดของเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมที่มีการจัดประเภทของสตรีนิยมที่อาจแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ปรัชญาแบบ Essentialism ที่มีความเชื่อว่าเพศชายหญิงมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ และคุณลักษณะตามธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำมาให้เธอไปสู่ผลลบ
2. ปรัชญาแบบ Anti - Essentialism ที่ไม่เชื่อว่ามีสาระที่แท้จริงดำรงอยู่ระหว่างเพศชาย หรือความเป็นหญิงล้วนแล้วแต่ถูกสร้างขึ้นมาจากทั้งสิ้น ทั้งนี้รวมถึงคุณลักษณะด้วยต่างๆ ที่ผู้หญิงเป็นอยู่ก็ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดจากการประกอบสร้างมิใช่ลักษณะทางธรรมชาติ

จากผลการวิจัยพบข้อสังเกตที่แบ่งเป็น 2 ประเด็นในการอธิบายผลการวิจัยคือ

1. ประเด็นเกี่ยวกับอาชีพ กับปริมาณเวลาที่กลุ่มอาชีพต่างๆ ดำรงอยู่
2. ประเด็นเกี่ยวกับอาชีพ กับสถานภาพที่กลุ่มสตรีเป้าหมายได้รับในงานอาชีพ

ในประเด็นเกี่ยวกับอาชีพ และปริมาณเวลาที่กลุ่มอาชีพต่างๆ ดำรงอยู่ ผู้วิจัยพบข้อสังเกตว่ากลุ่มนักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มที่กำลังจะเตรียมตัวก้าวเข้าสู่ปริมาณทลภายนอก หรืออาจเข้าสู่ปริมาณทลภายนอกแล้วแต่ไม่เต็มตัว เช่นการเป็นนักศึกษาฝึกงาน หรือรับงาน นอกเวลา(Part Time) และกลุ่มอาชีพแม่บ้านที่มีความชัดเจนว่ามีขอบเขตปริมาณทลในบ้านเป็นส่วนใหญ่ น่าจะมีความเชื่อตามปรัชญาแบบ Essentialism ที่ว่าเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ ไม่ว่างจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ และคุณลักษณะตามธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำมาพาให้พวกเธอถูกมอง หรือประเมินค่าในทางลบมากกว่าทางบวก ซึ่งจากความเชื่อดังกล่าวอาจหมายถึงกลุ่มสตรีในอาชีพนักศึกษา และกลุ่มสตรีในอาชีพแม่บ้าน

กำลังให้คุณค่าทางเพศกับเพศชายมากกว่าเพศหญิงของตนเอง อีกทั้งยังค่อนข้างมีความไม่มั่นใจในศักยภาพ และความสามารถของเพศหญิงเท่าที่ควร ในขณะที่กลุ่มอาชีพอื่นๆ เช่น เจ้าของกิจการ/ ธุรกิจส่วนตัว อาชีพรับจ้าง พนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ที่ได้ก้าวเข้ามาสู่ปริมาตรภายนอกแล้วกลับมองในมุมตรงกันข้าม คือเมื่อได้ร่วมในปริมาตรเดียวกันกับเพศชายแล้วจึงค้นพบความจริงที่ว่าแท้จริงแล้วความเป็นชาย หรือความเป็นหญิงล้วนแล้วแต่ถูกสร้างขึ้นมาจากทั้งสิ้น ไม่ได้มีสาระที่แท้จริงใดดำรงอยู่ในความต่างทางเพศเลย ทั้งนี้รวมถึงคุณลักษณะด้อยต่างๆ ที่ผู้หญิงเป็นอยู่ก็ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดจากการประกอบสร้างขึ้นทั้งจากการเลี้ยงดู จากสังคม และจากวัฒนธรรมที่รายรอบ มิใช่ลักษณะธรรมชาติทางเพศแต่อย่างใด ซึ่งเป็นความเชื่อตามปรัชญาแบบ Anti - Essentialism

อย่างไรก็ดีผลการวิจัยให้ข้อสังเกตในอีกมุมหนึ่งว่าสตรีที่ว่างงาน (ซึ่งน่าจะมีขอบเขตปริมาตรส่วนใหญ่อยู่ในบ้าน) กลับมีความเชื่อตามปรัชญาแบบ Anti - Essentialism ที่ว่าแท้จริงแล้วความเป็นชาย หรือความเป็นหญิงล้วนแล้วแต่ถูกสร้างขึ้นมาจากทั้งสิ้น ไม่ได้มีสาระที่แท้จริงใดดำรงอยู่ในความต่างทางเพศเลย ทั้งนี้รวมถึงคุณลักษณะด้อยต่างๆ ที่ผู้หญิงเป็นอยู่ก็ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดจากการประกอบสร้างขึ้นทั้งจากการเลี้ยงดู จากสังคม และจากวัฒนธรรมที่รายรอบ มิใช่ลักษณะธรรมชาติทางเพศแต่อย่างใด ซึ่งเป็นความเชื่อในทิศทางเดียวกันกับกลุ่มสตรีในอาชีพต่างๆ ที่ได้ก้าวเข้ามาสู่ปริมาตรภายนอก จึงนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า กลุ่มนักศึกษา และแม่บ้านเป็นกลุ่มที่ดูจะขาดความมั่นใจในการก้าวออกสู่ปริมาตรภายนอก รวมถึงมุมมองทางเพศ หรือการให้คุณค่าทางเพศหญิง ยังเป็นมุมมองที่อยู่ในมุมนอก ในขณะที่กลุ่มสตรีที่ว่างงานซึ่งมีขอบเขตปริมาตรส่วนใหญ่อยู่ในบ้านเช่นเดียวกัน กลับเป็นกลุ่มที่มีความมั่นใจ และให้มุมมองทางเพศ รวมถึงคุณค่าทางเพศหญิงในทางบวก ด้วยความหวังที่จะพาตนเองก้าวออกสู่ปริมาตรภายนอกเข้าสักวัน

นอกจากนี้จากผลการวิจัยพบข้อสังเกตว่ากลุ่มนักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มที่กำลังจะเตรียมตัวก้าวเข้าสู่ ปริมาตรภายนอก หรืออาจเข้าสู่ปริมาตรภายนอกแล้วแต่ไม่เต็มตัว เช่นการเป็นนักศึกษาฝึกงาน หรือรับงาน นอกเวลา(Part Time) และกลุ่มอาชีพแม่บ้านที่มีความชัดเจนว่ามีขอบเขตปริมาตรในบ้านเป็นส่วนใหญ่ น่าจะมีความเชื่อตามปรัชญาแบบ Essentialism

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับอาชีพ กับสถานภาพที่กลุ่มสตรีเป้าหมายได้รับในงานอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มอาชีพนักศึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอาชีพแม่บ้านมีระดับค่าเฉลี่ยรองลงมา ผู้วิจัยพบข้อสังเกตว่ากลุ่มอาชีพทั้งสองเป็นกลุ่มอาชีพที่แตกต่างจากกลุ่มอาชีพอื่นๆ ตามแบบสำรวจคือไม่ได้เป็นลูกจ้างจากสถานภาพในงานอาชีพ เนื่องจากทั้งสองกลุ่มอาชีพมีขอบเขตปริมาตรในบ้านเป็นส่วนใหญ่ หรืออาจเข้าสู่ปริมาตรภายนอกแล้วแต่ไม่เต็มตัว ในกลุ่มอาชีพนักศึกษา (นักศึกษาฝึกงาน หรือรับงาน นอกเวลา(Part Time) โดยเฉพาะสตรีกลุ่มอาชีพแม่บ้านที่มี

ความชัดเจนว่ามีขอบเขตปริมาตรภายในบ้าน และเมื่อแม่บ้านอยู่ที่บ้าน เธอเป็นใหญ่ แต่สำหรับ ปริมาตรภายนอกบ้านเธอกลับมีความมั่นใจน้อย ด้วยเหตุผลของความเป็นเพศหญิง และอาจด้วย เหตุผลของความสามารถก็ตาม จึงไม่น่าแปลกใจที่เธอจะมีความเชื่อสอดคล้องกับความเชื่อตาม ปรัชญาแบบ Essentialism ที่ว่าเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรง อยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ และเชื่อว่าคุณลักษณะตามธรรมชาติของ ผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำไปให้พวกเธอถูกมอง หรือถูกประเมินค่าจากสังคมในทางลบมากกว่าทางบวก ในขณะที่กลุ่มอาชีพอื่นๆ ตามการสำรวจเช่น เจ้าของกิจการ/ ธุรกิจส่วนตัว อาชีพรับจ้าง พนักงาน บริษัทเอกชน ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ที่ได้ก้าวเข้ามาสู่ปริมาตรภายนอก ในสถานภาพ ของลูกจ้างองค์กรกลับมองในมุมตรงกันข้าม คือเมื่อได้ร่วมในปริมาตรเดียวกันกับเพศชายแล้วจึง ค้นพบความจริงที่ว่าแท้จริงแล้วความเป็นชาย หรือความเป็นหญิงล้วนแล้วแต่ถูกสร้างขึ้นมาจากทั้ง สิ้นไม่ได้มีสาระที่แท้จริงใดดำรงอยู่ในความต่างทางเพศเลย ทั้งนี้รวมถึงคุณลักษณะย่อยต่างๆ ที่ ผู้หญิงเป็นอยู่ก็ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดจากการประกอบสร้างขึ้นทั้งจากการเลี้ยงดู จากสังคม และจาก วัฒนธรรมที่รายรอบ มิใช่ลักษณะธรรมชาติทางเพศแต่อย่างใด ซึ่งเป็นความเชื่อตามปรัชญาแบบ Anti - Essentialism

อย่างไรก็ดีผลการวิจัยให้ข้อสังเกตในอีกมุมหนึ่งว่าสตรีที่ว่างงาน (ซึ่งน่าจะมีขอบเขต ปริมาตรส่วนใหญ่อยู่ในบ้าน และไม่ได้เป็นลูกจ้างใครเนื่องจากไม่มีสถานภาพในงานอาชีพ) กลับมี ความเชื่อตามปรัชญาแบบ Anti - Essentialism ที่ว่าแท้จริงแล้วความเป็นชาย หรือความเป็นหญิง ล้วนแล้วแต่ถูกสร้างขึ้นมาจากทั้ง สิ้น ไม่ได้มีสาระที่แท้จริงใดดำรงอยู่ในความต่างทางเพศเลย ทั้งนี้ รวมถึงคุณลักษณะย่อยต่างๆ ที่ผู้หญิงเป็นอยู่ก็ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดจากการประกอบสร้างขึ้นทั้งจากการ เลี้ยงดู จากสังคม และจากวัฒนธรรมที่รายรอบ มิใช่ลักษณะธรรมชาติทางเพศแต่อย่างใด ซึ่งเป็น ความเชื่อในทิศทางเดียวกันกับกลุ่มสตรีในอาชีพต่างๆ ที่ได้ก้าวเข้ามาสู่ปริมาตรภายนอกใน สถานภาพของลูกจ้างองค์กร จึงนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่ากลุ่มนักศึกษา และแม่บ้านที่ไม่ได้มีสถานภาพ เป็นลูกจ้างในงานอาชีพ เป็นกลุ่มที่เป็นนายของตนเองเมื่ออยู่ในปริมาตรของตนเอง (ปริมาตรใน บ้าน) แต่จะขาดความมั่นใจในการก้าวออกสู่ปริมาตรภายนอก รวมถึงมุมมองทางเพศ หรือการ ให้คุณค่าทางเพศหญิงของตนเอง ยังเป็นมุมมองที่อยู่ในมุมลบ ในขณะที่กลุ่มสตรีที่ว่างงานซึ่งเป็น กลุ่มที่ไม่มีสถานภาพจากงานอาชีพ และมีขอบเขตปริมาตรส่วนใหญ่อยู่ในบ้านเช่นเดียวกัน กลับ เป็นกลุ่มที่มีความมั่นใจ และให้มุมมองทางเพศ รวมถึงคุณค่าทางเพศหญิง ในทางบวก ด้วย ความหวังที่จะพาตนเองก้าวออกสู่ปริมาตรภายนอกในสถานภาพลูกจ้างขององค์กรเข้าสักวัน

**ความสัมพันธ์ของแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach และ Feminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม กับทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์**

จากผลการวิจัยที่พบว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach มีความเห็นว่าภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์เป็นภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) ซึ่งหมายถึงภาพผู้หญิงยุคใหม่หรือภาพผู้หญิงเก่งที่มีความมั่นใจในตัวเองทำตัวเสมอเหมือนกับผู้ชายในแง่การทำงานอาชีพและแง่ความประพฤติ ในลักษณะผู้ชายทำได้ ผู้หญิงก็ทำตามได้ เช่นการประกอบอาชีพนอกบ้าน หรือการใช้ชีวิตอยู่ในปริมณฑลนอกบ้านของผู้ชายเป็นหลัก และจากแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach ที่มีความเชื่อว่าผู้หญิงอยู่ในฐานะระบบย่อยของระบบใหญ่ โดยมีหน้าที่ที่ถูกกำหนดมาให้เหมาะสมกับเพศ การแบ่งงานกันทำ หรือการแบ่งความรับผิดชอบในระดับต่างๆ ของสังคมเป็นไปตามหลักชีววิทยา แนวคิดนี้เชื่อว่าสังคมจะเกิดความมั่นคง และเกิดเสถียรภาพหากทุกคนปฏิบัติตามหน้าที่ทางเพศ และเรียกร้องให้สตรีปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย สามารถอธิบายเหตุ และผลเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. สตรีกลุ่มเป้าหมายมองผู้หญิงในรายการข่าวโทรทัศน์ว่าเป็นกลุ่มผู้หญิงยุคใหม่ ที่เป็นผู้หญิงเก่งและมีความมั่นใจในตัวเองที่สามารถทำงานเคียงคู่กับผู้ชายในงานที่ตั้งเดิมถูกจัดได้ว่าเป็นงานอาชีพของผู้ชาย
2. ผู้หญิงในงานข่าวจัดได้ว่าเป็นระบบย่อยของระบบใหญ่ ที่ไม่มีไม่ได้ หมายความว่างานข่าวต้องมีเพศหญิงเป็นส่วนประกอบหนึ่ง จะจำกัดพื้นที่เฉพาะเพศชายเท่านั้นไม่ได้ ด้วยในลักษณะของเนื้องานข่าวมีลักษณะผสมผสานที่ต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบ และอ่อนโยนของผู้หญิง และความเด็ดเดี่ยว กล้าหาญ และหนักแน่นของผู้ชาย ตลอดจนการปฏิบัติงานเคียงคู่กันระหว่างชายหญิงเป็นสัญลักษณ์สื่อความสมดุลอันเป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งในการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชน
3. ปริมณฑลภายนอกบ้านในทัศนะของสตรีกลุ่มเป้าหมายไม่ใช่พื้นที่เฉพาะของผู้ชายเท่านั้น แต่ได้เปลี่ยนไปเป็นพื้นที่ของผู้หญิงด้วยเช่นกัน
4. ลักษณะ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอรายการข่าวมีความเป็นลูกผสมระหว่างหญิง/ ชาย คือต้องอาศัยกลวิธีในการเรียบเรียงเนื้อหาการนำเสนอ มีลีลา จังหวะ วรรคตอนในการอ่าน และรายงานข่าว เสมือนลักษณะทางเพศ จริต กิริยาของเพศหญิง ในขณะที่เดียวกันก็มีรูปแบบเฉพาะที่คงที่ ไม่เปลี่ยนแปลง อันเป็นสัญลักษณ์ที่สาธารณชนรับรู้ทั่วกัน คือมีวรรคนำขึ้นก่อน และเนื้อหาตามหลัง เสมือนลักษณะทางเพศชาย

ด้วยเหตุ และผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงน่าจะพอหาข้อสรุปได้ว่า ด้วยลักษณะของรายการข่าวดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งหมด การแบ่งงานกันทำ หรือการแบ่งความรับผิดชอบในระดับต่างๆ ให้เหมาะสมกับทั้งเพศชาย และเพศหญิงน่าจะเป็นส่วนผสมที่ลงตัวในงานข่าวมากกว่าจะโน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง

ในส่วนของสตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อตามแนวคิดทฤษฎีศึกษา Feminist Approach ผลการวิจัยออกมาว่า สตรีกลุ่มเป้าหมายมีความเห็นว่าภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์เป็นภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) ซึ่งหมายถึงภาพสตรีตามแบบฉบับดั้งเดิม ที่แสดงความชอบธรรมของการแบ่งงานกันทำตามเพศ เช่น ภาพความเป็นแม่ เป็นภรรยา และภาพแม่บ้าน จากผลการวิจัยอาจกล่าวได้ว่า ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) เป็นภาพขัดแย้งกันข้ามกันกับภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) โดยสตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach ได้ให้ความเห็นไว้ ความเชื่อตามแนวคิดทฤษฎีศึกษา Feminist Approach ในหลักการมีความเชื่อว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศชาย และเพศหญิงมีความไม่เที่ยงธรรมทางเพศ มีการเอาวัดเอาเปรียบกันทางเพศ โดยเพศหญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบ นอกจากนี้กลุ่มแนวคิดแบบ Feminist Approach จึงมีการเรียกร้องให้สังคมปรับระบบต่างๆ เพื่อรองรับเพศหญิงให้มากกว่าที่เป็นอยู่ จากผลการวิจัย ทาบลงบนหลักการดังกล่าวอาจสามารถอธิบายได้ว่า สตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อตามแนว Feminist Approach มองว่าผู้หญิงในงานข่าวที่ประกอบไปด้วยผู้ประกาศข่าว ผู้สื่อข่าว และผู้ตกเป็นข่าว ถูกนำเสนออย่างไม่เที่ยงธรรม ถูกเอาวัดเอาเปรียบทางเพศ และผู้หญิงมักเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ดังเหตุ และผลต่อไปนี้

1. การนำเสนอข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวผู้หญิงตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หรือผู้หญิงถูกระทำรุนแรงทางเพศยังคงมีให้เห็นอย่างต่อเนื่อง ในมุมมองการนำเสนอที่ทำให้ผู้ชมรู้สึกว่าเขาเหล่านั้นเป็นคนซื่อ หัวอ่อน และเชื่อคนง่าย และทำให้ผู้ชมได้เกิดความรู้สึกว่าเขาเหล่านั้นน่าสงสาร
2. น้ำเสียงที่อ่อนโยน สร้างมิตรภาพ และการประนีประนอม กลับมีส่วนทำให้ภาพของผู้ประกาศข่าวหญิงเป็นเพียงภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรีบนงานข่าวเท่านั้น
3. ข้อดีในความเป็นเพศหญิงสำหรับการดำรงชีพในอาชีพผู้สื่อข่าว คือการที่ผู้สื่อข่าวหญิงใช้กิริยา วาจา ที่สุภาพ และอ่อนน้อม กลับถูกมองว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้ช่วยให้เธอเข้าถึงแหล่งข่าวได้ดีกว่าผู้สื่อข่าวชาย
4. ผู้สื่อข่าวหญิงมักไม่กล้าซักถาม หรือตั้งคำถามในข้อมูลข่าวสารเท่ากับผู้สื่อข่าวชาย

ด้วยเหตุ และผลดังกล่าวมาทั้งหมด สตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีแนวคิดตามทฤษฎีศึกษา Feminist Approach จึงวางภาพสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ได้เพียงภาพกุลสตรี และแม่ศรีเรือน (Traditional) ผู้ซึ่งนั่งเคียงคู่บุรุษเพียงเพื่อให้เกิดความสมดุลด้านการนำเสนอเนื้อหา และด้านความเท่าเทียมทางเพศ แต่มีคุณค่าเพียงความชอบธรรมของการแบ่งงานกันทำ ในครอบครัวของแม่ ภรรยา และแม่บ้าน สตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีแนวคิดตามทฤษฎีศึกษา Feminist Approach จึงอดไม่ได้ที่จะเรียกร้องให้สังคมปรับระบบต่างๆ เพื่อยกระดับเพศหญิงในงานข่าวให้มากกว่าที่เป็นอยู่

สำหรับเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม กับทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ จากการสำรวจโดยข้อคำถามที่มีความโน้มเอียงกับแนวคิดตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมแบบ Essentialism ผลการวิจัยออกมาว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อโน้มเอียงตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม Essentialism ที่ว่าเพศชายและเพศหญิงล้วนมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ และคุณลักษณะตามธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำไปให้เธอไปสู่ผลลบ สตรีกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวแสดงความเห็นว่าภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์เป็นภาพสิทธิสตรี (Women Rights) ซึ่งหมายถึงภาพของสตรีที่แสดงสิทธิ และเรียกร้องสิทธิตามบทบาทที่เปลี่ยนไปของสังคม ตามสิทธิที่พึงมีพึงเป็น นอกจากนี้ภาพสิทธิสตรี (Women Rights) ยังถือเป็นภาพลักษณะกึ่งกลางระหว่าง ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) และภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) อาจเป็นได้ว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายมองภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ที่ปรากฏในภาพสิทธิสตรี (Women Rights) จากบทบาทการเป็นผู้ประกาศข่าว หรือการเป็นผู้สื่อข่าว หรือแม้แต่การตกเป็นข่าวเป็นเพียงภาพของการทวงสิทธิ(อันน้อยนิด)ของสตรี บนพื้นที่ของงานข่าว ซึ่งอาจเป็นการเรียกร้องสิทธิตามบทบาทที่เปลี่ยนไปของสังคม หรือตามสิทธิที่สตรีพึงมี และพึงได้รับจากสังคม สะท้อนได้จากสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏตามที่กาญจนา แก้วเทพ (2543: 23) กล่าวว่าสตรีที่ปรากฏในงานข่าวมักได้รับการนำเสนอในแง่ลบ คือด้านของการเป็นเพศที่อ่อนแอ และเป็นที่ยอมรับอารมณ์ของเพศชาย ดังผลการวิจัยที่สตรีกลุ่มเป้าหมายได้แสดงทัศนคติต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ตามตารางดังนี้

ภาพลักษณ์สตรี ในรายการข่าวโทรทัศน์	สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์
ภาพสัตว์โลกที่แสนสวย	ผู้ประกาศข่าว
ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี	สตรีผู้ตกเป็นข่าว
ภาพสิทธิสตรี	ผู้สื่อข่าว
ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์	ผู้ประกาศข่าว
ภาพผู้หญิงกล้า	ผู้ประกาศข่าว

สามารถอธิบายได้ว่า สตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อโน้มเอียงตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม Essentialism ที่ว่าเพศชาย และเพศหญิงล้วนมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ และคุณลักษณะตามธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำพาให้เธอไปสู่ผลลบ สืบเกิดได้จากสตรีในรายการข่าวในบทบาทของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ถูกมองได้ทั้งภาพในทางบวกเช่น ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์ ภาพผู้หญิงกล้า และภาพในทางลบ เช่นภาพสัตว์โลกที่แสนสวย ซึ่งเป็นทัศนคติตามแนวคิด Essentialism ที่ชัดเจนว่ามุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ และคุณลักษณะตามธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่ แม้ว่าจะเป็นมุมมองหรือคุณลักษณะในทางบวก ก็จะสามารถถูกมองไปในมุมมองทางลบได้เช่นกัน ในขณะที่สตรีผู้ตกเป็นข่าว ถูกมองในภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี ซึ่งเป็นภาพที่มีความโน้มเอียงไปในทางลบเมื่อมองในมุมจากปริมณฑลภายนอกบ้าน และมีเพียงผู้สื่อข่าวที่เป็นตัวแทนในการแสดงภาพสิทธิสตรี ซึ่งเป็นภาพกลางระหว่างสองขั้วตรงข้าม โดยสาเหตุที่บทบาทของผู้ประกาศข่าวถูกมองได้ถึง 3 มุมทั้งมุมบวก และลบนั้นอาจเนื่องมาจากความถี่ในการปรากฏตัวเมื่อเทียบกับบทบาทผู้สื่อข่าว และบทบาทผู้ตกเป็นข่าว พบว่าบทบาทผู้ประกาศข่าวเป็นบทบาทที่สร้างความถี่ต่อผู้รับสารมากที่สุด

**อิทธิพลของแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach และFeminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม กับทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์**

ผลการวิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์เป็นผลมาจากแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีศึกษา เนื่องจากแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษาเป็นแนวคิดที่เกิดมาจากการวิเคราะห์สภาวะในสังคมที่ผู้หญิงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ถูกกดขี่ และถูกกระทำให้อด้อยเมื่อเทียบกับผู้ชาย ทฤษฎีสตรีศึกษาที่แบ่งแนวคิดออกเป็นสองกลุ่มทฤษฎี System Approach และFeminist Approach เป็นการแบ่งโดยพิจารณา

เปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การแบ่งความรับผิดชอบในมุมมองของภาระหน้าที่ และอคติทางเพศชาย และเพศหญิง โดยมีมิติด้านกาลเวลา(อดีตจนถึงปัจจุบัน) มาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา ผลจากการวิจัยพบว่าสตรีที่มีแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษาต่างกัน จะมีมุมมองต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ต่างกัน อธิบายได้ว่าการศึกษาที่สตรีมีแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษาต่างกันเนื่องมาจากสถานะในสังคมที่ผู้หญิงแต่ละคนเผชิญ เมื่อเปรียบเทียบถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับเพศชาย หรือการแบ่งความรับผิดชอบในมุมมองของภาระหน้าที่ และอคติทางเพศที่ผู้หญิงแต่ละคนได้รับผ่านมิติด้านกาลเวลา(อดีตจนถึงปัจจุบัน) สตรีรู้สึกว่ามันตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ถูกกดขี่ และถูกกระทำให้ด้อยเมื่อเทียบกับผู้ชายในน้ำหนัที่แตกต่างกัน จึงเป็นผลให้สตรีแต่ละคนมีแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษาต่างกัน และเกิดมุมมองทางจิตวิทยาว่าเมื่อความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าบุคคลมีความไม่เอียงพอใจ หรือไม่พอใจต่อบางสิ่งแตกต่างกัน ก็จะทำให้ทัศนคติแตกต่างกัน เนื่องจากทัศนคติเป็นแรงขับที่เกิดขึ้นภายในปัจเจกบุคคล และเป็นเงื่อนไขก่อนเกิดพฤติกรรม ดังจะพบได้จากผลการวิจัยที่พบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์อันได้แก่ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ อาชีพ ไม่มีผลต่อทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ในขณะที่ความแตกต่างทางแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษามีผลต่อทัศนคติต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือการเกิดทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีรายการข่าวโทรทัศน์เป็นผลมาจากสิ่งที่สตรีกลุ่มเป้าหมายถูกกระทำ โดยมองผ่านทางความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและเพศหญิง การแบ่งความรับผิดชอบในมุมมองของภาระหน้าที่ และอคติทางเพศชาย และเพศหญิง โดยมีมิติด้านกาลเวลา(อดีตจนถึงปัจจุบัน) เป็นเครื่องชี้วัดมากกว่าสิ่งที่สตรีกลุ่มเป้าหมายเป็น (วัย สถานภาพ การศึกษา รายได้ อาชีพ)

สำหรับเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมผลการวิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์เป็นผลมาจากเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีศึกษา เนื่องจากเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมเป็นความเชื่อ และการประเมินค่าที่สตรีมีต่อลักษณะทางเพศของตนเองเมื่อเทียบกับผู้ชาย อันประกอบไปด้วย

1. ปรัชญาแบบ Essentialism ที่มีความเชื่อว่าเพศชายหญิงมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ และคุณลักษณะตามธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำมาให้เธอไปสู่ผลลบ
2. ปรัชญาแบบ Anti - Essentialism ที่ไม่เชื่อว่ามีความแตกต่างที่แท้จริงดำรงอยู่ระหว่างเพศชาย หรือความเป็นหญิงล้วนแล้วแต่ถูกสร้างขึ้นมาทั้งสิ้น ทั้งนี้รวมถึงคุณลักษณะด้วยต่าง ๆ ที่ผู้หญิงเป็นอยู่ก็ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดจากการประกอบสร้างมิใช่ลักษณะทางธรรมชาติ

ผลจากการวิจัยพบว่าสตรีที่มีเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมต่างกัน จะมีมุมมองต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ต่างกัน อธิบายได้ว่าการที่สตรีมีเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมต่างกันเนื่องมาจาก สภาวะในสังคมที่ผู้หญิงแต่ละคนเผชิญ เมื่อเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับเพศชาย สร้างความเชื่อ และการประเมินค่าต่อลักษณะทางเพศของตนเองแตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นแบบ Essentialism หรือแบบ Anti - Essentialism เมื่อสตรีกลุ่มเป้าหมายสร้างความเชื่อ และการประเมินค่าต่อลักษณะทางเพศของตนเอง (เมื่อเทียบกับผู้ชาย) แตกต่างกันไปแล้ว จึงเป็นผลให้สตรีแต่ละคนมีเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมต่างกัน จากมุมมองทางจิตวิทยาที่ว่าเมื่อความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าบุคคลมีความโน้มเอียงพอใจ หรือไม่พอใจต่อบางสิ่งแตกต่างกัน ก็จะเกิดทัศนคติแตกต่างกัน เนื่องจากทัศนคติเป็นแรงขับที่เกิดขึ้นภายในปัจเจกบุคคล และเป็นเงื่อนไขก่อนเกิดพฤติกรรม ดังจะพบได้จากผลการวิจัยที่พบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์อันได้แก่ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ อาชีพ ไม่มีผลต่อทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ในขณะที่ความแตกต่างทางเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม กลับมีผลต่อทัศนคติต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือการเกิดทัศนคติของสตรีต่อภาพลักษณ์สตรีรายการข่าวโทรทัศน์เป็นผลมาจากความเชื่อ และการประเมินค่าต่อลักษณะทางเพศของตนเองเมื่อเทียบกับผู้ชายมากไปกว่าสิ่งที่สตรีกลุ่มเป้าหมายเป็น (วัย สถานภาพ การศึกษา รายได้ อาชีพ)

**ความสัมพันธ์ของแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach และ Feminist Approach และเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม กับทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์**

จากผลการวิจัยที่พบว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach มีความเห็นว่าภาพลักษณ์ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์เป็นภาพแม่ศรีเรือนและกุลสตรี (Traditional) ซึ่งหมายถึงภาพสตรีตามแบบฉบับดั้งเดิม แสดงความชอบธรรมของการแบ่งงานกันทำตามเพศ เช่นภาพความเป็นแม่ เป็นภรรยา และภาพแม่บ้าน และจากแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach ที่มีความเชื่อว่าผู้หญิงอยู่ในฐานะระบบย่อยของระบบใหญ่ โดยมีหน้าที่ที่ถูกกำหนดมาให้เหมาะสมกับเพศ การแบ่งงานกันทำ หรือการแบ่งความรับผิดชอบในระดับต่างๆ ของสังคมเป็นไปตามหลักชีววิทยา และเชื่อว่าสังคมจะเกิดความมั่นคง และเกิดเสถียรภาพหากทุกคนปฏิบัติตามหน้าที่ทางเพศ นอกจากนี้ยังเรียกร้องให้สตรีปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย แสดงให้เห็นชัดเจนว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยมีความเห็นพ้องในทิศทางเดียวกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach เนื่องจากภาพลักษณ์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ 5

ภาพลักษณ์อันประกอบไปด้วยภาพสัตรีโลกที่แสนสวย (Sex Object) ภาพแม่ศรีเรือนหรือกุลสตรี (Traditional) ภาพสิทธิสตรี (Women Rights) ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์ (Super Women) และ ภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) ดูเหมือนว่าภาพลักษณ์ที่มีความสอดคล้องตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach ที่สุดคือภาพแม่ศรีเรือนหรือกุลสตรี ซึ่งอาจอธิบายเหตุ และผลเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. ด้านการจำลองสถานการณ์ และเรื่องราวระหว่างชีวิตจริงกับละคร สตรีกลุ่มเป้าหมายนอกเหนือจากจะมีความเชื่อในชีวิตจริงของผู้หญิงอยู่ในฐานะระบบย่อยของระบบใหญ่ และมีหน้าที่ที่ถูกกำหนดมาให้เหมาะสมกับเพศ ยังมีความคิดเห็นเช่นเดียวกันนี้กับผู้หญิงในละครโทรทัศน์ด้วย แสดงให้เห็นว่าในทัศนะของสตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach มีความเห็นว่าการจำลองสถานการณ์ เรื่องราว หรือการกระทำผ่านศิลปะการผูกเรื่อง และศิลปะการแสดงในรายการละครโทรทัศน์นั้นถูกสร้าง และเลียนแบบมาจากเค้าโครงเรื่อง สถานที่ การแต่งกาย หรือการสร้างสถานการณ์จากชีวิตจริงที่ผู้หญิงเข้าไปเกี่ยวพันทั้งสิ้น ดังนั้นสตรีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยจึงมองภาพของผู้หญิงในละคร และภาพของผู้หญิงในชีวิตจริงจึงไม่แตกต่างกัน

2. ด้านการให้บทบาทของผู้หญิงในชีวิตจริงกับในละคร ด้วยฐานแนวคิดที่ว่าผู้หญิงเป็นระบบย่อยของระบบใหญ่ จึงไม่น่าแปลกเลยที่ผู้หญิงในชีวิตจริงส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับบทบาทแม่ ภรรยา และแม่บ้าน ซึ่งเป็นงานที่เหมาะสมกับเพศมากไปกว่าบทบาทการเป็นลูกจ้าง หรือนายจ้างในบริบทการทำงานในปริณทณการทำงานนอกบ้านซึ่งเป็นปริณทณของเพศชาย ตัวอย่างเช่นผู้หญิงส่วนใหญ่จะนึกถึงบ้านทันทีภายหลังเลิกงาน หรือความคิดของผู้หญิงที่ว่าจะรักษาสถานภาพการทำงานของตนให้อยู่ได้เพียงเพื่อมีรายได้เข้าบ้าน เลี้ยงปากท้อง มากกว่าการมุ่งหวังเติบโตในหน้าที่การงาน และผู้หญิงพร้อมจะใช้สิทธิลาป่วยเพื่อดูแลคนในบ้านหากมีใครไม่สบาย หรือการตรากตรำทำงานล่วงเวลามีรู้จักเห็นดเห็นน้อยมิใช่หวังให้ตนร่ำรวยขึ้น แต่เพื่อให้คนในบ้านสบายขึ้น เช่นเดียวกับบทบาทการแสดงของผู้หญิงในละครโทรทัศน์ที่ถูกให้น้ำหนักของเรื่องไปที่บทบาทแม่ ภรรยา และแม่บ้านมากกว่าการให้น้ำหนักไปที่บทบาทพ่วงอื่นๆ หรือแม้ว่าผู้หญิงในละครอาจได้รับบทบาทพ่วงอื่นๆ ประกอบกัน แต่บทบาทพ่วงอื่นๆ เหล่านั้นอาจไม่เด่นชัด หรือมีน้ำหนักต่อโครงเรื่องหลักของละครมากพอ ที่จะหลีกเลี่ยงความเกี่ยวพันกับบทบาทแม่ ภรรยา และแม่บ้านซึ่งเป็นบทบาทหลักของตัวละครไปพัน ด้วยเหตุและผลดังกล่าวจึงไม่อาจทำให้สตรีกลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนทัศนคติด้านบทบาทของผู้หญิงในชีวิตจริงกับในละครไปจากบทบาทแม่ ภรรยา และแม่บ้านได้เลย

3. ด้านการให้ฐานะของผู้หญิงในชีวิตจริงกับในละคร ด้วยฐานจากแนวคิดที่ว่าผู้หญิง เป็นเพียงระบบย่อยของระบบใหญ่ หากมองในมุมมองของการครอบครองปริณทลจะพบว่า ปริณทลในบ้านที่เป็นปริณทลที่ผู้หญิงถูกให้ฐานะ และมอบความเป็นใหญ่ให้ ในบางเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องสำคัญๆ ในบ้าน เธอเองก็ไม่อาจตัดสินใจได้โดยพลการ หากแต่ต้องรอตัดสินใจ ร่วมกันกับสามี หรือหารือกับคนในครอบครัว ดังนั้นการให้ฐานะ หรือการมอบความเป็นใหญ่ให้ ผู้หญิงครอบครองปริณทลในบ้าน จึงอาจมองดูเหมือนการมอบหน้าที่ (ที่เหมาะสมกับเพศ) ให้ แต่ มิได้มอบอำนาจ (การตัดสินใจหรือความเป็นผู้นำ) ให้ จึงไม่น่าแปลกใจว่าในปริณทลภายนอก บ้านที่ผู้ชายถูกให้ฐานะ และมอบความเป็นใหญ่ให้ ผู้หญิงจึงตกเป็นรองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และ ด้วยแนวคิดของละครที่มีความหมายว่าเป็นการจำลองเรื่องราวที่สะท้อนชีวิต และการกระทำของคน ถ่ายทอดผ่านศิลปะการผูกเรื่องราว และศิลปะการแสดงโดยนักแสดง จากฐานเรื่องทั้งที่เป็นเรื่องจริง และเรื่องแต่งจากจินตนาการ จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าละครที่มีผู้หญิงร่วมแสดงได้จำลองเรื่องราวที่สะท้อน ชีวิตของผู้หญิง และการกระทำของผู้หญิงถ่ายทอดผ่านศิลปะการผูกเรื่องราว และศิลปะการแสดง โดยนักแสดงหญิง จากฐานเรื่องทั้งที่เป็นเรื่องจริง ผ่านมุมมองของผู้หญิง แสดงพฤติกรรมออกมา ในแบบของผู้หญิง และรวมถึงการตัดสินใจในแบบผู้หญิง ด้านการให้ฐานะของผู้หญิงในชีวิตจริง กับในละครจึงมีค่าไม่ต่างกันเลย

4. ด้านภาระหน้าที่ของผู้หญิงในชีวิตจริงกับในละคร ด้วยฐานจากแนวคิดทฤษฎีสตรี ศึกษา System Approach ที่มีความเชื่อว่าผู้หญิงอยู่ในฐานะระบบย่อยของระบบใหญ่ โดยมีหน้าที่ ที่ถูกกำหนดมาให้เหมาะสมกับเพศ การแบ่งงานกันทำ หรือการแบ่งความรับผิดชอบในระดับต่างๆ ของ สังคมเป็นไปตามหลักชีววิทยา และเชื่อว่าสังคมจะเกิดความมั่นคง และเกิดเสถียรภาพหากทุกคน ปฏิบัติตามหน้าที่ทางเพศ จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าตามหน้าที่ทางเพศ และหน้าที่ที่ถูกกำหนดมาให้ เหมาะสมกับเพศ และการแบ่งงานกันทำ หรือการแบ่งความรับผิดชอบในระดับต่างๆ ของสังคมเป็นไป ตามหลักชีววิทยา มีเส้นแบ่งอยู่ที่ใด และคือหน้าที่อะไรแต่ความเป็นจริงในชีวิตจริงที่เป็นอยู่ภาพ ความเป็นแม่ ที่มีหน้าที่เลี้ยงดูลูก และสามี ภาพความเป็นภรรยา ที่มีหน้าที่ปรนนิบัติ และดูแลให้ ความสุขแก่สามี และเป็นแม่บ้าน ที่มีหน้าที่ดูแลทำความสะอาดบ้านช่องให้เรียบร้อยงามตา ถูก มองว่าเป็นหน้าที่ที่ถูกกำหนดมาว่าเหมาะสมกับเพศหญิงในชีวิตจริง และจากแนวคิดของละครที่มี ความหมายว่า ละครคือการจำลองเรื่องราวที่สะท้อนชีวิต และการกระทำของคนถ่ายทอดผ่าน ศิลปะการผูกเรื่องราว และศิลปะการแสดงโดยนักแสดง จากฐานเรื่องทั้งที่เป็นเรื่องจริง และเรื่อง แต่งจากจินตนาการ ละครโทรทัศน์จึงจำลองเรื่องราวที่สะท้อนชีวิตผู้หญิงโดยมีต้นแบบจากชีวิตจริง และจำลองการกระทำของผู้หญิงจากชีวิตจริง ถ่ายทอดผ่านศิลปะการผูกเรื่องราว และศิลปะ

การแสดงโดยนักแสดงหญิง จากฐานเรื่องทั้งที่เป็นเรื่องจริง ผสมผสานสู่จินตนาการที่แต่งเติมเพิ่ม เป็นภาพผู้หญิงในละครโทรทัศน์ที่นักแสดงหญิงไม่อาจปฏิเสธได้

ในส่วนของสตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach ผลการวิจัยออกมาว่า สตรีกลุ่มเป้าหมายมีความเห็นว่าภาพลักษณ์ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์เป็นภาพสัตรีโลกที่แสนสวย (Sex Object) ซึ่งหมายถึงภาพสตรีที่ถูกนำเสนอโดยใช้เสน่ห์ยั่วชวนทางเพศเป็นสำคัญ ผ่านทางการแต่งกายที่จงใจเปิดเผยเสรีระ รวมถึงการแสดงออกและสีหน้าในท่าทางเชิงยั่วชวนและจากความเชื่อตามแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach ในหลักการที่มีความเชื่อว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศชาย และเพศหญิงมีความไม่เที่ยงธรรมทางเพศ มีการเอาวัดเอาเปรียบกันทางเพศ โดยเพศหญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบ นอกจากนี้กลุ่มแนวคิดแบบ Feminist Approach จึงมีการเรียกร้องให้สังคมปรับระบบต่างๆ เพื่อรองรับเพศหญิงให้มากกว่าที่เป็นอยู่ จากผลการวิจัยทาบลงบนหลักการดังกล่าว พบข้อสังเกตที่เป็นประเด็นน่าสนใจ ดังนี้

1. สตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อตามแนว Feminist Approach มองว่าผู้หญิงในละครโทรทัศน์ในภาพลักษณ์สัตรีโลกที่แสนสวย (Sex Object) เป็นบทรูปที่ชัดเจนว่ามีการนำเสนอความไม่เที่ยงธรรมทางเพศผ่านรายการละครโทรทัศน์ ที่แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างเพศชาย และเพศหญิง มีการนำเสนอในรายการละครโทรทัศน์อย่างลึกลับ มีทั้งฝ่ายได้เปรียบ และฝ่ายเสียเปรียบ และมีการเอาวัดเอาเปรียบกันทางเพศ โดยในที่นี้ (ในรายการละครโทรทัศน์) เพศหญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบ เนื่องจากภาพสัตรีโลกที่แสนสวย (Sex Object) อันหมายถึงภาพสตรีที่ถูกนำเสนอในมุมมองเดียวอันเป็น คือมุมมองที่สตรีมีเสน่ห์ยั่วชวนทางเพศ และใช้เสน่ห์ทางเพศนั้นผ่านการแต่งกายที่จงใจเปิดเผยเสรีระ การแสดงออก และสีหน้าท่าทางเชิงยั่วชวนให้เกิดอารมณ์ ปราศจากมุมมองด้านสติปัญญา และด้านความสามารถ จึงสมควรแก่เวลาแล้วที่จะต้องมีการเรียกร้องให้สังคมปรับระบบ มุมมอง และยกระดับการนำเสนอภาพลักษณ์เพศหญิงให้มากกว่าที่เป็นอยู่

2. จากแนวคิดของละครที่มีความหมายว่า ละครคือการจำลองเรื่องราวที่สะท้อนชีวิต และการกระทำของคนถ่ายทอดผ่านศิลปะการผูกเรื่องราว และศิลปะการแสดงโดยนักแสดง จากฐานเรื่องทั้งที่เป็นเรื่องจริง และเรื่องแต่งจากจินตนาการ ละครโทรทัศน์จึงจำลองเรื่องราวที่สะท้อนชีวิตผู้หญิงโดยตัดเอาเศษเสี้ยวหนึ่งของพฤติกรรมที่มีต้นแบบจากชีวิตจริง และจำลองการกระทำเศษเสี้ยวนั้นของผู้หญิงจากชีวิตจริงในบางกลุ่มบางพวก ถ่ายทอดผ่านศิลปะการผูกเรื่องราว และศิลปะการแสดงโดยนักแสดงหญิง จากฐานเรื่องทั้งที่เป็นเรื่องจริง ผสมผสานสู่จินตนาการที่แต่งเติมเพิ่มเป็นภาพผู้หญิงในละครโทรทัศน์ที่นักแสดงหญิงไม่อาจปฏิเสธได้ เพื่อบอกกล่าวกับสังคมว่านี่

คือภาพสะท้อนของผู้หญิงจากชีวิตจริง (โดยในละครมิได้ระบุถึงลงไปว่าผู้หญิงบางส่วนหรือผู้หญิงทั้งหมด) หากแต่ภาพลักษณ์ที่วาดดังกล่าว สะท้อนถึงผู้หญิงในภาพรวม ที่อาจปฏิเสธเฉพาะตัวของพฤติกรรมนั้น ว่ามิได้มีการสะท้อนความสามารถ และสติปัญญาอันเป็นอีกส่วนหนึ่งที่พวกเธอมีเลย

3. หากมองจากข้อคำถามในภาพลักษณ์สัตว์โลกที่แสนสวย อันเป็นบทสรุปของสตรีในรายการละครโทรทัศน์ที่สตรีกลุ่มเป้าหมายตามแนวคิด Feminist Approach มองจะพบว่าประเด็น ด้านการแต่งกายที่สวยงามของนางเอกในละครโทรทัศน์เป็นจุดดึงดูดใจ และเป็นประเด็นที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจมากกว่าประเด็นด้านความสามารถทางการแสดง บทบาทการแสดง หรือแม้แต่หน้าตา รูปลักษณ์ จึงเป็นไปได้ที่สตรีกลุ่มเป้าหมายมองสตรีในละครโทรทัศน์เพียงภายนอกที่ปรากฏ เพียงเพื่อมองหาต้นแบบของการแต่งกายมากกว่าการตามติดในอรรถรสของเรื่องราว และมูลเหตุแห่งพฤติกรรมของตัวละคร จากผลการวิจัยอันนำมาซึ่งข้อสังเกตดังกล่าว อาจสามารถทำนายอนาคตของรายการละครโทรทัศน์ที่มีนักแสดงหญิงร่วมแสดงได้ว่า นักแสดงหญิงในละครโทรทัศน์อาจถูกประเมินคุณค่าในสายตาผู้รับสารจาก “นักแสดง” เป็นเพียง “นางแบบ” ที่เปลี่ยนสถานที่เดินจากแคทวอร์ค มาเดินในฉากต่างๆตามท้องเรื่องละคร และคุณค่าของงานละครโทรทัศน์ จากศิลปะการจำลองเรื่องราวที่สะท้อนชีวิต และการกระทำของผู้คนที่ถูกถ่ายทอดผ่านศิลปะการผูกเรื่องราว ออกเป็นศิลปะการแสดงโดยนักแสดง อาจถูกประเมินคุณค่าในสายตาผู้รับสารเป็นเพียง “ตลาดนัด” หรือ “แคตตาล็อกสินค้า” อันเป็นต้นแบบของทั้งแฟชั่นการแต่งกายชายหญิง ทรงผม ของตกแต่งบ้าน และเพียงรูปแบบการจัดสวนก็เป็นได้

สำหรับเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมกับทัศนคติของสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ จากการสำรวจโดยข้อคำถามที่มีความเชื่อมโยงกับแนวคิดตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยมแบบ Essentialism ผลการวิจัยออกมาว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อเชื่อมโยงตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม Essentialism ที่ว่าเพศชาย และเพศหญิงล้วนมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ และคุณลักษณะตามธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำพาให้เธอไปสู่ผลลบ สตรีกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวแสดงความคิดเห็นว่าภาพลักษณ์ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์เป็นภาพสิทธิสตรี (Women Rights) ซึ่งหมายถึงภาพของสตรีที่แสดงสิทธิ และเรียกร้องสิทธิตามบทบาทที่เปลี่ยนไปของสังคมตามสิทธิที่พึงมีพึงเป็น นอกจากนี้ภาพสิทธิสตรี (Women Rights) ยังถือเป็นภาพลักษณ์กลางที่อยู่ระหว่าง ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) และภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) จากผลการวิจัยที่สะท้อนออกมาจากข้อคำถามพบข้อสังเกตดังนี้ว่า

1. ความเชื่อโน้มเอียงตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม Essentialism ของสตรีกลุ่มเป้าหมายที่ว่าเพศชาย และเพศหญิงล้วนมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ ด้านการงานอาชีพในข้อคำถามภาพสตรีแบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็นตามตารางดังนี้

ประเด็นภายใต้คำถาม	คำถามที่ใช้ในการสำรวจ
1. ประเด็นด้านลักษณะงานตามเพศ	- นางเอกในละครโทรทัศน์ไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพในระดับชนชั้นกลาง หรือชนชั้นล่าง เช่น การเป็นลูกจ้าง ช่างเสริมสวย ครู พยาบาล เท่านั้น - นักแสดงหญิงที่มีอาชีพเป็นผู้บริหารระดับสูง ตามท้องเรื่อง โดยมากมักไม่ใช่นางเอก แต่มักเป็นนักแสดงสมทบหญิง หรือนักแสดงชาย
2. ประเด็นด้านคุณธรรมในการประกอบวิชาชีพ	- นางเอกในละครโทรทัศน์มักยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความสุจริตไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ และรักความยุติธรรม
3. ประเด็นด้านความสามารถในการประกอบกรงานอาชีพ	- ในแง่ของการประกอบอาชีพนางเอกละครโทรทัศน์มักเก่ง และเฉลียวฉลาดสู้พระเอกไม่ได้

สตรีกลุ่มเป้าหมายแสดงความเห็นด้วยมากที่สุดที่ประเด็นด้านคุณธรรมในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งหมายความว่าเหล่าสตรีกลุ่มเป้าหมายอาจยอมรับว่าในประเด็นด้านความสามารถในการประกอบอาชีพ ละครโทรทัศน์อาจนำเสนอภาพว่าผู้หญิงอาจเก่ง และเฉลียวฉลาดสู้พระเอกไม่ได้ หรือประเด็นด้านลักษณะงานตามเพศ นางเอกในละครโทรทัศน์อาจต้องประกอบอาชีพในระดับชนชั้นกลาง หรือชนชั้นล่าง เช่นการเป็นลูกจ้าง เป็นช่างเสริมสวย เป็นครู เป็นพยาบาล หรือหากมีอาชีพเป็นผู้บริหารระดับสูงตามท้องเรื่อง บทบาทของเธอก็มักไม่โดดเด่นเป็นนางเอก แต่มักเป็นนักแสดงสมทบ (ในขณะที่พระเอกมักเป็นนักธุรกิจ หรือเจ้าของกิจการที่ร่ำรวย) ส่วนในประเด็นด้านคุณธรรมในการประกอบวิชาชีพ สตรีกลุ่มเป้าหมายมองว่าเป็นภาพสะท้อนของสตรีที่โดดเด่นที่สุดที่นางเอกในละครโทรทัศน์ตามท้องเรื่องนำเสนอ คือการยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความสุจริตไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ และรักความยุติธรรม ซึ่งถึงแม้ว่าเธออาจประกอบอาชีพในระดับชนชั้นกลาง หรือชนชั้นล่าง และอาจไม่เก่ง หรือไม่เฉลียวฉลาดเท่าไรนักก็ตาม

2. ในขณะที่แนวคิดตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม Essentialism ของสตรีกลุ่มเป้าหมายที่ว่าเพศชายและเพศหญิงล้วนมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ และคุณลักษณะตามธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำพาให้เธอไปสู่ผลลบ เป็นแนวคิดที่มีข้อขัดแย้งกันระหว่างโลกในความเป็นจริง กับโลกในละครโทรทัศน์ เนื่องจากภาพสะท้อนที่โดดเด่นที่สุดตามทัศนคติของสตรีกลุ่มเป้าหมายคือในโลกของละครโทรทัศน์นางเอกในละครโทรทัศน์ตามท้องเรื่องมักยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ และรักความยุติธรรม ซึ่งแม้โครงเรื่องจะนำเธอระทมทุกข์ จากความวุ่นวาย ปัญหา และความขัดแย้งใดๆ ก็ตามตั้งแต่ตอนต้นเรื่องถึงกลางเรื่อง (หรือแม้แต่ก่อนไปจนจะทำเรื่อง) แต่ในตอนท้ายเรื่องด้วยคุณลักษณะและพฤติกรรมดังกล่าว (สุจริตไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ และรักความยุติธรรม) ตัวละครนางเอกดังกล่าวมักได้รับแต่ประโยชน์สุข ในขณะที่แนวคิดตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม Essentialism กลับเชื่อว่าคุณลักษณะตามธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำพาให้เธอไปสู่ผลลบ

3. สตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อโน้มเอียงตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม Essentialism ให้ความเห็นด้วยมากที่สุดกับสตรีในภาพลักษณ์สิทธิสตรี (Women Rights) ซึ่งหมายถึงภาพของสตรีที่แสดงสิทธิ และเรียกร้องสิทธิตามบทบาทที่เปลี่ยนไปของสังคมตามสิทธิที่พึงมีพึงเป็น จากข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับนางเอกละครโทรทัศน์เท่านั้น ทั้งที่ในความเป็นจริงผู้หญิงในละครโทรทัศน์มีทั้งผู้หญิงที่ได้รับบทบาทตั้งแต่หญิงรับใช้ แม่ ยาย เมียน้อย และตัวประกอบหญิง ดังนั้นจึงไม่อาจเหมารวมได้ว่าภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์เป็นภาพสิทธิสตรีเพียงภาพเดียว สตรีกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม Essentialism อาจแสดงทัศนคติต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ที่ได้รับบทบาทตั้งแต่หญิงรับใช้ แม่ ยาย เมียน้อย และตัวประกอบหญิง ในภาพลักษณ์อื่นก็เป็นได้

4. จากผลการวิจัยพบว่านอกเหนือจากภาพสิทธิสตรี (Women Rights) แล้วสตรีกลุ่มเป้าหมาย ที่มีความเชื่อตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดสตรีนิยม Essentialism ยังแสดงความเห็นด้วยมากเป็นอันดับรองลงมากับภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (ผลการวิจัยระบุว่ากลุ่มสตรีเป้าหมายของการวิจัยแสดงความเห็นในภาพลักษณ์สิทธิสตรี (Women Rights) และภาพกุลสตรี และแม่ศรีเรือนในระดับเกือบเท่ากัน โดยภาพสิทธิสตรี (Women Rights) มีค่าสูงกว่าภาพกุลสตรี และแม่ศรีเรือน (Traditional) 0.005 เท่านั้น) ซึ่งจากกรอบการวิจัยสำหรับงานวิจัยกำหนดว่าภาพสิทธิสตรี (Women Rights) ถือเป็นภาพลักษณ์กลางระหว่าง ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) และภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) การที่สตรีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยมีความเห็นในอันดับรองลงมาในภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) แสดงให้เห็นว่าในมุมมอง

ของสตรีกลุ่ม เป้าหมายของการวิจัยภาพลักษณ์ของสตรีในละครโทรทัศน์มีขอบเขตครอบคลุมทั้ง ปริณทลในบ้าน (ภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี) และปริณทลนอกรบ้าน(ภาพสิทธิสตรี) ด้วย และ นั้นหมายถึงบทบาทที่สตรีในละครโทรทัศน์ได้รับมักมีการนำเสนอเธอในทั้งสองส่วน ทั้งส่วน ครอบครั้ว และส่วนการงานโดยในส่วนที่เธอสามารถแสดงสิทธิได้ (ภาพสิทธิสตรี) อยู่ในปริณทล นอกรบ้าน แต่เมื่ออยู่ปริณทลในบ้านภาพของเธอจะเป็นภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) ทั้งๆ ที่ปริณทลในบ้านเป็นปริณทลของผู้หญิง ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าทัศนคติของสตรีที่มีต่อ ภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ นั้นไม่ได้แตกต่างจากสภาพความเป็นจริงในการดำรงชีวิต ของผู้หญิง ที่เมื่ออยู่นอกรบ้านเธออาจได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้หญิงเก่ง ดำรงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ การงานเคียงข้างผู้ชาย (หรือบ้างอาจนำหน้าผู้ชาย) แต่เมื่อกลับเข้าบ้านผู้หญิงเก่งคนเดิม จะคืน สภาพเป็นเมียของผัว เป็นแม่ของลูก และเป็นลูกของแม่ คือนิสัยดั้งเดิม

## อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรี ในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์พบว่า

ในรายการข่าวโทรทัศน์กลุ่มผู้ชมสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยเห็นด้วยมากที่สุดกับ ภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional)(ตาราง 14) ที่หมายถึงภาพผู้หญิงยุคใหม่ หรือภาพผู้หญิงเก่ง ที่มี ความมั่นใจในตัวเองทำตัวเสมอเหมือนกับผู้ชายในแง่อาชีพการทำงาน และแง่ความประพฤติ ใน ลักษณะที่สิ่งใดที่ผู้ชายทำได้ ผู้หญิงก็ทำตามได้ เช่น ประกอบอาชีพนอกรบ้าน หรือใช้ปริณทลนอกร บ้านของผู้ชายเป็นหลัก ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของวรินทร์ วสุพันธ์ และเสรี วงษ์มณฑา (2550) ในการศึกษาเรื่องการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกการเสริมสร้างภาพลักษณ์สตรีที่ ปรากฏในโทรทัศน์ จาก 5 รูปแบบการนำเสนอรายการ โดยมึรูปแบบการนำเสนอรายการข่าวเป็น หนึ่งในห้าด้วย พบว่าการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในโทรทัศน์บทบาทที่นำเสนอเป็นบทบาท สมัยใหม่ (Non Traditional Role) มากขึ้น ซึ่งวรินทร์ วสุพันธ์ และเสรี วงษ์มณฑา (2550) ให้ ความหมายบทบาทสมัยใหม่(Non Traditional Role)ว่าหมายถึงภาพลักษณ์ของการเป็นผู้ตัดสินใจ เป็นผู้มีส่วนร่วมวาระในประเด็นการเปลี่ยนแปลงต่างๆทางสังคม สู่ระดับวาระของชาติ ทั้งยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชันธุชี กาญจนอุโรโรจน์ (2538) ที่ได้ศึกษาภาพลักษณ์สตรีใน หนังสือพิมพ์รายวันในช่วงปี 2528-2537 ที่มีผลการวิจัยชี้ชัดว่าบทบาทที่เด่นชัดของสตรีคือบทบาท หญิงยุคใหม่ในปริณทลสาธารณะ ซึ่งหมายถึงภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่มีโอกาสปรากฏกายทั้งที่ บ้าน และที่ทำงานมีการประกอบอาชีพอย่างกว้างขวางในโลกสาธารณะ

นอกจากนี้กลุ่มผู้ชมสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย ยังแสดงความเห็นน้อยที่สุดกับ ภาพลักษณ์สัตว์โลกที่แสนสวย (Sex Object) (ตาราง 14) ว่าเป็นภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ ซึ่งเป็นผลการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องรายการข่าวของ Berger (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, (2542: 147) ที่กล่าวว่าผู้รับสารจะเรียนรู้หลักเกณฑ์ของรายการแต่ละรูปแบบ และสามารถสร้างการรับรู้ของตนให้เข้ากับรายการที่ออกอากาศได้ โดยรายการข่าวเป็นรายการที่อยู่ในประเภทความเป็นจริงสูง เนื่องจากรายการข่าวเป็นการนำเสนอ หรือเป็นการรายงานเนื้อหา จากเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในสังคมให้ผู้รับสารได้ทราบ และถูกจัดเป็นรายการที่มีเกณฑ์ทางอารมณ์ของผู้รับสารต่ำ เนื่องจากผู้รับสารรับสารด้วยจุดประสงค์เพื่อรับทราบข่าวสารเหตุการณ์บ้านเมือง ทราบเนื้อหารายละเอียดสินค้า และบริการ โดยไม่จำเป็นต้องใช้อารมณ์ร่วมลุ่มไปกับการนำเสนอข่าว หรือโฆษณาใดๆ

การที่กลุ่มผู้ชมสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยแสดงความเห็นน้อยที่สุดกับ ภาพลักษณ์สัตว์โลกที่แสนสวย (Sex Object) ว่าเป็นภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา แก้วเทพ ( 2549: 516 ) ที่ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของเพศหญิงกับรายการข่าว เหมือนการก้าวเข้ามาอยู่ในแวดวงของความเป็นชาย ทั้งนี้เนื่องจากประวัติศาสตร์ของการนำเสนอข่าวทางสื่อโทรทัศน์เริ่มด้วยเพศชาย P. Holland (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, (2549: 514) กล่าวว่าภาพลักษณ์การรายงานข่าว ท่วงท่า และเนื้อหาของรายงานข่าว เป็นท่วงท่าของเพศชาย ดังนั้นเพศหญิงกับการรายงานข่าวจึงต้องผมเฝ้าเรียบร้อย แต่งหน้าเคร่งขรึม แสดงภาพลักษณ์ทรงความรู้ เอาจริง เอาจัง มีสาระ รักษาระดับเสียงเหมาะสม ผู้หญิงในการรายงานข่าวทางสื่อมวลชนจึงเป็นส่วนผสมใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งลักษณะของผู้หญิงดังกล่าวมีความขัดแย้งกับผู้หญิงในภาพสัตว์โลกที่แสนสวยที่มีลักษณะภาพสตรีที่ถูกนำเสนอโดยใช้เสน่ห์เข้ายวนทางเพศเป็นสำคัญ ผ่านทางการแต่งกายที่ใจเปิดเผยสรีระ รวมถึงการแสดงออกและสีหน้าในท่าทางเชิงยั่วยวน นอกจากนี้รูปแบบการนำเสนอรายการข่าวที่มีลักษณะการนำเสนอเป็นรูปแบบเฉพาะเสมือนเป็นสัญลักษณ์ (Symbolic) ที่ผู้รับสารโดยทั่วไป(ที่ไม่เฉพาะแต่กลุ่มผู้ชมสตรี) ต่างซึมซับ รับรู้ ผู้รับสารในรายการข่าวโดยทั่วไปจึงไม่แม้แต่มองหา หรือคิดว่าจะมีโอกาสเห็นสตรีปรากฏในงานข่าวในภาพลักษณ์สัตว์โลกที่แสนสวย (Sex Object) เลย

สำหรับในรายการละครโทรทัศน์ เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มผู้ชมสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยเห็นด้วยมากที่สุดว่าภาพลักษณ์สัตว์โลกที่แสนสวย (Sex Object) (ตาราง 20) ที่หมายถึง ภาพสตรีที่ถูกนำเสนอโดยใช้เสน่ห์เข้ายวนทางเพศเป็นสำคัญ ผ่านทางการแต่งกายที่ใจเปิดเผยสรีระ รวมถึงการแสดงออกและสีหน้าในท่าทางเชิงยั่วยวน เป็นภาพลักษณ์ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของประสิทธิ์ แยมศรี (2548) ในการศึกษาภาพลักษณ์ของผู้หญิงไทยในเพลงแนวลูกทุ่งคาเฟ่ ที่มีผลการวิจัยสรุปว่าภาพลักษณ์แบบผู้หญิง

กล้าเป็นภาพลักษณ์ที่พบมากที่สุดในเรื่องเพลงลูกทุ่งแนวคาเฟ่ โดยประสิทธิ์ แยมศรีให้ความหมายของภาพลักษณ์ผู้หญิงกล้าไว้ในงานวิจัยไว้ว่า หมายถึงผู้หญิงที่ผู้หญิงที่ถูกเสนอให้เป็นวัตถุทางเพศกล้าแสดงออกทางเพศ และการยอมมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายโดยแลกกับทรัพย์สิน เงินทอง เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ สุทธิณี กิตติวรรณกุล (2547) ในการศึกษาภาพของบทบาทของสตรีในงานโฆษณาทางนิตยสาร และทัศนคติของนักสร้างสรรคโฆษณา ที่ทำการศึกษาโฆษณาในนิตยสารสตรีในปี 2547 ผลการวิจัยพบว่าโฆษณาในนิตยสารสตรีมีการนำเสนอผู้หญิงในบทบาทที่ไม่ได้ทำงานมากกว่าบทบาทที่ทำงาน โดยอธิบายความหมายของบทบาทที่ไม่ได้ทำงาน (Non Working) ว่าหมายถึงบทบาทที่ผู้หญิงทำงานบ้าน ดูแลบ้าน ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการทำงาน และบทบาทที่ผู้หญิงไม่ได้ทำกิจกรรมการงาน ไม่ว่าจะเป็นการพักผ่อนเฉยๆ ปรากฏอยู่เพื่อทำหน้าที่ไม่ประดับให้กับสินค้า สุทธิณี กิตติวรรณกุล (2547) กล่าวในผลการวิจัยดังกล่าวว่าเป็นการเน้นย้ำภาพของผู้หญิงในการเป็นบุคคลที่ไม่ได้มีการงานอาชีพใส่ใจแต่เรื่องความสวยงาม และการดูแลครอบครัวมากกว่าบทบาทที่มีอาชีพการงาน และการหาเลี้ยงตัวเอง เป็นการย้ำภาพลักษณ์เชิงวัฒนธรรมของผู้หญิงในการเป็นวัตถุระดับประดาที่ทำตัวดูดี เพื่อดึงดูดผู้ชาย และดูแลครอบครัว จากงานวิจัยของสุทธิณี กิตติวรรณกุล (2547) ผู้วิจัยพบว่าบทบาทที่ไม่ได้ทำงาน (Non Working) มีค่านิยมความหมายที่มีความคาบเกี่ยวกันกับภาพกุลสตรี และแม่ศรีเรือน และภาพสัตว์โลกที่แสนสวยในงานวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งหากพิจารณาความเกี่ยวข้องกันจะพบว่า ในนิตยสารสตรีปี 2547 และในเนื้อหาเพลงแนวลูกทุ่งคาเฟ่ปี 2548 รวมถึงในรายการละครโทรทัศน์ปี 2551 ซึ่งเป็นภาคการนำเสนอในแนวบันเทิง (Entertain & Fantasy) ภาพของผู้หญิงถูกนำเสนอในมุมมองเดียวกัน และประเมินค่าว่าเป็นเพียงภาพสัตว์โลกที่แสนสวย

ในส่วนของการวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวและรายการโทรทัศน์ ผลการวิจัยมีส่วนสนับสนุนแนวคิดเรื่องรายการละครของ Berger (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ (2542:147) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้หลักเกณฑ์ของรายการแต่ละรูปแบบ และการปรับการรับรู้ให้เข้ากับรายการที่ออกอากาศของผู้รับสารว่ารายการละครเป็นรายการที่อยู่ในประเภทความเป็นจริงต่ำเนื่องจากรายการละครหมายถึงรายการที่จำลองเรื่องราวโดยการสะท้อนภาพชีวิตและการกระทำ ของคนที่ถ่ายทอดผ่านศิลปะการแสดง ผ่านการผูกเรื่องราว และรายการละครยังจัดเป็นรายการที่เร้าอารมณ์สูงเนื่องจากผู้รับสารต้องใช้อารมณ์ร่วมไปกับการรับชมการแสดงของนักแสดงในบทบาทต่างๆ รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องรายการละครที่กาญจนา แก้วเทพ (2549: 500) อธิบายว่ากลุ่มผู้หญิงถือเป็นกลุ่มเป้าหมายของละครโทรทัศน์ ทั้งยังเป็นกลุ่มคนต้นเรื่องอันเป็นที่มาของเนื้อหาละคร ดังจะเห็นได้ทั่วไปว่าเนื้อหาละครโทรทัศน์มักเป็นเรื่องราวของผู้หญิงที่ต้องเผชิญ และยังสนับสนุนองค์ประกอบของละครที่สุมนมาลย์ นิมเนติพันธ์ (2541:6) ที่

อธิบายว่าเรื่องราว เนื้อหาสรุป การกำหนดลักษณะนิสัยของตัวละคร รวมถึงการสร้างบรรยากาศ ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของละคร โดยเฉพาะส่วนที่เป็นการกำหนดลักษณะนิสัยของตัวละคร จะเป็นการสะท้อนบุคลิกลักษณะ กิริยาท่าทาง ให้ตรงตามท้องเรื่อง รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่ จะต้องสะท้อนภาพสถานการณ์ที่ตัวละครเผชิญอยู่ให้แนบเนียน ลงตัว และกลมกลืนกับการแสดง สุนทรียภาพ นิมเนตติพันธ์กล่าวอีกว่า บรรยากาศช่วยสร้างความรู้สึกสมจริงให้ผู้รับสารเชื่อ และ คล้อยตามเรื่องราวได้ เช่นเดียวกับทฤษฎีดา ศรีธธาทิพย์ ( 2546: 76) กล่าวถึงการออกแบบตัว ละครว่า ตัวละครควรได้รับการออกแบบทั้งด้านกายภาพภายนอก และด้านจิตใจการออกแบบตัว ละครชัดเจนมากเท่าไร ก็จะส่งผลถึงการแสดงพฤติกรรม และการกระทำของตัวละครในเรื่องมาก เท่านั้น ในบริบทของการรับสารของผู้หญิงผู้ซึ่งเป็นกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายของรายการละครโทรทัศน์ ที่ทั้งนำเสนอในช่วงเวลาที่ผู้หญิงสะดวกในการรับสาร และมีเนื้อหาส่วนใหญ่ชัดเจน เจาะจงเป็น เรื่องราวที่เกี่ยวกับผู้หญิง หรือเป็นเรื่องราวที่ผู้หญิงมักต้องเผชิญ รวมถึงเรื่องราวที่นำเสนอส่วน ใหญ่ก็มักมีความสัมพันธ์กับการตีความ ด้วยภูมิหลังที่ผู้หญิงเผชิญอยู่ ประกอบกับกลุ่มผู้หญิงก็ เป็นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยในครั้งนี้ด้วย จึงไม่น่าแปลกใจว่าผู้ชมสตรีที่ได้รับการสุ่มสำรวจจะ เห็นด้วยมากที่สุดกับภาพสัตว์โลกที่แสนสวย (Sex Object)

สำหรับวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากับทัศนคติ ของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวและรายการละครโทรทัศน์พบว่าค่าเฉลี่ย ของทัศนคติของกลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยต่อแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach มีค่าเฉลี่ยระดับเห็นด้วยมาก (4.21) (ตาราง 6) ซึ่งหมายถึงกลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของ การวิจัยเห็นด้วยมากที่สุดว่า ผู้หญิงอยู่ในฐานะระบบย่อยของระบบใหญ่ มีหน้าที่ที่ถูกกำหนดมาให้ เหมาะสมกับเพศ การแบ่งงานกันทำ หรือการแบ่งความรับผิดชอบเป็นไปตามหลักชีววิทยา ทฤษฎี นี้เชื่อว่าถ้าทุกคนทำตามหน้าที่ทางเพศแล้วสังคมจะมั่นคง และเกิดเสถียรภาพ รวมถึงเรียกร้องให้ ผู้หญิงปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach กับ ทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวผลการวิจัยชี้ชัดว่าแนวคิดทฤษฎี สตรีศึกษากลุ่ม System Approach มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของสตรีในรายการ ข่าวร้อยละ 25.6 (ตาราง 26) โดยการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของสตรีในรายการ ข่าวเป็นผลมาจากแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach ร้อยละ 22.5 หมายถึง กลุ่ม สตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการที่ผู้หญิงไม่ควรหยุดพัฒนาตนเองเพราะเธอ เองก็มีศักยภาพที่พัฒนาให้เท่าเทียมกับผู้ชายได้ รวมถึงผู้หญิงควรได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพ

เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ทางเพศในการประกอบอาชีพนอกบ้าน นอกจากนี้ผู้หญิงควรเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ และเรียนรู้ที่จะยึดหลักการที่เป็นเหตุเป็นผลมากกว่าการใช้อารมณ์ ในส่วนของครอบครัวผู้หญิงควรเปิดใจในการเรียนรู้เทคนิควิธีการต่างๆที่ทันสมัยเพื่อช่วยจัดการภารกิจในบ้าน เช่น การใช้คู่มือเลี้ยงเด็กช่วยการเรียนรู้พัฒนาการของลูกเป็นต้น ท้ายสุดคือการรู้จักบริหารเวลา เพื่อการจัดสรรภารกิจทั้งในบ้าน และนอกบ้านมิให้ขาดตกบกพร่อง ซึ่งทั้งหมดที่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach หรือทฤษฎีระบบที่เชื่อว่าผู้หญิงเป็นระบบย่อยของระบบใหญ่ในสังคม และมีหน้าที่ต้องปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงอาจกล่าวได้ว่าในโลกของความเป็นจริงเช่นในรายการข่าว ผู้หญิงเองก็เห็นว่าตัวเองควรปรับตัว

ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์(ตาราง28) ผลการวิจัยชี้ชัดว่า แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach มีความสัมพันธ์ กับภาพลักษณ์ของสตรีในรายการละครโทรทัศน์ร้อยละ 14.1 หมายถึง กลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการที่ผู้หญิงไม่ควรหยุดพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพที่พัฒนาให้เท่าเทียมกับผู้ชาย รวมถึงผู้หญิงควรได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ทางเพศในการประกอบอาชีพนอกบ้าน แม้ว่าอาชีพนั้นๆ จะเป็นอาชีพนักแสดงละครโทรทัศน์ นอกจากนี้ผู้หญิงควรเรียนรู้ที่จะยึดหลักเหตุผลมากกว่าหลักทางอารมณ์ รวมถึงการรู้จักบริหารเวลา เพื่อการจัดสรรภารกิจทั้งในบ้าน และนอกบ้านมิให้ขาดตกบกพร่อง ซึ่งทั้งหมดที่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach หรือทฤษฎีระบบที่เชื่อว่าผู้หญิงเป็นระบบย่อยของระบบใหญ่ในสังคม และมีหน้าที่ต้องปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ส่วนค่าเฉลี่ยของทัศนคติของกลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยต่อแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist Approach มีค่าเฉลี่ยระดับเห็นด้วยมาก (4.27) (ตาราง 7) ซึ่งหมายถึงกลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยเห็นด้วยมากที่สุดว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศชาย และเพศหญิงมีความไม่เที่ยงธรรมทางเพศตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน มีการเอาัดเอาเปรียบกันทางเพศโดยถือเอาเพศหนึ่งอยู่เหนืออีกเพศหนึ่ง รวมถึงการเรียกร้องให้สังคมปรับตัวเองเพื่อผู้หญิง

ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist Approach กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว (ตาราง 26) พบว่าแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist Approach มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวร้อยละ 20.1 หมายถึงกลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการที่

ผู้หญิงควรได้รับสิทธิในการเลือกใช้นามสกุล หรือแม้แต่คำนำหน้านามภายหลังการแต่งงานเพราะเป็นสิทธิที่เธอพึงได้รับ รวมถึงการเรียกร้องสิทธิในการลาคลอดที่ควรครอบคลุมถึงผู้เป็นสามี เนื่องจากบุตรเป็นสมบัติ และเป็นภาระของทั้งพ่อ และแม่ มิใช่เป็นภาระหน้าที่ของแม่แต่เพียงผู้เดียว นอกจากนี้ยังเรียกร้องให้สถานที่ทำงานควรมีศูนย์รับเลี้ยงเด็กก่อนก่อนวัยเรียนเพื่อเป็นสวัสดิการแก่พนักงานในการช่วยลดภาระการเลี้ยงดูบุตรในระหว่างวัน และเชื้อประโยชน์ให้มารดากลับเข้าทำงานได้ และสตรีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยยังเห็นด้วยมากที่สุดในการเพิ่มโทษการล่วงละเมิดทางเพศ/ การกระทำอนาจาร/ การล่วงละเมิด/ ช่มชู้/ หรือการกระทำใดๆ ต่อผู้หญิงให้ได้รับความเสียหาย โดยไม่มีการลดโทษ และสามีไม่ควรระบายนามณ์ด้วยการทุบตี เสมือนภรรยาเป็นที่รองรับอารมณ์ ซึ่งทั้งหมดที่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist Approach ที่เชื่อว่าสังคมในปัจจุบันยังมีความไม่เท่าเทียมกันทางเพศอยู่โดยผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบ จึงเรียกร้องให้สังคมปรับระบบ เพื่อผู้หญิงบ้าง จากผลการวิจัยที่พบว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญมากที่สุดกับการล่วงละเมิดทางเพศ และความรุนแรงทางเพศ จึงอาจกล่าวได้ว่าในการส่งเสริมสิทธิสตรีในประเทศไทยประเด็นดังกล่าวน่าจะเป็นประเด็นที่ควรแก่การคำนึงถึงมากที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist Approach และแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ มีค่ามากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist Approach กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ จึงอาจอธิบายได้ว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยมองว่าในงานข่าวผู้หญิงถือเป็นระบบย่อยของระบบใหญ่ที่ต้องปรับตัวตามสังคมที่ตนดำรงอยู่มากกว่าการเรียกร้องสิทธิแห่งความเท่าเทียมทางเพศ

ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist Approach กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์(ตาราง 28) ผลการวิจัยชี้ชัดว่าแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist Approach มีความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ร้อยละ 16.3

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist Approach เชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างเพศชาย และเพศหญิงมีความไม่เที่ยงธรรมทางเพศตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน มีการเอาเปรียบกันทางเพศ โดยถือเอาเพศหนึ่งอยู่เหนืออีกเพศหนึ่ง กลุ่ม Feminist Approach จึงเรียกร้องให้สังคมปรับตัวเองเพื่อผู้หญิงบ้าง ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า กลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของ

การวิจัยโดยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวคำถามที่ว่าในละครโทรทัศน์ยังมีลักษณะของการนำเสนอความไม่เท่าเทียมกันทางเพศระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย โดยมองว่าผู้หญิงในละครโทรทัศน์เพศหญิงถูกเอาเปรียบ โดยเฉพาะในข้อคำถามในภาพสัตว์โลกที่แสนสวย เช่นข้อคำถามที่แสดงให้เห็นว่าการแต่งกายของผู้หญิงในละครโทรทัศน์ช่วยให้ผู้หญิงดูดีขึ้น และยังมีส่วนกำหนดเทรนด์แฟชั่นของสตรีในสังคม ความสวยงามและรูปร่างของนางเอกมีส่วนทำให้ละครดังซึ่งเธออาจไม่ต้องแสดงเก่งนักก็ได้ การสวมชุดนอน และฉากในห้องนอนอันเป็นที่ส่วนตัวของทุกเพศ แต่ในละครโทรทัศน์ฉากดังกล่าวมักเป็นฉากนางเอกในละครถูกล้วงล้านำเสนอออกอากาศ จากข้อคำถามข้างต้น และผลการแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ (ตาราง 20) จึงแสดงให้เห็นว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าภาพลักษณ์สตรีที่สื่อมวลชนนำเสนอในละครโทรทัศน์เป็นเพียงภาพสัตว์โลกที่แสนสวยที่มีเพียงมุมแห่งความงดงามจากรูปพรรณสัณฐานภายนอก แต่อาจไม่จำเป็นต้องมีความสามารถทางการแสดงเท่าไรนักก็ได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าในมุมมองของผู้รับสารสตรีละครโทรทัศน์เริ่มล้ำหลังผู้รับสาร จากผลการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยพบว่ามีความสอดคล้องกันกับผลการวิจัยของ รัชดา แดงจำรูญ (2538) ที่ได้ศึกษาภาพของโสเภณีในละครโทรทัศน์ปี 2535 โดยมีข้อสรุปว่าการนำเสนออุดมการณ์ในเรื่องเพศพบว่าอุดมการณ์หลัก (Dominant Ideology) ซึ่งเป็นการให้อภิสิทธิ์แก่ฝ่ายชายนั้นยังคงถูกนำเสนอในมิติต่างๆ ของละครโดยส่วนใหญ่ (ภาพสัตว์โลกที่แสนสวย (Sex Object) และภาพแม่ศรีเรือน และกุลสตรี (Traditional) ในงานวิจัยชิ้นนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นภาพของผู้หญิงที่ให้อภิสิทธิ์แก่ผู้ชาย) ในขณะที่อุดมการณ์ต่อต้าน (Counter Ideology) ที่เน้นความเสมอภาคระหว่างเพศมีการนำเสนอเพียงเล็กน้อย (ภาพสิทธิสตรี (Women Rights) ภาพผู้หญิงมหัศจรรย์ (Super Women) และภาพผู้หญิงกล้า (Non Traditional) ในงานวิจัยชิ้นนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นภาพที่แสดงอุดมการณ์ต่อต้าน) จากผลการวิจัยของรัชดา แดงจำรูญ (2538) และผลงานวิจัยชิ้นนี้ นำแปลกใจที่ว่าในช่วงระยะเวลาที่ห่างกันยาวนานกว่า 10 ปี ละครโทรทัศน์ไทยจะยังคงให้ภาพสตรีไทยได้เพียงภาพสัตว์โลกที่แสนสวยเช่นเดิม นอกจากนี้ในงานวิจัยของพนิดา หันสวาสดี (2544) ที่ศึกษากระบวนการผลิตซ้ำภาพลักษณ์ของผู้หญิงไทยในสังคมไทย ยังกล่าวถึงการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิงในลักษณะเดียวกันคือ ภาพลักษณ์ของผู้หญิงไทยในรูปแบบอุดมคติ ซึ่งหมายถึงภาพลักษณ์ที่สังคมเชื่อว่า "ผู้หญิงเป็น" ซึ่งหมายรวมถึงลักษณะนิสัยที่ดี และไม่ดี ซึ่งผลของงานวิจัยของพนิดา หันสวาสดี (2544) พบว่าทัศนคติของคนทั่วไปต่อความเป็นผู้หญิง และภาพของผู้หญิงส่วนใหญ่ที่ปรากฏในภาพยนตร์เป็นภาพของผู้หญิงทั้งสองรูปแบบโดยเฉพาะผู้หญิงที่ดีในอุดมคติ จะพบมากในการศึกษาทัศนคติของคนทั่วไป และมักจะเป็นลักษณะของนางเอกในภาพยนตร์ไทยส่วนใหญ่ ทั้งที่ในโลกของความเป็นจริง ผู้หญิงทุกคนมีชีวิต เลือดเนื้อ และมีอารมณ์เช่นคนปกติ คือมีลักษณะ

ผสมผสานระหว่างลักษณะผู้หญิงที่ดีในอุดมคติ และทั้งการฝ่าฝืนรูปแบบลักษณะผู้หญิงที่ดีในอุดมคติ เป็นลักษณะธรรมชาติเพื่อความอยู่รอดของตนเอง แต่ภาพดังกล่าวที่เป็นจริงดังกล่าวเหล่านี้ มักไม่ค่อยได้รับการกล่าวถึง หรือยอมรับว่าเป็นความจริง แต่กลับถูกตีค่าไปว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่ปกติ พนิดา หันสวาสดี (2544) กล่าวในงานวิจัยว่าผู้หญิงในภาพยนตร์ไทยได้ผ่านกระบวนการสร้าง ปทัสถานของการยอมรับความเหมือน (Norm of Conformity) โดยมีการชี้ขาดความปกติเป็น เครื่องมือพื้นฐานบนความคิดที่ว่าหากสิ่งใดไม่ปกติก็จะต้องทำให้ปกติ ดังนั้นผู้ชมภาพยนตร์ โดยเฉพาะผู้หญิงจึงยอมรับภาพลักษณ์ของผู้หญิงในภาพยนตร์นั้น ดังที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้ เป็นไปได้ว่าภาพลักษณ์สตรีในละครโทรทัศน์ที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงจากภาพลักษณ์สัตว์โลกที่แสน สวยเลย อาจเป็นเพราะภาพลักษณ์ดังกล่าวเป็นภาพลักษณ์ที่ได้ผ่านกระบวนการสร้าง ปทัสถาน ของการยอมรับความเหมือน (Norm of Conformity) โดยมีการชี้ขาดความปกติเป็นเครื่องมือ พื้นฐานบนความคิดที่ว่าหากสิ่งใดไม่ปกติก็จะต้องทำให้ปกติ ดังนั้นผู้ชมละครโทรทัศน์โดยเฉพาะ ผู้หญิงจึงยอมรับภาพลักษณ์ของผู้หญิงในละครโทรทัศน์เป็นภาพเช่นนั้นเช่นกัน ซึ่งก็พ้องกับทฤษฎี Social Expectation Theory ของ De Fleur (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2547: 240) ที่กล่าวถึง บทบาทของสื่อมวลชนว่าสื่อมวลชนเป็นผู้เลือกเสนอแนวคิดหรือการกระทำบางอย่างผ่านสื่อ ส่งผล ให้ผู้รับสารเกิดการเรียนรู้โดยสรุปว่านั่นคือกติกาสังคม และนำมาซึ่งการที่ผู้รับสารเกิดแนวทางสร้าง พฤติกรรมแม่นยำโดยสถานะสื่อมวลชนจะเป็นเพียงแรงผลักดันจากภายนอกก็ตาม

อย่างไรก็ตามจากงานวิจัยของ สิริโยธยา ณ นคร (2550) ที่ศึกษาละครโทรทัศน์ที่มีผลต่อ พฤติกรรมการเลียนแบบของสตรีวัยทำงาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มสตรีวัยทำงานในเขต กรุงเทพมหานคร อายุระหว่าง 21-60 ปี (อันเป็นกลุ่มเป้าหมายเดียวกับงานวิจัยชิ้นนี้) ได้ศึกษา ลักษณะพฤติกรรมการเลียนแบบของสตรีวัยทำงาน ผลการวิจัยพบว่ามีผลต่อการเลียนแบบของ สตรีวัยทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นผลงานวิจัยที่ค่อนข้างแย้งกับทฤษฎี Social Expectation Theory ของ De Fleur (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2547: 240) ที่กล่าวว่าผู้รับสารเกิดแนวทาง สร้างพฤติกรรม และสร้างการเรียนรู้และ สร้างข้อสรุป จนนำไปสู่การเป็นกติกาสังคมได้นั้น เกิด จากการที่สื่อมวลชนนำเสนอแนวคิดหรือการกระทำบางอย่างผ่านสื่อ จึงน่าจะอธิบายได้ว่าสตรีวัย 21-60 ปี เป็นวัยผ่านพ้นช่วงวัยรุ่นจึงอาจไม่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมการเลียนแบบ แต่ไม่อาจ ปฏิเสธได้ว่าผู้รับสารสตรีดังกล่าวภายหลังการรับสารอาจเกิดแนวทางในการสร้างพฤติกรรม และการสร้างการเรียนรู้ และ การสร้างข้อสรุป จนนำไปสู่การสร้างกติกาสังคมได้ อย่างไรก็ตามเมื่อ เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach และแนวคิด ทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist Approach กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์ สตรีในรายการละครโทรทัศน์พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist

Approach กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ มีค่ามากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ จึงอาจอธิบายได้ว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยมองว่าผู้หญิงควรเรียกร่องสิทธิความเท่าเทียมในการนำเสนอภาพลักษณ์ของตนมากกว่าการถูกกระทำให้เป็นเพียงระบบย่อยของระบบใหญ่ในวัฒนธรรมการนำเสนอรายการละครโทรทัศน์ที่ควรต้องปรับตัวตาม

สำหรับวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมแต่ละปรัชญาระหว่าง Essentialism กับ Anti Essentialism กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์

ผลการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นเฉลี่ยในเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.2 อธิบายได้ว่า ในกลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยจำนวน 400คน มีสตรีที่มีความเห็นด้วยกับแนวคิด Essentialism และแนวคิด Anti Essentialism อยู่ในระดับปานกลางเท่าๆ กัน เนื่องจากแนวคิดทั้งสองมีความเชื่ออยู่คนละปลายขั้วตรงข้ามกัน

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม แนวคิด Essentialism กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับภาพลักษณ์ของสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ร้อยละ 43.14 (ตาราง 26) อธิบายได้ว่ากลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยมีความเห็นในระดับปานกลาง (3.2) ต่อแนวคำถามที่วัดระดับความคิดเห็นเฉลี่ยในเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมโน้มเอียงไปทาง Essentialism ที่ว่าผู้หญิงเป็นคนช่างคิดช่างเลือกจึงเสียเวลาส่วนใหญ่ไปกับการเลือกซื้อสินค้า ผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่เชื่อมั่นในตัวเองจึงมักชอบเกาะกลุ่มทำงานเป็นทีม โดยธรรมชาติผู้หญิงมักชอบให้บริการดังนั้นงานบริการจึงเป็นงานที่เหมาะสมกับเธอ เช่นการเป็นช่างทำผม หรือการเป็นพนักงานเสิร์ฟ รวมถึงความคิด ความเชื่อที่ว่าผู้ชายมักเก่งคำนวณ และวิทยาศาสตร์ ในขณะที่ผู้หญิงมักเก่งด้านภาษา และสังคม รวมถึงผู้หญิงมีความอดทนมากกว่าผู้ชายจึงเหมาะที่จะทำงานนำเบื้อซ้ำซากได้

ในขณะที่ทัศนคติของผู้ชมสตรีที่มีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว เห็นด้วยมากที่สุดกับภาพลักษณ์ผู้หญิงกล้า (Non Traditional) ที่หมายถึงภาพผู้หญิงยุคใหม่ หรือภาพผู้หญิงเก่ง ที่มีความมั่นใจในตัวเองทำตัวเสมอเหมือนกับผู้ชายในแง่อาชีพการทำงาน และแง่ความประพฤติใน

ลักษณะที่สิ่งใดที่ผู้ชายทำได้ ผู้หญิงก็ทำตามได้ เช่น ประกอบอาชีพนอกบ้าน หรือใช้ปริณทณนอกบ้านของผู้ชายเป็นหลัก

ปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม Essentialism ว่าด้วยความเชื่อที่ว่าเพศชาย และเพศหญิงมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศและคุณลักษณะโดยธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำพาให้พวกเธอไปสู่ผลลบ

ผลการวิจัยที่ระบุว่ากลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยให้ความเห็นมากที่สุดต่อภาพลักษณ์ของผู้หญิงในรายการข่าวโทรทัศน์ว่าเป็นภาพผู้หญิงกล้าที่หมายถึงภาพผู้หญิงยุคใหม่ หรือภาพผู้หญิงเก่งที่มีความมั่นใจในตัวเองทำตัวเสมอเหมือนกับผู้ชายในแง่อาชีพการทำงาน และแง่ความประพฤติในลักษณะที่สิ่งใดที่ผู้ชายทำได้ ผู้หญิงก็ทำตามได้ เช่น ประกอบอาชีพนอกบ้าน หรือใช้ปริณทณนอกบ้านของผู้ชายเป็นหลัก ดังนั้นจึงมีความเห็นเพียงในระดับปานกลางต่อข้อคำถามที่มีความโน้มเอียงว่าด้วยความเชื่อที่ว่าเพศชาย และเพศหญิงมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศและคุณลักษณะโดยธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำพาให้พวกเธอไปสู่ผลลบ เพราะภาพลักษณ์ผู้หญิงยุคใหม่เป็นภาพในเชิงบวกของผู้หญิง

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม Essentialism กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ มีผลการวิจัยชี้ชัดว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน จากการศึกษาพบว่าเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม Essential มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ร้อยละ 18.6 (ตาราง 28) ในขณะที่ทัศนคติของผู้ชมสตรีที่มีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์เห็นด้วยมากที่สุดกับภาพลักษณ์สัตว์โลกที่แสนสวย (Sex Object) ที่หมายถึง ภาพสตรีที่ถูกนำเสนอโดยใช้เสน่ห์เย้ายวนทางเพศเป็นสำคัญ ผ่านการแต่งกายที่จงใจเปิดเผยสรีระ รวมถึงการแสดงออก และสีหน้าในท่าทางเย้ายวน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย ที่มีความเห็นในระดับปานกลางเชิงสนับสนุนแนวคิด ในข้อคำถามที่มีความโน้มเอียงว่าด้วยความเชื่อที่ว่าเพศชาย และเพศหญิงมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศและคุณลักษณะโดยธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำพาให้พวกเธอไปสู่ผลลบ เพราะภาพลักษณ์สัตว์โลกที่แสนสวยเป็นภาพลักษณ์ในเชิงลบของผู้หญิง

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม Anti

Essentialism ที่มีแนวคิดที่ไม่มีสาระที่แท้จริงดำรงอยู่ระหว่างเพศ ความเป็นชาย หรือความเป็นหญิงล้วนถูกสร้างขึ้นมาทั้งสิ้น ถือเป็นแนวคิดขัดตรงข้ามกับแนวคิด Essentialism ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณะสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหมายถึง กลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยมีความเห็นว่าภาพผู้หญิงกล้าเป็นภาพลักษณะของผู้หญิงในรายการข่าวที่ถูกประกอบสร้างขึ้น สนับสนุนแนวคิดของ กาญจนา แก้วเทพ (2549: 516) ที่แสดงความสัมพันธ์ทางเพศของผู้หญิงกับรายการข่าวว่า เพื่อการดำรงอยู่ได้ในแวดวงของการทำรายการข่าวซึ่งเป็นแวดวงของความเป็นชาย ผู้หญิงในงานข่าวจึงต้องผมเผ้าเรียบร้อย แต่งหน้าเคร่งขรึม แสดงภาพลักษณ์ทรงความรู้ เอาจริงเอาจัง มีสาระ รักษาระดับเสียงให้เหมาะสม ผู้หญิงในงานข่าวจึงไม่ใช่ผู้หญิงทั่วไป และไม่ใช่ผู้ชาย แต่เป็นส่วนผสมใหม่ที่เกิดขึ้นในรายการข่าวทางสื่อมวลชน ภาพลักษณะของผู้หญิงในรายการข่าวจึงสอดคล้องกับแนวคิด Anti Essentialism ว่าผู้หญิงในรายการข่าวถูกประกอบสร้างขึ้น เพื่อให้เธอดำรงอยู่ได้ในรายการ กล่าวโดยสรุปได้ว่าจากผลการวิจัยที่ระบุว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม Essentialism กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณะสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์มากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม Anti Essentialism กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณะสตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ สามารถอธิบายได้ว่าในงานข่าวโทรทัศน์ภาพผู้หญิงที่ปรากฏเป็นภาพผู้หญิงกล้า เป็นภาพสะท้อนของบุคลิกภาพ และความสามารถของผู้หญิงยุคใหม่ที่ทำทุกอย่างได้เท่า และดีเท่าเทียมกับผู้ชาย มากกว่าที่จะมองว่าเป็นภาพจากการประกอบสร้างขึ้นจากวัฒนธรรมการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม Anti Essentialism กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณะสตรีในรายการละครโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณะสตรีในรายการละครโทรทัศน์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหมายถึง กลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยมีความเห็นว่าภาพลักษณะสัตว์โลกที่แสนสวย เป็นภาพลักษณะของผู้หญิงในรายการละครโทรทัศน์ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นตามแนวคิด Anti Essentialism ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดการให้ความหมายของละครว่าละครหมายถึงการจำลองเรื่องราวที่สะท้อนชีวิต และการกระทำเป็นเหตุการณ์ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ถูกถ่ายทอดผ่านศิลปะการผูกเรื่องราว และศิลปะการแสดง โดยบุคคลที่มีความสามารถทางการแสดง หรือที่เรียกว่านักแสดง ละครถูกถ่ายทอดผ่านจินตนาการ และการผูกเรื่องมีฐานเรื่องทั้งที่มาจากความจริง และทั้งที่แต่งขึ้นจากจินตนาการภายใต้เหตุ และผลของตัว

ละครที่ถูกสร้างขึ้น ทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดการตีความจากรากศัพท์ของอรนุช เลิศจรยาลักษณ์ (2548: 65) ที่อธิบายว่า รากศัพท์ของละครมาจากคำว่า To do และ To act คือการทำหรือสร้างขึ้น และการแสดงออกมานั้นเอง รวมถึงที่ทิพย์ธิดา ศรีทงาทิพย์ (2546: 69) ที่อธิบายว่าตัวละครควรได้รับการออกแบบทั้งด้านกายภาพภายนอกเช่น อายุ เพศ วัย สูง ต่ำ ดำ ขาว หน้าตา ผม และด้านจิตใจ เช่นความรู้สึกนึกคิด ทักษะคติในการมองโลก มุมมอง ปมเด่น ปมด้อย การออกแบบตัวละครชัดเจนมากเท่าไรก็จะส่งผลถึงการแสดงพฤติกรรม และการกระทำของตัวละครในเรื่องมากเท่านั้น โดยเฉพาะตัวละครที่เป็นตัวเด่นควรถูกออกแบบให้มีความเด่นเป็นพิเศษจริงๆ นอกจากนี้แนวคิดตามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม Anti Essentialism ยังตีความไปในทิศทางเดียวกันกับองค์ประกอบของละครที่สุนนมาลย์ นิมนต์พันธ์ (2541: 6) อธิบายไว้ว่าละครต้องมีการกำหนดลักษณะนิสัยของตัวละคร (Characterization) ที่ตรงกับเนื้อหาสรุป (Subject) โดยสะท้อนบุคลิกลักษณะท่าทาง กิริยา ตรงตามท้องเรื่อง กล่าวโดยสรุปได้ว่าจากผลการวิจัยที่ระบุว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม Essentialism กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์มากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม Anti Essentialism กับทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ สามารถอธิบายได้ว่าสตรีกลุ่มเป้าหมายมองว่าในงานละครโทรทัศน์ ภาพผู้หญิงที่ปรากฏเป็นภาพสัตรีโลกที่แสนสวย แม้ว่าจะเป็นภาพที่สามารถประเมินให้เห็นถึงคุณค่าทางเพศ และธรรมชาติของเพศหญิง และแม้ว่าจะถูกมองว่าเป็นด้านที่มีคุณค่าลบ แต่ไม่ใช่ภาพที่เกิดจากการประกอบสร้างขึ้นจากวัฒนธรรมการนำเสนอรายการละครโทรทัศน์

ท้ายสุดในวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ชมสตรีที่มีต่อการแสดงทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์

ผลการวิจัยพบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ชมสตรีที่มีต่อการแสดงทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ระหว่างอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ (ตาราง 21) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรายการข่าวโทรทัศน์จัดอยู่ในประเภทของ Journalistic Program ซึ่งหมายถึงการเป็นรายการที่มีคุณลักษณะสำคัญคือต้องเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้น มีหลักฐานพยาน มีวิธีการนำเสนอ และเกี่ยวข้องกับ 3 ปัจจัยที่ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ (2545: 25) อธิบายไว้ว่าข่าวต้องเป็นเรื่องจริง (Fact) ของเหตุการณ์ (Even) ที่มีความน่าสนใจ (Interesting) และมีความสำคัญ ( Significantly) ต่อคนในสังคม และมีการหยิบยกมา

นำเสนอผ่านสื่อมวลชน (Mass media) ในช่องทางที่เป็นทางการ (Formal Channel) ประกอบกับที่ Berger อ้างในกาญจนา แก้วเทพ (2542:147) กล่าวถึงผู้รับสารทางสื่อโทรทัศน์ว่าผู้รับสารสามารถเรียนรู้หลักเกณฑ์ของรายการแต่ละรูปแบบ และสามารถสร้างการรับรู้ของตนให้เข้ากับรายการที่ออกอากาศได้ จึงเป็นไปได้ที่กลุ่มผู้รับสารต่างช่วงอายุกัน อยู่ในสถานภาพแตกต่างกัน รวมถึงระดับการศึกษาแตกต่างกัน การประกอบอาชีพหลากหลาย และมีรายได้ที่แตกต่างกันของกลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยต่างก็เรียนรู้หลักเกณฑ์การรับสื่อของรายการข่าว และสร้างการรับรู้รายการข่าวว่าเป็นรายการที่มีลักษณะความเป็นจริงสูง ในขณะที่เดียวกันก็เป็นรายการที่มีลักษณะเร้าอารมณ์ต่ำ และมีจุดประสงค์เพื่อแจ้งเพื่อทราบ ผู้รับสารสตรีจึงรับสารโดยไม่จำเป็นต้องใช้อารมณ์ร่วมในการรับชม ด้วยต่างชัดเจนว่าเนื้อแท้แห่งการรับชมรายการข่าวที่แม้เป็นรายการที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในสังคมแต่ก็ไม่ได้เป็นรายการในทัศนะหรือแม้แต่มโนคติภาพของรายการสอดคล้องกับความเป็นเพศหญิงของผู้รับสารสตรีเลย

ขณะเดียวกันผลการวิจัยพบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ชมสตรีที่มีต่อการแสดงทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ มีความแตกต่างกันทางสถิติระหว่างอายุ และรายได้ (ตาราง 22) โดยกลุ่มเป้าหมายที่เป็นสตรีอายุระหว่าง 21-30 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่จัดเป็นกลุ่มที่น้อยที่สุด ทั้งยังเป็นกลุ่มประชากรที่เป็นกลุ่มสำรวจในจำนวนที่มากที่สุดคือ 186 คนจาก 400 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 (ตาราง 1) และผลการวิจัยยังระบุว่า เป็นกลุ่มที่แสดงความแตกต่างระดับทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์สูงสุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น จึงอาจสรุปได้ว่าระดับอายุที่แตกต่างกันมีผลทำให้ทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์แตกต่างกัน ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดการวิเคราะห์ผู้รับสารที่กาญจนา แก้วเทพ (2542: 178) อธิบายเกี่ยวกับตัวแปร “อายุ” ว่าอายุมีความสำคัญเพราะเป็นแบบแผนความรู้ความคิด และประสบการณ์ รวมถึงภูมิหลังของบุคคล ทั้งยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ทัศนคติของสตรีต่อโฆษณาที่นำเสนอสตรีในบทบาทต่างๆ ของ อัมพิกา ศรีสุภาพรรณ (2543) ที่กำหนดเกณฑ์อายุของประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีวัยทำงานตอนต้นถึงตอนกลาง ที่มีอายุระหว่าง 22-45 ปี โดยให้เหตุผลว่ากลุ่มดังกล่าวมีการเปิดรับโฆษณามากที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นๆ นอกจากนี้ลักษณะการนำเสนอรายการละครเป็นเสมือนการสร้างโลกอีกโลกหนึ่งขึ้นมา โดยมีการฉายภาพการดำเนินชีวิตของตัวละครที่หลากหลายภายใต้เหตุการณ์ที่ดึงดูดความสนใจ เริ่มดำเนินเรื่องราวตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดอวสาน ผู้ชมที่รับชมละครจึงต้องรับชมด้วยการติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนองการรับรู้ในสาร(ละคร) นั้นอย่างมิให้ตกหล่น Berger อ้างในกาญจนา แก้วเทพ (2542:147) กล่าวว่าละครรายการที่มีลักษณะเร้าอารมณ์สูง สอดคล้องกับทัศนะ ลักษณะทางเพศ และความสนใจของเพศหญิง นอกจากนี้กาญจนา แก้วเทพ (2549: 500)

อธิบายว่าละครเป็นสื่อของผู้หญิงเพราะทั้งผู้หญิงจะเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของละคร ยังเป็นที่มาของเนื้อหาในละคร รวมถึงช่วงเวลาที่น่าเสนอก็มักจัดสรรให้บริการในช่วงเวลาที่กลุ่มผู้หญิงสะดวกรับสารอีกด้วย การตีความเนื้อหาเรื่องราวที่น่าเสนอในละครจึงมีความเกี่ยวข้องกับอายุ และประสบการณ์ รวมถึงภูมิหลังของกลุ่มผู้รับสารหญิงด้วย จึงอาจสรุปได้ว่าช่วงอายุที่ต่างกันมีผลต่อการแสดงทัศนคติของภาพลักษณ์สตรีในรายการละครต่างกันเพราะกลุ่มผู้รับสารสตรีที่มีช่วงอายุต่างกันอาจมีมุมมอง ทัศนะ และการตีความในเรื่องราวของละครต่างกันก็เป็นได้

ในส่วนของการวิจัยสรุปว่าระดับรายได้เฉลี่ยที่ต่างกันมีผลทำให้ทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์แตกต่างกัน (ตาราง 22) สตรีกลุ่มที่มีรายได้ 8,001-10,000 บาทมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.33 รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.00 ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดการวิเคราะห์ผู้รับสารที่กาญจนา แก้วเทพ (2542: 178) อธิบายเกี่ยวกับตัวแปล “รายได้” ว่ารายได้มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งหน้าที่การงาน และการเลือกใช้สื่อของผู้รับสารสตรี รวมถึงอาจมีความสัมพันธ์กับช่วง หรือระยะเวลาในการรับสื่อ เป็นไปได้ที่กลุ่มสตรีที่มีรายได้สูง (10,001-20,000 บาท) หรือสูงมากที่สุด (20,000-สูงกว่า30,000) อาจมีเวลาในการรับสื่อไม่มากเท่ากับกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า (ต่ำกว่า 10,000 บาท) และรวมถึงกลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อยที่สุด (ต่ำกว่า 8,000 บาท) อาจมีเวลาในการรับสื่อได้ไม่เท่ากับกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า (8,001-10,000) ผลการวิจัยจึงแสดงออกมาระดับรายได้เฉลี่ยที่ต่างกันมีผลทำให้ทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยดังกล่าวมีความขัดแย้งกับงานวิจัยเรื่องทัศนคติของสตรีต่อโฆษณาที่น่าเสนอสตรีในบทบาทต่างของอัมพิกา ศรีสุธาพรพรรณ (2543) ที่มีผลการวิจัยชี้ชัดว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันมีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อโฆษณาที่น่าเสนอภาพลักษณ์สตรีในบทบาทต่างๆ ไม่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทในการรับชมละครโทรทัศน์แตกต่างจากบริบทในการรับชมภาพยนตร์โฆษณา ทั้งระยะเวลาในการนำเสนอที่ละครโทรทัศน์ยาวนานกว่า ความถี่ในการรับชมที่น้อยกว่า รวมถึงความตั้งใจ และความสนใจในเนื้อหาสาระการรับชมละครโทรทัศน์ที่แตกต่างจากภาพยนตร์โฆษณา ก็เป็นได้

### อภิปรายผลสมมติฐาน

- สมมติฐานข้อ 1. แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษามีผลต่อทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์

จากการศึกษาพบว่าแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษามีผลต่อทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวและรายการละครโทรทัศน์ เนื่องจากแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา หรือแนวคิดสตรีนิยมเป็นการศึกษาวิเคราะห์สภาวะในสังคมที่ผู้หญิงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ถูกกดขี่หรือถูกกระทำให้อด้อยกว่าผู้ชาย การศึกษาเรื่องแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาวะดังกล่าว ตามที่เสนาะ เจริญพร (2548: 301) กล่าวไว้ว่า สภาวะที่ผู้หญิงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบนั้นเป็นโครงสร้างที่อยู่ในทุกส่วนทั้งด้านครอบครัว การศึกษา สวัสดิการ การงาน การเมืองวัฒนธรรม และอาชีพ รวมถึงในแวดวงสื่อสารมวลชนด้วย ในขณะที่ Schiffman and Kanuk (อ้างใน เสรี วงษ์มณฑา ,2542 :106) ให้ความหมายของทัศนคติว่าหมายถึงการแสดงความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าคุณค่ามีความโน้มเอียง พอใจ หรือไม่พอใจต่อบางสิ่ง และจะก่อให้เกิดผลทางพฤติกรรม จากการศึกษากลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยจำนวน 400 คน พบว่าแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach และกลุ่ม Feminist Approach มีผลต่อทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ (ตารางที่9.2) หมายถึงกลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยที่มีแนวคิดสตรีศึกษาแตกต่างกันจะมีทัศนคติในการแสดงความรู้สึกต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์แตกต่างกัน เป็นทัศนคติจากความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าคุณค่ามีความโน้มเอียง พอใจ หรือไม่พอใจต่อภาพลักษณ์ของสตรีที่ปรากฏในรายการข่าว และรายการละครแตกต่างกัน ตามสภาวะที่สตรีแต่ละคนถูกกระทำจากโครงสร้างในทุกส่วนที่ตนสัมพันธ์อยู่ไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว การศึกษา สวัสดิการ การงาน การเมืองวัฒนธรรม และอาชีพ

สมมุติฐานข้อ 2.            เกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมแต่ละปรัชญามีผลต่อทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์

จากการศึกษาพบว่าเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมมีผลต่อทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวและรายการละครโทรทัศน์ เนื่องจากเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมเป็นการจัดประเภทกลุ่มต่างๆ ของสตรีนิยมที่อาจแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ปรัชญาแบบ Essentialism ที่มีความเชื่อว่าเพศชายหญิงมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ และคุณลักษณะตามธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำมาให้เธอไปสู่ผลลบ
2. ปรัชญาแบบ Anti - Essentialism ที่ไม่เชื่อว่ามีสาระที่แท้จริงดำรงอยู่ระหว่างเพศ ความ เป็นชาย หรือความเป็นหญิงล้วนแล้วแต่ถูกสร้างขึ้นมาจากทั้งสิ้น ทั้งนี้รวมถึงคุณลักษณะด้วย ต่างๆ ที่ผู้หญิงเป็นอยู่ก็ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดจากการประกอบสร้างมิใช่ลักษณะทางธรรมชาติ

และเช่นกันที่ Schiffman and Kanuk (อ้างใน เสรี วงษ์มณฑา, 2542 :106) ให้ความหมายของทัศนคติว่าหมายถึง การแสดงความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าคุณคนมีความโน้มเอียง พอใจหรือไม่พอใจต่อบางสิ่ง และจะก่อให้เกิดผลทางพฤติกรรม และจากการศึกษาพบว่าเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ (ตาราง 27) หมายถึง กลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยจำนวน 400 คนต่างมีความเชื่อในเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมทั้งแบบ Essentialism และแบบ Anti - Essentialism แตกต่างกัน และการวัดทัศนคติเป็นการวัดความเชื่อ ซึ่งเป็นความรู้สึกภายในของปัจเจกบุคคลที่มีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ สันับสนุนกับแนวคิดที่มองทัศนคติมีองค์ประกอบเดียว (The Unidimensionalist View of Attitude) ของ Triandis (1971) (อ้างในสุธินี กิตติวรรณกุล, 2547: 29) ที่อธิบายแนวคิดที่มองทัศนคติมีองค์ประกอบเดียวว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affect) ส่วนความรู้ (Cognition) และแนวโน้มในการกระทำ (Conation) ถือเป็นส่วนที่เกิดทัศนคติ แต่ไม่ใช่องค์ประกอบของทัศนคติ การวัดทัศนคติจึงต้องวัดในส่วนที่เป็นความรู้สึกเท่านั้น ดังนั้นเมื่อบุคคลมีความเชื่อในเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมทั้งแบบ Essentialism และแบบ Anti - Essentialism แตกต่างกัน ก็ย่อมมีผลให้การแสดงความคิดเห็นหรือทัศนคติแตกต่างกันไปด้วย

สมมุติฐานข้อ 3. ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีผลต่อทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์

จากผลการวิจัยพบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์มีผลต่อทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวและรายการละครโทรทัศน์ เนื่องจากเกณฑ์ของประชากร (Demographic Aspect) ตัวแปรที่นำมาใช้มี 5 ตัว คือ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ และ

สถานภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแปรอายุเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะอายุเป็นแบบแผน ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ รวมถึงภูมิหลังของบุคคลก็สามารถประเมินได้จากช่วงอายุเช่นกัน ช่วงอายุที่กำหนดในกลุ่มเป้าหมายสตรีที่เป็นกลุ่มประชากรในการสำรวจประกอบด้วย 4 ช่วงอายุได้แก่ ช่วงอายุ 21-30 ปี /31-40 ปี /41-50 ปี /51-60 ปี ผลการวิจัยพบว่าช่วงอายุ 21-30 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดเมื่อทดสอบความแตกต่างระดับทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มสตรีที่มีช่วงอายุดังกล่าวเป็นช่วงอายุของสตรีที่อยู่ในวัยเริ่มต้นชีวิตการทำงาน อาจมีตำแหน่งหน้าที่การทำงาน และขอบเขตความรับผิดชอบต่อหน้าที่ไม่มากนักเมื่อเทียบกับสตรีวัยทำงานช่วงอายุอื่น และน่าจะมีสมมุติฐานว่ากลุ่มช่วงอายุดังกล่าว น่าจะสามารถใช้เวลาในการรับสื่อมาก และนาน รวมถึงลักษณะการลงรายละเอียดกับเนื้อหาสาร (Message) ในการรับสื่อละครโทรทัศน์ได้มากกว่ากลุ่มสตรีช่วงอายุอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่าตัวแปร “อายุ” กลับไม่มีผลต่อการแสดงทัศนคติของผู้ชมสตรีที่มีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวเลย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะการนำเสนอรายการข่าวเป็นลักษณะรายการที่เร้าอารมณ์ต่ำ และผู้รับสารส่วนใหญ่รับสารด้วยจุดประสงค์เพื่อรับทราบข่าวสาร เหตุการณ์บ้านเมืองไม่ต้องใช้อารมณ์ร่วมลุ้น ติดตามไปกับเนื้อหาอย่างเช่นรายการละคร

สำหรับตัวแปร “อาชีพ” เป็นตัวกำหนดลักษณะทางจิตวิทยาของผู้ประกอบอาชีพนั้นๆ (Professional Predisposition) นอกจากนี้ตัวแปร “อาชีพ” ยังเป็นตัวกำหนด รูปแบบการใช้เวลาของกลุ่มประชากรที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยบนสื่อ วิทยุ จานา แก้วเทพ (2542: 181) กล่าวว่าตัวแปร “อาชีพ” สามารถสะท้อนถึงแหล่งที่มาของรายได้ ยังเป็นตัวกำหนดรูปแบบการใช้เวลา และสถานที่ของบุคคล เช่นผู้รับสารที่ประกอบอาชีพในบ้าน ก็ย่อมประเมินได้ว่าสื่อที่รับน่าจะเป็นสื่อที่บ้าน แต่ผู้รับสารที่ประกอบอาชีพนอกบ้าน ก็ย่อมใช้สื่อในอีกลักษณะหนึ่ง เป็นต้น ทั้งนี้ผลการวิจัยระบุว่าตัวแปร “อาชีพ” ไม่มีผลต่อการแสดงทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีทั้งในรายการข่าว และในรายการละครโทรทัศน์เลย

ในส่วนของตัวแปรเรื่อง “การศึกษา” ที่ดูเหมือนจะเป็นตัวแปรที่กำหนดตัวแปร “อาชีพ” และตัวแปร “รายได้” ในงานวิจัยชิ้นนี้ใช้ตัวแปรที่เป็นปริมาณการศึกษาที่ผู้รับสารได้รับมากกว่าประเภทของสาขาวิชาที่ผู้รับสารเลือกเรียน เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทางประชากรศาสตร์ด้านการศึกษา กับการแสดงทัศนคติต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละคร โดยแบ่งปริมาณการศึกษากออกเป็น 6 ระดับการศึกษา ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นระดับประกาศนียบัตรอนุปริญญา หรือระดับปริญญาเอก เป็นต้น ทั้งนี้ผลการวิจัยระบุว่าตัวแปร “การศึกษา” ไม่มีผลต่อการแสดงทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีทั้งในรายการข่าว และในรายการละครโทรทัศน์เลย

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ และความมุ่งหวังให้เกิดผลต่อผู้รับสารของรายการทั้งสองประเภท มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง คือรายการข่าวเป็นรายการที่มุ่งเน้นให้ข่าวสาร โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้รับสารได้รับข้อมูลข่าวสาร ในขณะที่รายการบันเทิงเป็นรายการที่มุ่งให้ความบันเทิงจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้รับสารเกิดความบันเทิงในขณะที่รับชมรายการและผู้รับสารเกิดการรับรู้ในประเภทเนื้อหา และวัตถุประสงค์ในการนำเสนอรายการว่าเนื้อหาสาระที่เป็นความจริง (Realistic Information) สามารถรับสารได้จากรายการข่าว และเนื้อหาสาระที่เป็นจินตนาการที่อาจจำลองจากความจริง หรือไม่ใช่ความจริง (Imagination Information) สามารถรับสารได้จากรายการละคร

ตัวแปร “รายได้” ในงานวิจัยชิ้นนี้ ใช้เกณฑ์รายได้ของผู้รับสารสตรีมากกว่ารายได้ครอบครัว ทั้งนี้เพราะรายได้มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งหน้าที่การงาน ระยะเวลาที่น้อยที่ผู้รับสารให้กับสื่อ และการเลือกใช้สื่อของผู้รับสารสตรี โดยกำหนดช่วงรายได้ออกเป็น 6 ช่วงตั้งแต่ ต่ำกว่า 8,000 บาท / 8,001-10,000บาท / 10,001-15,000บาท / 15,001-20,000บาท / 20,001-30,000บาท / และสูงกว่า 30,000บาท ผลการวิจัยพบว่าตัวแปร “รายได้” ไม่มีผลต่อการแสดงทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าวโทรทัศน์ แต่มีผลต่อการแสดงทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีกลุ่มที่มีรายได้ 8,001-10,000บาท และต่ำกว่า 8,000บาท จึงเป็นผลที่สรุปได้ชัดเจนว่ารายได้ที่ต่างกันมีผลทำให้ทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการละครโทรทัศน์ต่างกัน

สำหรับตัวแปรสุดท้ายคือตัวแปร “สถานภาพ” เป็นตัวแปรที่กาญจนา แก้วเทพ (2542:180) กล่าวว่า เป็นตัวแปรที่แสดงโครงสร้างอำนาจ และแบบแผนในการรับสื่อ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังคิดว่า ตัวแปร อายุ การศึกษา ทำให้เห็นภาพของสตรีกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนในระดับหนึ่ง ตัวแปรอาชีพ และ รายได้ ทำให้เห็นภารกิจในบริบทนอกบ้าน และท้ายสุดตัวแปร “สถานภาพ” เป็นตัวแปรที่ทำให้เห็นภาพภารกิจของกลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยในบ้าน และบริบทในการรับสารได้ชัดเจนขึ้นกว่าตัวแปรอื่นๆ เนื่องจากสถานภาพที่แตกต่างกันมีส่วนทำให้ภารกิจในบ้าน และบริบทในการรับสารแตกต่างกันไปด้วย แต่จากการศึกษาพบว่าตัวแปร “สถานภาพ ” กลับไม่มีผลต่อการแสดงทัศนคติในการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ขอบเขตของการศึกษารายการข่าวที่กำหนดไว้เป็นขอบเขตของการศึกษากำหนดไว้เป็นรายการข่าวภาคค่ำที่นำเสนอตั้งแต่ช่วงเวลา 17.30-20.30 น. อันเป็นช่วงเวลาที่กลุ่มสตรีที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยในทุกสถานภาพไม่ว่าจะเป็นสถานภาพโสด สมรส ม่าย แยกกันอยู่ หรือหย่าร้าง สามารถรับสื่อได้เนื่องจากปลดปล่อยภารกิจการทำงาน และภารกิจครอบครัวเสร็จสิ้น อยู่ในสภาพที่สามารถเปิดรับสื่อได้อย่างเต็มที่ รวมถึงขอบเขตของการศึกษารายการละครโทรทัศน์ที่กำหนดขอบเขตของการศึกษาเป็นละคร Serials หรือ Soap Opera ที่เป็นละครต่อเนื่องหลายตอน

จบที่มักนำเสนอในช่วงเวลา Prime Time หรือละครหลังข่าวก็เป็นเวลาที่กลุ่มเป้าหมายน่าจะอยู่ในสภาพที่พร้อมรับสื่อ เนื่องจากเสร็จสิ้นภารกิจการทำงาน และภารกิจครอบครัวแล้วเช่นกัน จึงน่าจะเป็นการยืนยันได้ว่าตัวแปร “สถานการณ์” ไม่มีผลต่อทัศนคติของผู้ชมสตรีต่อการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ดังผลการวิจัยปรากฏ

สมมุติฐานข้อ 4. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ทัศนคติของผู้ชมสตรีที่มีแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษาต่างกัน และมีเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันด้านระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้มีผลทำให้ทัศนคติของผู้ชมสตรีที่มีต่อแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach แตกต่างกัน

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม System Approach มีแนวคิดที่เชื่อว่าผู้หญิงอยู่ในฐานะระบบย่อยของระบบใหญ่ (เป็นกลุ่มคนเล็กๆท่ามกลางสังคมที่กว้างใหญ่) กลุ่มคนเล็กๆ กลุ่มนี้มีหน้าที่ที่ถูกกำหนดมาให้เหมาะสมกับเพศ การแบ่งงานกันทำ หรือการแบ่งความรับผิดชอบในระดับต่างๆของสังคมเป็นไปตามหลักชีววิทยา แนวคิดนี้เชื่อว่าสังคมจะเกิดความมั่นคงและเกิดเสถียรภาพหากทุกคนปฏิบัติตามหน้าที่ทางเพศ อย่างไรก็ตามแนวคิดนี้ก็เรียกร้องให้ผู้หญิงปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย จากผลการวิจัยที่พบว่าสตรีกลุ่มที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทเห็นด้วยเป็นจำนวนมากที่สุดต่อแนวคิดดังกล่าว ส่วนในสตรีกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เห็นด้วยเป็นอันดับรองลงมา ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกันกับผลงานวิจัยเรื่อง ทัศนคติของสตรีต่อโฆษณาที่นำเสนอสตรีในบทบาทต่างๆ ของ อัมพิกา ศรีสุธาพรรณ (2543) ที่มีผลการวิจัยรายงาน ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นสตรีนิยมสูงมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากรเช่นระดับการศึกษา โดยพบว่าสตรีที่จัดว่ามีความเป็นสตรีนิยมสูงมีการศึกษาดีกว่าสตรีที่มีความเป็นสตรีนิยมต่ำ จากผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปได้ว่าระดับการศึกษาที่สูงขึ้นมีส่วนช่วยให้สตรีมีความคิด และเห็นความสำคัญในการยกระดับตนเองด้วยการพัฒนาความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ ตามรูปแบบลักษณะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงความเชื่อในศักยภาพที่เท่าเทียมกันของเพศหญิงกับชาย นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการบริหารเวลาของผู้หญิงควรจัดสรรเพื่อรับผิดชอบทั้งภารกิจใน และนอกบ้าน มากกว่าสตรีกลุ่มที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่า

ในขณะที่ลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านอาชีพกลับพบว่ากลุ่มสตรีที่มีอาชีพแม่บ้านเห็นด้วยกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach มากที่สุด จากการสำรวจจากอาชีพต่างๆ

ได้แก่เจ้าของกิจการ และธุรกิจส่วนตัว อาชีพรับจ้าง พนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ และสตรีที่เป็นนักศึกษา จะเห็นได้ว่าอาชีพแม่บ้านเป็นอาชีพเดียวที่มีปริมาณพลอยู่ในบ้าน และมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนนอกอาณาเขตของตนน้อยที่สุด จากลักษณะงานในอาชีพแม่บ้านมีความชัดเจนว่าภารกิจงานถูกกำหนดมาให้ทำหน้าที่เหมาะสมกับเพศ อาณาบริเวณในในครัวเรือน ถือเป็นขอบเขตความรับผิดชอบตามหน้าที่ต่อสังคมที่ถูกแบ่งให้เป็นไปตามหลักชีววิทยา แนวคิดนี้เชื่อว่าสังคมจะเกิดความมั่นคง และเกิดเสถียรภาพหากทุกคนปฏิบัติตามหน้าที่ทางเพศ จึงไม่น่าแปลกว่ากลุ่มสตรีที่มีอาชีพแม่บ้านเห็นด้วยกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach มากที่สุด

ในส่วนของลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านรายได้ พบว่าสตรีกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 30,000บาท เป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา System Approach มากที่สุด จากผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปได้ว่ารายได้กับระดับการศึกษาของสตรีมีส่วนสัมพันธ์กันจึงมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าระดับการศึกษาที่สูงขึ้น และรายได้ที่สูงขึ้นมีส่วนช่วยให้สตรีมีความคิด และให้ความสำคัญกับการยกระดับตนเองด้วยการพัฒนาความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ ตามรูปแบบลักษณะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงความเชื่อในศักยภาพที่เท่าเทียมกันของเพศหญิงกับชาย นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการบริหารเวลาที่ผู้หญิงควรจัดสรรเพื่อรับผิดชอบทั้งภารกิจใน และนอกบ้าน มากกว่าสตรีกลุ่มที่ได้รับการศึกษาน้อยกว่า และรายได้ต่ำกว่า

จากผลการวิจัยพบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันด้านสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ มีผลทำให้ทัศนคติของผู้ชมสตรีที่มีต่อแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach แตกต่างกัน

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist Approach มีแนวคิดที่เชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชาย และผู้หญิงมีความไม่เท่าเทียมกันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถือเป็นอคติทางเพศที่ผู้หญิงเป็นฝ่ายถูกกระทำให้เสียเปรียบจากเพศชาย จึงมีการเรียกร้องให้สังคมปรับระบบต่างๆ เพื่อเพศหญิง จากผลการวิจัยพบว่าสตรีที่มีสถานภาพโสด เห็นด้วยกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษากลุ่ม Feminist Approach มากที่สุด อธิบายได้ว่ากลุ่มสตรีในสถานภาพโสด ยังคงเชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชาย และผู้หญิงในปัจจุบันยังมีความไม่เท่าเทียมกัน รวมถึงอคติทางเพศที่ผู้หญิงเป็นฝ่ายถูกกระทำให้เสียเปรียบจากเพศชายยังคงมีอยู่ และการเรียกร้องให้สังคมปรับระบบต่างๆ เพื่อเพศหญิงไม่ว่าจะเป็นไปในรูปแบบของการให้เกียรติฝ่ายหญิงในการเลือกใช้นามสกุล และคำนำหน้านาม สิทธิในการลาคลอด หรือการมีสถานรับเลี้ยงเด็กอ่อนก่อนวัยเรียนติดตั้งไว้ที่

ทำงาน เจื่อนไขทางกฎหมายที่ระบุบทลงโทษผู้กระทำผิดโดยการล้วงละเมิดทางเพศอย่างแน่นอน โดยไม่มีการลดหย่อนผ่อนปรน หรือการเรียกร้องให้ผู้ชายในสถานภาพสามีมีให้กระทำกรุนแรงทั้งทางกาย วาจา ต่อผู้เป็นภรรยา ก็ยังคงต้องออกเสียงเรียกร้องกันต่อไป

ในส่วนของคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านระดับการศึกษา พบว่าสตรีกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปริญญาโท เป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach มากที่สุด โดยมีสตรีกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีเห็นด้วยเป็นอันดับสองรองลงมา ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกันกับผลงานวิจัยเรื่อง ทศนคติของสตรีต่อโฆษณาที่นำเสนอสตรีในบทบาทต่างๆ ของ อัมพิกา ศรีสุธาพรธณ (2543) ที่มีผลการวิจัยรายงานว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นสตรีนิยมสูงมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากรเช่นระดับการศึกษา โดยพบว่าสตรีที่จัดว่ามีความเป็นสตรีนิยมสูงมีการศึกษาดีกว่าสตรีที่มีความเป็นสตรีนิยมต่ำ จากผลการวิจัยดังกล่าวมีความเป็นไปได้ว่าระดับการศึกษาที่สูงขึ้นมีส่วนตอกย้ำให้สตรีมีความเชื่อว่าคุณสมบัติระหว่างผู้ชาย และผู้หญิงยังคงมีความไม่เท่าเทียมกัน เพศหญิงเป็นฝ่ายถูกกระทำให้เสียเปรียบจากเพศชาย และได้รับการปฏิบัติอย่างมีอคติ จึงสมควรแล้วที่สตรีจะต้องออกแรงเคลื่อนไหว เรียกร้อง หรือแม้แต่ต่อร้องให้สังคมปรับระบบต่างๆ เพื่อเพศหญิง มากกว่าสตรีกลุ่มที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่า

ท้ายสุดลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านรายได้เฉลี่ย พบว่าสตรีกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า 30,000 บาท เป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach มากที่สุด โดยมีสตรีกลุ่มที่มีรายได้รองลงมา(เฉลี่ยโดยประมาณ 20,001-30,000 บาท) เห็นด้วยเป็นอันดับสอง จึงเป็นการตอกย้ำอย่างชัดเจนว่าสตรีที่มีรายได้ยิ่งมาก จะยิ่งเห็นด้วยกับแนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษา Feminist Approach ทั้งนี้เพราะขอบเขตของการวิจัยกำหนดว่าตัวแปร “รายได้” ในงานวิจัยชิ้นนี้ใช้เกณฑ์รายได้ของผู้รับสารสตรีเป็นเกณฑ์มากกว่ารายได้ของครอบครัว จึงเป็นการชี้ชัดว่ายิ่งพวกเขาพึ่งพาตนเองได้มากเท่าไร(รายได้มากเท่าไร) ความเชื่อในแนวคิดที่ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชาย และผู้หญิงในสังคมปัจจุบันนั้นยังคงมีความไม่เท่าเทียมกันเพศหญิงเป็นฝ่ายถูกกระทำให้เสียเปรียบจากเพศชายและยังคงได้รับการปฏิบัติอย่างมีอคติ เมื่อเทียบกับเพศชาย จึงสมควรแล้วที่สตรีจะต้องออกแรงเคลื่อนไหว เรียกร้อง หรือแม้แต่ต่อร้อง และร้องขอให้สังคมปรับระบบต่างๆ เพื่อเพศหญิงเสียที่

ในส่วนของสมมุติฐานที่ว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลทำให้ทัศนคติของผู้ชมสตรีที่มีต่อเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมต่างกันผลการวิจัยที่พบว่าลักษณะ

ทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันด้านอาชีพ มีผลทำให้ทัศนคติของผู้ชมสตรีที่มีต่อเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่าสตรีกลุ่มที่เป็นนักศึกษามีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยต่อเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยมมากที่สุด อธิบายได้ว่าสตรีกลุ่มที่เป็นนักศึกษาเห็นด้วยต่อปรัชญาแบบ Essentialism ที่มีความเชื่อว่าเพศชายหญิงมีความแตกต่างกันตามความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุมมองทางเพศ หรือคุณค่าทางเพศ และคุณลักษณะตามธรรมชาติของผู้หญิงที่เป็นอยู่มักนำมาให้เธอไปสู่ผลลบ เพราะเนื่องจากแนวคำถามมีความโน้มเอียงเป็นแนวคำถามแบบ Essentialism ที่ว่าด้วยความเป็นคนช่างคิดช่างเลือกของผู้หญิงทำให้เธอเสียเวลาส่วนใหญ่ไปในการเลือกซื้อสินค้า ผู้หญิงชอบทำงานเป็นทีมเนื่องจากเธอไม่มั่นใจในตัวเองในการทำงานเดี่ยว ผู้หญิงมีธรรมชาติในการชอบให้บริการผู้อื่น ดังนั้นงานบริการเช่น ช่างทำผม หรือ พนักงานเสิร์ฟจึงเป็นงานที่เหมาะสมกับเธอ ผู้หญิงมักเก่งด้านภาษา และสังคม ในขณะที่ผู้ชายส่วนใหญ่มักเก่งด้านการคำนวณ และวิทยาศาสตร์ ผู้หญิงมีความอดทนมากกว่าผู้ชายดังนั้นงานที่น่าเบื่อซ้ำซากจึงเป็นงานที่เหมาะสมกับเธอ ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าสตรีกลุ่มที่เป็นนักศึกษาเห็นด้วยว่าความเป็นคนช่างคิดช่างเลือก ความไม่มั่นใจในตัวเองของผู้หญิง หรือแม้แต่ข้อดีของการชอบให้บริการผู้อื่น ความรู้ด้านภาษา และสังคม หรือการที่มีความอดทนมากกว่าเพศชายกลับทำให้ผู้หญิง ต้องทำงาน หรือเป็นฝ่ายได้รับโอกาสในสังคมที่ดูจะน้อยกว่าผู้ชาย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่ากลุ่มสตรีที่มีอาชีพแม่บ้านเป็นกลุ่มรองลงมาที่มีความเห็นในลักษณะเดียวกัน เป็นที่น่าสังเกตว่าทั้งกลุ่มนักศึกษา และกลุ่มแม่บ้านต่างก็เป็นกลุ่มที่ไม่ได้มีปริมาณผลที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นในด้านของการทำงาน ต่างจากสตรีกลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่ถูกสำรวจเช่น กลุ่มประกอบอาชีพเจ้าของกิจการ หรือธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพรับจ้าง กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน กลุ่มข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือกลุ่มว่างงาน (ที่อาจรวมถึงสตรีที่เคยทำงาน แต่ปัจจุบันไม่มีงานทำ หรือกลุ่มสตรีที่ไม่เคยทำงาน และขณะนี้ก็ไม่ได้ทำอะไร) ที่ต้องก้าวเข้ามาสู่สังคมการทำงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับเพศชาย และทั้งเป็นปริมาณผลทางเพศของเพศชาย เป็นไปได้ว่ากลุ่มสตรีที่ประกอบอาชีพเจ้าของกิจการ หรือธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพรับจ้างกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน กลุ่มข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ น่าจะเห็นด้วยกับปรัชญาแบบ Anti – Essentialism ที่ไม่เชื่อในสาระที่แท้จริงดำรงอยู่ระหว่างความแตกต่างทางเพศ เนื่องจากความเป็นชาย หรือความเป็นหญิงล้วนแล้วแต่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาทั้งสิ้น ทั้งนี้รวมถึงคุณลักษณะด้อยต่างๆ ที่ผู้หญิงเป็นอยู่ก็ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดจากการประกอบสร้างมิใช่ลักษณะทางธรรมชาติ

## ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ประเภท และรูปแบบการนำเสนอรายการโทรทัศน์เป็น สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมการนำเสนอรายการ ที่ผู้รับสารเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์(ด้วยการรับชมรายการตั้งแต่เด็กจนโต) ระหว่างผู้ส่งสาร (ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์) และผู้รับสาร( ผู้ชม) และสัญลักษณ์ที่ว่่านี่ทำหน้าที่เป็นตัวกลาง (Mediated) ในการสื่อภาพลักษณ์สตรีในสังคม ที่ผู้รับสารค่อยๆ ซึมซับ(Internalize) สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมดังกล่าวเข้าไปในตัวเอง และสามารถใช้ปฏิสัมพันธ์นั้นได้อย่างอัตโนมัติ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการนำเสนอรายการประเภทเดียวกัน ในสังคมเดียวกัน น่าจะมีระบบการส่งทอดภาพลักษณ์ร่วมกัน และเช่นกันเราจึงอาจทำนายภาพลักษณ์ของรายการโทรทัศน์ที่อยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกันได้หมด เช่นรายการข่าวทุกช่องน่าจะมึภาพลักษณ์ของผู้หญิงกล้า (Non Traditional) หมด เช่นเดียวกับคนที่อยู่ร่วมในวัฒนธรรมเดียวกันก็น่าจะมีระบบการตีความหมายสัญลักษณ์ของสังคมร่วมกันเช่นกัน และจากเอกลักษณ์ของทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม ที่กาญจนา แก้วเทพ (2547: 243) อธิบายว่า เมื่อสื่อแสดงข้อมูลรวมถึงแสดงกฎเกณฑ์ หรือสัญลักษณ์ใดๆ ผ่านรายการโทรทัศน์ และเมื่อผู้รับสารได้รับ และเกิดการจดจำ การจดจำนั้นมีส่วนกำหนดทิศทางการกระทำของผู้รับสาร จึงอาจกล่าวได้ว่าสื่อมีส่วนในการสร้างการรับรู้ของผู้รับสาร ซึ่งจะเป็นตัวกำหนด หรือผลักดันให้เกิดพฤติกรรม การเรียนรู้แนวคิด และการปฏิบัติ และจะกลายเป็นกติกาสังคม หรือการส่งทอดความหมายทางวัฒนธรรมต่อไป

ด้วยเหตุที่การนำเสนอรายการโทรทัศน์ มีส่วนในการกำหนดภาพลักษณ์ ที่อาจหรือจะก้าวไปเป็นกติกาสังคม หรือการส่งทอดความหมายทางวัฒนธรรมในคนรุ่นสู่รุ่น จึงมีข้อเสนอแนะเป็นข้อสรุปดังนี้

1. แม้ว่ารายการโทรทัศน์แต่ละรายการต่างก็มีรูปแบบการนำเสนอที่เป็นสัญลักษณ์หรือรูปแบบเฉพาะอยู่แล้วผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ควรให้ความสำคัญต่อการคัดสรรการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นภาพลักษณ์ในอุดมคติ โดยไม่ก่อให้เกิดทัศนคติในเชิงลบในกลุ่มเป้าหมายสตรีในทุกๆ กลุ่ม
2. จากข้อสรุปตามทฤษฎีจะบ่งว่าหากผู้ผลิตรายการโทรทัศน์มุ่งนำเสนอภาพลักษณ์ใดภาพลักษณ์นั้นก็จะกลายเป็นแนวทางปฏิบัติ และก้าวสู่การเป็นกติกาสังคม หรือเกิดการส่งทอดทางวัฒนธรรมต่อไป ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์จึงควรตระหนักในน้ำหน้การนำเสนอภาพลักษณ์ใดภาพลักษณ์หนึ่งในรายการโทรทัศน์

3. ด้วยเหตุที่สื่อมวลชนอยู่ในฐานะแหล่งความคาดหวังของสังคม ที่กาญจนา แก้วเทพ (2552: 223) กล่าวเป็นแนวคิดไว้ว่าสื่อมวลชนเป็นแหล่งทรัพยากรในการเก็บรวบรวมข้อมูล หรือแหล่งสร้างข้อมูล เป็นแหล่งจัดการแปรรูปข้อมูล (Information Processing) และทั้งเป็นแหล่งแพร่กระจายข้อมูลข่าวสาร ที่ทั้งปัจเจกบุคคล และสังคมยึดถือ การสร้างจิตสำนึกในเรื่องของความเสมอภาคทางเพศไม่ว่าจะด้วยการสร้างข้อมูล แปรรูปข้อมูล และการกระจายข้อมูลจึงเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ควรตระหนัก

4. การนำเสนอสตรีในภาพลักษณ์สัตว์โลกที่แสนสวย (Sex Object) ในรายการละครโทรทัศน์ ที่สตรีกลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยลงความเห็น เป็นสิ่งสะท้อนที่แสดงให้เห็นว่า ผู้ผลิตรายการละครโทรทัศน์ไทยยังมองสตรีไทยเป็นเพียงวัตถุทางเพศ ที่ถูกตีราคาจากความงดงามของหน้าตา และเรือนร่าง และถูกตีราคาความสามารถจากเสน่ห์ยั่วยวนทางเพศเท่านั้น ซึ่งนอกจากจะไม่ได้ยกระดับการนำเสนอเนื้อหาละครโทรทัศน์ไทยแล้ว ยังไม่เป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์สตรีไทย ทั้งยังขัดต่อสภาพความเป็นจริงของสตรีไทยที่เป็นอยู่อย่างสิ้นเชิง ผู้ผลิตรายการละครโทรทัศน์ไทย จึงไม่ควรให้นำหนักการนำเสนอที่ลาดเทไปในพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งของสตรีโดยเฉพาะ หากแต่ควรปูพื้นเรื่องอันเป็นที่มา หรือเหตุและผลของพฤติกรรมดังกล่าว เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้รับสารทำความเข้าใจกับที่มาของพฤติกรรม ก่อนการด่วนสรุปความเป็นทัศนคติ

5. จากทฤษฎีความคาดหวังทางสังคม (Social Expectation Theory) ที่กล่าวว่าเมื่อสื่อแสดงข้อมูล หรือกฎเกณฑ์ของสังคมผ่านทางรายการ และผู้รับสารรับสื่อ และเกิดการจดจำ โดยการจดจำนั้นมีส่วนกำหนดทิศทางการกระทำของผู้รับสาร จึงเป็นช่องทางที่สื่อโทรทัศน์สามารถสร้างสรรค์สังคมไทยด้วยการยกระดับเนื้อหา วิธีการนำเสนอ รวมถึงการร้อยถ้อยความยึดติดพร้อม กับสร้างความคิด ความเข้าใจใหม่บนพื้นฐานความเท่าเทียมทางเพศในทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งเป็นไปได้ว่าจะช่วยยกระดับคนในสังคมให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ได้

### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นเพียงการศึกษาภาพรวมของทัศนคติของผู้ชมสตรีที่มีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ หากต้องการผลการศึกษาที่มีการชี้ชัด และเฉพาะมากขึ้นควรขยายขอบเขตการวิจัยให้ครอบคลุมถึงกลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัดด้วย

2. การเพิ่มวิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมายกลุ่มต่างๆ น่าจะทำให้นักวิจัยได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น

3. ภาพลักษณ์ผู้หญิงมหัศจรรย์ (Superwomen) ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้กำหนดนิยามศัพท์ปฏิบัติการว่าหมายถึง ภาพผู้หญิงที่มีความสามารถก้าวออกไปเปิดโลกภายนอกของตนโดยการปรากฏตัวในวิชาชีพต่างๆ ในบริบทของผู้ชาย พร้อมๆ กับการดูแลรับผิดชอบการบ้านการเรือนตามหน้าที่ทางเพศภายในบ้านควบคู่กัน และภาพลักษณ์ผู้หญิงกล้า (Non Traditional) ที่ได้กำหนดนิยามศัพท์ปฏิบัติการว่าหมายถึง ภาพผู้หญิงยุคใหม่ หรือภาพผู้หญิงเก่งที่มีความมั่นใจในตนเองทำตัวเสมอเหมือนกับผู้ชายในแง่อาชีพการทำงาน และแง่ความประพฤติในลักษณะที่สิ่งใดที่ผู้ชายทำได้ผู้หญิงก็ทำตามได้เช่น การประกอบอาชีพนอกบ้าน หรือใช้บริบทนอกบ้านของผู้ชายเป็นหลัก ในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการให้กรอบนิยามศัพท์ที่ยังค่อนข้างกำกวมและค่อนข้างใกล้เคียงกันมาก การเพิ่มเติมคำอธิบายในนิยามศัพท์ทั้งสองน่าจะช่วยให้การอภิปรายผลกระจ่างชัดมากขึ้น

4. การเก็บข้อมูลตัวแปร “ความถี่ในการเปิดรับสาร” น่าจะเป็นเป็นข้อมูลที่เป็นข้อบ่งชี้ที่ทำให้ผลการวิจัยมีความชัดเจนขึ้น

5. ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลทีลงลึกไปถึงภาพลักษณ์ในบทบาทของตัวละคร เช่น บทบาทแม่ บทบาทนางร้าย บทบาทนางเอก และบทบาทนักแสดงหญิงสมทบ ในรายการละครโทรทัศน์ และภาพลักษณ์ในบทบาทผู้ประกาศข่าว บทบาทผู้สื่อข่าว และผู้หญิงที่ตกเป็นข่าว ในรายการข่าว เพื่อค้นหาภาพลักษณ์ที่แท้จริงของสตรีที่สวมบทบาทต่างกันรายการโทรทัศน์

6. การสร้างแบบสอบถามในการวัดทัศนคติในงานวิจัยชิ้นนี้ยังมีการปะปนกันอยู่มาก ระหว่างการถามข้อเท็จจริง กับการถามทัศนคติ ซึ่งทำให้ผลการวิจัยไม่อาจชี้ชัดได้ชัดว่าเป็นทัศนคติของผู้ชมสตรี หรือเป็นการวัดข้อเท็จจริงที่สตรีได้รับชมสื่ออยู่ จึงน่าจะมีการปรับเปลี่ยนข้อความคำถามที่ถามข้อเท็จจริงดังกล่าวให้เป็นการถามทัศนคติ เพื่อการอภิปรายผลทัศนคติได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ และรวมถึงเพิ่มความระมัดระวังในการคำ เช่น การถาม “ใช่หรือไม่” จะมีลักษณะเป็นการถามข้อเท็จจริง แต่การถามที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “ท่านเห็นด้วยไหม” จะเป็นการถามทัศนคติเป็นต้น

## บรรณานุกรม

กาญจนา แก้วเทพ. 2542 . **การวิเคราะห์สื่อแนวคิด และเทคนิค** พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.

“-----” 2543. **ความเรียงว่าด้วยสตรีกับสื่อมวลชน**. กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

“-----” 2547. **สื่อสารมวลชน: ทฤษฎี และแนวทางการศึกษา** พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพมหานคร: แบรินเอจ.

“-----” 2549. **ศาสตร์แห่งสื่อ และวัฒนธรรมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.

ชนัญชี กาญจนอุไรโรจน์. 2538. **การศึกษาภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวันในช่วงปี 2528-2537**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงพร เวทไฉ .2545. **การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากสื่อโทรทัศน์การเปิดรับโฆษณา และทัศนคติที่มีต่อโฆษณา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทิพย์ธิดา ศรีธธาทิพย์ และคณะ. 2546. **คนเขียนบท** . กรุงเทพมหานคร. มติชน.

นภาพรณี อัจฉริยะกุล,ผศ. และ พิไลวรรณ ปุกหุด. 2539. “การผลิตรายการละครโทรทัศน์.” ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์หน่วยที่ 8-15**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

นาฎยา ตนานนท์. 2547. **การรายงานข่าว**. กรุงเทพมหานคร. Nut Republic.

นุชรี ตันติวิจิตร. 2537. **การศึกษาการรับรู้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์ของผู้หญิงใน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บงกช สิงห์กุล. 2547. **คู่มือนักเขียน**. กรุงเทพมหานคร. เนชั่นบุ๊คส์ อินเตอร์เนชั่นเนล.

เบญจศรี ศรีโยธิน. 2548. **การคาดหวัง และความพึงพอใจที่ผู้ชมได้รับจากละครพื้นบ้านทางโทรทัศน์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประสิทธิ์ ไยมศรี. 2548. **ภาพลักษณ์ของผู้หญิงไทยในเพลงลูกทุ่ง: ศึกษากรณีเพลงแนวคาเฟ่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (กลุ่มวรรณคดี) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- พินิตา หันสวาสดี. 2544. **ผู้หญิงในภาพยนตร์: กระบวนการผลิตซ้ำภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสังคมไทย**. รายงานการวิจัยโครงการฝึกอบรมนักวิจัยด้านสตรีศึกษา ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มริศา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา และศศิพร หมั่นเจริญลาภ. 2547. **How to Write a Selling Screenplay by Christopher Keane**. กรุงเทพมหานคร. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- วรินทร์ วสุพันธ์ และเสรี วงษ์มณฑา. 2551. “การรณรงค์ปลูกจิตสำนึกการเสริมสร้างภาพลักษณ์สตรีที่ปรากฏในโทรทัศน์ของกลุ่มสตรี.” **การสัมมนาวิชาการระดับชาติเรื่องผู้หญิง และการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายในสังคมครั้งที่ 1**. โรงแรมปรี๊นท์พาเลซ. กรุงเทพฯ.
- รัชดา แดงจำรูญ. 2538. **ภาพของโสเภณีในละครโทรทัศน์ปี 2535**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริโยธยา ณ นคร. 2550. **ละครโทรทัศน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเล่นแบบของสตรีวัยทำงาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุนนมาลย์ นิมนต์พันธ์,ผศ. 2541. **การละครไทย**. กรุงเทพมหานคร. ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. 2545. **การสื่อข่าว: หลักการ และเทคนิค**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุธินี กิตติวรรณกุล. 2547. **ภาพของบทบาทของสตรีในงานโฆษณาทางนิตยสาร และทัศนคติของนักสร้างสรรค์โฆษณา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพิศวง ธรรมพันทา. 2543. **มนุษย์กับสังคม** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :ภูมิไทย.
- เสรี วงษ์มณฑา. 2542. **การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพมหานคร: วีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- เสนาะ เจริญพร และนพพร ประชากุล. 2548. **ผู้หญิงกับสังคม : ในวรรณกรรมไทยยุคทอง**. กรุงเทพมหานคร. มติชน,
- อรนุช เลิศจรรยาลักษณ์. 2548. **หลักการเขียนบทโทรทัศน์** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัมพิกา ศรีสุธาพรรณ. 2543. **ทัศนคติของสตรีต่อโฆษณาที่นำเสนอสตรีในบทบาทต่างๆ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY



ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY



ภาคผนวก ก.

แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY

**แบบสอบถาม**  
**การวิจัยเรื่อง ทศนคติของผู้ชมสตรีต่อภาพลักษณ์สตรี**  
**ในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์**

\*\*\*\*\*

เรียน ท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัยเรื่อง ทศนคติของผู้ชมสตรีที่มีต่อภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ โดยข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปใช้พัฒนาการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในสื่อโทรทัศน์ไทย และจะสามารถสำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความร่วมมือจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามโดยมีคำชี้แจงดังนี้

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบทศนคติของท่านที่มีต่อสภาพการณ์จริงในการนำเสนอภาพสตรีในรายการข่าว และรายการละครของสื่อโทรทัศน์
2. โปรดตอบคำถามทุกข้อด้วยความจริง เพื่อสามารถนำข้อมูลไปประมวลผล และวิเคราะห์ได้สอดคล้องกับสภาพการณ์จริง อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการนำเสนอภาพลักษณ์สตรีในรายการข่าว และรายการละครโทรทัศน์ รวมถึงการสร้างจิตสำนึกเรื่องความเสมอภาคทางเพศให้เกิดขึ้นในวงการศึกษาไทยต่อไป
3. ข้อมูลที่ท่านตอบผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ โดยข้อมูลจะถูกเสนอเป็นภาพรวมในการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อท่าน หรือหน่วยงานของท่านแต่ประการใด
4. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้  
ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม  
ตอนที่ 2. แบบสอบถามแนวคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา  
ตอนที่ 3. แบบสอบถามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม  
ตอนที่ 4. ทศนคติที่มีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์  
ตอนที่ 5. ทศนคติที่มีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการละครโทรทัศน์
5. ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพื่อให้ได้คำตอบที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้ประมวลผลในขั้นตอนต่อไปได้ ทั้งนี้ขอได้โปรดรวบรวมส่งผู้วิจัยภายใน 10 กันยายน 2552 นี้

ขอขอบพระคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่ง

เอกธิดา เสริมทอง

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1

แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ✓ จำนวน 5 ข้อ

1. ปัจจุบันท่านอายุ
  1. 21-30
  2. 31-40
  3. 41-50
  4. 51-60
2. สถานภาพการสมรส
  1. โสด
  2. สมรส
  3. ม่าย
  4. แยกกันอยู่
  5. หย่าร้าง
  6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
3. ท่านจบการศึกษาสูงสุดในระดับ
  1. ประถมศึกษา
  2. มัธยมศึกษา
  3. อาชีวศึกษา
  - 4.ปริญญาตรี
  5. ปริญญาโท
  6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
4. ปัจจุบันท่านมีอาชีพ
  1. แม่บ้าน
  2. เจ้าของกิจการ/ ธุรกิจส่วนตัว
  3. รับจ้าง
  4. พนักงานบริษัทเอกชน
  5. ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
  - 6.ว่างงาน
  7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. ท่านมีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ
  1. ต่ำกว่า 8,000 บาท
  2. 8,001-10,000 บาท
  3. 10,001-15,000 บาท
  4. 15,001-20,000 บาท
  5. 20,001-30,000 บาท
  6. สูงกว่า 30,000 บาท

ตอนที่ 2      แบบสอบถามแนวคิดตามทฤษฎีสตรีศึกษา ✓      จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2.1      ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	ปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1. ผู้หญิงไม่ควรหยุดพัฒนาตนเอง เพราะผู้หญิงเองก็มีศักยภาพเท่าเทียมกับผู้ชาย					
2. ผู้หญิงควรได้รับการอบรมเรื่องการแต่งหน้า และการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อภาพลักษณ์ทางเพศที่ดีในการประกอบอาชีพนอกบ้าน					
3. ผู้หญิงควรควบคุมอารมณ์ และเรียนรู้การยืดหยุ่นการที่เป็นเหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์					
4. ผู้หญิงควรศึกษาจิตวิทยาเด็ก ควบคู่กับการเปิดคู่มือเลี้ยงลูก เพื่อพัฒนาการที่ดีของลูก					
5. ผู้หญิงควรต้องรู้จักบริหารเวลาในการรับผิดชอบงานนอกบ้าน และงานในบ้าน โดยมีให้ขาดตกบกพร่อง					

ตอนที่ 2.2 ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
6. การให้สิทธิผู้หญิงในการเลือกใช้นามสกุล หรือนำหน้านาม เป็นสิทธิอันชอบธรรมที่ผู้หญิงพึงได้รับ					
7. สิทธิในการลาคลอดเพื่อดูแลทารกควรเป็นสิทธิที่ผู้ชายพึงได้รับด้วย เนื่องจากหน้าที่ในการดูแลบุตรเป็นของทั้งพ่อ และแม่					
8. สถานที่ทำงานควรมีศูนย์รับเลี้ยงเด็กก่อนก่อนวัยเรียนเพื่อเป็นสวัสดิการแก่พนักงานหญิง					
9. ควรเพิ่มโทษการล่วงละเมิดทางเพศ/ การกระทำอนาจาร/ การล่วงละเมิด/ ข่มขืน/ หรือการกระทำใดๆ ให้ผู้หญิงเสียหาย โดยไม่มีการลดโทษ					
10. สามีไม่ควรระบายอารมณ์ด้วยการดุด่า ทูบตี เสมือนภรรยาเป็นที่รองรับอารมณ์					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกณฑ์ทางปรัชญาจากสำนักคิดของกลุ่มสตรีนิยม ✓ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	ปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1. ท่านคิดว่าผู้หญิงเป็นคนช่างคิดช่างเลือกจึงเสียเวลาส่วนใหญ่ไปกับการเลือกซื้อสินค้า					
2. ท่านคิดว่าผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่เชื่อมั่นในตัวเอง จึงมักชอบเกาะกลุ่มทำงานเป็นทีมมากกว่าทำคนเดียว					
3. ธรรมชาติของผู้หญิงคือชอบให้บริการ ดังนั้นเธอจึงเหมาะกับงานที่ต้องให้บริการ เช่น ช่างทำผม หรือพนักงานเสิร์ฟ					
4. ผู้ชายมักเก่งด้านคำนวณและวิทยาศาสตร์ในขณะที่ผู้หญิงมักเก่งด้านภาษา และสังคม					
5. ผู้หญิงมีความอดทนมากกว่าผู้ชายจึงเหมาะที่จะทำงานที่นำเบือซ้ำซากได้					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ภู่านำเสนอในรายการข่าว ✓ จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4.1 ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. หน้าตา และการแต่งกายของผู้ประกาศข่าวหญิงมีส่วนช่วยดึงดูดผู้ชมให้ติดตามการปฏิบัติหน้าที่รายงานข่าว		
2. ผู้ประกาศหญิงควรมีรูปร่างเพรียวเล็กเพราะจะช่วยให้อาชีพในการรายงานข่าวคู่กับผู้ประกาศชายดูดีกว่าผู้ประกาศหญิงที่มีรูปร่างอ้วนท้วม		
3. ผู้สื่อข่าวหญิงที่ลงพื้นที่ทำข่าวไม่ได้รับการกล่าวถึงมากนัก เพราะพวกเขาไม่ได้หน้าตาสวย หรือแต่งตัวสวย เท่าผู้ประกาศข่าวหญิงในสถานี		
4. ถ้าผู้สื่อข่าวหญิงหน้าตาสวย หรือแต่งตัวสวย เธอสามารถได้ข้อมูลข่าวในเชิงลึกมากขึ้น		
5. ภาพข่าวมักนำเสนอภาพผู้หญิงที่หน้าตาสวย มากกว่าผู้หญิงที่หน้าตาไม่สวย		
6. ผู้หญิงที่ไม่สวยจะได้รับการนำเสนอภาพ หรือข่าวทางโทรทัศน์ได้ เรื่องราวของเธอต้องโดดเด่นจริงๆ เท่านั้น		

ตอนที่ 4.2 ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. ผู้ประกาศข่าวหญิงควรมีภาพของผู้หญิงทำงาน มากกว่าภาพของกุลสตรีในบ้าน		
2. เสียงของผู้ประกาศข่าวหญิงควรให้ความรู้สึกอ่อนโยน มีตรรกภาพ และการประนีประนอม		
3. กิริยา วาจา สุภาพ อ่อนน้อม ของผู้สื่อข่าวหญิง มีส่วนทำให้เธอเข้าถึงแหล่งข่าวได้ดีกว่าผู้สื่อข่าวชาย		
4. ผู้สื่อข่าวหญิงมักไม่กล้าซักถาม หรือล้วงลึกในข้อมูลข่าวสารเท่าผู้สื่อข่าวชาย		
5. ผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หรือถูกกระทำรุนแรงทางเพศ ส่วนใหญ่มักเป็นผู้หญิงชื้อ เชื้อคนง่าย หัวอ่อน		
6. เมื่อใดที่ผู้หญิงตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หรือถูกกระทำรุนแรงทางเพศ มักทำให้ท่านรู้สึกสงสาร เห็นใจมากกว่ารู้สึกซ้ำเติมเธอ		

## ตอนที่ 4.3 ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. ท่านคิดว่าผู้ประกาศข่าวหญิงมีจำนวนมากกว่าผู้ประกาศข่าวชาย		
2. ข่าวการถูกล่วงละเมิดทางเพศที่ผู้เสียหายเป็นผู้หญิง ควรให้ผู้ประกาศข่าวหญิงเป็นผู้นำเสนอ มากกว่าผู้ประกาศข่าวชาย		
3. ผู้สื่อข่าวหญิงที่ลงพื้นที่ทำข่าวมีภาพของความเก่ง คล่องแคล่ว กล้าหาญ และสมบุกสมบัน มากกว่าผู้ประกาศข่าวหญิงในสถานี		
4. ผู้สื่อข่าวหญิงมีมุมมองในการนำเสนอข่าวในกรณีผู้เสียหายที่เป็นเด็ก และสตรีได้ดีกว่าผู้สื่อข่าวชาย		
5. ผู้หญิงที่เป็นข่าวในเชิงของการประสบความสำเร็จ จะได้รับความสนใจมากกว่าผู้ชายที่เป็นข่าวในเชิงของการประสบความสำเร็จ		
6. ในข่าวการประท้วง หรือชุมนุมเรียกร้องสิทธิ ชาวเม็กซิกันนำเสนอภาพกลุ่มผู้ชุมนุมผู้หญิงมากกว่ากลุ่มผู้ชุมนุมชาย		

## ตอนที่ 4.4 ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. ผู้ประกาศข่าวหญิงเก่ง คล่องแคล่ว ฉะฉาน และน่าเชื่อถือ มากกว่าผู้ประกาศข่าวชาย		
2. การมีผู้ประกาศข่าวทั้งหญิง และชาย เป็นส่วนหนึ่งของสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นกลางในการนำเสนอข่าวสาร		
3. ผู้สื่อข่าวหญิง มีประสิทธิภาพในการลงพื้นที่หาข่าวมากกว่า กับผู้สื่อข่าวชาย		
4. ผู้สื่อข่าวหญิงมีวาทศิลป์ในการสัมภาษณ์ผู้ตกเป็นข่าว ดีกว่าผู้สื่อข่าวชาย		
5. ข่าวการแยกทางกัน และเป็นผู้รับภาระเลี้ยงดูบุตร มักถูกเปิดเผยโดยผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย		
6. ผู้หญิงครอบครองพื้นที่ข่าว หรือตกเป็นข่าวในปริมาณที่ใกล้เคียงกันกับผู้ชาย		

ตอนที่ 4.5 ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. อาชีพผู้ประกาศข่าว ถือว่าเป็นหนึ่งในอาชีพในฝันของผู้หญิง		
2. ท่านคิดว่าผู้ประกาศข่าวหญิงเป็นตัวแทนของผู้หญิงยุคใหม่ ที่มั่นใจในตัวเอง และประกอบอาชีพในแง่ “ชายทำได้ หญิงก็ทำได้”		
3. ท่านจะรู้สึกศรัทธา และภาคภูมิใจที่ผู้สื่อข่าวหญิง ลงพื้นที่ทำข่าว ทลายแหล่งค้าประเวณี คลินิกทำแท้งเถื่อน หรือ โรงงานนรก เพื่อเปิดโปงผู้กระทำผิดให้ได้รับโทษ		
4. ท่านเชื่อว่าผู้สื่อข่าวหญิงสามารถลงพื้นที่ในถิ่นทุรกันดาร สถานที่เสี่ยงภัย ทำงานในยามค่ำคืน หรือพักผ่อนตามสถานที่ต่างๆ ได้ไม่ต่างจากผู้ชาย		
5. ข่าวผู้หญิงรวมตัวกันชุมนุมประท้วง หรือข่าวผู้หญิงถอดเสื้อผ้าประท้วง มักได้รับความสนใจเป็นพิเศษ		
6. ข่าวการประทุษร้ายของนักการเมืองหญิงมีประเด็นที่เป็นสาระมากกว่า ข่าวนักการเมืองชายวงมวยกลางสภา		

ตอนที่ 5 แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อภาพลักษณ์สตรีที่ถูกนำเสนอในรายการละคร ✓ จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 5.1 ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. การแต่งกายสวย ดูดี เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นางเอกในละครโทรทัศน์ดูน่ามองยิ่งขึ้น		
2. ความสวยของนางเอกในละครโทรทัศน์ มีส่วนทำให้ละครดัง		
3. ท่านพบว่าบ่อยครั้งที่นางเอกในละครโทรทัศน์ มักมีฉากในห้องนอนส่วนตัว และสวมชุดนอน		
4. เสื้อผ้าที่นางเอกสวมใส่ในละครมีส่วนกำหนดแฟชั่นการแต่งกายของผู้หญิงในสังคม		
5. นางเอกละครโทรทัศน์ไม่จำเป็นต้องแสดงเก่ง แต่จำเป็นต้องหน้าตาสวยรูปร่างดี		

ตอนที่ 5.2 ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. นางเอกละครโทรทัศน์แทบทุกเรื่องต้องมีฉากทำกับข้าวในห้องครัว หวีผม แต่งเติมความงามหน้าโต๊ะเครื่องแป้ง เดินเลือกซื้อของในซูเปอร์มาร์เก็ต หรือนั่งรับแขกในห้องรับแขกที่บ้าน		
2. บทนางเอก และบทแม่ในละครโทรทัศน์ มักถูกตอกย้ำบทบาททางเพศ เช่นการทำกับข้าว การดูแลลูก มากกว่าการประกอบอาชีพนอกบ้าน		
3. ท่านชื่นชอบบทบาทนางเอกในละครโทรทัศน์ถ้าเธอแสดงเป็นแม่ที่ดี เสียสละ เป็นภรรยาที่น่ารัก และเป็นกุลสตรีไทย		
4. ท่านรับไม่ได้ที่นางเอกในละครโทรทัศน์มีบทบาทสูญเสียพรหมจรรย์ก่อนการแต่งงาน		
5. นางเอกละครโทรทัศน์มักได้รับบทบาทที่ต้องอดทน ปิดบังความจริงบางอย่าง เพื่อรักษาความสงบสุขของครอบครัว		

ตอนที่ 5.3 ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. นางเอกในละครโทรทัศน์ไม่จำเป็นต้องประกอบอาชีพในระดับชั้นกลางหรือชนชั้นล่างเช่น การเป็นลูกจ้าง ช่างเสริมสวย ครู พยาบาล เท่านั้น		
2. นางเอกในละครโทรทัศน์มักมีบทบาทที่ต้องเป็นผู้นำชาวบ้าน ต่อสู้เรียกร้อง เพื่อรักษาสิทธิ และเรียกร้องความเป็นธรรม		
3. นางเอกในละครโทรทัศน์มักยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความสุจริตไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ และรักความยุติธรรม		
4. ในแง่ของการประกอบอาชีพ นางเอกในละครโทรทัศน์มักเก่ง และเฉลียวฉลาดสู้พระเอกไม่ได้		
5. นักแสดงหญิงที่มีอาชีพเป็นผู้บริหารระดับสูงตามท้องเรื่อง โดยมากมักไม่ใช่นางเอก แต่มักเป็นนักแสดงสมทบหญิง หรือนักแสดงชาย		

ตอนที่ 5.4 ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. นางเอกในละครโทรทัศน์มักดูแลเอาใจใส่ครอบครัว และหน้าที่การงานเป็นอย่างดีหนักเอาเบาสู้		
2. นางเอกในละครโทรทัศน์มักจะต้องทำงานนอกบ้าน และต้องแบกรับภาระครอบครัวอันหนักอึ้งควบคู่กัน ในขณะที่พระเอกในละครไม่ต้อง		
3. บ่อยครั้งที่นางเอกในละครโทรทัศน์รับบทที่มีชีวิตลำบากลำบาก ปากกัดตีนถีบ ต่อสู้อุปสรรคในการดำรงชีพ ก่อนพบกับความสุขสมหวังในตอนท้ายเรื่อง		
4. บทที่ต้องปกป้องครอบครัว ไม่ยอมให้ถูกทำร้าย หรือถูกกระทำร้าย ความเป็นบทบาทของพระเอกมากกว่านางเอก		
5. นางเอกในละครโทรทัศน์มักปฏิเสธความช่วยเหลือ หยิ่ง และไม่ยอมให้ใครดูถูก		

ตอนที่ 5.5 ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. นางรำยในละครโทรทัศน์มักต้องแสดงบทเข้าพระเข้านาง ( Love Scene) หรือเป็นฝ่ายเข้าหาผู้ชาย และแสดงความรักก่อน		
2. การแต่งกายโป๊ และแสดงที่ทำยั่วยวน มีส่วนบ่งบอกให้ท่านรู้ว่าคุณนักแสดงหญิงรับบทเป็นนางรำยในละคร		
3. นักแสดงหญิงแสดงบทบู๊ในละครโทรทัศน์ได้ดีพอๆ กับนักแสดงชาย		
4. นางรำยในละครโทรทัศน์มักแสดงออกเกินจริงด้วยการไม่เก็บอารมณ์ ความรู้สึก กรีดร้อง หรือตรงเข้าทุบตีเมื่อไม่ได้ตั้งใจ		
5. นางรำยในละครโทรทัศน์มีบทบาทที่ต้องกินเหล้า สูบบุหรี่ เทียวเตร่ กลางคืน หรือสูญเสียพรหมจรรย์ก่อนแต่งงานเสมอ		

## ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางเอกธิดา เสริมทอง
วัน เดือน ปีเกิด	วันศุกร์ที่ 2 มิถุนายน 2515
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	119/98 หมู่บ้านอัมรินทร์นิเวศน์ 3 ผัง 4 แขวงสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10200
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ประวัติการศึกษา	2536 นศ.บ. (นิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยพายัพ 2540 M.S. (Communication) Fort Hays State university Kansas, USA.

มหาวิทยาลัยศรีปทุม  
SRIPATUM UNIVERSITY